
shrImadbhAgavataM - dashamaskandhaH pUrvArdhaM

శ్రీమద్భాగవతం - దశమస్కంధః పూర్వార్థమ్

Document Information

Text title : shrImadbhAgavatam - 10-1 - dashamaskandhaH pUrvArdham

File name : bhagpur-10a.itx

Category : purana, shrImadbhAgavatam, vyAsa, krishna

Location : doc_purana

Proofread by : PSA Easwaran

Latest update : July 4, 2021

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 16, 2023

sanskritdocuments.org

shrImadbhAgavataM - dashamaskandhaH pUrvArdhaM

——
శ్రీమద్భాగవతం - దశమస్కంధః పూర్వార్థమ్

శ్రీమద్భాగవతం - దశమస్కంధః పూర్వార్థమ్

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ దశమస్కంధః పూర్వార్థం ॥

॥ ప్రథమోఽధ్యాయః - ౧ ॥

రాజోవాచ

కథితో వంశవిస్తారో భవతా సోమసూర్యయోః ।

రాజ్ఞాం చోభయవంశ్యానాం చరితం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౧ ॥

యదోశ్చ ధర్మశీలస్య నితరాం మునిసత్తమ ।

తత్రాంశేనావతీరస్య విష్ణోర్వీర్యాణి శంస నః ॥ ౨ ॥

అవతీర్య యదోర్వంశే భగవాన్ భూతభావనః ।

కృతవాన్ యాని విశ్వాత్మా తాని నో వద విస్తరాత్ ॥ ౩ ॥

నివృత్తతర్జైరుపగీయమానా-

దృష్టవౌషధాచ్ఛ్రోత్రమనోభిరామాత్ ।

క ఉత్తమశ్లోకగుణానువాదా-

త్పుమాన్ విరజ్యేత వినా పశుఘ్నాత్ ॥ ౪ ॥

పితామహో మే సమరేఽమరజ్ఞయై-

ర్దేవవ్రతాద్యాతిరథైస్త్రిమిజ్జిలైః ।

దురత్యయం కౌరవసైన్యసాగరం

కృత్వాతరన్ వత్సపదం స్మ యత్ప్రవాః ॥ ౫ ॥

ద్రౌణ్యస్త్రవిప్లవ్మిదం మదఙ్గం

సంతానబీజం కురుపాణ్డవానామ్ ।

జగోప కుక్షిం గత ఆత్తచక్రో

మాతుశ్చ మే యః శరణం గతాయాః ॥ ౬ ॥

వీర్యాణి తస్యాఖిలదేహభాజా-

మన్తర్బహిః పూరుషకాలరూపైః ।
 ప్రయచ్ఛతో మృత్యుముతామృతం చ
 మాయామనుష్యస్య వదస్వ విద్వన్ ॥ ౭॥

రోహిణ్యాస్తనయః ప్రోక్తో రామః సఙ్కర్షణస్తయో ।
 దేవక్యో గర్భసమ్పన్నః కుతో దేహాన్తరం వినా ॥ ౮॥

కస్మాన్మకున్తో భగవాన్ పితుర్గేహాద్వ్యజం గతః ।
 క్వ వాసం జ్ఞాతిభిః సార్థం కృతవాన్ సాత్వతామృతిః ॥ ౯॥

వ్రజే వసన్ కిమకరోన్మధుపుర్యాం చ కేశవః ।
 భ్రాతరం చావధీత్కంసం మాతురధాతద్ధర్మమ్ ॥ ౧౦॥

దేహం మానుషమాశ్రిత్య కతి వర్షాణి వృష్టిభిః ।
 యదుపుర్యాం సహవాత్సితృత్స్యః కత్యభవన్ ప్రభోః ॥ ౧౧॥

ఏతదన్యచ్ఛ సర్వం మే మునే కృష్ణవిచేష్టితమ్ ।
 వక్తుమర్హసి సర్వజ్ఞ శ్రద్ధధానాయ విస్తృతమ్ ॥ ౧౨॥

నైషాతిదుఃసహో ఘన్మాం త్యక్తోదమపి బాధతే ।
 పిబంతం త్వన్మఖామ్భోజచ్యుతం హరికథామృతమ్ ॥ ౧౩॥

సూత ఉవాచ
 ఏవం నిశమ్య భృగునన్దన సాధువాదం
 వైయాసకిః స భగవానథ విష్ణురాతమ్ ।
 ప్రత్యర్ఘ్య కృష్ణచరితం కలికలమృషఘ్నం
 వ్యాహర్తుమారభత భాగవతప్రధానః ॥ ౧౪॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 సమ్యగ్యవసితా బుద్ధిస్తవ రాజర్షిసత్తమ ।
 వాసుదేవకథాయాం తే యజ్ఞాతా నైష్ఠికీ రతిః ॥ ౧౫॥

వాసుదేవకథాప్రశ్నః పురుషాన్త్రీన్ పునాతి హి ।
 వక్తారం పృచ్ఛకం శ్రోతృవాన్స్తత్పాదసలిలం యథా ॥ ౧౬॥

భూమిర్దృప్తనృపవ్యాజదైత్యానీకశతాయుతైః ।
 ఆక్రాంతా భూరిభారేణ బ్రహ్మాణం శరణం యయౌ ॥ ౧౭॥

గౌర్భూత్వాశ్రుముఖీ ఖిన్నా క్రన్దస్తీ కరుణం విభోః ।

ఉపస్థితాన్తికే తస్మై వ్యసనం స్వమవోచత ॥ ౧౮ ॥

బ్రహ్మ తదుపధార్యాథ సహ దేవైస్తయా సహ ।
జగామ సత్రినయనస్తీరం క్షీరపయోనిధేః ॥ ౧౯ ॥

తత్ర గత్వా జగన్నాథం దేవదేవం వృషాకపిమ్ ।
పురుషం పురుషసూక్తేన ఉపతస్థే సమాహితః ॥ ౨౦ ॥

గిరం సమాధౌ గగనే సమీరితాం
నిశమ్య వేధాస్త్రిదశానువాచ హ ।
గాం పౌరుషీం మే శృణుతామరాః పున-
ర్విధీయతామాశు తథైవ మా చిరమ్ ॥ ౨౧ ॥

పురైవ పుంసావధృతో ధరాజ్వరో
భవద్భిరంశైర్యదుషూపజన్యతామ్ ।
స యావదుర్వాస్య భరమిశ్వరేశ్వరః
స్వకాలశక్త్యా క్షపయంశ్చరేద్భువి ॥ ౨౨ ॥

వసుదేవగృహే సాక్షాదృగ్భగవాన్ పురుషః పరః ।
జనిష్యతే తత్ప్రియార్థం సమృభవన్తు సురస్త్రియః ॥ ౨౩ ॥

వాసుదేవకలానన్తః సహస్రవదనః స్వరాట్ ।
అగ్రతో భవితా దేవో హరేః ప్రియచికిర్షయా ॥ ౨౪ ॥

విష్ణోర్మాయా భగవతీ యయా సమ్మోహితం జగత్ ।
ఆదిష్టా ప్రభుణాంశేన కార్యార్థే సమృభవిష్యతి ॥ ౨౫ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యాదిశ్యామరగణాన్ ప్రజాపతిపతిర్విభుః ।
ఆశ్వాస్య చ మహీం గీర్భిః స్వధామ పరమం యయౌ ॥ ౨౬ ॥

శూరసేనో యదుపతిర్మథురామావసన్ పురీమ్ ।
మాథురాఞ్చూరసేనాంశ్చ విషయాన్ బుభుజే పురా ॥ ౨౭ ॥

రాజధానీ తతః సాభూత్సర్వయాదవభూభుజామ్ ।
మథురా భగవాన్ యత్ర నిత్యం సన్నిహితో హరిః ॥ ౨౮ ॥

తస్యాం తు కర్ణిచిచ్ఛౌరిర్వసుదేవః కృతోద్వహః ।
దేవక్యా సూర్యయా సార్థం ప్రయాణే రథమారుహత్ ॥ ౨౯ ॥

ఉగ్రసేనసుతః కంసః స్వసుః ప్రియచిక్రీర్షయా ।
 రశ్మీన్ హయానాం జగ్రాహ రౌక్మై రథశతైర్వృతః ॥ 30॥
 చతుఃశతం పారిబర్హ్వా గజానాం హేమమాలినామ్ ।
 అశ్వానామయుతం సార్థం రథానాం చ త్రిషట్కృతమ్ ॥ 31॥
 దాసీనాం సుకుమారీణాం ద్వే శతే సమలక్ష్మితే ।
 దుహిత్రే దేవకః ప్రాదాద్వానే దుహితృవత్సలః ॥ 32॥
 శఙ్ఖతూర్యమృదఙ్గాశ్చ నేదుర్దున్దుభయః సమమ్ ।
 ప్రయాణప్రకమే తావద్వరవధోఽస్యః సుమఙ్గలమ్ ॥ 33॥
 పథి ప్రగ్రహీణం కంసమాభాష్యాహాశరీరవాక్ ।
 అస్యాస్తాప్తమష్టమో గర్భో హంతా యాం వహనేఽబుధ ॥ 34॥
 ఇత్యుక్తః స ఖలః పాపో భోజానాం కులపాంసనః ।
 భగినీం హన్తుమారబ్ధః ఖడ్గపాణిః కచేఽగ్రహీత్ ॥ 35॥
 తం జగుప్సితకర్మాణం నృశంసం నిరపత్రపమ్ ।
 వసుదేవో మహాభాగ ఉవాచ పరిసాన్త్వయన్ ॥ 36॥
 వసుదేవ ఉవాచ
 శ్లాఘనీయగుణః శూరైర్భవాన్ భోజయశస్కరః ।
 స కథం భగినీం హన్యాత్ప్రియముద్వాహపర్వణి ॥ 37॥
 మృత్యుర్జన్మవతాం వీర దేహేన సహ జాయతే ।
 అద్య వాబ్ధశతాన్తే వా మృత్యురైవ ప్రాణీనాం ధ్రువః ॥ 38॥
 దేహ పఞ్చత్వమాపన్నే దేహీ కర్మానుగోఽవశః ।
 దేహోన్తరమనుప్రాప్య ప్రాక్తనం త్యజతే వపుః ॥ 39॥
 వ్రజంస్త్రిష్ఠన్ పదైకేన యథైవైకేన గచ్ఛతి ।
 యథా తృణజలూకైవం దేహీ కర్మగతిం గతః ॥ 40॥
 స్వప్నే యథా పశ్యతి దేహమీదృశం
 మనోరథేనాభినివిష్టచేతనః ।
 దృష్టశ్రుతాభ్యాం మనసానుచిన్తయన్
 ప్రవద్యతే తత్కిమపి హ్యపస్మృతిః ॥ 41॥
 యతో యతో ధావతి దైవచోదితం

మనో వికారాత్మకమాప పఞ్చసు ।
గుణేషు మాయారచితేషు దేహ్యసౌ
ప్రపద్యమానః సహ తేన జాయతే ॥ ౪౨॥

జ్యోతిర్యథైవోదకపార్థివేష్వదః
సమీరవేగానుగతం విభావ్యతే ।
ఏవం స్వమాయారచితేష్వసౌ పుమాన్
గుణేషు రాగానుగతో విముహ్యతి ॥ ౪౩॥

తస్మాన్న కస్యచిద్దోహమాచరేత్స తథావిధః ।
ఆత్మనః క్షేమమన్విచ్ఛన్ ద్రోగ్ధుర్వై పరతో భయమ్ ॥ ౪౪॥

ఏషా తవానుజా బాలా కృపణా పుత్రికోపమా ।
హస్తుం నార్హసి కల్యాణీమిమాం త్వం దీనవత్సలః ॥ ౪౫॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం స సామభిర్భైరోభధ్యమానోఽపి దారుణః ।
న న్యవర్తత కౌరవ్య పురుషాదాననువ్రతః ॥ ౪౬॥

నిర్బంధం తస్య తం జ్ఞాత్వా విచిన్త్యానకదున్దభిః ।
ప్రాప్తం కాలం ప్రతివ్యోఢుమిదం తత్రాన్వపద్యత ॥ ౪౭॥

మృత్యుర్బుద్ధిమతాపోహ్యో యావద్బుద్ధిబలోదయమ్ ।
యద్యసౌ న నివర్తేత నాపరాధోఽస్తి దేహినః ॥ ౪౮॥

ప్రదాయ మృత్యవే పుత్రాన్ మోచయే కృపణామిమామ్ ।
సుతా మే యది జాయేరన్ మృత్యుర్వా న మ్రియేత చేత్ ॥ ౪౯॥

ఏవర్యయో వా కిం న స్యాద్గతిర్ధాతుర్దురత్యయా ।
ఉపస్థితో నివర్తేత నివృత్తః పునరాపతేత్ ॥ ౫౦॥

అగ్నేర్యథా దారువియోగయోగయో-
రదృష్టతోఽన్యన్న నిమిత్తమస్తి ।
ఏవం హి జన్తోరపి దుర్విభావ్యః
శరీరసంయోగవియోగహతుః ॥ ౫౧॥

ఏవం విమృశ్య తం పాపం యావదాత్మనిదర్శనమ్ ।
పూజయామాస వై శౌరిర్బహుమానపురఃసరమ్ ॥ ౫౨॥

ప్రసన్నవదనామ్భోజో నృశంసం నిరపత్రపమ్ |
మనసా దూయమానేన విహసన్నిదమబ్రవీత్ || ౫౩||

వసుదేవ ఉవాచ

న హ్యస్యాస్తే భయం సౌమ్య యద్వాగాహాశరీరిణీ |
పుత్రాన్ సమర్పయిష్యేఽస్యా యతస్తే భయముత్థితమ్ || ౫౪||

శ్రీశుక ఉవాచ

స్వసుర్వధాన్నివవృతే కంసస్తద్వాక్యసారవిత్ |
వసుదేవోఽపి తం ప్రీతః ప్రశస్య ప్రావిశద్గృహమ్ || ౫౫||

అథ కాల ఉపావృత్తే దేవకీ సర్వదేవతా |

పుత్రాన్ ప్రసుషువే చాష్టా కన్యాం బైవానువత్సరమ్ || ౫౬||

కీర్తిమన్తం ప్రథమజం కంసాయానకదున్దుభిః |

ఆర్పయామాస కృచ్ఛ్రేణ సోఽన్యతాదతివిహ్వలః || ౫౭||

కిం దుఃసహం ను సాధూనాం విదుషాం కిమపేక్షితమ్ |

కిమకార్యం కదర్యాణాం దుస్త్యజం కిం ధృతాత్మనామ్ || ౫౮||

దృష్ట్వా సమత్వం తచ్ఛౌరేః సత్యే బైవ వ్యవస్థితమ్ |

కంసస్తుష్టమనా రాజన్ ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ || ౫౯||

ప్రతియాతు కుమారోఽయం న హ్యస్మాదస్తి మే భయమ్ |

అష్టమాద్యువయోర్గర్భాన్మృత్యుర్మే విహితః కిల || ౬౦||

తథేతి సుతమాదాయ యయావానకదున్దుభిః |

నాభ్యనన్దత తద్వాక్యమసతోఽవిజితాత్మనః || ౬౧||

నన్దాద్యా యే వ్రజే గోపా యాశ్చామీషాం చ యోషితః |

వృష్ణయో వసుదేవాద్యా దేవక్యాద్యా యదుస్త్రియః || ౬౨||

సర్వే వై దేవతాప్రాయా ఉభయోరపి భారత |

జ్ఞాతయో బన్ధుసుహృదో యే చ కంసమనువ్రతాః || ౬౩||

ఏతత్కంసాయ భగవాఞ్చశంసాభ్యేత్య నారదః |

భూమేర్భారాయమాణానాం దైత్యానాం చ వధోద్యమమ్ || ౬౪||

ఋషేర్వినిర్గమే కంసో యదూన్ మత్వా సురానితి |

దేవక్యా గర్భసమ్భూతం విష్ణుం చ స్వవధం ప్రతి || ౬౫||

దేవకీం వసుదేవం చ నిగృహ్య నిగడైర్గృహే ।
 జాతం జాతమహాన్ పుత్రం తయోరజనశఙ్కయా ॥ ౬౬ ॥
 మాతరం పితరం భ్రాతృన్ సర్వాంశ్చ సుహృదస్తథా ।
 ఘ్నన్తి హ్యసుతృపో లుభా రాజానః ప్రాయశో భువి ॥ ౬౭ ॥
 ఆత్మానమిహ సజ్ఞాతం జానన్ ప్రాగ్విష్ణునా హతమ్ ।
 మహాసురం కాలనేమిం యదుభిః స వ్యరుధ్యత ॥ ౬౮ ॥
 ఉగ్రసేనం చ పితరం యదుభోజాన్ధకాధిపమ్ ।
 స్వయం నిగృహ్య బుభుజే శూరసేనాన్మహాబలః ॥ ౬౯ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్ధే శ్రీకృష్ణజన్మోపక్రమే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ ౧ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ద్వితీయోఽధ్యాయః - ౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 ప్రలమ్బబకచాణూరతృణావర్తమహాశనైః ।
 ముష్టికారిష్ఠద్వివిదపూతనాకేశిధేనుకైః ॥ ౧ ॥
 అన్యైశ్చాసురభూపాలైర్బాణభౌమాదిభిర్యుతః ।
 యదూనాం కదనం చక్రే బలీ మాగధసంశ్రయః ॥ ౨ ॥
 తే పీడితా నివిశిశుః కురుపజ్ఞాల్లకేకయాన్ ।
 శాల్యాన్ విదర్భాన్నిషధాన్ విదేహాన్ కోసలానపి ॥ ౩ ॥
 పకే తమనురుద్ధానా జ్ఞాతయః పర్యుపాసతే ।
 హతేషు షట్సు బాలేషు దేవక్యా ఔగ్రసేనినా ॥ ౪ ॥
 సప్తమో వైష్ణవం ధామ యమనన్తం ప్రచక్షతే ।
 గర్భో బభూవ దేవక్యా హర్షశోకవివర్ధనః ॥ ౫ ॥
 భగవానపి విశ్వాత్మా విదిత్వా కంసజం భయమ్ ।
 యదూనాం నిజనాథానాం యోగమాయాం సమాదిశత్ ॥ ౬ ॥

గచ్ఛ దేవి వ్రజం భద్రే గోపగోభిరలక్ష్మతమ్ ।
 రోహిణీ వసుదేవస్య భార్యాఽఽస్తే నన్దగోకులే ।
 అన్యాశ్చ కంససంవిగ్నా వివరేషు వసన్తి హి ॥ ౭॥
 దేవక్యా జరరే గర్భం శేషాఖ్యం ధామ మామకమ్ ।
 తత్సన్నికృష్య రోహిణ్యా ఉదరే సన్నివేశయ ॥ ౮॥
 అథాహమంశభాగేన దేవక్యాః పుత్రతాం శుభే ।
 ప్రాప్స్వామి త్వం యశోదాయాం నన్దపత్న్యాం భవిష్యసి ॥ ౯॥
 అర్చిష్యన్తి మనుష్యాస్త్రావం సర్వకామవరేశ్వరీమ్ ।
 ధూపోపహారబలిభిః సర్వకామవరప్రదామ్ ॥ ౧౦॥
 నామధేయాని కుర్వన్తి స్థానాని చ నరా భువి ।
 దుర్గేతి భద్రకాలీతి విజయా వైష్ణవీతి చ ॥ ౧౧॥
 కుముదా చణ్డికా కృష్ణా మాధవీ కన్యకేతి చ ।
 మాయా నారాయణీశానీ శారదేత్యమ్భికేతి చ ॥ ౧౨॥
 గర్భసంక్కర్షణాత్తం వై ప్రాహుః సంక్కర్షణం భువి ।
 రామేతి లోకరమణాద్బలం బలవదుచ్ఛ్రయాత్ ॥ ౧౩॥
 సన్ద్భైవం భగవతా తథేత్యోమితి తద్వచః ।
 ప్రతిగృహ్య పరిక్రమ్య గాం గతా తత్తథాకరోత్ ॥ ౧౪॥
 గర్భే ప్రణీతే దేవక్యా రోహిణీం యోగనిద్రయా ।
 అహో విస్రంసితో గర్భ ఇతి పౌరా విచుక్రుశుః ॥ ౧౫॥
 భగవానపి విశ్వాత్మా భక్తానామభయఙ్కరః ।
 ఆవివేశాంశభాగేన మన ఆనకదున్దుభేః ॥ ౧౬॥
 స బిభృత్పౌరుషం ధామ భ్రాజమానో యథా రవిః ।
 దురాసదోఽతిదుర్ధరో భూతానాం సమ్భూహవ హ ॥ ౧౭॥
 తతో జగన్మృగలమచ్యుతాంశం
 సమాహితం శూరసుతేన దేవీ ।
 దధార సర్వాత్మకమాత్మభూతం
 కాష్ఠా యథాఽఽనన్దకరం మనస్తః ॥ ౧౮॥
 సా దేవకీ సర్వజగన్నివాస-

నివాసభూతా నితరాం న రేజే ।
 భోజేన్ద్రగేహేఽగ్నిశిఖేవ రుద్ధా
 సరస్వతీ జ్ఞానఖలే యథా సతీ ॥ ౧౯ ॥

తాం వీక్ష్య కంసః ప్రభయాజితాన్తరాం
 విరోచయన్తీం భవనం శుచిస్మితామ్ ।
 ఆపైష మే ప్రాణహరో హరిర్గుహాం
 ధ్రువం శ్రితో యన్న పురేయమీదృశీ ॥ ౨౦ ॥

కిమద్య తస్మిన్ కరణీయమాశు మే
 యదర్థతన్తో న విహన్తి విక్రమమ్ ।
 స్త్రియాః స్వసుర్గురుమత్యా వధోఽయం
 యశః శ్రియం హన్త్యనుకాలమాయుః ॥ ౨౧ ॥

స ఏష జీవన్ ఖలు సమ్పరేతో
 వరైత యోఽత్యన్దనృశంసితేన ।
 దేహా మృతే తం మనుజాః శపన్తి
 గన్తా తమోఽన్ధం తనుమానినో ధ్రువమ్ ॥ ౨౨ ॥

ఇతి ఘోరతమాద్భావాత్సన్నివృత్తః స్వయం ప్రభుః ।
 ఆస్తే ప్రతీక్షంస్తజ్జన్మ హరేర్వైరానుబన్ధకృత్ ॥ ౨౩ ॥

ఆసీనః సంవిశంస్తిష్ఠన్ భుజ్జానః పర్యటన్మహీమ్ ।
 చిన్తయానో హృషీకేశమపశ్యత్తన్మయం జగత్ ॥ ౨౪ ॥

బ్రహ్మీ భవశ్చ తత్రైత్య మునిభిర్నారదాదిభిః ।
 దేవైః సానుచరైః సాకం గీర్భిర్వృషణమైడయన్ ॥ ౨౫ ॥

సత్యవ్రతం సత్యపరం త్రిసత్యం
 సత్యస్య యోనిం నిహితం చ సత్యే ।
 సత్యస్య సత్యమతసత్యనేత్రం
 సత్యాత్మకం త్వాం శరణం ప్రపన్నాః ॥ ౨౬ ॥

ఏకాయనోఽసౌ ద్విఫలస్త్రిమూల-
 శ్చతురసః పంచవిధః షడాత్మా ।
 సప్తత్వగష్టవిటపో నవాక్షో
 దశచ్ఛదీ ద్విఖగో హ్యోదివృక్షః ॥ ౨౭ ॥

త్వమేక ఏవాస్య సతః ప్రసూతి-
 స్త్వం సన్నిధానం త్వమనుగ్రహశ్చ |
 త్వన్మాయయా సంవృతచేతనస్తావం
 పశ్యన్తి నానా న విపశ్యతో యే || ౨౮ ||

బిభర్షి రూపాణ్యవబోధ ఆత్మా
 క్షేమాయ లోకస్య చరాచరస్య |
 సత్త్వోపపన్నాని సుఖావహాని
 సతామభద్రాణి ముచుః ఖలానామ్ || ౨౯ ||

త్వయ్యమ్బజాకౌశిలసత్త్వధామ్ని
 సమాధినాఽఽవేశితచేతసైకే |
 త్వత్పాదపోతేన మహత్కృతేన
 కుర్వన్తి గోవత్సపదం భవాబ్ధిమ్ || ౩౦ ||

స్వయం సముత్తీర్య సుదుస్తరం ద్యుమన్
 భవార్ణవం భీమమదభ్రసౌహృదాః |
 భవత్పదామ్భోరుహనావమత్ర తే
 నిధాయ యాతాః సదనుగ్రహో భవాన్ || ౩౧ ||

యేఽన్యేఽరవిన్దాక్ష విముక్తమానిన-
 స్త్వయ్యస్తభావాదవిశుద్ధబుద్ధయః |
 ఆరుహ్య కృచ్ఛ్రేణ పరం పదం తతః
 పతన్త్యథోఽనాదృతయుష్మదజ్ఞుయః || ౩౨ ||

తథా న తే మాధవ తావకాః క్వచి-
 ద్భృశ్యన్తి మార్గాత్త్వయి బద్ధసౌహృదాః |
 త్వయాభిగుప్తా విచరన్తి నిర్భయా
 వినాయకానీకపమూర్ధసు ప్రభో || ౩౩ ||

సత్త్వం విశుద్ధం శ్రయతే భవాన్ స్థితౌ
 శరీరిణాం శ్రేయ ఉపాయనం వపుః |
 వేదక్రియాయోగతపఃసమాధిభి-
 స్త్వవార్హణం యేన జనః సమీహతే || ౩౪ ||

సత్త్వం న చేద్ధాతరిదం నిజం భవే-

ద్విజ్ఞానమజ్ఞానభిదాపమార్జనమ్ ।
గుణప్రకాశైరనుమీయతే భవాన్
ప్రకాశతే యస్య చ యేన వా గుణః ॥ ౩౫॥

న నామరూపే గుణజన్మకర్మభి-
ర్నిరూపితవ్యే తవ తస్య సాక్షిణః ।
మనో వచోభ్యామనుమేయవర్తనో
దేవ క్రియాయాం ప్రతియన్వయాపి హి ॥ ౩౬॥

శృణ్వన్ గృణన్ సంస్మరయంశ్చ చింతయ-
న్నామాని రూపాణి చ మగ్గలాని తే ।
క్రియాసు యన్వయచరణారవిన్దయో-
రావిష్టచేతా న భవాయ కల్పతే ॥ ౩౭॥

దిష్ట్యా హరేఽస్యా భవతః పదో భువో
భారోఽపనీతస్తవ జన్మనేశితః ।
దిష్ట్యాఙ్గీతాం త్వత్పదకైః సుశోభనై-
ర్ద్రృణ్యామ గాం ద్యాం చ తవానుకమ్పితామ్ ॥ ౩౮॥

న తేఽభవన్యేష భవస్య కారణం
వినా వినోదం బత తర్కయామహే ।
భవో నిరోధః స్థితిరప్యవిద్యయా
కృతా యతస్త్యయ్యభయాశ్రయాత్మని ॥ ౩౯॥

మత్స్యశ్వకచ్ఛపన్యసింహవరాహహంస-
రాజన్యవిప్రవిబుధేషు కృతావతారః ।
త్వం పాసి నస్త్రీభువనం చ యథాధునేశ
భారం భువో హర యదూత్తమ వన్దనం తే ॥ ౪౦॥

దిష్ట్యామ్భ తే కుక్షిగతః పరః పుమా-
నంశేన సాక్షాద్భగవాన్ భవాయ నః ।
మాభూద్భయం భోజపతేర్ముమూర్షో-
ర్గోష్టా యదూనాం భవితా తవాత్మజః ॥ ౪౧॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యభిష్టాయ పురుషం యద్రూపమనిదం యథా ।
బ్రహ్మేశానౌ పురోధాయ దేవాః ప్రతియయుర్దీవమ్ ॥ ౪౨॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే గర్భగతవిష్ణోర్బ్రహ్మాదికృతస్తుతిర్నామ
ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ ౨॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ తృతీయోఽధ్యాయః - 3 ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ సర్వగుణోపేతః కాలః పరమశోభనః ।

యద్వేషవాజనజన్మర్షం శాన్తర్షగ్రహతారకమ్ ॥ ౧॥

దిశః ప్రసేదుర్గగనం నిర్మలోడుగణోదయమ్ ।

మహీ మజ్జలభూయిష్ఠపురగ్రామవ్రజాకరా ॥ ౨॥

నద్యః ప్రసన్నసలిలా హ్రదా జలరుహశ్రియః ।

ద్వీజాలికులసన్నాదస్తబకా వనరాజయః ॥ 3॥

వవౌ వాయుః సుఖస్పర్శః పుణ్యగన్ధవహః శుచిః ।

అగ్నయశ్చ ద్వీజాతీనాం శాన్తాస్తత్ర సమిన్దత ॥ ౪॥

మనాంస్యాసన్ ప్రసన్నాని సాధూనామసురద్రుహామ్ ।

జాయమానేఽజనే తస్మిన్ నేదుర్దుష్టభయో దివి ॥ ౫॥

జగుః కిన్నరగన్ధర్వాస్తుష్టువుః సిద్ధచారణాః ।

విద్యాధర్యశ్చ నన్పుతురప్సరోభిః సమం తదా ॥ ౬॥

ముముచుర్మునయో దేవాః సుమనాంసి ముదాన్వితాః ।

మన్దం మన్దం జలధరా జగర్జురనుసాగరమ్ ॥ ౭॥

నిశీధే తమ ఉద్భూతే జాయమానే జనార్దనే ।

దేవక్యాం దేవరూపిణ్యాం విష్ణుః సర్వగుహాశయః ।

ఆవిరాసీద్యథా ప్రాచ్యాం దిశీన్ధరివ పుష్కలః ॥ ౮॥

తమద్భుతం బాలకమమ్బుజేక్షణం

చతుర్భుజం శఙ్ఖగదాద్యుదాయుధమ్ |
 శ్రీవత్సలక్ష్యం గలశోభికౌస్తుభం
 పీతామృతం సాన్ద్యపయోదసౌభగమ్ || ౯ ||

మహార్హవైదూర్యకిరీటకుణ్డల-
 త్విషా పరిష్వక్తసహస్రకున్దలమ్ |
 ఉద్దామకాఞ్చ్యుజ్గదకఙ్కణాదిభి-
 ర్విరోచమానం వసుదేవ ఐక్షత || ౧౦ ||

స విస్మయోత్పల్లవిలోచనో హరిం
 సుతం విలోక్యనకదున్దుభిస్తదా |
 కృష్ణావతారోత్సవసమృద్ధిమోఽస్పృశ-
 న్ముదా ద్విజేభ్యోఽయుతమాప్లుతో గవామ్ || ౧౧ ||

అదైనమస్తాదవధార్య పూరుషం
 పరం నతాఙ్గః కృతఢీః కృతాఙ్జులిః |
 స్వరోచిషా భారత సూతికాగృహం
 విరోచయన్తం గతభీః ప్రభావవిత్ || ౧౨ ||

వసుదేవ ఉవాచ
 విదితోఽసి భవాన్ సాక్షాత్పురుషః ప్రకృతేః పరః |
 కేవలానుభవానన్దస్వరూపః సర్వబుద్ధిదృక్ || ౧౩ ||

స ఏవ స్వప్రకృత్యేదం సృష్ట్యాగ్రే త్రిగుణాత్మకమ్ |
 తదను త్వం హ్యప్రవిష్టః ప్రవిష్ట ఇవ భావ్యసే || ౧౪ ||

యథేమేఽవికృతా భావాస్తథా తే వికృతైః సహ |
 నానావీర్యాః పృథగ్భూతా విరాజం జనయన్తి హి || ౧౫ ||

సన్నిపత్య సముత్పాద్య దృశ్యన్తేఽనుగతా ఇవ |
 ప్రాగేవ విద్యమానత్వాన్న తేషామిహ సమృధః || ౧౬ ||

ఏవం భవాన్ బుద్ధ్యనుమేయలక్షణై-
 ర్గ్రాహ్యైర్గుణైః సన్నపి తద్గుణాగ్రహః |
 అనావృతత్వాద్భిహారన్తరం న తే
 సర్వస్య సర్వాత్మన ఆత్మవస్తునః || ౧౭ ||

య ఆత్మనో దృశ్యగుణేషు సన్నితి

వ్యవస్యతే స్వవ్యతిరేకతోఽబుధః |
 వినానువాదం న చ తన్మనీషితం
 సమ్యగ్యతస్త్వక్తముపాదదత్పుమాన్ || ౧౮ ||

త్వత్తోఽస్య జన్మస్థితినంయమాన్ విభో
 వదన్త్యనీహాదగుణాదచక్రియాత్ |
 త్వయీశ్వరే బ్రహ్మణి నో విరుధ్యతే
 త్వదాశ్రయత్వాదుచచర్యతే గుణైః || ౧౯ ||

స త్వం త్రిలోకస్థితయే స్వమాయయా
 బిభర్షి శుక్లం ఖలు వర్ణమాత్మనః |
 సర్గాయ రక్తం రజసోపబృంహితం
 కృష్ణం చ వర్ణం తమసా జనాత్యయే || ౨౦ ||

త్వమస్య లోకస్య విభో రిరక్షిషు-
 ర్గృహేఽవత్థిరోఽసి మమాఖిలేశ్వర |
 రాజన్యసంజ్ఞాసురకోటియాభప్తై-
 ర్నిర్వాహ్యహ్యమానా నిహనిష్యనే చమూః || ౨౧ ||

అయం త్వసభ్యస్తవ జన్మ నౌ గృహే
 శ్రుత్వాగ్రజాన్స్తే న్యవధీతురేశ్వర |
 స తేఽవతారం పురుషైః సమర్పితం
 శ్రుత్వాధునైవాభిసరత్యుదాయుధః || ౨౨ ||

శ్రీశుక ఉవాచ
 అధైనమాత్మజం వీక్ష్య మహాపురుషలక్షణమ్ |
 దేవకీ తముపాధావత్కంసాద్భితా శుచిస్మితా || ౨౩ ||

దేవక్యువాచ
 రూపం యత్తత్ప్రాహురవ్యక్తమాద్యం
 బ్రహ్మ జ్యోతిర్నిర్గుణం నిర్వికారమ్ |
 సత్తామాత్రం నిర్విశేషం నిరీహం
 స త్వం సాక్షాద్విష్ణురధ్యాత్మదీపః || ౨౪ ||

నష్టే లోకే ద్విపరార్థావసానే
 మహాభూతేష్వాదిభూతం గతేషు |
 వ్యక్తేఽవ్యక్తం కాలవేగేన యాతే

భవనేకః శిష్యతే శేషసంజ్ఞః ॥ ౨౫॥

యోఽయం కాలస్తస్య తేఽవ్యక్తబన్ధో
చేష్టామాహుశ్చేష్టతే యేన విశ్వమ్ ।
నిమేషాదిర్వత్సరాన్తో మహియాం-
స్తం త్వేశానం క్షేమధామ ప్రపద్యే ॥ ౨౬॥

మర్త్యో మృత్యువ్యాలభీతః పలాయన్
లోకాన్ సర్వాన్నిర్భయం నాధ్యగచ్ఛత్ ।
త్వత్పాదాబ్జం ప్రాప్య యదృచ్ఛయాద్య
స్వస్థః శేతే మృత్యురస్మాదపైతి ॥ ౨౭॥

స త్వం ఘోరాదుగ్రనేనాత్మజాన్మ-
స్త్రాహి త్రస్తాన్ భృత్యవిత్రాసహాసి ।
రూపం చేదం పౌరుషం ధ్యానధిష్ఠ్యం
మా ప్రత్యక్షం మాంసదృశాం కృషీష్టాః ॥ ౨౮॥

జన్మ తే మయ్యసౌ పాపో మా విద్యాన్మధుసూదన ।
సముద్విజే భవద్ధేతోః కంసాదహమధీరధీః ॥ ౨౯॥

ఉపసంహర విశ్వాత్మన్నదో రూపమతౌకికమ్ ।
శఙ్ఖచక్రగదాపద్యుశ్రియా జుష్టం చతుర్భుజమ్ ॥ ౩౦॥

విశ్వం యదేతత్స్వితనౌ నిశాన్తే
యథావకాశం పురుషః పరో భవాన్ ।
బిభర్తి సోఽయం మమ గర్భగోఽభూ-
దహో నృలోకస్య విడమ్బనం హి తత్ ॥ ౩౧॥

శ్రీభగవానువాచ
త్వమేవ పూర్వసర్గేఽభూః పృశ్నిః స్వామమ్భవే సతి ।
తదాయం సుతపా నామ ప్రజాపతిరకల్మషః ॥ ౩౨॥

యువాం వై బ్రహ్మణాఽఽదిష్టౌ ప్రజాసర్గే యదా తతః ।
సన్నియమ్యేన్ద్రియగ్రామం తేపాథే పరమం తపః ॥ ౩౩॥

వర్షవాతాతపహిమఘర్మకాలగుణానను ।
సహమానౌ శ్వాసరోధవినిర్ధాతమనోమతౌ ॥ ౩౪॥

శీర్ణపర్ణానిలాహారావుపశాన్తేన చేతసా ।

మత్తః కామానభీష్పనై మదారాధనమీహతుః ॥ 3౫ ॥

ఏవం వాం తప్యతోస్తీవ్రం తపః పరమదుష్కరమ్ ।
దివ్యవర్షసహస్రాణి ద్వాదశేయుర్మదాత్మనోః ॥ 3౬ ॥

తదా వాం పరితుష్టోఽహమమునా వపుషానఘే ।
తపసా శ్రద్ధయా నిత్యం భక్త్యా చ హృది భావితః ॥ 3౭ ॥

ప్రాదురాసం వరదరాడ్ యువయోః కామదిత్సయా ।
త్రియతాం వర ఇత్యుక్తే మాదృశో వాం వృతః సుతః ॥ 3౮ ॥

అజుష్టగ్రామ్యవిషయావనపత్యై చ దమృతీ ।
న వప్రాథేఽపవర్గం మే మోహితౌ మమ మాయయా ॥ 3౯ ॥

గతే మయి యువాం లభ్యా వరం మత్సదృశం సుతమ్ ।
గ్రామ్యాన్ భోగానభుజ్జాథాం యువాం ప్రాప్తమనోరథౌ ॥ ౪౦ ॥

అదృష్ట్యాన్యతమం లోకే శీలదార్యగుణైః సమమ్ ।
అహం సుతో వామభవం పృశ్నిగర్భ ఇతి శ్రుతః ॥ ౪౧ ॥

తయోర్వాం పునరేవాహమదిత్యామాస కశ్యపాత్ ।
ఉపేన్ద్ర ఇతి విఖ్యాతో వామనత్వాచ్చ వామనః ॥ ౪౨ ॥

తృతీయేఽస్మిన్ భవేఽహం వై తేనైవ వపుషాథ వామ్ ।
జాతో భూయస్తయోరేవ సత్యం మే వ్యాహృతం సతి ॥ ౪౩ ॥

ఏతద్వాం దర్శితం రూపం ప్రాగ్జన్మస్మరణాయ మే ।
నాన్యథా మద్భవం జ్ఞానం మర్త్యలిజ్ఞేన జాయతే ॥ ౪౪ ॥

యువాం మాం పుత్రభావేన బ్రహ్మభావేన చాసకృత్ ।
చిన్తయంతౌ కృతస్నేహౌ యాస్యేథే మద్గతిం పరామ్ ॥ ౪౫ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యుక్తౌఽఽసీద్ధరిస్తూష్ఠిం భగవానాత్మమాయయా ।
పిత్రోః సమృశ్యతోః సద్యో బభూవ ప్రాకృతః శిశుః ॥ ౪౬ ॥

తతశ్చ శౌరిర్భగవత్ప్రవోదితః

సుతం సమాదాయ స సూతికా గృహాత్ ।

యదా బహిర్గన్తుమియేష తర్జ్యజౌ

యా యోగమాయాజని నన్దజాయయా ॥ ౪౭ ॥

తయా హృతప్రత్యయసర్వవృత్తిషు
 ద్వాస్థేషు పౌరేష్యపి శాయితేష్యథ |
 ద్వారస్తు సర్వాః పిహితా దురత్యయా
 బృహత్కపాటాయసకీలశృంఖలైః || ౪౮ ||

తాః కృష్ణవాహే వసుదేవ ఆగతే
 స్వయం వ్యవర్షంత యథా తమో రవేః |
 వవర్ష పర్షన్య ఉపాంశుగర్జితః
 శేషోఽన్యగాద్వారి నివారయన్ ఫణైః || ౪౯ ||

మఘోని వర్షత్యసకృద్యమానుజా
 గమ్భీరతోయాఘజవోర్మిఫేనిలా |
 భయానకావర్తశతాకులా నదీ
 మార్గం దదౌ సిన్ధురివ శ్రియః పతేః || ౫౦ ||

నన్దవ్రజం శౌరిరుపేత్య తత్ర తాన్
 గోపాన్ ప్రసుప్తానుపలభ్య నిద్రయా |
 సుతం యశోదాశయనే నిధాయ తత్
 సుతాముపాదాయ పునర్గృహానగాత్ || ౫౧ ||

దేవక్యాః శయనే న్యస్య వసుదేవోఽథ దారికామ్ |
 ప్రతిమువ్య పదోర్లోహమాస్తే పూర్వవదావృతః || ౫౨ ||

యశోదా నన్దపత్నీ చ జాతం పరమబుధ్యత |
 న తల్లిజం పరిశ్రాంతా నిద్రయాపగతస్మృతిః || ౫౩ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్థే కృష్ణజన్మని తృతీయోఽధ్యాయః || ౩ ||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| చతుర్థోఽధ్యాయః - ౪ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

బహిరన్తఃపురద్వారః సర్వాః పూర్వవదావృతాః |

తతో బాలధ్వనిం శ్రుత్వా గృహపాలాః సముత్థితాః ॥ ౧॥

తే తు తూర్ణముపవ్రజ్య దేవక్యా గర్భజన్మ తత్ ।
ఆచఖ్యురోఽభజరాజాయ యదుద్విగ్నః ప్రతీక్షతే ॥ ౨॥

స తల్పాత్తూర్ణముత్థాయ కాలోఽయమితి విహ్వలః ।
సూతీగృహమగాత్తూర్ణం ప్రస్థలన్ ముక్తమూర్ధజః ॥ ౩॥

తమాహ భ్రాతరం దేవీ కృపణా కరుణం సతీ ।
స్నుషేయం తవ కల్యాణ స్త్రియం మా హస్తుమర్హసి ॥ ౪॥

బహవో హింసితా భ్రాతః శిశవః పావకోపమాః ।
త్వయా దైవనిస్పృష్టేన పుత్రికైకా ప్రదీయతామ్ ॥ ౫॥

నన్వహం తే హ్యవరజా దీనా హతసుతా ప్రభో ।
దాతుమర్హసి మన్దాయా అజ్ఞేమాం చరమాం ప్రజామ్ ॥ ౬॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఉపగుహ్యోత్మజామేవం రుదత్యా దీనదీనవత్ ।
యాచితస్తాం చినిర్భర్త్య హస్తాదాచిచ్ఛదే ఖలః ॥ ౭॥

తాం గృహీత్వా చరణయోరాతమాత్రాం స్వసుః సుతామ్ ।
అపోభయచ్ఛిలాపృష్ఠే స్వార్థోన్మూలితసౌహృదః ॥ ౮॥

సా తద్ధస్తాత్సముత్పత్య సద్యో దేవ్యమృరం గతా ।
అదృశ్యతానుజా విష్ణోః సాయుధాష్టమహాభుజా ॥ ౯॥

దివ్యస్రగమృరాలేపరత్నాభరణభూషితా ।
ధనుఃశూలేషుచర్మాసిశఙ్ఖచక్రగదాధరా ॥ ౧౦॥

సిద్ధచారణగన్ధర్వైరప్పరఃకిన్నరోరగైః ।
ఉపాహృతోరుబలిభిః స్తూయమానేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౧॥

కిం మయా హతయా మన్ద జాతః ఖలు తవాన్తకృత్ ।
యత్ర క్వ వా పూర్వశత్రుర్మా హింసీః కృపణాన్ వృథా ॥ ౧౨॥

ఇతి ప్రభాష్య తం దేవీ మాయా భగవతీ భువి ।
బహునామనికేతేషు బహునామా బభూవ హ ॥ ౧౩॥

తయాభిహితమాకర్ణ్య కంసః పరమవిస్మితః ।
దేవకిం వసుదేవం చ విముచ్య ప్రశ్రితోఽబ్రవీత్ ॥ ౧౪॥

అహో భగిన్యహో భామ మయా వాం బత పాపృనా ।
 పురుషాద ఇవాపత్యం బహవో హింసితాః సుతాః ॥ ౧౫ ॥
 స త్వహం త్వక్తకారుణ్యస్త్యక్తజ్ఞాతిసుహృత్ఫలః ।
 కాన్ లోకాన్ వై గమిష్యామి బ్రహ్మహేవ మృతః శ్వసన్ ॥ ౧౬ ॥
 దైవమప్యన్యతం వక్తి న మర్త్యా ఏవ కేవలమ్ ।
 యద్విశ్రమాభదహం పాపః స్వసుర్నిహతవాఞ్చిశూన్ ॥ ౧౭ ॥
 మా శోచతం మహాభాగావాత్మజాన్ స్వకృతముబ్బజః ।
 జన్తవో న సదైకత్ర దైవాధీనాస్తదాసతే ॥ ౧౮ ॥
 భువి భౌమాని భూతాని యథా యాన్త్యపయాన్తి చ ।
 నాయమాత్మా తథైతేషు విపర్యేతి యథైవ భూః ॥ ౧౯ ॥
 యథానేవంవిదో భేదో యత ఆత్మవిపర్యయః ।
 దేహయోగవియోగౌ చ సంస్పృతిర్న నివర్తతే ॥ ౨౦ ॥
 తస్మాద్భద్రే స్వతనయాన్ మయా వ్యాపాదితానపి ।
 మానుశోచ యతః సర్వః స్వకృతం విన్దతేఽవశః ॥ ౨౧ ॥
 యావద్ధతోఽస్మి హస్తాస్మిత్యాత్మానం మన్యతే స్వదృక్ ।
 తావత్తదభిమాన్యజ్ఞో బాధ్యబాధకతామియాత్ ॥ ౨౨ ॥
 క్షమధ్వం మమ దౌరాత్మ్యం సాధవో దీనవత్సలాః ।
 ఇత్యుక్తాప్రముఖః పాదౌ శ్యాలః స్వస్రోరథాగ్రహీత్ ॥ ౨౩ ॥
 మోచయామాస నిగడాద్విశ్రబ్ధః కన్యకాగిరా ।
 దేవకీం వసుదేవం చ దర్శయన్నాత్మసౌహృదమ్ ॥ ౨౪ ॥
 భ్రాతుః సమనుతప్తస్య జ్ఞాన్త్యా రోషం చ దేవకీ ।
 వ్యస్పృజద్వసుదేవశ్చ ప్రహస్య తమువాచ హ ॥ ౨౫ ॥
 ఏవమేతన్మహాభాగ యథా వదసి దేహినామ్ ।
 ఆజ్ఞానప్రభవాహస్థిః స్వపరేతి భిదా యతః ॥ ౨౬ ॥
 శోకహర్షభయద్వేషలోభమోహమదాన్వితాః ।
 మిథో ఘ్నంతం న పశ్యన్తి భావైర్భావం పృథగ్దృశః ॥ ౨౭ ॥
 శ్రీశుక ఉవాచ

కంస ఏవం ప్రసన్నాభ్యాం విశుద్ధం ప్రతిభాషితః ।
 దేవకీవసుదేవాభ్యామనుజ్ఞాతోఽవిశద్యహమ్ ॥ ౨౮॥
 తస్యాం రాత్ర్యాం వ్యతీతాయాం కంస ఆహూయ మన్త్రిణః ।
 తేభ్య ఆచష్ట తత్సర్వం యదుక్తం యోగనిద్రయా ॥ ౨౯॥
 ఆకర్ణ్య భర్తుర్గదితం తమూచురేవశత్రవః ।
 దేవాన్ ప్రతి కృతామర్షా దైతేయా నాతికోవిదాః ॥ ౩౦॥
 ఏవం చేత్వర్హి భోజేన్ద్ర పురగ్రామవ్రజాదిషు ।
 అనిర్దశాన్ నిర్దశాంశ్చ హనిష్యామోఽద్య వై శిశూన్ ॥ ౩౧॥
 కిముద్యమైః కరిష్యన్తి దేవాః సమరభీరవః ।
 నిత్యముద్విగ్నమనసో జ్యాఘోషైర్దనుషస్తవ ॥ ౩౨॥
 అస్య తస్మై శరవ్రాతైర్లన్యమానాః సమస్తతః ।
 జిజీవిషవ ఉత్సృజ్య పలాయనపరా యయుః ॥ ౩౩॥
 కేచిత్ప్రాజ్ఞులయో దీనా న్యస్తశస్త్రా దివౌకసః ।
 ముక్తకచ్ఛశిఖాః కేచిద్భీతాః స్మ ఇతి వాదినః ॥ ౩౪॥
 న త్వం విస్మృతశస్త్రాస్త్రాన్ విరథాన్ భయసంవృతాన్ ।
 హంస్యన్యాసక్తవిముఖాన్ భగ్నచాపానయుధ్యతః ॥ ౩౫॥
 కిం క్షేమశూరైర్విబుధైరసంయుగవికత్థనైః ।
 రహోజషా కిం హరిణా శమ్భునా వా వనౌకసా ।
 కిమిన్ద్రేణాలప్వీర్యేణ బ్రహ్మణా వా తపస్యతా ॥ ౩౬॥
 తథాపి దేవాః సాపత్న్యాన్నోపేక్ష్యా ఇతి మన్మహే ।
 తతస్తన్మూలఖననే నియుజ్క్వాస్మాననువ్రతాన్ ॥ ౩౭॥
 యథాఽఽమయోఽక్లే సముపేక్షితో నృభి-
 ర్నశక్యతే రూఢపదశ్చికిత్సితుమ్ ।
 యథేన్ద్రియగ్రామ ఉపేక్షితస్తథా
 రిపుర్మహాన్ బద్ధబతో న చాల్యతే ॥ ౩౮॥
 మూలం హి విష్ణుర్దేవానాం యత్ర ధర్మః సనాతనః ।
 తస్య చ బ్రహ్మగోవిప్రాస్తపో యజ్ఞాః సదక్షిణాః ॥ ౩౯॥
 తస్మాత్సర్వాత్మనా రాజన్ బ్రాహ్మణాన్ బ్రహ్మవాదినః ।

తపస్వినో యజ్ఞశీలాన్ గాశ్చ హన్మో హవిర్దుఘాః ॥ ౪౦॥

విప్రా గావశ్చ వేదాశ్చ తపః సత్యం దమః శమః ।
శ్రద్ధా దయా తితిషా చ క్రతవశ్చ హరేస్తనూః ॥ ౪౧॥

స హి సర్వసురాధ్యక్షో హ్యసురద్విధ్గుహాశయః ।
తన్మూలా దేవతాః సర్వాః నేశ్వరాః సచతుర్ముఖాః ।
అయం వై తద్వధోపాయో యదృషీణాం విహింసనమ్ ॥ ౪౨॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం దుర్మన్త్రిభిః కంసః సహ సమ్మన్త్య దుర్మతిః ।
బ్రహ్మహింసాం హితం మేనే కాలపాశావృతోఽసురః ॥ ౪౩॥

సన్దిశ్య సాధులోకస్య కదనే కదనప్రియాన్ ।
కామరూపధరాన్ దిక్షు దానవాన్ గృహమావిశత్ ॥ ౪౪॥

తే వై రజఃప్రకృతయస్తమసా మూఢచేతసః ।
సతాం విద్వేషమాచేరురారాదాగతమృత్యవః ॥ ౪౫॥

ఆయుః శ్రియం యశో ధర్మం లోకానాశిష ఏవ చ ।
హన్తి శ్రేయాంసి సర్వాణి వుంసో మహదతిక్రమః ॥ ౪౬॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ ౪॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ పంచమోఽధ్యాయః - ౫ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

నన్దస్తావత్మజ ఉత్పన్నే జాతాహ్లాదో మహామనాః ।
ఆహూయ విప్రాన్ వేదజ్ఞాన్ స్నాతః శుచిరలక్ష్మితః ॥ ౧॥

వాచయిత్వా స్వస్త్వయనం జాతకర్మాత్మజస్య వై ।
కారయామాస విధివత్ప్రిత్యదేవార్చనం తథా ॥ ౨॥

ధేనూనాం నియుతే ప్రాదాద్విప్రేభ్యః సమలక్ష్మితే ।

తిలాద్రీన్ సప్త రత్నోఽఘశాతకౌమ్భామ్బరావృతాన్ ॥ ౩॥

కాలేన స్నానశౌచాభ్యాం సంస్కారైస్తపసేజ్యయా ।
శుభ్యన్తి దానైః సస్తుష్ట్యా ద్రవ్యాణ్యాత్మాఽఽత్మవిద్యయా ॥ ౪॥

సామంజ్యల్యగిరో విప్రాః సూతమాగధవన్దినః ।
గాయకాశ్చ జగుర్నేదుర్భరోః దున్దుభయో ముహుః ॥ ౫॥

వ్రజః సమృష్టసంసిక్తద్వారాజిరగృహాన్తరః ।
చిత్రధ్వజపతాకాస్రక్ బైలపల్లవతోరణైః ॥ ౬॥

గావో వృషా వత్సతరా హరిద్రాతైలరూషితాః ।
విచిత్రధాతుబర్హస్పగ్వస్త్రకాఞ్చనమాలినః ॥ ౭॥

మహార్హవస్త్రాభరణకణ్చుకోష్ఠీషభూషితాః ।
గోపాః సమాయయా రాజన్ నానోపాయనపాణయః ॥ ౮॥

గోప్యశ్చాకర్ణ్య ముదితా యశోదాయాః సుతోద్భవమ్ ।
ఆత్మానం భూషయాఞ్చక్రుర్వస్త్రాకల్పాఞ్చనాదిభిః ॥ ౯॥

నవకుంజుమకింజులకముఖపంజుజభూతయః ।
బలిభిస్త్యరితం జగ్ముః పృథుశ్రోణ్యశ్చల్కుచాః ॥ ౧౦॥

గోప్యః సుమృష్టమణికుంజులనిష్కకణ్డ్య-
శ్చిత్రామ్బరాః పథి శిఖాచ్యుతమాల్యవర్షాః ।
నన్దాలయం నవలయా వ్రజతీర్విరేజి-
ర్వాస్యలోలకుంజులపయోధరహారశోభాః ॥ ౧౧॥

తా ఆశిషః ప్రయుజ్ఞానాశ్చిరం పాహీతి బాలకే ।
హరిద్రాచూర్ణతైలాద్భిః సింహున్యోఽజనముజ్జగుః ॥ ౧౨॥

అవాద్యస్త విచిత్రాణి వాదిత్రాణి మహోత్సవే ।
కృష్ణే విశ్వేశ్వరేఽనన్తే నన్దస్య వ్రజమాగతే ॥ ౧౩॥

గోపాః పరస్పరం హృష్టా దధిక్షీరఘృతామ్బుభిః ।
ఆసింహున్తో విలిమ్బున్తో నవసితైశ్చ చిక్షిపుః ॥ ౧౪॥

నన్దో మహామనాస్తేభ్యో వాసోఽలంకారగోధనమ్ ।
సూతమాగధవన్దిభ్యో యేఽన్యే విద్యోపజీవినః ॥ ౧౫॥

తైస్సైః కామైరదీనాత్మా యథోచితమపూజయత్ ।

విష్ణోరారాధనార్థాయ స్వపుత్రస్యోదయాయ చ ॥ ౧౬ ॥

రోహిణీ చ మహాభాగా నన్దగోపాభిన్నతా ।

వ్యచరద్దివ్యవాసనకృణ్ణాభరణభూషితా ॥ ౧౭ ॥

తత ఆరభ్య నన్దస్య వ్రజః సర్వసమృద్ధిమాన్ ।

హరేర్నివాసాత్మగుణై రమాక్రీడమభూన్నుప ॥ ౧౮ ॥

గోపాన్ గోకులరక్షాయాం నిరూప్య మథురాం గతః ।

నన్దః కంసస్య వార్షిక్యం కరం దాతుం కురూద్యహ ॥ ౧౯ ॥

వసుదేవ ఉపశ్రుత్య భ్రాతరం నన్దమాగతమ్ ।

జ్ఞాత్వా దత్తకరం రాజ్ఞే యయౌ తదవమోచనమ్ ॥ ౨౦ ॥

తం దృష్ట్వా సహసోత్థాయ దేహః ప్రాణమివాగతమ్ ।

ప్రీతః ప్రియతమం దోర్భ్యం సస్యజే ప్రేమవిహ్వలః ॥ ౨౧ ॥

పూజితః సుఖమాసీనః పృష్ట్వానామయమాదృతః ।

ప్రసక్తః స్వాత్మజయోరిదమాహ విశామ్పతే ॥ ౨౨ ॥

దిష్ట్వా భ్రాతః ప్రవయస ఇదాసీమప్రజస్య తే ।

ప్రజాశాయా నివృత్తస్య ప్రజా యత్సమపద్యత ॥ ౨౩ ॥

దిష్ట్వా సంసారచక్రేఽస్మిన్ వర్తమానః పునర్భవః ।

ఉపలభ్యో భవానద్య దుర్లభం ప్రియదర్శనమ్ ॥ ౨౪ ॥

నైకత్ర ప్రియసంవాసః సుహృదాం చిత్రకర్మణామ్ ।

ఓషేన వ్యూహ్యమానానాం ప్లవానాం స్రోతసో యథా ॥ ౨౫ ॥

కచ్చిత్పశవ్యం నిరుజం భూర్యమ్బుత్పణవీరుధమ్ ।

బృహద్వనం తదధునా యత్రాస్నే త్వం సుహృద్వృతః ॥ ౨౬ ॥

భ్రాతర్మమ సుతః కచ్చిన్మాత్రా సహ భవద్యృజే ।

తాతం భవన్తం మన్వానో భవద్భ్యాముపలాలితః ॥ ౨౭ ॥

పుంసప్రీవర్గో విహితః సుహృదో హ్యనుభావితః ।

న తేషు క్షిశ్యమానేషు త్రివర్గోఽర్థాయ కల్పతే ॥ ౨౮ ॥

నన్ద ఉవాచ

అహో తే దేవకీపుత్రాః కంసేన బహవో హతాః ।

ఏకావశిష్టావరజా కన్యా సాపి దివం గతా ॥ ౨౯ ॥

నూనం హ్యదృష్టనిష్టోఽయమదృష్టపరమో జనః ।
అదృష్టమాత్మనస్తత్త్వం యో వేద న స ముహ్యతి ॥ 30॥

వసుదేవ ఉవాచ
కరో వై వార్షికో దత్తో రాజ్ఞే దృష్టా వయం చ వః ।
నేహ స్థేయం బహుతిథం సస్త్వత్పాతాశ్చ గోకులే ॥ 31॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి నన్దాదయో గోపాః ప్రోక్తాస్తే శౌరిణా యయుః ।
అనోభిరనడుద్యుక్తైస్తమనుజ్ఞాప్య గోకులమ్ ॥ 32॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే నన్దవసుదేవసమ్మేలనం నామ పంచమోఽధ్యాయః ॥ 5॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ షష్ఠోఽధ్యాయః - ౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
నన్దః పథి వచః శౌరేర్న మృషేతి విచిన్తయన్ ।
హరిం జగామ శరణముత్పాతాగమశక్జితః ॥ ౧॥

కనేన ప్రహితా ఘోరా పూతనా బాలఘాతినీ ।
శిశూంశ్చచార నిఘ్నస్తీ పురగ్రామవ్రజాదిషు ॥ 2॥

న యత్ర శ్రవణాదీని రక్షోఘ్నాని స్వకర్మసు ।
కుర్వన్తి సాత్వతాం భర్తుర్యాతుధాన్యశ్చ తత్ర హి ॥ 3॥

సా ఖేచర్యేకదోపేత్య పూతనా నన్దగోకులమ్ ।
యోషిత్యా మాయయాఽఽత్మానం ప్రావిశత్కామచారిణీ ॥ 4॥

తాం కేశబన్ధవ్యతిషక్తమల్లికాం
బృహన్నితమ్బున్తనకృచ్ఛృమధ్యమామ్ ।
సువాససం కమిప్తకర్ణభూషణ-
త్విషోల్లసత్కున్తలమణ్ణితాననామ్ ॥ 5॥

వల్గుస్మితాపాఙ్గవిసర్గవీక్షితై-
 ర్మనో హరన్తిం వనితాం వ్రజోకసామ్ ।
 అమంసతామ్భోజకరేణ రూపిణీం
 గోప్యః శ్రియం ద్రష్టుమివాగతాం పతిమ్ ॥ ౬ ॥

బాలగ్రహస్తత్ర విచిన్వతీ శిశూన్
 యదృచ్ఛయా నన్దగృహేఽనదన్తకమ్ ।
 బాలం ప్రతిచ్ఛన్ననిజోరుతేజసం
 దదర్శ తల్పేఽగ్నిమివాహితం భసి ॥ ౭ ॥

విబుధ్య తాం బాలకమారికాగ్రహం
 చరాచరాత్మా స నిమీలితేక్షణః ।
 అనన్తమారోపయదఙ్కమన్తకం
 యథోరగం సుప్తమబుద్ధిరజ్జుధీః ॥ ౮ ॥

తాం తీక్షణిత్తామతివామచేష్టితాం
 వీక్ష్యాన్తరా కోశపరిచ్ఛదాసీవత్ ।
 వరస్త్రియం తత్ప్రభయా చ ధరితే
 నిరీక్షమాణే జననీ హ్యతిష్ఠతామ్ ॥ ౯ ॥

తస్మిన్ స్తనం దుర్జరపీర్యముల్బణం
 ఘోరాఙ్కమాదాయ శిశోర్దదావథ ।
 గాఢం కరాభ్యాం భగవాన్ ప్రపీడ్య తత్
 ప్రాణైః సమం రోషసమన్వితోఽపిబత్ ॥ ౧౦ ॥

సా ముఞ్చ ముఞ్చాలమితి ప్రభాషిణీ
 నిష్పీడ్యమానాఖిలజీవమర్మణి ।
 వివృత్య నేత్రే చరణౌ భుజౌ ముహుః
 ప్రస్విన్నగాత్రా ఊపతీ రురోద హ ॥ ౧౧ ॥

తస్యాః స్వనేనాతిగభీరరంహసా
 సాద్దిర్మహీ ద్యౌశ్చ చచాల సగ్రహా ।
 రసా దిశశ్చ ప్రతినేదిరే జనాః
 పేతుః ఊతౌ వజ్రనిపాతశఙ్కయా ॥ ౧౨ ॥

నిశాచరీత్యం వ్యథితస్తనా వ్యసు-

రవ్యదాయ కేశాంశ్చరణౌ భుజావపి ।

ప్రసార్య గోష్ఠే నిజరూపమాస్థితా

వజ్రాహతో వృత్ర ఇవాపతన్నుప ॥ ౧౩॥

పతమానోఽపి తద్దేహస్త్రిగవ్యూత్యన్తరద్రుమాన్ ।

చూర్ణయామాస రాజేన్ద్ర మహదాసీత్తదదుభ్రతమ్ ॥ ౧౪॥

ఈషామాత్రోగ్రదంష్ట్రాస్యం గిరికన్దరనాసికమ్ ।

గణ్ణశైలస్తనం రౌద్రం ప్రకీర్ణారుణమూర్ధజమ్ ॥ ౧౫॥

అన్దకూపగభీరాక్షం పులినారోహభీషణమ్ ।

బద్ధసేతుభుజోర్వజ్ఞీశూన్యతోయహ్రాదోదరమ్ ॥ ౧౬॥

సన్తత్రసుః స్మ తదీవ్ష్య గోపా గోప్యః కలేవరమ్ ।

పూర్వం తు తన్నిఃస్వనితభిన్నహృత్కర్ణమన్తకాః ॥ ౧౭॥

బాలం చ తస్యా ఉరసి క్రీడన్తమకుతోభయమ్ ।

గోప్యస్తూర్ణం సమభ్యేత్య జగ్రహుర్జాతసమ్భ్రమాః ॥ ౧౮॥

యశోదారోహిణీభ్యాం తాః సమం బాలస్య సర్వతః ।

రక్షాం విదధిరే సమ్యగ్గోపుచ్ఛభ్రమణాదిభిః ॥ ౧౯॥

గోమూత్రేణ స్నాపయిత్వా పునర్గోరజసార్భకమ్ ।

రక్షాం చక్రుశ్చ శకృతా ద్వాదశాజ్ఞేషు నామభిః ॥ ౨౦॥

గోప్యః సంస్పృష్టసలిలా అజ్ఞేషు కరయోః పృథక్ ।

న్యస్యాత్మన్యథ బాలస్య బీజన్యాసమకుర్వత ॥ ౨౧॥

అవ్యాదజోఽజ్ఞీమణిమాన్స్తవ జాన్వథోరూ

యజ్ఞోఽచ్యుతః కటితటం జఠరం హయాస్యః ।

హృత్కేశవన్స్తవదుర ఈశ ఇనస్తు కణ్ఠం

విష్ణుర్భుజం ముఖమురుక్రమ ఈశ్వరః కమ్ ॥ ౨౨॥

చక్యగ్రతః సహగదో హరిరస్తు పశ్చాత్

త్వత్పూర్వయోర్ధనురసీ మధుహాజనశ్చ ।

కోణేషు శక్ష్మ ఉరుగాయ ఉపర్యుపేన్ద్ర-

స్తార్ష్యః ఊతౌ హలధరః పురుషః సమన్తాత్ ॥ ౨౩॥

ఇన్ద్రియాణి హృషీకేశః ప్రాణాన్ నారాయణోఽవతు ।

శ్వేతద్వీపపతిశ్చిత్తం మనో యోగేశ్వరోఽవతు || ౨౪ ||

పున్నిగరభస్తు తే బుద్ధిమాత్మానం భగవాన్ పరః |

క్రీడంతం పాతు గోవిందః శయానం పాతు మాధవః || ౨౫ ||

వ్రజన్తమవ్యాద్యైకుణ్ణ ఆసీనం త్వాం శ్రియఃపతిః |

భుజ్జానం యజ్జుభుక్పాతు సర్వగ్రహభయజ్కరః || ౨౬ ||

డాకిన్యో యాతుధాన్యశ్చ కూష్మాణ్ణా యేఽర్భకగ్రహాః |

భూతప్రేతపిశాచాశ్చ యక్షరక్షోవినాయకాః || ౨౭ ||

కోటరా రేవతీ జ్యేష్ఠా పూతనా మాతృకాదయః |

ఉన్మాదా యే హ్యపస్మారా దేహప్రాణేన్ద్రియద్రుహాః || ౨౮ ||

స్వప్నదృష్టా మహోత్పాతా వృద్ధబాలగ్రహాశ్చ యే |

సర్వే నశ్యన్తు తే విష్ణోర్నామగ్రహణభీరవః || ౨౯ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి ప్రణయబద్ధాభిర్గోపీభిః కృతరక్షణమ్ |

పాయయిత్వా స్తనం మాతా సన్న్యవేశయదాత్మజమ్ || ౩౦ ||

తావన్నన్దాదయో గోపా మథురాయా వ్రజం గతాః |

విలోక్య పూతనాదేహం బభూవురతివిస్మితాః || ౩౧ ||

నూనం బతర్షిః సజ్ఞాతో యోగేశో వా సమాస సః |

స ఏవ దృష్టో హ్యుత్పాతో యదాహానకదున్దభిః || ౩౨ ||

కలేవరం పరశుభిశ్చిత్వా తత్రే వ్రజౌకసః |

దూరే ఊప్తావయవశో న్యదహన్ కాష్ఠధిష్ఠితమ్ || ౩౩ ||

దహ్యమానస్య దేహస్య ధూమశ్చాగురుసౌరభః |

ఉత్థితః కృష్ణనిర్భుక్తసపద్యాహతపాపృణః || ౩౪ ||

పూతనా లోకబాలఘ్నీ రాక్షసీ రుధిరాశనా |

జిఘాంసయాపి హరయే స్తనం దత్త్వాఽఽప సద్గతిమ్ || ౩౫ ||

కిం పునః శ్రద్ధయా భక్త్యా కృష్ణాయ పరమాత్మనే |

యచ్ఛన్ ప్రియతమం కిం ను రక్తాస్తన్మాతరో యథా || ౩౬ ||

పద్భ్యాం భక్తహృదిస్థాభ్యాం వన్ద్యాభ్యాం లోకవన్దితైః |

అజ్ఞం యస్యాః సమాక్రమ్య భగవానపిబత్త్వనమ్ || 3౭||

యాతుధాన్యపి సా స్వర్గమవాప జననీగతిమ్ |

కృష్ణభుక్తస్తనక్షీరాః కిము గావో ను మాతరః || ౩౮||

పయాంసి యాసామపిబత్సుత్తన్నేహస్నుతాన్యలమ్ |

భగవాన్ దేవకీపుత్రః వైవల్యాద్యఖిలప్రదః || ౩౯||

తాసామవిరతం కృష్ణే కుర్వతీనాం సుతేక్షణమ్ |

న పునః కల్పతే రాజన్ సంసారోఽజ్ఞానసమ్భవః || ౪౦||

కటధూమస్య సౌరభ్యమవప్త్రాయ వ్రజౌకసః |

కిమిదం కుత ఏవేతి వదన్తో వ్రజమాయయుః || ౪౧||

తే తత్ర వర్ణితం గోపైః పూతనాఽఽగమనాదికమ్ |

శ్రుత్వా తన్నిధనం స్వప్తి శిశోశ్చాసన్ సువిస్మితాః || ౪౨||

నన్దః స్వపుత్రమాదాయ ప్రేత్యాగతముదారధీః |

మూర్ధ్నస్పాప్త్రాయ పరమాం ముదం లేభే కురూద్వహా || ౪౩||

య ఏతత్పుత్రనామోక్షం కృష్ణస్యార్భకమద్భుతమ్ |

శృణుయాచ్ఛ్రద్ధయా మర్త్యో గోవిందే లభతే రతిమ్ || ౪౪||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం

సంహితాయాన్దశమస్కంధే పూర్వార్ధే షష్ఠోఽధ్యాయః || ౬||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| సప్తమోఽధ్యాయః - ౭ ||

రాజోవాచ

యేన యేనావతారేణ భగవాన్ హరిరీశ్వరః |

కరోతి కర్ణరమ్యాణి మనోజ్ఞాని చ నః ప్రభో || ౧||

యచ్ఛృణ్వతోఽపైత్యరతిరివత్పృష్టా

సత్త్వం చ శుద్ధ్యత్యచిరేణ పుంసః |

భక్తిర్హృదౌ తత్పురుషే చ సఖ్యం

తదేవ హారం వద మన్యసే చేత్ ॥ ౨॥

అథాన్యదపి కృష్ణస్య తోకాచరితమద్భుతమ్ ।
మానుషం లోకమాసాద్య తజ్జాతిమనురున్దతః ॥ ౩॥

శ్రీశుక ఉవాచ

కదాచిదౌత్థానికకౌతుకాప్లవే
జన్మర్మయోగే సమవేతయోషితామ్ ।
వాదిత్రగీతద్విజమన్త్రవాచకై-
శ్చకార నూనోరభిషేచనం సతీ ॥ ౪॥

నన్దస్య పత్నీ కృతమజ్జనాదికం
విప్రైః కృతస్వప్త్యయనం సుపూజితైః ।
అన్నాద్యవాసఃస్రగభీష్టధేనుభిః
సజ్ఞాతనిద్రాక్షమశిశయచ్ఛనైః ॥ ౫॥

ఔత్థానికౌతుక్యమనా మనస్వినీ
సమాగతాన్ పూజయతీ వ్రజౌకసః ।
నైవాశ్శృణోద్వై రుదితం సుతస్య సా
రుదన్ స్తనార్థీ చరణావుదక్షిపత్ ॥ ౬॥

అధః శయానస్య శిశోరనోఽల్పక-
ప్రవాలమృద్వజ్ఞిహతం వ్యవర్తత ।
విధ్వస్తనానారసకుప్యభాజనం
వ్యత్యస్తచక్రాక్షవిభిన్నకూబరమ్ ॥ ౭॥

దృష్ట్వా యశోదాప్రముఖా వ్రజస్త్రియ
ఔత్థానికే కర్మణి యాః సమాగతాః ।
నన్దాదయశ్చాద్భుతదర్శనాకులాః
కథం స్వయం వై శకటం విపర్యగాత్ ॥ ౮॥

ఊచురవ్యవసితమతీన్ గోపాన్ గోపీశ్చ బాలకాః ।
రుదతానేన పాదేన క్షిప్తమేతన్న సంశయః ॥ ౯॥

న తే శ్రద్ధధిరే గోపా బాలభాషితమిత్యత ।
అప్రమేయం బలం తస్య బాలకస్య న తే విదుః ॥ ౧౦॥

రుదన్తం సుతమాదాయ యశోదా గ్రహశక్కితా ।

కృతస్వస్త్వయనం విప్రైః సూక్తైః స్తనమపాయయత్ || ౧౧ ||

పూర్వవత్స్వాపితం గోపైర్భలిభిః సపరిచ్ఛదమ్ |

విప్రా హుత్వార్చయాఞ్చక్రుర్దధ్యక్షతకుశామ్బుభిః || ౧౨ ||

యేఽసూయాన్పృతదమ్భేర్ష్యాహింసామానవివరితాః |

న తేషాం సత్యశీలానామాశిషో విఫలాః కృతాః || ౧౩ ||

ఇతి బాలకమాదాయ సామర్గ్యజరుపాకృతైః |

జ్జైః పవిత్రౌషధిభిరభిషిచ్య ద్విజోత్తమైః || ౧౪ ||

వాచయిత్వా స్వస్త్వయనం నన్దగోపః సమాహితః |

హుత్వా చాగ్నిం ద్విజాతిభ్యః ప్రాదాదన్నం మహాగుణమ్ || ౧౫ ||

గావః సర్వగుణోపేతా వాసఃస్రగ్మకృమాలినీః |

ఆత్మజాభ్యుదయార్థాయ ప్రాదాత్తే చాన్వయుజ్జిత || ౧౬ ||

విప్రా మన్తవిదో యుక్తాస్తైర్యాః ప్రోక్తాస్తథాఽఽశిషః |

తా నిష్ఫలా భవిష్యన్తి న కదాచిదపి స్ఫుటమ్ || ౧౭ ||

ఏకదాఽఽరోహమారూఢం లాలయన్తి సుతం సతీ |

గరిమాణం శిశోర్వోఢుం న సేహా గిరికూటవత్ || ౧౮ ||

భూమౌ నిధాయ తం గోపీ విస్మితా భారపీడితా |

మహాపురుషమాదధ్యౌ జగతామాస కర్మసు || ౧౯ ||

దైత్యో నామ్నా తృణావర్తః కంసభృత్యః ప్రణోదితః |

చక్రవాతస్వరూపేణ జహారాసీనమర్భకమ్ || ౨౦ ||

గోకులం సర్వమావృణ్వన్ ముష్టంశృక్షూంషి రేణుభిః |

ఈరయన్ సుమహాఘోరశబ్దేన ప్రదిశో దిశః || ౨౧ ||

ముహూర్తమభవద్గోష్ఠం రజసా తమసాఽఽవృతమ్ |

సుతం యశోదా నాపశ్యత్తస్మిన్ న్యస్తవతీ యతః || ౨౨ ||

నాపశ్యత్కశ్చనాత్మానం పరం చాపి విమోహితః |

తృణావర్తనిస్పృష్టాభిః శర్కరాభిరుపద్రుతః || ౨౩ ||

ఇతి ఖరపవనచక్రపాంసువర్షే

సుతపదవీమబలావిలక్ష్య మాతా |

అతికరుణమనుస్మరన్త్యశోచ-

దుభవి పతితా మృతవత్సకా యథా గౌః || ౨౪||

రుదితమనునిశమ్య తత్ర గోప్యో
భృశమనుతప్తధీయోఽశ్రుపూర్ణముఖ్యః |
రురుదురనుపలభ్య నన్దనూనుం
పవన ఉపారత పాంసువర్షవేగే || ౨౫||

తృణావర్తః శాన్తరయో వాత్యారూపధరో హరన్ |
కృష్ణం నభో గతో గన్తుం నాశక్నోద్దూభారిభారభృత్ || ౨౬||

తమశ్మానం మన్యమాన ఆత్మనో గురుమత్తయా |
గలే గృహీత ఉత్సృష్టుం నాశక్నోదదుభతారభకమ్ || ౨౭||

గలగ్రహణనిశ్చేష్టో దైత్యో నిర్గతలోచనః |
అవ్యక్తరావో న్యపతత్సహ బాలో వ్యసుర్వృజే || ౨౮||

తమన్తరిజ్ఞాత్పతితం శిలాయాం
విశిర్ణనర్వావయవం కరాలమ్ |
పురం యథా రుద్రశరేణ విధం
స్త్రియో రుదత్యో దదృశుః సమేతాః || ౨౯||

ప్రాదాయ మాత్రే ప్రతిహృత్య విస్మితాః
కృష్ణం చ తస్యోరసి లమ్బమానమ్ |
తం స్వస్తిమన్తం పురుషాదనీతం
విహాయసా మృత్యుముఖాత్ప్రముక్తమ్ |
గోప్యశ్చ గోపాః కిల నన్దముఖ్యా
లభ్యా పునః ప్రాపురతీవ మోదమ్ || ౩౦||

అహో బతాత్యద్భుతమేష రక్షసా
బాలో నివృత్తిం గమితోఽభ్యగాత్సునః |
హింస్రః స్వపాపేన విహింసితః ఖలః
సాధుః సమత్వేన భయాద్విముచ్యతే || ౩౧||

కిం నస్తపశ్చిర్ణమధోక్షజౌర్చనం
పూర్తేష్టదత్తముత భూతసౌహృదమ్ |
యత్సమ్పరేతః పునరేవ బాలకో
దిష్ట్యా స్వబన్ధూన్ ప్రణయన్సుపస్థితః || ౩౨||

దృష్ట్వాద్భుతాని బహుశో నన్దగోపో బృహద్వనే |
వసుదేవవచో భూయో మానయామాస విస్మితః || 33 ||

ఏకదార్భకమాదాయ స్వాఙ్కమారోప్య భామినీ |
ప్రస్నుతం పాయయామాస స్తనం స్నేహపరిప్లుతా || 34 ||

పీతప్రాయస్య జననీ సా తస్య రుచిరస్మితమ్ |
ముఖం లాలయతీ రాజఙ్జృమ్భతో దదృశే ఇదమ్ || 35 ||

ఖం రోదసీ జ్యోతిరసీకమాశాః
సూర్యేన్ద్రవహ్నిశ్వసనామ్బుధీంశ్చ |
ద్వీపాన్ నగాన్స్తద్దుహితవ్రాన్వనాని
భూతాని యాని స్థిరజ్జమాని || 36 ||

సా వీక్ష్య విశ్వం సహసా రాజన్ సజ్ఞాతవేపథుః |
సమ్మీల్య మృగశావాక్షీ నేత్రే ఆసీత్సువిస్మితా || 37 ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే తృణావర్తమోక్షో నామ సప్తమోఽధ్యాయః || ౭ ||

|| ౬౦ నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| అష్టమోఽధ్యాయః - ౮ ||

శ్రీశుక ఉవాచ
గర్గః పురోహితో రాజన్ యదూనాం సుమహాతపాః |
వ్రజం జగామ నన్దస్య వసుదేవప్రచోదితః || ౧ ||

తం దృష్ట్వా పరమప్రీతః ప్రత్యుత్థాయ కృతాఙ్జులిః |
ఆనర్చాధోక్షజధియా ప్రణిపాతపురఃసరమ్ || ౨ ||

సూపవిప్లం కృతాతిథ్యం గిరా సూన్యతయా మునిమ్ |
నన్దయిత్యాబ్రిద్రృహ్మాన్ పూర్ణస్య కరవామ కిమ్ || 3 ||

మహద్విచలనం నృణాం గృహిణాం దీనచేతసామ్ |
నిశ్రేయసాయ భగవన్ కల్పతే నాన్యథా క్వచిత్ || ౪ ||

జ్యోతిషామయనం సాక్షాద్యత్తజ్ఞానమతీన్ద్రియమ్ ।

ప్రణీతం భవతా యేన పుమాన్ వేద పరావరమ్ ॥ ౫॥

త్వం హి బ్రహ్మవిదాం శ్రేష్ఠః సంస్కారాన్ కర్తుమర్హసి ।

బాలయోరనయోర్పూణాం జన్మనా బ్రాహ్మణో గురుః ॥ ౬॥

గర్గ ఉవాచ

యదూనామహమాచార్యః ఖ్యాతశ్చ భువి సర్వతః ।

సుతం మయా సంస్కృతం తే మన్యతే దేవకీసుతమ్ ॥ ౭॥

కంసః పాపమతిః సఖ్యం తవ చానకదుష్టభేః ।

దేవక్యా అష్టమో గర్భో న స్త్రీ భవితుమర్హతి ॥ ౮॥

ఇతి సజ్ఞోన్మయశ్చుత్వా దేవక్యా దారికావచః ।

అపి హస్తాఽఽగతాశ్చక్రస్తర్హి తన్నోఽనయో భవేత్ ॥ ౯॥

నన్ద ఉవాచ

అలక్షితోఽస్మిన్ రహసి మామకైరపి గోప్రజే ।

కురు ద్విజాతిసంస్కారం స్వస్తివాచనపూర్వకమ్ ॥ ౧౦॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం సమాప్యర్థితో విప్రః స్వచిక్ష్రితమేవ తత్ ।

చకార నామకరణం గూఢో రహసి బాలయోః ॥ ౧౧॥

గర్గ ఉవాచ

అయం హి రోహిణీపుత్రో రమయన్ సుహృదో గుణైః ।

ఆఖ్యాస్యతే రామ ఇతి బలాధిక్యాద్బలం విదుః ।

యదూనామపృథగ్భావాత్సజ్కర్షణముశస్త్వత ॥ ౧౨॥

ఆనన్ వర్ణాస్త్రయో హ్యస్య గృహ్ణాతోఽనుయుగం తనూః ।

శుక్లో రక్షస్తథా పీత ఇదానీం కృష్ణతాం గతః ॥ ౧౩॥

ప్రాగయం వసుదేవస్య క్వచిజ్ఞాతస్తవాత్మజః ।

వాసుదేవ ఇతి శ్రీమానభిజ్ఞాః సమ్ప్రచక్షతే ॥ ౧౪॥

బహూని సన్తి నామాని రూపాణి చ సుతస్య తే ।

గుణకర్మానురూపాణి తాన్యహం వేద నో జనాః ॥ ౧౫॥

ఏష వః శ్రేయ ఆధాస్యద్గోపగోకులనన్దనః ।

అనేన సర్వదుర్గాణి యూయమజ్ఞాస్తరిష్యథ ॥ ౧౬ ॥

పురానేన వ్రజపతే సాధవో దస్యపీడితాః ।

అరాజకే రక్ష్యమాణా జిగ్యుర్దన్యాన్ సమేధితాః ॥ ౧౭ ॥

య ఏతస్మిన్ మహాభాగాః ప్రీతిం కుర్వన్తి మానవాః ।

నారయోఽభిభవన్త్యేతాన్ విష్ణుపక్షానివాసురాః ॥ ౧౮ ॥

తస్మాన్నన్దాత్మజోఽయం తే నారాయణసమో గుణైః ।

శ్రియా కీర్త్యానుభావేన గోపాయస్వ సమాహితః ॥ ౧౯ ॥

ఇత్యాత్మానం సమాదిశ్య గర్గే చ స్వగృహం గతే ।

సన్ధః ప్రముదితో మేనే ఆత్మానం పూర్ణమాశిషామ్ ॥ ౨౦ ॥

కాలేన వ్రజతాల్పేన గోకులే రామకేశవౌ ।

జానుభ్యం సహ పాణిభ్యం రిక్లమాణౌ విజహ్రాతుః ॥ ౨౧ ॥

తావజ్ఞీయుగ్మమనుకృష్య సరీసృపన్తౌ

ఘోషప్రఘోషరుచిరం వ్రజకర్దమేషు ।

తన్నాదహృష్టమనసావనుసృత్య లోకం

ముగ్ధప్రభీతవదుపేయతురన్తి మాత్రోః ॥ ౨౨ ॥

తన్మాతరో నిజసుతౌ ఘృణయా స్నువన్త్యౌ

పక్కౌఙ్గరాగరుచిరావుపగుహ్య దోర్భాషమ్ ।

దత్త్వా స్తనం ప్రపిబతోః స్మ ముఖం నిరీక్ష్య

ముగ్ధస్మితాల్పదశనం యయతుః ప్రమోదమ్ ॥ ౨౩ ॥

యర్హ్యఙ్గనా దర్శనీయకుమారలీలా-

వన్తర్వజేతదబలాః ప్రగృహీతపుచ్చైః ।

వత్సైరితస్తత ఉభావనుకృష్యమాణౌ

ప్రేక్షన్త్య ఉఙ్గితగృహో జహృషుర్హస్వన్త్యః ॥ ౨౪ ॥

శ్ంక్ల్యగ్నిదంష్ట్ర్యసిజలద్విజకణ్ఠకేభ్యః

క్రీడాపరావతిచతౌ స్వసుతౌ నిషేద్ధమ్ ।

గృహ్యోణి కర్తుమపి యత్ర న తజ్జనన్యౌ

శేశాత ఆపతురలం మనసోఽనవస్థామ్ ॥ ౨౫ ॥

కాలేనాల్పేన రాజర్షే రామః కృష్ణశ్చ గోకులే ।

అఘృష్టజానుభిః పద్భిర్విచక్రమతురజ్ఞాసౌ ॥ ౨౬ ॥

తతస్తు భగవాన్ కృష్ణో వయస్యైర్వృజబాలకైః ।
 సహ రామో వ్రజస్త్రీణాం చిక్రీడే జనయన్ ముదమ్ ॥ ౨౭॥
 కృష్ణస్య గోప్యో రుచిరం వీక్ష్య కౌమారచాపలమ్ ।
 శృణ్వన్త్యాః కిల తన్మాతురితి హోమః సమాగతాః ॥ ౨౮॥
 వత్సాన్ ముఞ్చన్ క్వచిదసమయే క్రోశసజ్ఞాతహాసః
 స్తేయం స్వాద్వత్స్యథ దధి పయః కల్పితైః స్తేయయోగైః ।
 మర్కాన్ భోక్ష్యన్ విభజతి స చేన్నాత్తి భాణ్ణం భిన్నత్తి
 ద్రవ్యాలాభే స గృహకుపితో యాత్యుపక్రోశ్య తోకాన్ ॥ ౨౯॥
 హస్తాగ్రాహ్యే రచయతి విధిం పీఠకోలాఖలాద్యైః
 ఛిద్రం హ్యన్తర్నిహితవయునః శిక్యభాణ్ణేషు తద్విత్ ।
 ధ్యాన్తాగారే ధృతమణిగణం స్వాఙ్గమర్థప్రదీపం
 కాలే గోప్యో యర్హి గృహకృత్యేషు సువ్యగ్రచిత్తాః ॥ ౩౦॥
 ఏవం ధార్మ్యాన్యశతి కురుతే మేహనాదీని వాస్తౌ
 స్తేయోపాయైర్విరచితకృతిః సుప్రతికో యథా౭౭స్తే ।
 ఇత్థం స్త్రీభిః సభయనయనశ్రీముఖాలోకినీభిః
 వ్యాఖ్యాతార్థా ప్రహసితముఖీ న హ్యుపాలబ్ధమైచ్ఛత్ ॥ ౩౧॥
 ఏకదా క్రీడమానాస్తే రామాద్యా గోపదారకాః ।
 కృష్ణో మృదం భక్షితవానితి మాత్రే న్యవేదయన్ ॥ ౩౨॥
 సా గృహీత్వా కరే కృష్ణముపాలభ్య హితైషిణీ ।
 యశోదా భయసమ్భ్రాన్తప్రేక్షణాక్షమభాషత ॥ ౩౩॥
 కస్మాన్మృదమదాన్తాత్మన్ భవాన్ భక్షితవాన్ రహః ।
 వదన్తి తావకా హ్యేతే కుమారాస్తే౭గ్రజో౭ప్యయమ్ ॥ ౩౪॥
 శ్రీకృష్ణ ఉవాచ
 నాహం భక్షితవానమ్భు సర్వే మిథ్యాభిశంసినః ।
 యది సత్యగిరస్తర్లి సమక్షం పశ్య మే ముఖమ్ ॥ ౩౫॥
 యద్యేవం తర్హి వ్యాదేహీత్యుక్తః స భగవాన్ హరిః ।
 వ్యాదతావ్యాహితైశ్వర్యః క్రీడామనుజబాలకః ॥ ౩౬॥

సా తత్ర దదృశే విశ్వం జగత్త్వాన్ను చ ఖం దిశః |
సాద్రీష్టపాభిభూగోలం స వాయ్వగ్నిన్దతారకమ్ || 3౭||

జ్యోతిశ్చక్రం జలం తేజో నభస్వాన్ వియదేవ చ |
వైకారికాణ్డిన్ద్రియాణి మనో మాత్రా గుణాస్త్రయః || 3౮||

ఏతద్విచిత్రం సహ జీవకాల-
స్వభావకర్మాశయలిక్లభేదమ్ |
సూనోస్తనా వీక్ష్య విదారితాస్యే
వ్రజం సహాత్మానమవాప శక్కామ్ || ౩౯||

కిం స్వప్న ఏతదుత దేవమాయా
కిం వా మదీయో బత బుద్ధిమోహాః |
అథో అముష్యైవ మమార్భకస్య
యః కశ్చనోత్పత్తిక ఆత్మయోగః || ౪౦||

అథో యథావన్న వితర్కగోచరం
చేతో మనఃకర్మవచోభిరజ్ఞాసా |
యదాశ్రయం యేన యతః ప్రతీయతే
సుదుర్విభావ్యం ప్రణతాస్మి తత్పదమ్ || ౪౧||

అహం మమాసౌ పతిరేష మే సుతో
వ్రజేశ్వరస్యాఖిలవిత్తపా సతీ |
గోప్యశ్చ గోపాః సహ గోధనాశ్చ మే
యన్మాయయేత్థం కుమతిః స మే గతిః || ౪౨||

ఇత్థం విదితతత్త్వాయాం గోపికాయాం స ఈశ్వరః |
వైష్ణవీం వ్యతనోన్మాయాం పుత్రస్నేహమయాం విభుః || ౪౩||

సద్యోనష్టస్మృతిర్గోపీ సాఽఽరోప్యారోహమాత్మజమ్ |
ప్రవృద్ధస్నేహకలిలహృదయాఽఽసిద్యథా పురా || ౪౪||

త్రయాశ్చ చోపనిషద్భిశ్చ సాఙ్ఖ్యయోగైశ్చ సాత్వతైః |
ఉపగీయమానమాహాత్మ్యం హరిం సామన్యతాత్మజమ్ || ౪౫||

రాజోవాచ
నన్దః కిమకరోద్భ్రుహ్మాన్ శ్రేయ ఏవం మహోదయమ్ |
యశోదా చ మహాభాగా పౌ యస్యాః స్తనం హరిః || ౪౬||

పితరౌ నాన్వవిన్దేతాం కృష్ణోదారార్భకేహితమ్ ।
గాయన్త్యద్యాపి కవయో యత్లోకశమలాపహమ్ ॥ ౪౭॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ద్రోణో వసూనాం ప్రవరో ధరయా సహ భార్యయా ।
కరిష్యమాణ ఆదేశాన్ బ్రహ్మణస్తమువాచ హ ॥ ౪౮॥

జాతయోర్నా మహాదేవే భువి విశ్వేశ్వరే హరా ।
భక్తిః స్యాత్పరమా లోకే యయాజ్ఞో దుర్గతిం తరేత్ ॥ ౪౯॥

అస్త్విత్యుక్తః స భగవాన్ ప్రజే ద్రోణో మహాయశాః ।
జజ్ఞే నస్త ఇతి ఖ్యాతో యశోదా సా ధరాభవత్ ॥ ౫౦॥

తతో భక్తిర్భగవతి పుత్రీభూతే జనార్దనే ।
దమ్పత్యోర్నితరామాసీద్ధోపగోపీషు భారత ॥ ౫౧॥

కృష్ణో బ్రహ్మణ ఆదేశం సత్యం కర్తుం ప్రజే విభుః ।
సహ రామో వసంశ్చక్రే తేషాం ప్రీతిం స్వలీలయా ॥ ౫౨॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే విశ్వరూపదర్శనే అష్టమోఽధ్యాయః ॥ ౮॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ నవమోఽధ్యాయః - ౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏకదా గృహదాసీషు యశోదా నన్దగేహిని ।
కర్మాన్తరనియుక్తాసు నిర్మమన్త స్వయం దధి ॥ ౧॥

యాని యానీహ గీతాని తద్బాలచరితాని చ ।
దధినిర్మన్తనే కాలే స్మరన్తి తాన్యగాయత ॥ ౨॥

క్షౌమం వాసః పృథుకటితటే బిభ్రతీ సూత్రనద్ధం
పుత్రస్నేహస్నుతకుచయుగం జాతకమ్పం చ సుభ్రూః ।

రజ్జ్వాకర్షత్రమభుజచలత్కఙ్కణౌ కుణ్డలే చ
స్విన్నం వక్త్రం కబరవిగలన్మాలతీ నిర్మమన్థ ॥ 3॥

తాం స్తన్యకామ ఆసాద్య మథ్నస్తీం జనసీం హరిః ।
గృహీత్వా దధిమన్థానం న్యషేషతీప్రితిమావహన్ ॥ ౪॥

తమఙ్కమారూఢమపాయయత్త్వనం
స్నేహస్నుతం సస్మితమీక్షతీ ముఖమ్ ।
అత్పైమముత్సృజ్య జవేన సా యయా-
వుత్సించ్యమానే పయసి త్వధిశ్రితే ॥ ౫॥

సజ్ఞాతకోపః స్ఫురితారుణాధరం
సన్దశ్య దద్భిర్దధిమన్థభాజనమ్ ।
భిత్వా మృషాశ్చుర్ద్ధృషదశ్మనా రహో
జఘాస హైయజ్గవమన్తరం గతః ॥ ౬॥

ఉత్తార్య గోపీ సుశ్తతం పయః పునః
ప్రవిశ్య సన్దశ్య చ దధ్యమత్రకమ్ ।
భగ్నం వితోక్య స్వసుతస్య కర్మ త-
జ్జహాస తం చాపి న తత్ర పశ్యతీ ॥ ౭॥

ఉలూఖలాఙ్ఘ్నేరుపరి వ్యవస్థితం
మర్కాయ కామం దదతం శిచి స్థితమ్ ।
హైయజ్గవం చౌర్యవిశజ్కీతేక్షణం
నిరీక్ష్య పశ్చాత్సుతమాగమచ్ఛవైః ॥ ౮॥

తామాత్తయప్తిం ప్రసమీక్ష్య సత్వర-
స్తతోఽవరుధ్యాపససార భీతవత్ ।
గోప్యన్వధావన్న యమాప యోగినాం
క్షమం ప్రవేష్టుం తపనేరితం మనః ॥ ౯॥

అన్వఙ్ఘామానా జననీ బృహచ్ఛల-
చ్ఛోణీభరాక్రాన్తగతిః సుమధ్యమా ।
జవేన విస్రంసితకేశబన్ధన-
మ్యతప్రసూనానుగతిః పరామృశత్ ॥ ౧౦॥

కృతాగసం తం ప్రరుదన్తమక్షిణీ

కషన్తమజ్ఞాన్మపిణీ స్వపాణీనా ।

ఉద్వీక్షమాణం భయవిహ్వలేక్షణం

హస్తే గృహీత్వా భిషయన్త్యవాగురత్ ॥ ౧౧॥

త్యక్త్వా యష్టిం సుతం భీతం విజ్ఞాయార్భకవత్సలా ।

ఇయేష కిల తం బద్ధం దామ్నాతద్వీర్యకోవిదా ॥ ౧౨॥

న చాన్తర్ష బహిర్యస్య న పూర్వం నాపి చాపరమ్ ।

పూర్వాపరం బహిశ్చాన్తర్జగతో యో జగచ్ఛ యః ॥ ౧౩॥

తం మత్వాఽఽత్మజమవ్యక్తం మర్త్యలింగమధోక్షజమ్ ।

గోపికోలూఖలే దామ్నా బబన్ధ ప్రాకృతం యథా ॥ ౧౪॥

తద్దామ బధ్యమానస్య స్వార్భకస్య కృతాగసః ।

ద్వ్యస్యజులొనమభూతైన సన్దధేఽన్యచ్చ గోపికా ॥ ౧౫॥

యదాసీత్తదపి న్యూనం తేనాన్యదపి సన్దధే ।

తదపి ద్వ్యస్యజులం న్యూనం యద్యదాదత్త బన్ధనమ్ ॥ ౧౬॥

ఏవం స్వగేహదామాని యశోదా సన్దధత్యపి ।

గోపీనాం సుస్మయన్తీనాం స్మయన్తీ విస్మితాభవత్ ॥ ౧౭॥

స్వమాతుః స్విన్నగాత్రాయా విస్సప్తకబరప్రజః ।

దృష్ట్వా పరిశ్రమం కృష్ణః కృపయాఽఽసీత్స్వబన్ధనే ॥ ౧౮॥

ఏవం సన్దర్శితా హ్యజ్ఞ హరిణా భృత్యవశ్యతా ।

స్వవశేనాపి కృష్ణేన యస్యేదం సేత్స్వరం వశే ॥ ౧౯॥

నేమం విరిణ్షోచ్చ న భవో న శ్రీరష్యజ్ఞ సంశ్రయా ।

ప్రసాదం లేభిరే గోపీ యత్తత్ప్రాప విముక్తిదాత్ ॥ ౨౦॥

నాయం సుఖాపో భగవాన్ దేహీనాం గోపికాసుతః ।

జ్ఞానినాం చాత్మభూతానాం యథా భక్తిమతామిహ ॥ ౨౧॥

కృష్ణస్తు గృహకృత్యేషు వ్యగ్రాయాం మాతరి ప్రభుః ।

అద్రాక్షీదర్జునౌ పూర్వం గుహ్యకౌ ధనదాత్మజౌ ॥ ౨౨॥

పురా నారదశాపేన వృక్షతాం ప్రాపితౌ మదాత్ ।

నలకూబరమణిగ్రీవావితి ఖ్యాతౌ శ్రియాన్వితౌ ॥ ౨౩॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్థే గోపీప్రసాదో నామ నవమోఽధ్యాయః ॥ ౯ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ దశమోఽధ్యాయః - ౧౦ ॥

రాజోవాచ

కథ్యతాం భగవన్నేతత్తయోః శాపస్య కారణమ్ ।
యత్తద్విగర్హితం కర్మ యేన వా దేవర్షేస్తమః ॥ ౧ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

రుద్రస్యానుచరౌ భూత్వా సుదృప్తౌ ధనదాత్మజౌ ।
కైలాసోపవసే రమ్యే మన్దాకిన్యాం మదోక్తౌ ॥ ౨ ॥

వారుణీం మదిరాం పీత్వా మదాఘూర్ణితలోచనౌ ।
స్త్రీజనైరనుగాయద్భిశ్చేరతుః పుష్పితే వసే ॥ ౩ ॥

అన్తః ప్రవిశ్య గంగాయామమ్భోజవనరాజిని ।
చిక్రీడతుర్యువతిభిర్గజావివ కరేణుభిః ॥ ౪ ॥

యదృచ్ఛయా చ దేవరీర్భగవాంస్తత్ర కౌరవ ।
అపశ్యన్నారదో దేవో క్షీణాణౌ సమబుధ్యత ॥ ౫ ॥

తం దృష్ట్వా వ్రీడితా దేవ్యో వివస్త్రాః శాపశక్కితాః ।
వాసాంసి పర్యధుః శీఘ్రం వివస్త్రౌ నైవ గుహ్యకౌ ॥ ౬ ॥

తౌ దృష్ట్వా మదిరామత్తౌ శ్రీమదాన్దౌ సురాత్మజౌ ।
తయోరనుగ్రహార్థాయ శాపం దాస్యన్నిదం జగౌ ॥ ౭ ॥

నారద ఉవాచ

న హ్యన్యోః జషతో జోష్యాన్ బుద్ధిభ్రంశో రజోగుణః ।
శ్రీమదాదాభిజాత్యాదిర్యత్ర స్త్రీద్యూతమాసవః ॥ ౮ ॥

హన్యన్తే పశవో యత్ర నిర్దయైరజితాత్మభిః ।
మన్యమానైరిమం దేహమజరామృత్యు నశ్వరమ్ ॥ ౯ ॥

దేవసంజ్ఞితమప్యన్తే కృమివిడ్భస్మసంజ్ఞితమ్ ।

భూతధ్రుక్ తత్కృతే స్వార్థం కిం వేద నిరయో యతః ॥ ౧౦॥

దేహః కిమన్నదాతుః స్వం నిషేక్తుర్మాతురేవ చ ।

మాతుః పితుర్వా బలినః క్రేతురగ్నేః శునోఽపి వా ॥ ౧౧॥

ఏవం సాధారణం దేహమవ్యక్తప్రభవాప్యయమ్ ।

కో విద్వానాత్మసాత్కృత్వా హన్తి జన్తూన్ ఋతేఽసతః ॥ ౧౨॥

అసతః శ్రీమదాన్ధస్య దారిద్ర్యం పరమజ్ఞానమ్ ।

ఆత్మోపమ్యేన భూతాని దరిద్రః పరమీక్షతే ॥ ౧౩॥

యథా కణ్ణకవిద్ధాఙ్గో జన్తోర్నేచ్ఛతి తాం వ్యథామ్ ।

జీవసామ్యం గతో లిఙ్గైర్న తథాఽఽవిద్ధకణ్ణకః ॥ ౧౪॥

దరిద్రో నిరహంస్తమ్భా ముక్తః సర్వమదైరిహ ।

కృచ్ఛం యదృచ్ఛయాఽఽప్నోతి తద్ధి తస్య పరం తపః ॥ ౧౫॥

నిత్యం క్షుత్క్షామదేహస్య దరిద్రస్యాన్నకాఙ్గిణః ।

ఇన్ద్రియాణ్యనుశుష్యన్తి హింసాపి వినివర్తతే ॥ ౧౬॥

దరిద్రస్యైవ యుజ్యన్తే సాధవః సమదర్శినః ।

సద్భిః క్షిణోతి తం తర్షం తత ఆరాద్విశుద్ధ్యతి ॥ ౧౭॥

సాధూనాం సమచిత్తానాం ముకున్దచరణైషిణామ్ ।

ఉపేక్ష్యః కిం ధనస్తమ్భైరసద్భిరసదాశ్రయైః ॥ ౧౮॥

తదహం మత్తయోర్మాధ్వస్య వారుణ్యా శ్రీమదాన్ధయోః ।

తమో మదం హరిష్యామి స్త్రైణయోరజితాత్మనోః ॥ ౧౯॥

యదిమో లోకపాలస్య పుత్రౌ భూత్వా తమఃప్లుతౌ ।

న వివాసనమాత్మానం విజానీతః సుదుర్మదౌ ॥ ౨౦॥

అతోఽర్హతః స్థావరతాం స్యాతాం నైవం యథా పునః ।

స్మృతిః స్యాన్మత్ప్రసాదేన తత్రాపి మదనుగ్రహాత్ ॥ ౨౧॥

వాసుదేవస్య సాన్నిధ్యం లభ్యా దివ్యశరచ్ఛతే ।

వృత్తే స్వర్లోకతాం భూయో లబ్ధభక్తీ భవిష్యతః ॥ ౨౨॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవముక్త్యా స దేవర్షిర్గతో నారాయణాశ్రమమ్ ।

నలకూవరమణిగ్రీవావాసతుర్యమలార్జునౌ || ౨౩||

ఋషేర్భాగవతముఖ్యస్య సత్యం కర్తుం వచో హరిః |
జగామ శనకైస్తత్ర యత్రాస్తాం యమలార్జునౌ || ౨౪||

దేవర్షిర్మే ప్రియతమో యదిమౌ ధనదాత్మజౌ |
తత్తథా సాధయిష్యామి యద్గీతం తన్మహాత్మనా || ౨౫||

ఇత్యన్తరేణార్జునయోః కృష్ణస్తు యమయోర్యయౌ |
ఆత్మనిర్వేశమాత్రేణ తిర్యగ్గతములూఖలమ్ || ౨౬||

బాలేన నిష్కర్షయతాన్వగులూఖలం త-
ద్దామోదరేణ తరస్కోత్కలితాఙ్ఘ్రిబన్ధౌ
నిషేతతుః పరమవిక్రమితాతివేప-
స్కన్ధప్రవాలవిటపౌ కృతచణ్ణశబ్దౌ || ౨౭||

తత్ర శ్రియా పరమయా కకుభః స్ఫురన్తౌ
సిద్ధావుపేత్య కుజయోరివ జాత వేదాః
కృష్ణం ప్రణమ్య శిరసాఖిలలోకనాథం
ధాఙ్ఘ్రి లీ విరజసావిదమూచతుః స్మ || ౨౮||

కృష్ణ కృష్ణ మహాయోగింస్తవమాద్యః పురుషః పరః |
వ్యక్తావ్యక్తమిదం విశ్వం రూపం తే బ్రాహ్మణా విదుః || ౨౯||

త్వమేకః సర్వభూతానాం దేహాస్వాత్మేన్ద్రియేశ్వరః |
త్వమేవ కాలో భగవాన్ విష్ణురవ్యయ ఈశ్వరః || ౩౦||

త్వం మహాన్ ప్రకృతిః సూక్ష్మా రజఃసత్త్వతమోమయా |
త్వమేవ పురుషోఽధ్యక్షః సర్వక్షేత్రవికారవిత్ || ౩౧||

గృహ్యమాణైస్తవమగ్రాహ్యో వికారైః ప్రాకృతైర్గుణైః |
కో నివిహార్హతి విజ్ఞాతుం ప్రాక్సిద్ధం గుణసంవృతః || ౩౨||

తస్మై తుభ్యం భగవతే వాసుదేవాయ వేధసే |
ఆత్మద్యోతగుణైశ్చన్నమహిమ్నే బ్రహ్మణే నమః || ౩౩||

యస్యావతారా జ్ఞాయన్తే శరీరేష్వశరీరిణః |
తస్మైరతుల్యాతిశయైర్విద్యైర్దేహిష్యసజ్గతైః || ౩౪||

స భవాన్ సర్వలోకస్య భవాయ విభవాయ చ |

అవతీర్ణోఽశభాగేన సామృతం పతిరాశిషామ్ ॥ ౩౫॥

నమః పరమకల్యాణ నమః పరమమజ్గల ।
వాసుదేవాయ శాంతాయ యదూనాం పతయే నమః ॥ ౩౬॥

అనుజానీహి నౌ భూమంస్తవానుచరకింకరౌ ।
దర్శనం నౌ భగవత ఋషేరాసీదనుగ్రహాత్ ॥ ౩౭॥

వాణీ గుణానుకథనే శ్రవణౌ కథాయాం
హస్తౌ చ కర్మసు మనస్తవ పాదయోర్నుః ।
స్మృత్యాం శిరస్తవ నివాసజగత్ప్రణామే
దృష్టిః సతాం దర్శనేఽస్తు భవత్తనూనామ్ ॥ ౩౮॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్థం సజ్కీర్తితస్తాభ్యాం భగవాన్ గోకులేశ్వరః ।
దామన్నా చోలూఖలే బద్ధః ప్రహసన్నాహ గుహ్యకౌ ॥ ౩౯॥

శ్రీభగవానువాచ
జ్ఞాతం మమ పురైవైతదృషిణా కరుణాత్మనా ।
యచ్ఛ్చిమదాన్ధయోర్వాగ్భిర్విభ్రంశోఽనుగ్రహః కృతః ॥ ౪౦॥

సాధూనాం సమచిత్తానాం సుతరాం మత్కృతాత్మనామ్ ।
దర్శనాన్నో భవేద్బంధః పుంసోఽక్షోః సవితుర్యథా ॥ ౪౧॥
తద్గచ్ఛతం మత్పరమౌ నలకూబర సాదనమ్ ।
సజ్ఞాతో మయి భావో వామీప్పితః పరమోఽభవః ॥ ౪౨॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యుక్తౌ తౌ పరిక్రమ్య ప్రణమ్య చ పునః పునః ।
బద్ధోలూఖలమామస్త్ర్య జగ్మతుర్దిశముత్తరామ్ ॥ ౪౩॥
ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే నారదశాషో నామ దశమోఽధ్యాయః ॥ ౧౦॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకాదశోధ్యాయః - ౧౧ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

గోపా నన్దాదయః శ్రుత్వా ద్రుమయోః పతతో రవమ్ ।

తత్రాజగ్ముః కురుశ్రేష్ఠ నిర్ధాతభయశక్జితాః ॥ ౧॥

భూమ్యాం నిపతితో తత్ర దదృశుర్యమలార్జునౌ ।

బభ్రముస్తదవిజ్ఞాయ లక్ష్యం పతనకారణమ్ ॥ ౨॥

ఉలూఖలం వికర్షంతం దామ్నా బద్ధం చ బాలకమ్ ।

కస్యేదం కుత ఆశ్చర్యముత్పాత ఇతి కాతరాః ॥ 3॥

బాలా ఉచురనేతి తిర్యగ్గతములూఖలమ్ ।

వికర్షతా మధ్యగేన పురుషావప్యచక్షుహి ॥ ౪॥

న తే తదుక్తం జగృహుర్న ఘటేతి తస్య తత్ ।

బాలస్యోత్పాటనం తర్వోః కేచిత్సన్ధిగ్ధచేతసః ॥ ౫॥

ఉలూఖలం వికర్షంతం దామ్నా బద్ధం స్వమాత్మజమ్ ।

విలోక్య నన్దః ప్రహసద్వదనో విముమోచ హ ॥ ౬॥

గోపీభిః స్తోభితోఽన్యత్యద్భగవాన్ బాలవత్కృచిత్ ।

ఉద్గాయతి క్వచిన్సుగ్ధస్తద్వశో దారుయన్త్రవత్ ॥ ౭॥

బిభర్తి క్వచిదాజ్ఞప్తః పీఠకోన్మానపాదుకమ్ ।

బాహుక్షేపం చ కురుతే స్వానాం చ ప్రీతిమావహన్ ॥ ౮॥

దర్శయంస్తద్విదాం లోక ఆత్మనో భృత్యవశ్యతామ్ ।

ప్రజస్యోవాహ వై హర్షం భగవాన్ బాలచేష్టితైః ॥ ౯॥

క్రీణీహి భోః ఫలాసీతి శ్రుత్వా సత్వరమచ్యుతః ।

ఫలార్థీ ధాన్యమాదాయ యయౌ సర్వఫలప్రదః ॥ ౧౦॥

ఫలవిక్రయిణీ తస్య చ్యుతధాన్యం కరద్వయమ్ ।

ఫలైరపూరయద్రత్నైః ఫలభాణ్ణమపూరి చ ॥ ౧౧॥

సరిత్తిరగతం కృష్ణం భగ్నార్జునమథాహ్వాయత్ ।

రామం చ రోహిణీదేవీ క్రీడంతం బాలకైర్భృశమ్ ॥ ౧౨॥

నోపేయాతాం యదాఽఽహూతౌ క్రీడాసజ్జేన పుత్రౌ ।

యశోదాం ప్రేషయామాస రోహిణీ పుత్రవత్సలామ్ || ౧౩||

క్రీడంతం సా సుతం బాలైరతివేలం సహాగ్రజమ్ |
యశోదాజోహవీత్కృష్ణం పుత్రస్నేహస్నుతస్తనీ || ౧౪||

కృష్ణ కృష్ణారవిందాక్ష తాత ఏహి స్తనం పిబ |
అలం విహారైః క్షుత్తాన్తః క్రీడాశ్రాన్తోఽసి పుత్రక || ౧౫||

హే రామాగచ్ఛ తాతాశు సానుజః కులనన్దన |
ప్రాతరేవ కృతాహారస్తద్భవాన్ భోక్తుమర్హతి || ౧౬||

ప్రతీక్షతే త్వాం దాశార్హ భోక్త్యమాణో వ్రజాధిపః |
ఏహ్యోవయోః ప్రియం ధేహి స్వగృహాన్ యాత బాలకాః || ౧౭||

ధూలిధూసరితాఙ్గస్త్యం పుత్ర మజ్జనమావహా |
జన్మర్షమద్య భవతో విప్రేభ్యో దేహి గాః శుచిః || ౧౮||

పశ్య పశ్య వయస్యాంస్తే మాతృమృష్టాన్ స్వలఙ్కృతాన్ |
త్వం చ స్నాతః కృతాహారో విహరస్వ స్వలఙ్కృతః || ౧౯||

ఇతం యశోదా తమశేషశేఖరం
మత్వా సుతం స్నేహనిబద్ధధీర్నృప |
హస్తే గృహీత్వా సహ రామమచ్యుతం
సీత్వా స్వవాటం కృతవత్సథోదయమ్ || ౨౦||

గోపవృద్ధా మహోత్పాతాననుభూయ బృహద్వనే |
నన్దాదయః సమాగమ్య వ్రజకార్యమమస్త్రయన్ || ౨౧||

తత్రోపనన్దనామాఽఽహ గోపో జ్ఞానవయోఽధికః |
దేశకాలార్థతత్త్వజ్ఞః ప్రియకృద్రామకృష్ణయోః || ౨౨||

ఉత్థాతవ్యమితోఽస్మాభిర్గోకులస్య హితైషిభిః |
ఆయాన్త్యత్ర మహోత్పాతా బాలానాం నాశహేతవః || ౨౩||

ముక్తః కథఞ్చిద్రాక్షస్యా బాలఘ్నా బాలకో హ్యసౌ |
హరేరనుగ్రహన్నూనమనశ్చోపరి నాపతత్ || ౨౪||

చక్రవాతేన సీతోఽయం దైత్యేన విపదం వియత్ |
శిలాయాం పతితస్తత్ర పరిత్రాతః సురేశ్వరైః || ౨౫||

యన్న మ్రియేత ద్రుమయోరన్తరం ప్రాప్య బాలకః |

అసావన్యతమో వాపి తదప్యమ్యతరక్షణమ్ || ౨౬ ||
 యావదౌత్పాతికోఽరిష్టో వ్రజం నాభిభవేదితః |
 తావద్బాలానుపాదాయ యాస్యామోఽన్యత్ర సానుగాః || ౨౭ ||
 వనం వృన్దావనం నామ పశవ్యం నవకాననమ్ |
 గోపగోపీగవాం సేవ్యం పుణ్యాద్రితృణవీరుధమ్ || ౨౮ ||
 తత్తత్రాద్వైవ యాస్యామః శకటాన్ యుజ్క్త మా చిరమ్ |
 గోధనాన్యగ్రతో యాన్తు భవతాం యది రోచతే || ౨౯ ||
 తచ్చుత్త్వైకధియో గోపాః సాధు సాధ్వితి వాదినః |
 ప్రజాన్ స్వాన్ స్వాన్ సమాయుజ్య యయూ రూఢపరిచ్ఛదాః || ౩౦ ||
 వృద్ధాన్ బాలాన్ స్త్రియో రాజన్ సర్వోపకరణాని చ |
 అనస్వాస్వరోప్య గోపాలా యత్తా ఆత్తశరాసనాః || ౩౧ ||
 గోధనాని పురస్కృత్య శ్శృంఖాణ్యాపూర్య సర్వతః |
 తూర్యఘోషేణ మహతా యయుః సహ పురోహితాః || ౩౨ ||
 గోప్యో రూఢరథా నూత్నకుచకుంజుమకాన్తయః |
 కృష్ణలీలా జగుః ప్రీతా నిష్కకణ్ఠ్యః సువాససః || ౩౩ ||
 తథా యశోదారోహిణ్యావేకం శకటమాస్థితే |
 రేజతుః కృష్ణరామాభ్యాం తత్కథాశ్రవణోత్సుకే || ౩౪ ||
 వృన్దావనం సమ్ప్రవిశ్య సర్వకాలసుఖావహమ్ |
 తత్ర చక్రుర్వ్రజావాసం శకతురర్థచన్ద్రవత్ || ౩౫ ||
 వృన్దావనం గోవర్ధనం యమునాపులినాని చ |
 వీణ్యోసీదుత్తమా ప్రీతీ రామమాధవయోర్పృప || ౩౬ ||
 ఏవం వ్రజౌకసాం ప్రీతిం యచ్ఛవౌ బాలచేష్టితైః |
 కలవాక్యైః స్వకాలేన వత్సపాలౌ బభూవతుః || ౩౭ ||
 అవిదూరే వ్రజభువః సహ గోపాలదారకైః |
 చారయామాసతుర్వత్సాన్ నానాక్రీడాపరిచ్ఛదౌ || ౩౮ ||
 క్వచిద్వాదయతో వేణుం క్షేపణైః క్షిపతః క్వచిత్ |
 క్వచిత్పాదైః కిక్కిణీభిః క్వచిత్కృత్రిమగోవృషైః || ౩౯ ||

వృషాయమాణౌ నర్తనౌ యుయుధాతే పరస్పరమ్ |
 ఆనుకృత్య రుత్తిరన్తూశ్చేరతుః ప్రాకృతౌ యథా || ౪౦||
 కదాచిద్యమునాతీరే వత్సాంశ్చారయతోః స్వకైః |
 వయస్యైః కృష్ణబలయోర్జిహూంసురైత్య ఆగమత్ || ౪౧||
 తం వత్సరూపిణం వీక్ష్య వత్సయాథగతం హరిః |
 దర్శయన్ బలదేవాయ శనైర్ముగ్ధ ఇవాసదత్ || ౪౨||
 గృహీత్వాపరపాదాభ్యాం సహలాఙ్గాలమచ్యుతః |
 భ్రామయిత్వా కపిత్థాగ్రే ప్రాహిణోద్గతజీవితమ్ |
 స కపిత్తైర్మహాకాయః పాత్యమానైః పపాత హ || ౪౩||
 తం వీక్ష్య విస్మితా బాలాః శశంసుః సాధు సాధ్వితి |
 దేవాశ్చ పరిసన్తుష్టా బభూవుః పుష్పవర్షిణః || ౪౪||
 తౌ వత్సపాలకౌ భూత్వా సర్వలోకైకపాలకౌ |
 సప్రాతరాశౌ గోవత్సాంశ్చారయన్తౌ విచేరతుః || ౪౫||
 స్వం స్వం వత్సకులం సర్వే పాయయిష్యన్త ఏకదా |
 గత్వా జలాశయాభ్యాశం పాయయిత్వా పపుర్జలమ్ || ౪౬||
 తే తత్ర దదృశుర్బాలా మహాసత్త్వమవస్థితమ్ |
 తత్రసుర్వజ్జనిర్భిన్నం గిరేః శ్శృంజమివ చ్యుతమ్ || ౪౭||
 స వై బకో నామ మహానసురో బకరూపధృక్ |
 ఆగత్య సహసా కృష్ణం తీక్ష్ణతుణ్ణోఽగ్రసదృశీ || ౪౮||
 కృష్ణం మహాబకగ్రస్తం దృష్ట్వా రామాదయోఽర్భకాః |
 బభూవుర్నిర్భియాణీవ వినా ప్రాణం విచేతసః || ౪౯||
 తం తాలుమూలం ప్రదహన్తమగ్నివ-
 ధ్గోపాలసూనుం పితరం జగద్గురోః |
 చచ్చర్ద సద్యోఽతిరుషాక్షతం బక-
 స్తుణ్ణేన హన్తుం పునరభ్యపద్యత || ౫౦||
 తమాపతన్తం స నిగృహ్య తుణ్ణయో-
 ర్గోర్భ్యాం బకం కంససఖం సతాం పతిః |
 పశ్యత్సు బాలేషు దదార లీలయా

ముదావహో వీరణవద్దివోకసామ్ || ౫౧||

తదా బకారిం సురలోకవాసినః

సమాకిరన్ నన్దనమల్లికాదిభిః |

సమీడిరే చానకశక్లనంస్తవై-

స్తద్వీక్ష్య గోపాలసుతా విసిస్మిరే || ౫౨||

ముక్తం బకాస్యాదుపలభ్య బాలకా

రామాదయః ప్రాణమివేన్ద్రియో గణః |

స్థానాగతం తం పరిరభ్య నిర్వృతాః

ప్రణీయ వత్సాన్ వ్రజమేత్య తజ్జగుః || ౫౩||

శ్రుత్వా తద్విస్మితా గోపా గోప్యశ్చాతిప్రియాదృతాః |

ప్రేత్యాగతమివౌత్సుక్యాదైక్షన్త తృషితేక్షణాః || ౫౪||

అహో బతాస్య బాలస్య బహవో మృత్యవోఽభవన్ |

అప్యాసీద్విప్రియం తేషాం కృతం పూర్వం యతో భయమ్ || ౫౫||

అథాప్యభిభవన్త్యేనం నైవ తే ఘోరదర్శనాః |

జిఘాంసయైనమాసాద్య నశ్యన్త్యగ్నౌ పతజ్గవత్ || ౫౬||

అహో బ్రహ్మవిదాం వాచో నాసత్యాః సన్తి కర్ణిభిత్ |

గర్గో యదాహ భగవానన్యభావి తథైవ తత్ || ౫౭||

ఇతి నన్దాదయో గోపాః కృష్ణరామకథాం ముదా |

కుర్వన్తో రమమాణాశ్చ నావిన్దన్ భవవేదనామ్ || ౫౮||

ఏవం విహారైః కౌమారైః కౌమారం జహతుర్వృజే |

నిలాయనైః సేతుబన్దైర్మర్కటోత్ప్లవనాదిభిః || ౫౯||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్ధే వత్సబకవధో నమైకాదశోఽధ్యాయః || ౧౧||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

॥ ద్వాదశోఽధ్యాయః - ౧౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

క్వచిద్వినాశాయ మనో దధద్వజ్ఞా-

త్ప్రాతఃసముత్థాయ వయస్యవత్సపాన్ ।

ప్రబోధయచ్ఛుక్లరవేణ చారుణా

వినిర్గతో వత్సపురఃసరో హరిః ॥ ౧ ॥

తేనైవ సాకం పృథుకాః సహస్రశః

స్నిగ్ధాః సుశిగ్వేత్రవిషాణవేణవః ।

స్వాన్వాన్వన్నహస్రోపరి సక్ల్యయాన్వితాన్

వత్సాన్ పురస్కృత్య వినిర్యయుర్ముదా ॥ ౨ ॥

కృష్ణవత్సైరసక్ల్యాతైర్యూథీకృత్య స్వవత్సకాన్ ।

చారయన్తోఽర్భలీలాభిర్విజప్రచస్తత తత్ర హ ॥ ౩ ॥

ఫలప్రవాలస్తబకసుమనఃపిచ్ఛధాతుభిః ।

కాచగుఙ్గామణిస్వర్ణభూషితా అప్యభూషయన్ ॥ ౪ ॥

ముష్ణన్తోఽన్యోన్యశిక్యాదీన్ జ్ఞాతానారాచ్ఛ చిషిపుః ।

తత్రత్యాశ్చ పునర్దూరాద్ధసస్తశ్చ పునర్దదుః ॥ ౫ ॥

యది దూరం గతః కృష్ణో వనశోభేక్షణాయ తమ్ ।

అహం పూర్వమహం పూర్వమితి సంస్పృశ్య రేమిరే ॥ ౬ ॥

కేచిద్వేణూన్ వాదయన్తో ధ్మాన్తః శ్కృష్ణాణి కేచన ।

కేచిద్భృక్లైః ప్రగాయన్తః కూజన్తః కోకిలైః పరే ॥ ౭ ॥

విచ్ఛాయాభిః ప్రధావన్తో గచ్ఛన్తః సాధు హంసకైః ।

బక్తైరుపవిశన్తశ్చ నృత్యన్తశ్చ కలాపిభిః ॥ ౮ ॥

వికర్షన్తః కీశబాలానారోహన్తశ్చ తైర్మూమాన్ ।

వికుర్షన్తశ్చ తైః సాకం ప్లవన్తశ్చ పలాశిషు ॥ ౯ ॥

సాకం భేకైర్విలజ్ఞన్తః సరితృప్రవసమ్లుప్తాః ।

విహసన్తః ప్రతిచ్ఛాయాః శపన్తశ్చ ప్రతిస్వనాన్ ॥ ౧౦ ॥

ఇత్యం సతాం బ్రహ్మసుఖానుభూత్యా

దాస్యం గతానాం పరదైవతేన ।

మాయాశ్రితానాం నరదారకేణ
సాకం విజప్రలుః కృతపుణ్యపుణ్ణాః ॥ ౧౧॥

యత్పాదపాంసుర్బహుజన్మకృచ్ఛతో
ధృతాత్మభిర్యోగిభిరప్యలభ్యః ।
స ఏవ యద్ధృగ్విషయః స్వయం స్థితః
కిం వర్ణ్యతే దిష్టమతో వ్రజౌకసామ్ ॥ ౧౨॥

అథాఘనామాభ్యపతన్మహాసుర-
స్తేషాం సుఖకీడనవీక్షణాక్షమః ।
నిత్యం యదన్తర్నిజజీవితేషుభిః
పీతామ్నతైరప్యమరైః ప్రతీక్ష్యతే ॥ ౧౩॥

దృష్ట్వా ర్భకాన్ కృష్ణముఖానఘాసురః
కంసానుశిష్టః స బకీబకానుజః ।
అయం తు మే సోదరనాశకృత్తయో-
ర్ద్వయోర్మమైనం సబలం హనిష్యే ॥ ౧౪॥

ఏతే యదా మత్సుహృదోస్థిలాపాః
కృతాస్తదా నష్టసమా వ్రజౌకసః ।
ప్రాణే గతే వర్మసు కా ను చింతా
ప్రజాసవః ప్రాణభృతో హి యే తే ॥ ౧౫॥

ఇతి వ్యవస్యాజగరం బృహద్వపుః
స యోజనాయామమహాద్రిపీవరమ్ ।
ధృత్వాద్భుతం వ్యాత్తగుహాననం తదా
పథి వ్యశేత గ్రసనాశయా ఖలః ॥ ౧౬॥

ధరాధరోష్ఠో జలదోత్తరోష్ఠో
దర్యాననానో గిరిశ్క్లంధంష్ట్రః ।
ధ్వాన్తాన్తరాస్యో వితతాధ్వజిహ్వః
పరుషానిలశ్వాసదవేక్షణోష్ఠః ॥ ౧౭॥

దృష్ట్వా తం తాదృశం సర్వే మత్వా వృన్దావనశ్రియమ్ ।
వ్యాత్తాజగరతుణ్ణేన హ్యుత్ప్రేక్షన్తే స్మ లీలయా ॥ ౧౮॥
అహో మిత్రాణి గదత సత్త్వకూటం పురఃస్థితమ్ ।

అస్మత్సంక్లృప్తనవ్యాత్తవ్యాలతుణ్ణాయతే న వా ॥ ౧౯ ॥

సత్యమర్కకరాకృముత్తరాహనువద్ధనమ్ ।

అధరాహనువద్ధోధస్తత్ప్రతిచ్ఛాయయారుణమ్ ॥ ౨౦ ॥

ప్రతిస్పర్ధేతే సృక్తిభ్యాం సవ్యాసవ్యే నగోదరే ।

తుజ్జశ్శృణ్ణాలయోఽప్యేతాస్తద్దంష్ట్రాభిశ్చ పశ్యత ॥ ౨౧ ॥

ఆస్తుతాయామమార్గోఽయం రసనాం ప్రతిగర్జతి ।

ఏషామస్తర్గతం ధ్వాస్తమేతదప్యస్తరాననమ్ ॥ ౨౨ ॥

దావోష్ణఖరవాతోఽయం శ్వాసవద్భాతి పశ్యత ।

తద్దగ్ధసత్త్వదుర్గ్ధోఽప్యస్తరామిషగన్ధవత్ ॥ ౨౩ ॥

అస్మాన్ కిమత్ర గ్రసితా నివిష్టా-

నయం తథా చేద్భుకవద్వివక్ష్యతి ।

క్షణాదనేనేతి బకారుశశన్ముఖం

వీక్ష్యోద్ధసస్తః కరతాడనైర్యయుః ॥ ౨౪ ॥

త్థం మిథోఽతథ్యమతజ్జభాషితం

శ్రుత్వా విచిన్త్యేత్యమృషా మృషాయతే ।

రక్షో విదిత్వాఖిలభూతహృత్ప్రీతః

స్వానాం నిరోద్ధం భగవాన్ మనో దధే ॥ ౨౫ ॥

తావత్ప్రవిష్టాస్త్యసురోదరాస్తరం

పరం న గీరాః శిశవః సవత్సాః ।

ప్రతీక్షమాణేన బకారివేశనం

హతస్వకాస్తస్మరణేన రక్షసా ॥ ౨౬ ॥

తాన్ వీక్ష్య కృష్ణః సకలాభయప్రదో

హ్యనన్యనాథాన్ స్వకరాదవచ్యుతాన్ ।

దీనాంశ్చ మృత్యోర్జ్జరరాగ్నిఘాసాన్

ఘృణార్ధితో దిష్టకృతేన విస్మితః ॥ ౨౭ ॥

కృత్యం కిమత్రాస్య ఖలస్య జీవనం

న వా అమీషాం చ సతాం విహింసనమ్ ।

ద్వయం కథం స్యాదితి సంవిచిన్త్య తత్

జ్ఞాత్వావిశత్తుణ్ణమశేషదృగ్భరిః ॥ ౨౮ ॥

తదా ఘనచ్ఛదా దేవా భయాద్ధా హేతి చుక్రుశుః ।

జహృషుర్యే చ కంసాద్యాః కౌణపాస్త్యఘబాన్ధవాః ॥ ౨౯ ॥

తచ్చుత్వా భగవాన్ కృష్ణస్త్యవ్యయః సార్భవత్సకమ్ ।

చూర్ణీచిక్వీరోరాత్మానం తరసా వవృధే గలే ॥ ౩౦ ॥

తతోఽతికాయస్య నిరుద్ధమార్గిణో

హ్యుద్గీరదృష్టేరభ్రమతస్త్వితస్తతః ।

పూర్ణోఽన్తరక్షే పవనో నిరుద్ధో

మూర్ధన్ వినిష్పాట్య వినిర్గతో బహిః ॥ ౩౧ ॥

తేనైవ సర్వేషు బహిర్గతేషు

ప్రాణేషు వత్సాన్ సుహృదః పరేతాన్ ।

దృష్ట్వా స్వయోత్థాప్య తదన్వితః పున-

ర్వక్త్రాన్మకున్దో భగవాన్ వినిర్యయౌ ॥ ౩౨ ॥

పీనాహిభోగోత్థితమద్భుతం మహా-

జ్ఞోతిః స్వధామ్నా జ్వలయద్దిశో దశ ।

ప్రతీక్ష్య ఖేఽవస్థితమీశ నిర్గమం

వివేశ తస్మిన్ మిషతాం దివౌకసామ్ ॥ ౩౩ ॥

తతోఽతిహృష్టాః స్వకృతోఽకృతార్హణం

పుష్పైః సురా అప్పరసశ్చ నర్తనైః ।

గీతైః సుగా వాద్యధరాశ్చ వాద్యకైః

స్తవైశ్చ విప్రా జయనిఃస్వనైర్దణాః ॥ ౩౪ ॥

తదద్భుతస్తోత్రసువాద్యగీతికా-

జయాదీనైకోత్సవమజ్గలస్వనాన్ ।

శ్రుత్వా స్వధామ్నోఽన్త్యజ ఆగతోఽచిరాత్

దృష్ట్వా మహీశస్య జగామ విస్మయమ్ ॥ ౩౫ ॥

రాజన్నాజగరం చర్మ శుష్కం వృన్ధావనేఽద్భుతమ్ ।

వ్రజోకసాం బహుతిథం బభూవాక్రీడగహ్వరమ్ ॥ ౩౬ ॥

ఏతక్రమారజం కర్మ హరేరాత్మాహిమోక్షణమ్ ।

మృతోః పౌగణ్ణకే బాలా దృష్టోఽమర్విస్మితా వ్రజే || 3౭||

నైతద్విచిత్రం మనుజూర్భమాయినః

పరావరాణాం పరమస్య వేధసః |

అఘోఽపి యత్స్పర్శనధౌతపాతకః

ప్రాపాత్మసామ్యం త్వసతాం సుదుర్లభమ్ || 3౮||

సకృద్వ్యదక్షప్రతిమాన్తరాహితా

మనోమయీ భాగవతీం దదౌ గతిమ్ |

స ఏవ నిత్యాత్మసుఖానుభూత్యభి-

వ్యుదస్తమాయోఽన్తర్గతో హి కిం పునః || 3౯||

సూత ఉవాచ

ఇత్థం ద్విజా యాదవదేవదత్తః

శ్రుత్వా స్వరాతుశ్చరితం విచిత్రమ్ |

పప్రచ్ఛ భూయోఽపి తదేవ పుణ్యం

వైయాసకిం యన్నిగృహీతచేతాః || ౪౦||

రాజోవాచ

బ్రహ్మన్ కాలాన్తరకృతం తత్కాలీనం కథం భవేత్ |

యత్కేమారే హరికృతం జగుః పౌగణ్ణకేఽర్భకాః || ౪౧||

తద్బ్రూహి మే మహాయోగిన్ పరం కౌతూహలం గురో |

నూనమేతద్ధరేరేవ మాయా భవతి నాన్యథా || ౪౨||

వయం ధన్యతమా లోకే గురోఽపి క్షత్రబన్ధవః |

యత్పిబామో ముహుస్త్యత్తః పుణ్యం కృష్ణకథామృతమ్ || ౪౩||

సూత ఉవాచ

ఇత్థం స్మ పృష్టః స తు బాదరాయణే-

స్తత్స్మూరితానస్తహృతాఖిలేన్ద్రియః |

కృచ్ఛాత్పునర్లబ్ధబహిర్దృశిః శనైః

ప్రత్యాహ తం భాగవతోత్తమోత్తమ || ౪౪||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం

సంహితాయాం దశమస్కంధే పూర్వార్ధే ద్వాదశోఽధ్యాయః || ౧౨||

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ త్రయోదశోఽధ్యాయః - ౧౩ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

సాధు ప్రప్ణం మహాభాగ త్వయా భాగవతోత్తమ ।

యన్నూతనయసీశస్య శ్శృణ్వన్నపి కథాం ముహుః ॥ ౧ ॥

సతామయం సారభృతాం నిసర్గో

యదర్థవాణీశ్రుతిచేతసామపి ।

ప్రతిక్షణం నవ్యవదచ్యుతస్య యత్

స్త్రీయా విటానామివ సాధువార్తా ॥ ౨ ॥

శ్శృణ్వాష్వావహితో రాజన్నపి గుహ్యం వదామి తే ।

బ్రూయుః సిద్ధస్య శిష్యస్య గురవో గుహ్యమప్యత ॥ ౩ ॥

తథాఘవదనాన్మృత్యో రక్షిత్వా వత్సపాలకాన్ ।

సరిత్సులినమానీయ భగవానిదమబ్రవీత్ ॥ ౪ ॥

అహోఽతిరమ్యం పులినం వయస్యాః

స్వకేలిసమ్పన్మృదులాచ్ఛవాలుకమ్ ।

స్ఫుటత్సరోగన్ధహృతాలిపత్రిక-

ధ్వనిప్రతిధ్వానలసద్గుమాకులమ్ ॥ ౫ ॥

అత్ర భోక్తవ్యమస్మాభిర్దివా రూఢం క్షుధార్దితాః ।

వత్సాః సమీపేఽపః పీత్వా చరన్తు శనకైస్సృణమ్ ॥ ౬ ॥

తథేతి పాయయిత్వారాభ వత్సానారుధ్య శాద్యతే ।

ముక్త్యా శిక్యాని బుభుజుః సమం భగవతా ముదా ॥ ౭ ॥

కృష్ణస్య విష్వక్పరురాజిమణ్ణలై-

రభ్యాననాః ఫుల్లదృశో వ్రజారృభకాః ।

సహోపవిష్టా విపినే విరేజ-

శ్చదా యథామ్భోరుహకర్ణికాయాః ॥ ౮ ॥

కేచిత్పైర్దైర్దైః కేచిత్పల్లవైరఙ్కురైః ఫలైః ।

శిగిభిస్త్యగ్భిర్భృషద్భిశ్చ బుభుజుః కృతభాజనాః ॥ ౯ ॥

సర్వే మిథో దర్శయంతః స్వస్వభోజ్యరుచిం పృథక్ |
హసంతో హాసయంతశ్చాభ్యవజప్రచః సహాశ్వరాః || ౧౦||

బిభృద్వేణుం జఠరపటయోః శృంగవేత్రే చ కణే
వామే పాణౌ మసృణకవలం తత్ఫలాన్యజ్జులీషు |
తిష్ఠన్మధ్యే స్వపరిసుహృదో హాసయన్ నర్మఖిః స్వైః
స్వర్గే లోకే మిషతి బుభుజే యజ్ఞభుగ్బాలకేలిః || ౧౧||

భారతైవం వత్సవేషు భుజ్జానేష్వచ్యుతాత్మసు |
వత్సాన్వన్తర్వనే దూరం వివిశుస్తుణతోభితాః || ౧౨||

తాన్ దృష్ట్వా భయసన్తస్తానూచే కృష్ణోఽస్య భీభయమ్ |
మిత్రాణాశాన్మా విరమతేహానేష్యే వత్సకానహమ్ || ౧౩||

ఇత్యుక్త్వాద్రిదరీకుఙ్కగహ్వరేష్యాత్మవత్సకాన్ |
విచిన్వన్ భగవాన్ కృష్ణః సపాణికవలో యయా || ౧౪||

అమౌజన్మజనిస్తదన్తరగతో మాయార్భకస్యేశితుః
ద్రష్టుం మజ్ఞు మహిత్యమన్యదపి తద్వత్సానితో వత్సపాన్ |
సీత్వాన్యత్ర కురూద్వహాన్తరదధాత్తేఽవస్థితో యః పురా
దృష్ట్వాఘాసురమోక్షణం ప్రభవతః ప్రాప్తః పరం విస్మయమ్ || ౧౫||

తతో వత్సానదృష్ట్వైత్య పులినేఽపి చ వత్సపాన్ |
ఉభావపి వనే కృష్ణో విచికాయ సమన్తతః || ౧౬||

క్వాప్యదృష్ట్వాన్తర్విపినే వత్సాన్ పాలాంశ్చ విశ్వవిత్ |
సర్వం విధిక్వతం కృష్ణః సహసావజగామ హ || ౧౭||

తతః కృష్ణో ముదం కర్తుం తన్మాత్రాణాం చ కస్య చ |
ఉభయాయితమాత్మానం చక్రే విశ్వకృదీశ్వరః || ౧౮||

యావద్వత్సపవత్సకాల్పకవపుర్యావత్కరాఙ్ఘ్రిదికం
యావద్వష్టివిషాణవేణుదలశిగ్యావద్విభూషామ్పరమ్ |
యావచ్చీలగుణాభిధాకృతివయో యావద్విహారాదికం
సర్వం విష్ణుమయం గిరోఽఙ్గవదజః సర్వస్వరూపో బభౌ || ౧౯||

స్వయమాత్మాఽఽత్మగోవత్సాన్ ప్రతివార్యాత్మవత్సపైః |
క్రీడన్నాత్మవిహారైశ్చ సర్వాత్మా ప్రావిశద్వ్యజమ్ || ౨౦||

తత్తద్వత్సాన్ పృథజ్జీత్వా తత్తద్గోష్ఠీ నివేశ్య సః ।
తత్తదాత్మాభవద్రాజంస్తత్తత్సద్మ ప్రవిష్టవాన్ ॥ ౨౧॥

తన్మాతరో వేణురవత్వరోత్థితా
ఉత్థాప్య దోర్భిః పరిరభ్య నిర్భరమ్ ।
స్నేహస్నుతస్తన్యపయఃసుధాసవం
మత్వా పరం బ్రహ్మ సుతానపాయయన్ ॥ ౨౨॥

తతో నృపోన్మర్దనమజ్జలేపనా-
లఙ్కారరక్షాతిలకాశనాదిభిః ।
సంలాలితః స్వాచరితైః ప్రహర్షయన్
సాయం గతో యామయమేన మాధవః ॥ ౨౩॥

గావస్తతో గోష్ఠముపేత్య సత్వరం
హుఙ్కారఘోషైః పరిహూతసఙ్గతాన్ ।
స్వకాన్స్వకాన్వత్సతరానపాయయ-
న్ముహుర్లహస్త్యః స్రవదౌధసం పయః ॥ ౨౪॥

గోగోపీనాం మాతృతాస్మిన్ సర్వా స్నేహార్థికాం వినా ।
పురోవదాస్వపి హరేస్తోకతా మాయయా వినా ॥ ౨౫॥

వ్రజాకసాం స్వతోకేషు స్నేహవల్ల్యాబ్ధమన్వహమ్ ।
శనైర్నిఃసీమ వవృధే యథా కృష్ణే త్వపూర్వవత్ ॥ ౨౬॥

ఇత్థమాత్మా౨౨త్మనా౨౨త్మానం వత్సపాలమిషేణ సః ।
పాలయన్ వత్సపో వర్షం చిక్రీడే వనగోష్ఠయోః ॥ ౨౭॥

ఏకదా చారయన్ వత్సాన్ సరామో వనమావిశత్ ।
పఞ్చషాసు త్రియామాసు హాయనాపూరణీష్యజః ॥ ౨౮॥

తతో విదూరాచ్ఛరతో గావో వత్సానుపవ్రజమ్ ।
గోవర్ధనాద్రిశిరసి చరన్వోఽదదృశుస్తృణమ్ ॥ ౨౯॥

దృష్ట్వాపథ తన్నేహవశో౨స్మృతాత్మా
స గోవ్రజో౨త్యాత్మపదుర్గమార్గః ।
ద్విపాత్కకుద్గీవ ఉదాస్యపువోచ్ఛ-
౨గాఢ్యఙ్కృతైరాస్రపయా జవేన ॥ ౩౦॥

సమేత్య గావోఽథో వత్సాన్ వత్సవతోఽప్యపాయయన్ ।

గిలన్త్య ఇవ చాజ్ఞాని లిహన్త్యః స్వాధసం పయః ॥ 3౧॥

గోపాస్త్రద్రోధనాయాసమాఘ్యులజ్జోరుమన్యనా ।

దుర్గాధ్వకృచ్ఛృతోఽభ్యేత్య గోవత్సైర్దదృశుః సుతాన్ ॥ 3౨॥

తదీక్షణోత్ప్రేమరసాప్లుతాశయా

జాతానురాగా గతమన్యవోఽర్భకాన్ ।

ఉదుహ్య దోర్భిః పరిరభ్య మూర్ధని

పూజైరవాపుః పరమాం ముదం తే ॥ 33॥

తతః ప్రవయసో గోపాస్తోకాశ్లేషసునిర్వృతాః ।

కృచ్ఛాచ్ఛనైరపగతాస్తదనుస్మృత్యుదశ్రవః ॥ 3౪॥

వ్రజస్య రామః ప్రేమర్ధేర్వీక్ష్యోత్కృణ్యమనుక్షణమ్ ।

ముక్తస్తనేష్వపత్యేష్వప్యహేతువిదచిన్తయత్ ॥ 3౫॥

కిమేతదదుభృతమివ వాసుదేవేఽఖిలాత్మని ।

వ్రజస్య సాత్మనస్తోకేష్వపూర్వం ప్రేమ వర్ధతే ॥ 3౬॥

కేయం వా కుత ఆయాతా దైవీ వా నార్యుతాసురీ ।

ప్రాయో మాయాస్తు మే భర్తుర్నాన్యా మేఽపి విమోహినీ ॥ 3౭॥

ఇతి సజ్జన్త్య దాశార్హో వత్సాన్ సవయసానపి ।

సర్వానాచష్ట వైకుణ్ఠం చక్షుషా వయునేన సః ॥ 3౮॥

నైతే సురేశా ఋషయో న చైతే

త్వమేవ భాసీశ భిదాశ్రయేఽపి ।

సర్వం పృథక్త్వం నిగమాత్కథం వదే-

త్యుక్తేన వృత్తం ప్రభుణా బలోఽవైత్ ॥ 3౯॥

తావదేత్యాత్మభూరాత్మమానేన త్రుట్యనేహసా ।

పురోవదబ్ధం క్రీడన్తం దదృశే సకలం హరిమ్ ॥ ౪౦॥

యావన్తో గోకులే బాలాః సవత్సాః సర్వ ఏవ హి ।

మాయాశయే శయానా మే నాద్యాపి పునరుత్థితాః ॥ ౪౧॥

ఇత ఏతేఽత్ర కుత్రత్యా మన్మాయామోహితేతరే ।

తావన్త ఏవ తత్రాబ్ధం క్రీడన్తో విష్ణునా సమమ్ ॥ ౪౨॥

ఏవమేతేషు భేదేషు చిరం ధ్యాత్వా స ఆత్మభూః |
 సత్యాః కే కతరే నేతి జ్ఞాతుం నేష్టే కథశ్చన || ౪౩||
 ఏవం సమ్మోహయన్ విష్ణుం విమోహం విశ్వమోహనమ్ |
 స్వయైవ మాయయాజోఽపి స్వయమేవ విమోహితః || ౪౪||
 తమ్యాం తమోవన్నైహారం ఖద్యోతార్చిరివాహని |
 మహాతితరమాయైశ్యం నిహన్త్యాత్మని యుజ్జితః || ౪౫||
 తావత్సర్వే వత్సపాలాః పశ్యతోఽజస్య తక్షణాత్ |
 వ్యదృశ్యన్త ఘనశ్యామాః పీతకాశేయవాససః || ౪౬||
 చతుర్బుజాః శఙ్ఖచక్రగదారాజీవపాణయః |
 కీరీటినః కుణ్డినిో హారిణో వనమాలినః || ౪౭||
 శ్రీవత్సాజ్గదదోరత్పకమ్బుకజ్కణపాణయః |
 నూపురైః కటకైర్భాతాః కటిసూత్రాఙ్గులీయకైః || ౪౮||
 ఆఙ్గీమస్తకమాపూర్ణాస్తులసీనవదామభిః |
 కోమలైః సర్వగాత్రేషు భూరి పుణ్యవదర్పితైః || ౪౯||
 చన్ద్రికావిశదన్మైరైః సారుణాపాఙ్గవిక్షితైః |
 స్వకార్థానామివ రజఃసత్త్వాభ్యాం ప్రప్థపాలకాః || ౫౦||
 ఆత్మాదీన్తమృపర్వనైర్మూర్తిమద్భిశ్చరాచరైః |
 నృత్యగీతాద్యనేకారైః పృథక్పృథగుపాసితాః || ౫౧||
 అణిమాద్యైర్మహిమభిరజాద్యాభిర్విభూతిభిః |
 చతుర్వింశతిభిన్తత్త్వైః పరీతా మహదాదిభిః || ౫౨||
 కాలస్వభావసంస్కారకామకర్మగుణాదిభిః |
 స్వమహిధ్వస్తమహిభిర్మూర్తిమద్భిరుపాసితాః || ౫౩||
 సత్యజ్ఞానానంతానన్దమాత్రైకరసమూర్తయః |
 అస్పృష్టభూరిమాహాత్మ్యా అపి హ్యుపనిషద్దృశామ్ || ౫౪||
 ఏవం సకృద్దదర్శాజః పరబ్రహ్మాత్మనోఽఖిలాన్ |
 యస్య భాసా సర్వమిదం విభాతి సచరాచరమ్ || ౫౫||
 తతోఽతికుతుకోద్వృత్తస్త్విమితైకాదశేన్ద్రియః |

తద్ధామ్నా భూదజస్తూషీం పూర్ధేవ్యస్తీవ పుత్రికా ॥ ౫౬ ॥

ఇతీరేశేఽతర్క్యే నిజమహిమని స్వప్రమితికే
పరత్రాజాతోఽతన్నిరసనముఖబ్రహ్మకమితౌ ।
అసీశేఽపి ద్రష్టుం కిమిదమితి వా ముహ్యతి సతి
చచ్ఛాదాణో జ్ఞాత్వా సపది పరమోఽజాజవనికామ్ ॥ ౫౭ ॥

తతోఽర్వాక్పుతిలభ్యాక్షః కః పరేతవదుత్థితః ।
కృచ్ఛాచ్యదున్మీల్య వై దృష్టీరాచష్టేదం సహాత్మనా ॥ ౫౮ ॥

సపద్యేవాభితః పశ్యన్ దిశోఽపశ్యత్పురః స్థితమ్ ।
వృన్దావనం జనాజివ్యద్రుమాకీర్ణం సమాప్రియమ్ ॥ ౫౯ ॥

యత్ర నైసర్గదుర్వైరాః సహాసన్ నృమృగాదయః ।
మిత్రాణీవాజితావాసద్రుతరుత్సర్షకాదికమ్ ॥ ౬౦ ॥

తత్రోద్వహత్పశుపవంశశిశుత్వనాట్యం
బ్రహ్మాద్వయం పరమనస్తమగాధబోధమ్ ।
వత్సాన్ సఖీనివ పురా పరితో విచిన్వ-
దేకం సపాణికవలం పరమేష్వ్యచష్ట ॥ ౬౧ ॥

దృష్ట్వా త్వరేణ నిజధోరణతోఽవతీర్య
పుథ్వాన్యం వపుః కనకదణ్డమివాభిపాత్య ।
స్పృష్ట్వా చతుర్ముకుటకోటిభిరజ్ఞ్వియుగ్మం
నత్వా ముదశ్రుసుజలైరకృతాభిషేకమ్ ॥ ౬౨ ॥

ఉత్థాయోత్థాయ కృష్ణస్య చిరస్య పాదయోః పతన్ ।
ఆస్తే మహిత్యం ప్రార్ధృష్టం స్మృత్వా స్మృత్వా పునః పునః ॥ ౬౩ ॥

శనైరథోత్థాయ విమృజ్య లోచనే
ముకున్దముద్వీక్ష్య వినస్తుకన్ధరః ।
కృతాజ్ఞానిః ప్రశ్రయవాన్ సమాహితః
సవేపఘర్గఢదయైలతేలయా ॥ ౬౪ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౩ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ చతుర్దశోఽధ్యాయః - ౧౪ ॥

బ్రహ్మోవాచ
 నామీడ్య తేభ్రవపుషే తడిదమ్బరాయ
 గుజ్జావతంసపరిపిచ్చలసన్మఖాయ ।
 వన్యస్రజే కవలవేత్రవిషాణవేణు-
 లక్ష్మశ్రియే మృదుపదే పశుపాఙ్గజాయ ॥ ౧ ॥

అస్యాపి దేవ వపుషో మదనుగ్రహస్య
 స్వేచ్ఛామయస్య న తు భూతమయస్య కోఽపి ।
 నేశే మహి త్వవసితం మనసాఽఽన్తరేణ
 సాక్షాత్ప్రవైవ కిముతాత్మసుఖానుభూతేః ॥ ౨ ॥

జ్ఞానే ప్రయాసముదపాస్య నమస్త ఏవ
 జీవన్తి సన్మఖరితాం భవదీయవార్తామ్ ।
 స్థానే స్థితాః శ్రుతిగతాం తనువాఙ్మనోభిః
 యే ప్రాయశోఽజిత జితోఽప్యసి త్రైస్త్రిలోక్యామ్ ॥ ౩ ॥

శ్రేయఃసృతిం/స్రతిం భక్తిముదస్య తే విభో
 క్లిశ్యన్తి యే కేవలబోధలబ్ధయే ।
 తేషామసౌ క్లేశల ఏవ శిష్యతే
 నాన్యద్యథా స్థూలతుషావభూతినామ్ ॥ ౪ ॥

పురేహ భూమన్ బహవోఽపి యోగిన-
 స్త్వదర్పితేహా నిజకర్మలబ్ధయా ।
 విబుధ్య భక్త్యైవ కథోపనీతయా
 ప్రవేదిరేఽఞ్జోఽచ్యుత తే గతిం పరామ్ ॥ ౫ ॥

తథాపి భూమన్ మహిమాగుణస్య తే
 విబోద్ధుమర్హత్యమలాన్తరాత్మభిః ।
 అవిక్రియాత్స్వానుభవాదరూపతో
 హ్యనన్యబోధ్యాత్మతయా న చాన్యథా ॥ ౬ ॥

గుణాత్మనస్తేఽపి గుణాన్ విమాతుం
హితావతీర్ణస్య క ఈశిరేఽస్య ।
కాలేన యైర్వా విమితాః సుకల్పై-
రూభాపాంసవః ఖే మిహికా ద్యుభాసాః ॥ ౭॥

తత్తేఽనుకమ్పాం సుసమీక్షమాణో
భుజ్జాన ఏవాత్మకృతం విపాకమ్ ।
హృద్వాగ్స్వపుర్భర్విదధన్నమస్తే
జీవేత యో ముక్తిపదే స దాయభాక్ ॥ ౮॥

పశ్యేశ మేఽనార్యమనన్త ఆద్యే
పరాత్మాని త్వయ్యపి మాయిమాయిని ।
మాయాం వితత్యేక్షితుమాత్మవైభవం
హ్యహం కియావైచ్ఛమివార్పిరగ్నో ॥ ౯॥

అతః క్షమస్వామ్యత మే రజోభువో
హ్యజానతస్త్యత్ప్రథగీశమానినః ।
అజావలేపాన్దమోఽన్ధచక్షుష
ఏషోఽనుకమ్ప్యా మయి నాథవానితి ॥ ౧౦॥

క్వాహం తమోమహదహజ్ఞచరాగ్నివారూభ-
సంవేష్టితాణ్ణఘటసప్తవితస్తికాయాః ।
క్వేదృగ్విధావిగణితాణ్ణపరాణుచర్యా-
వాతాధ్వరోమవివరస్య చ తే మహిత్వమ్ ॥ ౧౧॥

ఉత్క్షేపణం గర్భగతస్య పాదయోః
కిం కల్పతే మాతురథోక్షజాగనే ।
కిమస్తినాస్తివ్యపదేశభూషితం
తవాస్తి కుక్షేః కియదప్యనన్తః ॥ ౧౨॥

జగత్త్రయాన్తోదధిసమ్ప్లువోదే
నారాయణస్యోదరనాభినాలాత్ ।
వినిర్గతోఽజస్త్వితి వాఙ్మ వై మృషా
కిన్స్తీశ్వర త్వన్న వినిర్గతోఽస్మి ॥ ౧౩॥

నారాయణస్త్యం న హి సర్వదేహినా-

మాత్యాస్యధీశాఖిలలోకసాక్షీ ।
 నారాయణోఽఙ్గం నరభూజలాయనాత్
 తచ్చాపి సత్యం న తవైవ మాయా ॥ ౧౪ ॥

తచ్చేజ్జలస్థం తవ సజ్జగద్వపుః
 కిం మే న దృష్టం భగవంస్తదైవ ।
 కిం వా సుదృష్టం హృది మే తదైవ
 కిం నో సపద్యేవ పునరవ్యదర్శి ॥ ౧౫ ॥

అత్రైవ మాయాధమనావతారే
 హ్యస్య ప్రపంచస్య బహిః స్ఫుటస్య ।
 కృత్స్నస్య చాస్తర్జితరో జనన్యా
 మాయాత్వమేవ ప్రకటీకృతం తే ॥ ౧౬ ॥

యస్య కుక్షావిదం సర్వం సాత్మం భాతి యథా తథా ।
 తత్త్వయ్యపీహ తత్సర్వం కిమిదం మాయయా వినా ॥ ౧౭ ॥

అద్వైవ త్వదృతేఽస్య కిం మమ న తే మాయాత్వమాదర్శిత-
 మేకోఽసి ప్రథమం తతో వ్రజసుహృద్వత్సాః సమస్తా ఆపి ।
 తావంతోఽసి చతుర్భుజాస్తదఖిలైః సాకం మయోపాసితా-
 స్తావన్దేవ జగన్త్యభూస్తదమితం బ్రహ్మాద్వయం శిష్యతే ॥ ౧౮ ॥

అజానతాం త్వత్పదపీమనాత్మ-
 న్యాత్మాఽఽత్మనా భాసి వితత్య మాయామ్ ।
 సృష్టావివాహం జగతో విధాన
 ఇవ త్వమేషోఽస్త ఇవ త్రినేత్రః ॥ ౧౯ ॥

సురేష్వృషిష్యీశ తథైవ నృష్వృషి
 తిర్యక్షు యాదఃస్వపి తేఽజనస్య ।
 జన్మాసతాం దుర్మదనిగ్రహాయ
 ప్రభో విధాతః సదనుగ్రహాయ చ ॥ ౨౦ ॥

కో వేత్తి భూమన్ భగవన్ పరాత్మాన్
 యోగేశ్వరోఽతీర్భవతస్త్రిలోక్యామ్ ।
 క్వ వా కథం వా కతి వా కదేతి
 విస్తారయన్ క్రీడసి యోగమాయామ్ ॥ ౨౧ ॥

తస్మాదిదం జగదశేషమసత్స్వరూపం
 స్వప్నాభమస్తధిషణం పురుదుఃఖదుఃఖమ్ |
 త్వయ్యేవ నిత్యసుఖబోధతనావనస్తే
 మాయాత ఉద్యదపి యత్సదివావభాతి || ౨౨ ||

ఏకస్తవమాత్మా పురుషః పురాణః
 సత్యః స్వయంజ్యోతిరనన్త ఆద్యః |
 నిత్యోఽక్షరోఽజప్రసుఖో నిరంజనః
 పూర్ణోఽద్వయో ముక్త ఉపాధితోఽమృతః || ౨౩ ||

ఏవం విధం త్వాం సకలాత్మనామపి
 స్వాత్మానమాత్మాఽఽత్మతయా విచక్షతే |
 గుర్వర్కలభోపనిషత్సుచక్షుషా
 యే తే తరస్తీవ భవాన్మతామ్బుధిమ్ || ౨౪ ||

ఆత్మానమేవాత్మతయావిజానతాం
 తేనైవ జాతం నిఖిలం ప్రపచ్ఛీతమ్ |
 జ్ఞానేన భూయోఽపి చ తత్ప్రళీయతే
 రంజ్జ్వమహేర్భగభవాభవౌ యథా || ౨౫ ||

అజ్ఞానసంజ్ఞౌ భవబన్ధమోక్షౌ
 ద్వౌ నామ నాన్యౌ స్త ఋతజ్ఞభావాత్ |
 అజప్రచిత్వాఽఽత్మని కేవలే పరే
 విచార్యమాణే తరణావివాహనీ || ౨౬ ||

త్వామాత్మానం పరం మత్వా పరమాత్మానమేవ చ |
 ఆత్మా పునర్బహిర్మృగ్య అహోఽజ్ఞజనతాజ్ఞతా || ౨౭ ||

అన్తర్భవేఽనన్త భవన్తమేవ
 హ్యతత్త్యజన్తో మృగయన్తి సన్తః |
 ఆసన్తమప్యన్త్యహిమన్తరేణ
 సన్తం గుణం తం కిము యన్తి సన్తః || ౨౮ ||

అథాపి తే దేవ పదామ్బుజద్వయ-
 ప్రసాదలేశానుగృహీత ఏవ హి |
 జానాతి తత్త్వం భగవన్ మహిమ్నో-

న చాన్య ఏకోఽపి చిరం విచిన్వన్ || ౨౯ ||

తదస్తు మే నాథ స భూరిభాగో
భవేఽత్ర వాన్యత్ర తు వా తిరశ్చామ్ |
యేనాహమేకోఽపి భవజ్జనానాం
భూత్వా నిషేవే తవ పాదపల్లవమ్ || ౩౦ ||

అహోఽతిధన్యా వ్రజగోరమణ్యః
స్తన్యామృతం పీతమతీవ తే ముదా |
యాసాం విభో వత్సతరాత్మజాత్మనా
యత్ప్రప్తయేఽద్యాపి న చాలమధ్వరాః || ౩౧ ||

అహోభాగ్యమహోభాగ్యం నన్దగోపవ్రజౌకసామ్ |
యన్నిత్రం పరమానన్దం పూర్ణం బ్రహ్మ సనాతనమ్ || ౩౨ ||

ఏషాం తు భాగ్యమహిమాచ్యుత తావదాస్తా-
మేకాదశైవ హి వయం బత భూరిభాగాః |
ఏతద్ధృషీకచషక్తైరసకృత్ప్రబామః
శర్వాదయోఽఙ్ఘ్రిదజమధ్వమృతాసవం తే || ౩౩ ||

తదూభరిభాగ్యమిహ జన్మ కిమప్యటవ్యాం
యద్గోకులేఽపి కతమాఙ్ఘ్రిరజోఽభిషేకమ్ |
యజ్జీవితం తు నిఖిలం భగవాన్ ముకున్దః
త్వద్యాపి యత్పదరజః శ్రుతిమృగ్యమేవ || ౩౪ ||

ఏషాం ఘోషనివాసినాముత భవాన్ కిం దేవ రాతేతి నః
చేతో విశ్వఫలాత్ఫలం త్వదపరం కుత్రాప్యయన్ ముహ్యతి |
సద్వేషాదివ పూతనాపి సకులా త్వామేవ దేవాపితా
యద్ధామార్థసుహృత్ప్రియాత్మతనయప్రాణాశయాస్త్యత్కృతే || ౩౫ ||

తావద్రాగాదయః స్తేనాస్తావత్కారాగృహం గృహమ్ |
తావన్మోహోఽఙ్ఘ్రినిగడో యావత్కృష్ణ న తే జనాః || ౩౬ ||

ప్రపశ్చం నిషృపశ్చోఽపి విడమృయసి భూతలే |
ప్రవన్నజనతానన్దసన్దోహం ప్రథితం ప్రభో || ౩౭ ||

జానన్త ఏవ జానన్తు కిం బహూక్త్యా న మే ప్రభో |
మనసో వపుషో వాచో వైభవం తవ గోచరః || ౩౮ ||

అనుజానీహి మాం కృష్ణ సర్వం త్వం వేత్సి సర్వదృక్ ।
త్వమేవ జగతాం నాథో జగదేతత్తవార్పితమ్ ॥ ౩౯ ॥

శ్రీకృష్ణ వృష్ణికులపుష్కరజోషదాయన్
శ్వానిరర్జరద్విజపశూదధివృద్ధికారన్ ।
ఉద్ధర్మశార్వరహర ఊతిరాక్షసధ్రు-
గాకల్పమార్కమర్షన్ భగవన్ నమస్తే ॥ ౪౦ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యభిష్టాయ భూమానం త్రిః పరిక్రమ్య పాదయోః ।
సత్వాభీష్టం జగద్ధాతా స్వధామ ప్రత్యపద్యత ॥ ౪౧ ॥
తతోఽనుజ్ఞాప్య భగవాన్ స్వభువం ప్రాగవస్థితాన్ ।
వత్సాన్ పులినమానిన్యే యథాపూర్వసఖం స్వకమ్ ॥ ౪౨ ॥

ఏకస్మిన్నపి యాతేఽబ్ధే ప్రాణేశం చాస్తరాత్మనః ।
కృష్ణమాయాహతా రాజన్ క్షణార్థం మేనిరేఽర్భకాః ॥ ౪౩ ॥
కిం కిం న విస్మరస్తిహి మాయామోహితచేతసః ।
యన్మోహితం జగత్సర్వమభీక్షం విస్మృతాత్మకమ్ ॥ ౪౪ ॥

ఊచుశ్చ సుహృదః కృష్ణం స్వాగతం తేఽతిరంహసా ।
నైకోఽప్యభోజి కవల ఏహీతః సాధు భుజ్యతామ్ ॥ ౪౫ ॥
తతో హసన్ హృషీకేశోఽభ్యవహృత్య సహార్భుకైః ।
దర్శయంశ్చుర్మాజగరం న్యవర్తత వనాద్యుజమ్ ॥ ౪౬ ॥

బర్హస్పనూననవధాతువిచిత్రితాఙ్గః
ప్రోద్ధామవేణుదలశ్శృంగరవోత్సవాఢ్యః ।
వత్సాన్ గృణన్వనుగగీతపవిత్రక్రీర్తి-
ర్గోపీదృగుత్సవదృశిః ప్రవివేశ గోష్ఠమ్ ॥ ౪౭ ॥

అధ్యానేన మహావ్యాలో యశోదానన్దనూనునా ।
హతోఽవితా వయం చాస్మాదితి బాలా వ్రజే జగుః ॥ ౪౮ ॥

రాజోవాచ
బ్రహ్మాన్ పరోద్భవే కృష్ణే ఇయాన్ ప్రేమా కథం భవేత్ ।
యోఽభూతపూర్వస్తోకేషు స్వోద్భవేష్యపి కథ్యతామ్ ॥ ౪౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

సర్వేషామపి భూతానాం నృప స్వాత్మైవ వల్లభః ।

ఇతరేఽపత్యవిత్రాద్యాస్తద్వల్లభతయైవ హి ॥ ౫౦ ॥

తద్రాజేన్ద్ర యథా సేహః స్వస్వకాత్మని దేహినామ్ ।

న తథా మమతాలమిపుత్రవిత్రగృహాదిషు ॥ ౫౧ ॥

దేహాత్మవాదినాం పుంసామపి రాజన్యసత్తమ ।

యథా దేహః ప్రియతమస్తథా న హ్యను యే చ తమ్ ॥ ౫౨ ॥

దేహోఽపి మమతాభాక్నేత్త్వర్హస్యౌ నాత్మవత్ప్రియః ।

యజ్జిర్యత్యపి దేహేఽస్మిన్ జివితాశా బలీయసీ ॥ ౫౩ ॥

తస్మాత్ప్రియతమః స్వాత్మా సర్వేషామపి దేహినామ్ ।

తదర్థమేవ సకలం జగదేతచ్ఛరాచరమ్ ॥ ౫౪ ॥

కృష్ణమేనమవేహి త్వమాత్మానమఖిలాత్మనామ్ ।

జగద్ధితాయ సోఽప్యత్ర దేహీవాభాతి మాయయా ॥ ౫౫ ॥

వస్తుతో జానతామత్ర కృష్ణం స్థాస్ను చరిష్ణు చ ।

భగవద్రూపమఖిలం నాన్యద్వస్త్విహ కిఞ్చన ॥ ౫౬ ॥

సర్వేషామపి వస్తూనాం భావార్థో భవతి స్థితః ।

తస్యాపి భగవాన్ కృష్ణః కిమతద్వస్తు రూప్యతామ్ ॥ ౫౭ ॥

సమాశ్రితా యే పదపల్లవప్లవం

మహాత్పదం పుణ్యయశో మురారేః ।

భవామ్బుధిర్వత్సపదం పరం పదం

పదం పదం యద్విపదాం న తేషామ్ ॥ ౫౮ ॥

ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యత్పుష్టోఽహమిహ త్వయా ।

యత్కేమారే హరికృతం పౌగణ్ణే పరికీర్తితమ్ ॥ ౫౯ ॥

ఏతత్సుహృద్భిశ్చరీతం మురారే-

రఘూర్దనం శాద్వలజేమనం చ ।

వ్యక్తేతరద్రూపమజోర్వభిష్టవం

శృణ్వన్ గృణన్నేతి నరోఽఖిలార్థాన్ ॥ ౬౦ ॥

ఏవం విహారైః కౌమారైః కౌమారం జహతుర్యజే ।

నిలాయనైః నేతుబనైర్మర్కతోత్ప్లవనాదిభిః ॥ ౬౧॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే బ్రహ్మస్తుతిర్నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥ ౧౪॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ పంచదశోఽధ్యాయః - ౧౫ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తతశ్చ పౌగణ్డవయః శ్రితౌ వ్రజే
బభూవతుస్తౌ పశుపాలసమ్మతౌ ।
గాశ్చారయన్తౌ సఖిభిః సమం పదైః
వృన్దావనం పుణ్యమతీవ చక్రతుః ॥ ౧॥

తన్మాధవో వేణుముదీరయన్ వృతో
గోపైర్గృణద్భిః స్వయశో బలాన్వితః ।
పశూన్ పురస్కృత్య పశవ్యమావిశ-
ద్విహార్తుకామః కుసుమాకరం వనమ్ ॥ ౨॥

తన్మృణ్జుషోషాలిమృగద్విజాకులం
మహాన్మనఃప్రఖ్యపయఃసరస్వతా ।
వాతేన జష్టం శతపత్రగన్ధినా
నిరీక్ష్య రస్తుం భగవాన్ మనో దధే ॥ ౩॥

స తత్ర తత్రారుణపల్లవశ్రియా
ఫలప్రసూనోరుభరేణ పాదయోః ।
స్పృశచ్ఛిఖాన్ వీక్ష్య వనస్పతీన్ ముదా
స్మయన్నివాహోగ్రజమాదిపూరుషః ॥ ౪॥

శ్రీభగవానువాచ

అహో అమీ దేవ వరామర్చితం
పాదామ్బుజం తే సుమనఃఫలార్హణమ్ ।
నమన్త్యపాదాయ శిఖాభిరాత్మన-

స్తమోఽపహత్యై తరుజన్మ యత్కృతమ్ || ౫ ||

ఏతేఽలినస్తవ యశోఽఖిలలోకతీర్థం
 గాయస్త ఆదిపురుషానుపదం భజన్తే |
 ప్రాయో ఆమీ మునిగణా భవదీయముఖ్యా
 గూఢం వనేఽపి న జహత్యనఘాత్మదైవమ్ || ౬ ||

నృత్యన్త్యమీ శిఖిన ఈడ్య ముదా హరిణ్యః
 కుర్వన్తి గోప్య ఇవ తే ప్రియమీక్షణేన |
 సూక్తైశ్చ కోకిలగణా గృహమాగతాయ
 ధన్యా వనౌకస ఇయాన్ హి సతాం నిసర్గః || ౭ ||

ధన్యేయమద్య ధరణీ తృణవీరుధస్త్వత్-
 పాదస్పృశో ద్రుమలతాః కరజాభిమృష్టాః |
 నద్యోఽద్రయః ఖగమృగాః సదయావలోక్తై-
 ర్గోప్యోఽన్తరేణ భుజయోరపి యత్స్పృహో శ్రీః || ౮ ||

శ్రీశుక ఉవాచ
 ఏవం వృన్దావనం శ్రీమత్కృష్ణః ప్రీతమనాః పశూన్ |
 రేమే సఞ్చారయన్నద్రేః సరిద్రోధఃసు సానుగః || ౯ ||

క్వచిద్ధాయతి గాయత్సు మదాన్ధాలిష్యనువ్రతైః |
 ఉపగీయమానచరితః స్రగ్వీ సఙ్కర్షణాన్వితః || ౧౦ ||

(అనుజల్పతి జల్పన్తం కలవాక్యైః శుకం క్వచిత్ |
 క్వచిత్స వల్గల కూజస్తమనుకూజతి కోకిలమ్ ||)
 క్వచిచ్ఛ కలహంసానామనుకూజతి కూజతమ్ |
 అభినృత్యతి నృత్యన్తం బర్హిణం హాసయన్ క్వచిత్ || ౧౧ ||

మేఘగమ్భిరయా వాచా నామభిర్ధూరగాన్ పశూన్ |
 క్వచిదాహ్వాయతి ప్రీత్యా గోగోపాలమనోజ్ఞయా || ౧౨ ||

చకోరక్రౌఞ్చచక్రాహ్వాభారద్వాజాంశ్చ బర్హిణః |
 అనురోతి స్మ సత్త్వానాం భీతవద్వాప్సుసంహయోః || ౧౩ ||

క్వచిత్క్రిడాపరిశ్రాన్తం గోపోత్సఙ్గోపబర్హణమ్ |
 స్వయం విశ్రమయత్యార్యం పాదసంవాహనాదిభిః || ౧౪ ||

నృత్యతో గాయతః క్వాపి వల్లతో యుధ్యతో మిథః |
 గృహీతహస్తా గోపాలాన్ హసంతా ప్రశశంసతుః || ౧౫ ||
 క్వచిత్పల్లవతల్పేషు నియుద్ధశ్రమకర్మితః |
 వృక్షమూలాశ్రయః శేతే గోపోత్యజ్ఞోపబర్హణః || ౧౬ ||
 పాదసంవాహనం చక్రుః కేచిత్తస్య మహాత్మనః |
 అపరే హతపాష్పానో వ్యజ్జనైః సమవీజయన్ || ౧౭ ||
 అన్యే తదనురూపాణి మనోజ్ఞాని మహాత్మనః |
 గాయన్తి స్మ మహారాజ స్నేహక్లిన్నధియః శనైః || ౧౮ ||
 ఏవం నిగూఢాత్మగతిః స్వమాయయా
 గోపాత్మజత్వం చరితైర్విడమృయన్ |
 రేమే రమాలాలితపాదపల్లవో
 గ్రామ్యైః సమం గ్రామ్యవదీశచేష్టితః || ౧౯ ||
 శ్రీదామా నామ గోపాలో రామకేశవయోః సఖా |
 సుబలస్తోకకృష్ణాద్యా గోపాః ప్రేష్టేదమబ్రువన్ || ౨౦ ||
 రామ రామ మహాబాహో కృష్ణ దుష్టనిబర్హణ |
 ఇతోఽవిదూరే సుమహద్వనం తాలాలిసంక్కులమ్ || ౨౧ ||
 ఫలాని తత్ర భూరీణి పతన్తి పతితాని చ |
 సన్తి కిన్త్వవరుద్ధాని ధేనుకేన దురాత్మనా || ౨౨ ||
 సోఽతివీరోఽసురో రామ హే కృష్ణ ఖరరూపధృక్ |
 ఆత్మతుల్యబలైరన్యైరాతిభిర్బహుభిరావృతః || ౨౩ ||
 తస్మాత్కృతనరాహారాద్భిత్తైర్బుభిరమిత్రహన్ |
 న సేవ్యతే పశుగణైః పక్షిసజ్జైర్వివర్జితమ్ || ౨౪ ||
 విద్యన్తేఽభుక్తపూర్వాణి ఫలాని సురభీణి చ |
 ఏష వై సురభిర్గన్ధో విఘాచినోఽవగృహ్యతే || ౨౫ ||
 ప్రయచ్ఛ తాని నః కృష్ణ గన్ధలోభితచేతసామ్ |
 వాఙ్మాన్సి మహతీ రామ గమ్యతాం యది రోచతే || ౨౬ ||
 ఏవం సుహృద్వచః శ్రుత్వా సుహృత్ప్రియచికిర్షయా |
 ప్రహస్య జగ్మతుర్గోపైర్వృతౌ తాలవనం ప్రభూ || ౨౭ ||

బలః ప్రవిశ్య బాహుభ్యాం తాలాన్ సమ్పరికమ్పయన్ |
 ఫలాని పాతయామాస మతఙ్గజ ఇవౌజసా || ౨౮||
 ఫలానాం పతతాం శబ్దం నిశమ్యాసురరాసభః |
 అభ్యధావత్క్షితితలం సనగం పరికమ్పయన్ || ౨౯||
 సమేత్య తరసా ప్రత్యగ్ద్వాభ్యాం పద్భ్యాం బలం బలీ |
 నిహత్యోరసి కా శబ్దం ముఞ్చన్ పర్యసరత్ఫలః || ౩౦||
 పునరాసాద్య సంరబ్ధ ఉపక్రోష్టా పరాక్ష్మితః |
 చరణావపరౌ రాజన్ బలాయ ప్రాక్షిపద్రుషా || ౩౧||
 స తం గృహీత్వా ప్రపదోర్భ్రామయిత్వైకపాణినా |
 చిషేవ తృణరాజాగ్రే భ్రామణత్యక్తజీవితమ్ || ౩౨||
 తేనాహతో మహాతాలో వేపమానో బృహచ్చిరాః |
 పార్శ్వస్థం కమ్పయన్ భగ్నుః స చాన్యం సోఽపి చాపరమ్ || ౩౩||
 బలస్య లీలయోత్స్పృష్టఖరదేహాహతాహతాః |
 తాలాశ్చకమ్పిరే సర్వే మహావాతేరితా ఇవ || ౩౪||
 నైతచ్చిత్రం భగవతి హ్యానన్తే జగదీశ్వరే |
 ఓతప్రోతమిదం యస్మింస్తన్తుష్వక్లి యథా పటః || ౩౫||
 తతః కృష్ణం చ రామం చ జ్ఞాతయో ధేనుకస్య యే |
 క్రోష్టారోఽభ్యద్రవన్ సర్వే సంరబ్ధా హతబాన్ధవాః || ౩౬||
 తాంస్తానాపతతః కృష్ణో రామశ్చ నృప లీలయా |
 గృహీతపశ్చాచ్ఛరణాన్ ప్రాహిణోత్తృణరాజసు || ౩౭||
 ఫలప్రకరసక్కిర్ణం దైత్యదేహైర్గతాసుభిః |
 రరాజ భూః సతాలాగ్నైర్హృన్దైరివ నభస్తలమ్ || ౩౮||
 తయోస్తత్సుమహాత్కర్మ నిశామ్య విబుధాదయః |
 ముముచుః పుష్పవర్షాణి చక్రుర్వాద్యాని తుష్టువుః || ౩౯||
 అథ తాలఫలాన్యాదన్ మనుష్యా గతసాధ్వసాః |
 తృణం చ పశవశ్చేరుర్హతధేనుకకాననే || ౪౦||
 కృష్ణః కమలపత్రాక్షః పుణ్యశవణకీర్తనః |
 స్తూయమానోఽనుగైర్గోపైః సాగ్రజో వ్రజమావ్రజత్ || ౪౧||

తం గోరజశ్చురితకున్తలబద్ధబద్ధ-
 వన్యప్రసూనరుచిరేక్షణచారుహాసమ్ ।
 వేణుం క్వణన్తమనుగైరుపగీతకీర్తిం
 గోప్యో దిదృక్షీతదృశోఽభ్యగమన్ సమేతాః ॥ ౪౨॥
 పీత్వా ముకున్తముఖసారఘమక్షిభృజ్ఞై-
 స్తాపం జహుర్విరహజం ప్రజయోషితోఽహ్ని ।
 తత్సత్కృతిం సమధిగమ్య వివేశ గోష్ఠం
 సప్రీడహాసవినయం యదపాఙ్గమోక్షమ్ ॥ ౪౩॥
 తయోర్యశోదారోహిణ్యా పుత్రయోః పుత్రవత్సలే ।
 యథాకామం యథాకాలం వ్యధత్తాం పరమాశిషః ॥ ౪౪॥
 గతాధ్వానశ్రమౌ తత్ర మజ్జనోన్మర్దనాదిభిః ।
 నీపీం వసిత్యా రుచిరాం దివ్యస్రగ్గన్ధమణ్ణితౌ ॥ ౪౫॥
 జనన్యపహృతం ప్రాశ్య స్వాద్వన్నముపలాలితౌ ।
 సంవిశ్య వరశయ్యాయాం సుఖం సుషుపతుర్వృజే ॥ ౪౬॥
 ఏవం స భగవాన్ కృష్ణో వృన్దావనచరః క్వచిత్ ।
 యయౌ రామమృతే రాజన్ కాలిన్దీం సఖిభిర్వృతః ॥ ౪౭॥
 అథ గావశ్చ గోపాశ్చ నిదాఘాతపీడితాః ।
 దుష్టం జలం పపున్తస్యాస్తృషారా విషదూషితమ్ ॥ ౪౮॥
 విషామ్భస్తదుపస్పృశ్య దైవోపహతచేతసః ।
 నపేతుర్వ్యసవః సర్వే సలిలాన్తే కురూద్వహ ॥ ౪౯॥
 వీక్ష్య తాన్ వై తథాభూతాన్ కృష్ణో యోగేశ్వరేశ్వరః ।
 ఈక్షయామృతవర్షిణ్యా స్వనాథాన్ సమజీవయత్ ॥ ౫౦॥
 తే సమృత్తీతస్మృతయః సముత్థాయ జలాన్తికాత్ ।
 ఆసన్ సువిస్మితాః సర్వే వీక్షమాణాః పరస్పరమ్ ॥ ౫౧॥
 అన్యమంసత తద్రాజన్ గోవిన్దానుగ్రహేక్షితమ్ ।
 పీత్వా విషం పరేతస్య పునరుత్థానమాత్మనః ॥ ౫౨॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్థే ధేనుకవధో నామ పంచదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౫॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ షోడశోఽధ్యాయః ౧౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

విలోక్య దూషితాం కృష్ణాం కృష్ణః కృష్ణాహినా విభుః ।
తస్యా విశుద్ధిమన్విచ్ఛన్ సర్పం తముదవాసయత్ ॥ ౧॥

రాజోవాచ

కథమన్తర్థలేఽగాధే న్యగృహ్ణోద్భగవాసహిమ్ ।
స వై బహుయుగావాసం యథాఽఽసీద్విప్ర కథ్యతామ్ ॥ ౨॥

బ్రహ్మన్ భగవతస్తస్య భూమ్నః స్వచ్ఛన్దవర్తినః ।
గోపాలోదారచరితం కస్తప్యేతామృతం జషన్ ॥ ౩॥

శ్రీశుక ఉవాచ

కాలిన్ద్యాం కాలియస్యాసీద్ధదః కశ్చిద్విషాగ్నినా ।
శ్రస్యమాణపయా యస్మిన్ పతన్త్యపరిగాః ఖగాః ॥ ౪॥

విప్రుష్మతా విషోదోర్మిమారుతేనాభిమర్శితాః ।
మ్రియన్తే తీరగా యస్య ప్రాణీనః స్థిరజ్జమాః ॥ ౫॥

తం చణ్వేగవిషవీర్యమవేక్ష్య తేన
దుష్టాం నదీం చ ఖలసంయమనావతారః ।
కృష్ణః కదంబుమధిరుహ్య తతోఽతితుఙ్గ-
మాసోఘట్య గాఢరశనో న్యపతద్విషోదే ॥ ౬॥

సర్పవ్రాదః పురుషసారనిపాతవేగ-
సజ్జోభితోరగవిషోచ్ఛ్వసితామ్బరాశిః ।
పర్యక్లుతో విషకషాయవిభీషణోర్మి-
ర్ధావన్ ధనుఃశతకమనన్తబలస్య కిం తత్ ॥ ౭॥

తస్య వ్రాదే విహారతో భుజదణ్డఘూర్ణ-
వార్ఘోషమఙ్గ వరవారణవిక్రమస్య ।

ఆశ్రుత్య తత్స్వసదనాభిభవం నిరీక్ష్య
చక్షుఃశ్రవాః సమసరత్తదమృష్యమాణః ॥ ౮ ॥

తం ప్రేక్షణీయసుకుమారఘనావదాతం
శ్రీవత్సవీతవసనం స్మితసున్దరాస్యమ్ ।
క్రీడన్తమప్రతిభయం కమలోదరాఙ్ఘ్రిమ్
సన్దశ్య మర్మసు రుషా భుజయా చఛాద ॥ ౯ ॥

తం నాగభోగపరివీతమదృష్టచేష్ట-
మాలోక్య తత్ప్రియసఖాః పశుపా భృశారాః ।
కృష్ణేఽర్పితాత్మసుహృదర్థకలత్రకామా
దుఃఖానుశోకభయమూఢధియో నిపేతుః ॥ ౧౦ ॥

గావో వృషా వత్సతర్యః క్రన్దమానాః సుదుఃఖితాః ।
కృష్ణే న్యస్తేక్షణా భీతా రుదన్త్య ఇవ తస్థిరే ॥ ౧౧ ॥

అథ వ్రజే మహోత్పాత్పాస్త్రివిధా హ్యతిదారుణాః ।
ఉత్పేతుర్భువి దివ్యాత్మన్యాసన్నభయశంసినః ॥ ౧౨ ॥

తానాలక్ష్య భయోద్విగ్నా గోపా నన్దపురోగమాః ।
వినా రామేణ గాః కృష్ణం జ్ఞాత్వా చారయితుం గతమ్ ॥ ౧౩ ॥

తైర్దుర్నిమిత్తైర్నిధనం మత్వా ప్రాప్తమతద్విదః ।
తత్ప్రాణాస్తన్మనస్కాస్తే దుఃఖశోకభయాతురాః ॥ ౧౪ ॥

ఆబాలవృద్ధవనితాః సర్వేఽఙ్గ పశువృత్తయః ।
నిర్జగుర్గోకులాద్దీనాః కృష్ణదర్శనలాలసాః ॥ ౧౫ ॥

తాన్స్తథా కాతరాన్ వీక్ష్య భగవాన్ మాధవో బలః ।
ప్రహస్య కిఞ్చిన్నోవాచ ప్రభావజ్ఞోఽనుజస్య సః ॥ ౧౬ ॥

తేఽన్వేషమాణా దయితం కృష్ణం సూచితయా పదైః ।
భగవల్లక్షణైర్జగుః పదవ్యా యమునాతటమ్ ॥ ౧౭ ॥

తే తత్ర తత్రాబ్జయవాఙ్కశాశని-
ధ్వజోపపన్నాని పదాని విశృతేః ।
మార్గే గవామన్యపదాన్తరాన్తరే
నిరీక్షమాణా యయురఙ్గ సత్వరాః ॥ ౧౮ ॥

అన్తర్దృదే భుజగభోగపరీతమారా-
 త్కృష్ణం నిరీహముపలభ్య జలాశయాన్తే ।
 గోపాంశ్చ మూఢధిషణాన్ పరితః పశూంశ్చ
 సజ్కృన్దతః పరమకశ్మలమాపురార్తాః ॥ ౧౯ ॥

గోప్యోఽనురక్తమనసో భగవత్సన్తే
 తత్సహృదస్మితవిలోకగిరః స్మరన్త్యః ।
 గ్రన్తేఽహినా ప్రియతమే భృశదుఃఖతప్తాః
 శూన్యం ప్రియవ్యతిహృతం దదృశుస్త్రిలోకమ్ ॥ ౨౦ ॥

తాః కృష్ణమాతరమపత్యమనుప్రవిష్టాం
 తుల్యవ్యథాః సమనుగృహ్య శుచః స్రవన్త్యః ।
 తాస్తా వ్రజప్రియకథాః కథయన్త్య ఆసన్
 కృష్ణాననేఽర్పితదృశో మృతకప్రతీకాః ॥ ౨౧ ॥

కృష్ణప్రాణాన్నిర్విశతో నన్దాదీన్ వీక్ష్య తం స్రాదమ్ ।
 ప్రత్యషేధత్స భగవాన్ రామః కృష్ణానుభావవిత్ ॥ ౨౨ ॥

ఇత్థం స్వగోకులమనన్యగతిం నిరీక్ష్య
 సస్త్రీకుమారమతిదుఃఖితమాత్మహేతోః ।
 ఆజ్ఞాయ మర్త్యపదవిమనువర్తమానః
 స్థిత్వా ముహూర్తముదతిష్ఠదురజ్గబ్ధనాత్ ॥ ౨౩ ॥

తత్ప్రౌఢ్యమానవపుషా వ్యధితాత్మభోగ-
 ష్యక్తోన్మమయ్య కుపితః స్వఫణాన్ భుజిజ్ఞః ।
 తస్మా శ్వసన్ఞ్ఞాసనరన్ధ్రవిషామ్బరీష-
 స్తభేక్షణోల్మకముఖో హరిమీక్షమాణః ॥ ౨౪ ॥

తం జిహ్వాయా ద్విశిఖయా పరిలేలిహానం
 ద్వే సృక్కిణీ హ్యతికరాలవిషాగ్నిదృష్టిమ్ ।
 క్రీడన్మముం పరిససార యథా ఖగేన్ద్రో
 బభ్రామ సోఽప్యవసరం ప్రసమీక్షమాణః ॥ ౨౫ ॥

ఏవం పరిభ్రమహతౌజసమున్నతాంస-
 మానమ్య తత్ప్రౌఢుశిరఃస్వధిరూఢ ఆద్యః ।
 తస్మార్ధరత్ననికరస్పర్శాతితామ్ర-

పాదామ్బుజోఽఖిలకలాదిగురుర్ననర్త ॥ ౨౬ ॥

తం నర్తముద్యతమవేక్ష్య తదా తదీయ-

గన్ధర్వసిద్ధసురచారణదేవవధ్వః ।

ప్రీత్యా మృదఙ్గపణవానకవాద్యగీత-

పుష్పోపహారనుతిభిః సహసోపసేదుః ॥ ౨౭ ॥

యద్యచ్ఛిరో న నమతేఽఙ్గ శతైకశీర్ష-

స్తత్రన్మమర్ద ఖరదణ్డధరోఽఙ్గిపాతైః ।

క్షీణాయుషో భ్రమత ఉల్బణమాస్యతోఽసృజ్-

నస్తో వమన్ పరమకశ్యలమాప నాగః ॥ ౨౮ ॥

తస్యాక్షిభిర్గరలముద్యమతః శిరస్సు

యద్యత్సమున్నమతి నిఃశ్వసతో రుషోఽవైః ।

సృత్యన్ పదానునమయన్ దమయామ్బభూవ

పుష్పైః ప్రపూజిత ఇవేహ పుమాన్ పురాణః ॥ ౨౯ ॥

తచ్చిత్రతాణ్డవవిరుగ్గఘణాతపత్రో

రక్తం ముఖైరురు వమన్ సృప భగ్నగాత్రః ।

సృత్యా చరాచరగురుం పురుషం పురాణం

నారాయణం తమరణం మనసా జగామ ॥ ౩౦ ॥

కృష్ణస్య గర్భజగతోఽతిభరావసన్నం

పారిప్రహారపరిరుగ్గఘణాతపత్రమ్ ।

దృష్ట్వాహిమాద్యముపసేదురముష్య పత్స్య

ఆర్తాః శ్లథద్వసనభూషణకేశబన్ధాః ॥ ౩౧ ॥

తాస్తం సువిగ్నమనసోఽథ పురస్కృతార్థాః

కాయం నిధాయ భువి భూతపతిం ప్రణేమః ।

సాధ్వ్యః కృతాఙ్గాలిపుటాః శమలస్య భర్తు-

రోక్షేప్సవః శరణదం శరణం ప్రపన్నాః ॥ ౩౨ ॥

నాగపత్స్య ఊచుః

న్యాయ్యో హి దణ్డః కృతకిల్బిషేఽస్మిం-

స్తవావతారః ఖలనిగ్రహాయ ।

రిపోః సుతానామపి తుల్యదృష్టే-

ర్థత్యే దమం ఫలమేవానుశంసన్ || 33 ||

అనుగ్రహోఽయం భవతః కృతో హి నో
దణ్ణోఽసతాం తే ఖలు కల్మషాపహః |
యద్ధన్మశూకత్వమముష్య దేహినః
క్రోధోఽపి తేఽనుగ్రహ ఏవ సమ్మతః || 34 ||

తపః సుతప్తం కిమనేన పూర్వం
నిరస్తమానేన చ మానదేన |
ధర్మోఽథ వా సర్వజనానుకమ్పయా
యతో భవాంస్తుష్యతి సర్వజీవః || 35 ||

కస్యానుభావోఽస్య న దేవ విదృషే
తవాఙ్ఘ్రిరేణుస్పర్శాధికారః |
యద్వాఙ్ఘ్రియా శ్రీర్లలనాచరత్తపో
విహాయ కామాన్ సుచిరం ధృతవ్రతా || 36 ||

న నాకప్పృష్ఠం న చ సార్వభౌమం
న పారమేష్ఠ్యం న రసాధిపత్యమ్ |
న యోగసిద్ధీరపునర్భవం వా
వాఙ్ఘ్రియత్పాదరజఃప్రపన్నాః || 37 ||

తదేష నాథాప దురాపమన్యై-
స్తమోజనిఃక్రోధవశోఽప్యహీశః |
సంసారచక్రే భ్రమతః శరీరిణో
యదిచ్ఛతః స్యాద్విభవః సమక్షః || 38 ||

నమస్తుభ్యం భగవతే పురుషాయ మహాత్మనే |
భూతావాసాయ భూతాయ పరాయ పరమాత్మనే || 39 ||

జ్ఞానవిజ్ఞాననిధయే బ్రహ్మణేఽనంతశక్తయే |
అగుణాయావికారాయ నమస్తే ప్రాకృతాయ చ || 40 ||

కాలాయ కాలనాభాయ కాలవయవసాక్షిణే |
విశ్వాయ తదుపద్రష్టే తత్కర్త్రే విశ్వహేతవే || 41 ||

భూతమాత్రేన్ద్రియప్రాణమనోబుద్ధ్యాశయాత్మనే |
త్రిగుణేనాభిమానేన గూఢస్వాత్మానుభూతయే || 42 ||

నమోఽనంతాయ సూక్ష్మాయ కూటస్థాయ విపశ్చితే |
 నానావాదానురోధాయ వాచ్యవాచకశక్తయే || ౪౩||
 నమః ప్రమాణమూలాయ కవయే శాస్త్రయోనయే |
 ప్రవృత్తాయ నివృత్తాయ నిగమాయ నమో నమః || ౪౪||
 నమః కృష్ణాయ రామాయ వసుదేవసుతాయ చ |
 ప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయ సాత్వతాం పతయే నమః || ౪౫||
 నమో గుణప్రదీపాయ గుణాత్మచ్ఛాదనాయ చ |
 గుణవృత్త్యుపలక్ష్యాయ గుణద్రష్ట్రే స్వసంవిదే || ౪౬||
 అవ్యాకృతవిహారాయ సర్వవ్యాకృతసిద్ధయే |
 హృషీకేశ నమస్తేఽస్తు మునయే మానశీలినే || ౪౭||
 పరావరగతిజ్ఞాయ సర్వాధ్యక్షాయ తే నమః |
 అవిశ్వాయ చ విశ్వాయ తద్ద్రష్ట్రేఽస్య చ హేతవే || ౪౮||
 త్వం హ్యస్య జన్మస్థితిసంయమాన్ ప్రభో
 గుణైరనీహోఽకృతకాలశక్తిధృక్ |
 తత్తత్స్వభావాన్ ప్రతిబోధయన్ సతః
 సమీక్షయామోఘవిహార ఈహసే || ౪౯||
 తస్యైవ తేఽమూస్తనవస్త్రిలోక్యాం
 శాంతా అశాంతా ఉత మూఢయోనయః |
 శాంతాః ప్రియాస్తే హ్యధునానావితుం సతాం
 స్థాతుశ్చ తే ధర్మపరీప్పయేహతః || ౫౦||
 అపరాధః సకృద్భర్తా సోఢవ్యః స్వప్రజాకృతః |
 క్షస్తుమర్హసి శాంతాత్మన్ మూఢస్య త్వామజానతః || ౫౧||
 అనుగృహ్ణీష్య భగవన్ ప్రాణాంస్త్యజతి పన్నగః |
 స్త్రీణాం నః సాధుశోచ్యానాం పతిః ప్రాణః ప్రదీయతామ్ || ౫౨||
 విధేహి తే కింకరీణామనుష్టేయం తవాజ్ఞయా |
 యచ్ఛృద్ధయానుతిష్ఠన్ వై ముచ్యతే సర్వతోభయాత్ || ౫౩||
 శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇత్యం స నాగపత్నీభిర్భగవాన్ సమభిష్టుతః |

మూర్చ్ఛితం భగ్నశిరసం విససర్ణాజ్ఞీకుట్టనైః ॥ ౫౪ ॥

ప్రతిలబ్ధేన్ద్రియప్రాణః కాలియః శనక్తైర్లరిమ్ ।

కృచ్ఛాచ్ఛముచ్ఛస్వన దీనః కృష్ణం ప్రాహ కృతాజ్ఞులిః ॥ ౫౫ ॥

కాలియ ఉవాచ

వయం ఖిలాః సహోత్పత్త్యా తామసా దీర్ఘమన్యవః ।

స్వభావో దుస్త్యజో నాథ లోకానాం యదసద్గ్రహః ॥ ౫౬ ॥

త్వయా సృష్టమిదం విశ్వం ధాతర్గుణవిసర్జనమ్ ।

నానాస్వభావవీర్యాజోయోనిబీజాశయాకృతి ॥ ౫౭ ॥

వయం చ తత్ర భగవన్ సర్పా జాత్యురుమన్యవః ।

కథం త్యజామస్త్వన్మాయాం దుస్త్యజాం మోహితాః స్వయమ్ ॥ ౫౮ ॥

భవాన్ హి కారణం తత్ర సర్వజ్ఞో జగదీశ్వరః ।

అనుగ్రహం నిగ్రహం వా మన్యసే తద్విధేహి నః ॥ ౫౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యాకర్ష్య వచః ప్రాహ భగవాన్ కార్యమానుషః ।

నాత్ర స్థేయం త్వయా సర్ప సముద్రం యాహి మా చిరమ్ ।

స్వజ్ఞాత్యపత్యదారాఢ్యో గోనృభిర్భుజ్యతాం నదీ ॥ ౬౦ ॥

య ఏతత్సంస్మరేన్మర్త్యస్తుభ్యం మదనుశాసనమ్ ।

కీర్తయన్నుభయోః సన్ధ్యోర్న యుష్మద్భయమాప్పుయాత్ ॥ ౬౧ ॥

యోఽస్మిన్ స్నాత్వా మదాక్రీడే దేవాదీంస్తర్పయేజ్జలైః ।

ఉపోష్య మాం స్మరన్నరేచ్ఛర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౬౨ ॥

దీపం రమణకం హిత్యా హ్రాదమేతముపాశ్రితః ।

యద్భయాత్స సుపర్ణస్త్వాం నాద్యాన్మత్పాదలాఙ్ఘితమ్ ॥ ౬౩ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవముక్తో భగవతా కృష్టేనాదుభతకర్మణా ।

తం పూజయామాస ముదా నాగపత్న్యశ్చ సాదరమ్ ॥ ౬౪ ॥

దివ్యామృతస్రజ్మణిభిః పరార్ఘ్యైరపి భూషణైః ।

దివ్యగన్ధానులేపైశ్చ మహతోత్పలమాలయా ॥ ౬౫ ॥

పూజయిత్వా జగన్నాథం ప్రసాద్య గరుడధ్వజమ్ ।

తతః ప్రీతోఽభ్యనుజ్ఞాతః పరిక్రమ్యాభివన్ద్య తమ్ ॥ ౬౬ ॥

సకలత్రసుహృత్పుత్రో ద్వీపమభేర్రగామ హా ।

తదైవ సామృతజలా యమునా నిర్విషాభవత్ ।

అనుగ్రహోద్భగవతః క్రీడామానుషరూపిణః ॥ ౬౭ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్ధే కాలియమోక్షణం నామ షోడశోఽధ్యాయః ॥ ౧౬ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ సప్తదశోఽధ్యాయః - ౧౭ ॥

రాజోవాచ

నాగాలయం రమణకం కస్మాత్తత్కాజకాలియః ।

కృతం కిం వా సుపర్ణస్య తేనైకేనాసమజ్ఞానమ్ ॥ ౧ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఉపహార్యైః సర్వజనైర్మాసి మాసీహ యో బలిః ।

వానస్పత్యో మహాబాహో నాగానాం ప్రాజ్ఞిరూపితః ॥ ౨ ॥

స్వం స్వం భాగం ప్రయచ్ఛన్తి నాగాః పర్వణి పర్వణి ।

గోపిథాయాత్మనః సర్వే సుపర్ణాయ మహాత్మనే ॥ ౩ ॥

విషపీర్యమదావిష్టః కాద్రవేయస్తు కాలియః ।

కదర్భీకృత్య గరుడం స్వయం తం బుభుజే బలిమ్ ॥ ౪ ॥

తచ్చుత్వా కుపితో రాజన్ భగవాన్ భగవత్ప్రియః ।

విజిఘాంసుర్మహావేగః కాలియం సముపాద్రవత్ ॥ ౫ ॥

తమాపతన్తం తరసా విషాయుధః

ప్రత్యభ్యయాదుచ్చితవైకమస్తకః ।

దధిభిః సుపర్ణం వ్యదశద్దదాయుధః

కరాలజిహ్వోచ్ఛ్విసితోగ్రతోచనః ॥ ౬ ॥

తం తార్క్ష్యపుత్రః స నిరస్య మన్యుమాన్

ప్రచణ్డవేగో మధుసూదనాసనః ।

పక్షేణ సవ్యేన హిరణ్యరోచిషా

జఘాన కద్రూసుతముగ్రవిక్రమః ॥ ౭॥

సుపర్ణపక్షాభిహతః కాలియోఽతీవ విహ్వలః ।

హ్రాదం వివేశ కాలిన్ధ్యాస్తదగమ్యం దురాసదమ్ ॥ ౮॥

తత్రైకదా జలచరం గరుడో భక్ష్యమీప్సితమ్ ।

నివారితః సౌభరిణా ప్రసహ్య క్షుధితోఽహరత్ ॥ ౯॥

మీనాన్ సుదుఃఖితాన్ దృష్ట్వా దీనాన్ మీనపతౌ హతే ।

కృపయా సౌభరిః ప్రాహ తత్రత్యక్షేమమాచరన్ ॥ ౧౦॥

అత్ర ప్రవిశ్య గరుడో యది మత్స్యాన్ స ఖాదతి ।

సద్యః ప్రాణైర్వియుజ్యేత సత్యమేతద్బ్రవీమ్యహమ్ ॥ ౧౧॥

తం కాలియః పరం వేద నాన్యః కశ్చన తేలిహః ।

అవాత్సిధగ్రుడాద్భీతః కృష్ణేన చ వివాసితః ॥ ౧౨॥

కృష్ణం హ్రదాద్వినిష్క్రాంతం దివ్యస్రగ్గన్ధవాసనమ్ ।

మహామణిగణాకీర్ణం జామ్బూనదపరిష్కృతమ్ ॥ ౧౩॥

ఉపలభ్యోస్థితాః సర్వే లబ్ధప్రాణా ఇవాసవః ।

ప్రమోదనిభృతాత్మానో గోపాః ప్రీత్యాభిరేభిరే ॥ ౧౪॥

యశోదా రోహిణీ నన్దో గోప్యో గోపాశ్చ కౌరవ ।

కృష్ణం సమేత్య లభేహా ఆసన్ లబ్ధమనోరథాః ॥ ౧౫॥

రామశ్చాచ్యుతమాలిక్యజ్జహాసాస్యానుభావవితే ।

(ప్రేక్షా తమక్కుమారోప్య పునః పునరుదైక్షత ।)

నగా గావో వృషా వత్సా లేభిరే పరమాం ముదమ్ ॥ ౧౬॥

నన్దం విప్రాః సమాగత్య గురవః సకలత్రకాః ।

ఊచుస్తే కాలియగ్రస్తో దిష్ట్యా ముక్తస్తవాత్మజః ॥ ౧౭॥

దేహి దానం ద్విజాతీనాం కృష్ణనిర్ముక్తేహేతవే ।

నన్దః ప్రీతమనా రాజన్ గాః సువర్ణం తదాఽఽదిశత్ ॥ ౧౮॥

యశోదాపి మహాభాగా నష్టలబ్ధప్రజా సతీ ।

పరిష్వజ్యజ్కుమారోప్య ముమోచాశ్రుకలాం ముహుః ॥ ౧౯॥

తాం రాత్రిం తత్ర రాజేన్ద్రౌ ఋత్తుడాభ్యం శ్రమకర్కితాః ।
 ఊషుర్వ్యజౌకసో గావః కాలిన్ద్యా ఉపకూలతః ॥ ౨౦॥
 తదా శుచివనోద్భూతో దావాగ్నిః సర్వతో వ్రజమ్ ।
 సుప్తం నిశీథ ఆవృత్య ప్రదగ్గుముపవక్రమే ॥ ౨౧॥
 తత ఉత్థాయ సమ్భాన్తా దహ్యామానా వ్రజౌకసః ।
 కృష్ణం యయుస్తే శరణం మాయామనుజమీశ్వరమ్ ॥ ౨౨॥
 కృష్ణ కృష్ణ మహాభాగ హే రామామితవిక్రమ ।
 ఏష ఘోరతమో వహ్నిస్తావకాన్ గ్రసతే హి నః ॥ ౨౩॥
 సుదుస్తరాన్నః స్వాన్ పాహి కాలాగ్నోః సుహృదః ప్రభో ।
 న శక్నుమస్త్యచ్ఛరణం సన్త్యక్తుమకుతోభయమ్ ॥ ౨౪॥
 ఇత్థం స్వజనవైక్లవ్యం నిరీక్ష్య జగదీశ్వరః ।
 తమగ్నిమపిబత్తివ్రమనస్తోఽనన్తశక్తిధృక్ ॥ ౨౫॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్థే దావాగ్నిమోచనం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౭॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ అష్టాదశోఽధ్యాయః - ౧౮ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 అథ కృష్ణః పరివృతో జ్ఞాతిభిర్ముదితాత్మభిః ।
 అనుగీయమానో న్యవిశదవ్యజం గోకులమణ్ణితమ్ ॥ ౧॥
 వ్రజే విక్రీడతోరేవం గోపాలచ్ఛద్మమాయయా ।
 గ్రీష్మో నామర్తురభవన్నాతిప్రేయాఞ్ఛరీరిణామ్ ॥ ౨॥
 స చ వృన్దావనగుణైర్వసన్త ఇవ లక్షితః ।
 యత్రాస్తే భగవాన్ సాక్షాద్రామేణ సహ కేశవః ॥ ౩॥
 యత్ర నిర్ఘరనిర్ఘాదనివృత్తస్వనఝిల్లికమ్ ।
 శశ్వత్తచ్ఛీకరరీషద్రుమమణ్ణలమణ్ణితమ్ ॥ ౪॥

సరిత్యరఃప్రసవణోర్మివాయునా
 కహ్లాంకకణ్ణోత్పలరేణుహారిణా ।
 న విద్యతే యత్ర వనౌకసాం దవో
 నిదాఘవహ్నూర్కభవోఽతిశాద్యలే ॥ ౫॥

అగాధతోయహ్రాదిసీ తబోర్మిభి-
 ర్ద్రవత్పురీష్యాః పులివైః సమస్తతః ।
 న యత్ర చణ్ణాంశుకరా విషోల్పణా
 భువో రసం శాద్యలితం చ గృహ్లాతే ॥ ౬॥

వనం కుసుమితం శ్రీమన్నదచ్చిత్రమృగద్విజమ్ ।
 గాయన్మయూరభ్రమరం కూజతోక్కిలసారసమ్ ॥ ౭॥

క్రీడిష్యమాణస్తత్కృష్ణో భగవాన్ బలసంయుతః ।
 వేణుం విరణయన్ గోపైర్గోధవైః సంవృతోఽవిశత్ ॥ ౮॥

ప్రవాలబర్హస్త్వబకస్రగ్ధాతుకృతభూషణాః ।
 రామకృష్ణాదయో గోపా ననృతుర్యుయుధుర్జగుః ॥ ౯॥

కృష్ణస్య నృత్యతః కేచిజ్జగుః కేచిదవాదయన్ ।
 వేణుపాణితలైః శ్మశ్కైః ప్రశశంసురథాపరే ॥ ౧౦॥

గోపజాతిప్రతిచ్ఛన్నా దేవా గోపాలరూపిణౌ ।
 ఈడిరే కృష్ణరామౌ చ నటా ఇవ నటం నృప ॥ ౧౧॥

భ్రామణైర్లజ్జనైః క్షేపైరాస్ఫోటనవికర్షణైః ।
 చిక్రీడతుర్నియుద్ధేన కాకపక్షధరో క్వచిత్ ॥ ౧౨॥

క్వచిన్పుత్యత్సు చాన్యేషు గాయకౌ వాదకౌ స్వయమ్ ।
 శశంసతుర్మహారాజ సాధు సాధ్వీతి వాదినౌ ॥ ౧౩॥

క్వచిద్బిల్వైః క్వచిత్కుమ్భైః క్వ చామలకముష్టిభిః ।
 ఆస్పృశ్యనేత్రబన్ధాద్యైః క్వచిన్మృగఖగేహయా ॥ ౧౪॥

క్వచిచ్ఛ దర్భురప్లావైర్వివిధైరుపహాసకైః ।
 కదాచిత్స్వనోలికయా కర్హిచ్ఛిన్పృపచేష్టయా ॥ ౧౫॥

ఏవం తౌ లోకసిద్ధాభిః క్రీడాభిశ్చైరతుర్వనే ।
 నద్యద్రిద్రోణికుణ్ణోషు కాననేషు సరఃసు చ ॥ ౧౬॥

పశుంశ్చారయతోర్గోపైస్తద్వనే రామకృష్ణయోః ।
 గోపరూపీ ప్రలమ్బోఽగాదసురస్తజ్జిహ్నీర్షయా ॥ ౧౭ ॥
 తం విద్వానపి దాశాష్టో భగవాన్ సర్వదర్శనః ।
 అన్వమోదత తత్సఖ్యం వధం తస్య విచింతయన్ ॥ ౧౮ ॥
 తత్రోపాహూయ గోపాలాన్ కృష్ణః ప్రాహ విహారవిత్ ।
 హే గోపా విహారిష్యామో ద్వస్త్విభూయ యథాయథమ్ ॥ ౧౯ ॥
 తత్ర చక్రుః పరివృథౌ గోపా రామజనార్దనౌ ।
 కృష్ణసంక్లబ్ధినః కేచిదాసన్ రామస్య చాపరే ॥ ౨౦ ॥
 ఆచేరుర్వివిధాః క్రీడా వాహ్యవాహకలక్షణాః ।
 యత్రారోహన్తి జేతారో వహన్తి చ పరాజితాః ॥ ౨౧ ॥
 వహన్తో వాహ్యమానాశ్చ చారయన్తశ్చ గోధనమ్ ।
 భాణ్డీరకం నామ వటం జగ్ముః కృష్ణపురోగమాః ॥ ౨౨ ॥
 రామసంక్లబ్ధినో యర్హి శ్రీదామవృషభాదయః ।
 క్రీడాయాం జయినస్తాన్స్తానూహుః కృష్ణాదయో నృప ॥ ౨౩ ॥
 ఉవాహ కృష్ణో భగవాన్ శ్రీదామానం పరాజితః ।
 వృషభం భద్రనేనస్తు ప్రలమ్బో రోహిణీసుతమ్ ॥ ౨౪ ॥
 అవిషహ్యం మన్యమానః కృష్ణం దానవపుంగవః ।
 వహన్ద్వితరం ప్రాగాదవరోహణతః పరమ్ ॥ ౨౫ ॥
 తముద్వహన్ ధరణిధరేన్ద్రగౌరవం
 మహాసురో విగతరయో నిజం వపుః ।
 స ఆస్థితః పురటపరిచ్ఛదో బభౌ
 తడిద్ద్యుమానుడుపతివాడివామ్బుదః ॥ ౨౬ ॥
 నిరీక్ష్య తద్వపురలమమ్బరే చర-
 త్ప్రదీప్తదృగ్భుకుటితటోగ్రదంష్ట్రకమ్ ।
 జ్వలచ్ఛిఖం కటకకీరీటకుణ్డల-
 త్విషాద్భృతం హలధర ఈషదత్రనత్ ॥ ౨౭ ॥
 అథాగతస్మృతిరభయో రిపుం బలో
 విహాయసార్థమివ హరన్తమాత్మనః ।

రుషాహనచ్చిరసి దృఢేన ముష్టినా
సురాధిపో గిరిమివ వజ్రరంహసా ॥ ౨౮ ॥

స ఆహతః సపది విశీర్ణమస్తకో
ముఖాద్వమన్ రుధిరమపస్పృతోఽసురః ।
మహారవం వ్యసురపతతమీరయన్
గిరిర్యథా మఘవత ఆయుధాహతః ॥ ౨౯ ॥

దృష్ట్వా ప్రలమ్బం నిహతం బలేన బలశాలినా ।
గోపాః సువిస్మితా ఆసన్ సాధు సాధ్వితి వాదినః ॥ ౩౦ ॥

ఆశిషోఽభిగృణన్తస్తం ప్రశశంసుస్తదర్హణమ్ ।
ప్రేత్యాగతమివాలిక్య ప్రేమవిహ్వలచేతసః ॥ ౩౧ ॥

పాపే ప్రలమ్బే నిహతే దేవాః పరమనిర్వృతాః ।
అభ్యవర్షన్ బలం మాల్యైః శశంసుః సాధు సాధ్వితి ॥ ౩౨ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పుర్వార్ధే ప్రలమ్బవధో నామాష్టాదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౮ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః - ౧౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

క్రీడాసక్తేషు గోపేషు తద్గోవో దూరచారిణీః ।
స్వైరం చరన్త్యో వివిశుస్తృణలోభేన గహ్వరమ్ ॥ ౧ ॥

అజా గావో మహిష్యశ్చ నిర్విశన్త్యో వనాద్వనమ్ ।
ఇషికాటవీం నిర్వివిశుః క్రన్దన్త్యో దావత్సరితాః ॥ ౨ ॥

తేఽపశ్యన్తః పశూన్ గోపాః కృష్ణరామాదయస్తదా ।
జాతానుతాపా న విదుర్విచిన్వన్తో గవాం గతిమ్ ॥ ౩ ॥

తృణైస్తృణ్ణరదచ్చిన్నైర్గోషుధైరజ్జీత్సైర్గవామ్ ।
మార్గమన్వగమన్ సర్వే నష్టాజీవ్యా విచేతసః ॥ ౪ ॥

ముజ్జాటవ్యాం భ్రష్టమార్గం క్రందమానం స్వగోధనమ్ ।
సమ్ప్రప్య తృషితాః శ్రాంతాస్తతస్తే సన్స్యవర్తయన్ ॥ ౫॥

తా ఆహూతా భగవతా మేఘగమ్భీరయా గిరా ।
స్వనామ్నాం నినదం శ్రుత్వా ప్రతినేదుః ప్రహర్షితాః ॥ ౬॥

తతః సమంతాద్వినధూమకేతు-
ర్యదృచ్ఛయాభూత్క్షయకృద్వనౌకసామ్ ।

సమీరితః సారథినోల్పణోల్ముక్తై-
ర్విలేలిహానః స్థిరజిజ్ఞమాన్ మహాన్ ॥ ౭॥

తమాపతన్తం పరితో దవాగ్నిం
గోపాశ్చ గావః ప్రసమీక్ష్య భీతాః ।
ఊచుశ్చ కృష్ణం సబలం ప్రపన్నా
యథా హరిం మృత్యుభయార్దితా జనాః ॥ ౮॥

కృష్ణ కృష్ణ మహావీర హే రామామితవిక్రమ ।
దావాగ్నినా దహ్యామానాన్ ప్రపన్నాన్స్త్రాతుమర్హథః ॥ ౯॥

నూనం త్వద్భాగ్ధవః కృష్ణ న చార్హస్త్వవసాదితుమ్ ।
వయం హి సర్వధర్మజ్ఞ త్వన్నాథాస్త్యత్పరాయణాః ॥ ౧౦॥

శ్రీశుక ఉవాచ
వచో నిశమ్య కృపణం బన్ధూనాం భగవాన్ హరిః ।
నిమీలయత మా భైష్ట లోచనానీత్యభాషత ॥ ౧౧॥

తథేతి మీలితాక్షేషు భగవానగ్నిముల్పణమ్ ।
పీత్వా ముఖేన తాన్ కృచ్ఛాద్వ్యోగాధీశో వ్యమోచయత్ ॥ ౧౨॥

తతశ్చ తేఽక్షీణ్యుస్మీల్య పునరాభిణ్ణీరమాపితాః ।
నిశామ్య విస్మీతా ఆసన్నాత్మానం గాశ్చ మోచితాః ॥ ౧౩॥

కృష్ణస్య యోగవీర్యం తద్వ్యోగమాయానుభావితమ్ ।
దావాగ్నైరాత్మనః క్షేమం వీక్ష్య తే మేనిరేఽమరమ్ ॥ ౧౪॥

గాః సన్నివర్త్య సాయాహ్నే సహ రామో జనార్దనః ।
వేణుం విరణయన్ గోష్ఠమగాధోపైరభిష్టతః ॥ ౧౫॥

గోపీనాం పరమానన్ద ఆసీద్గోవిన్దదర్శనే ।

క్షణం యుగశతమివ యాసాం యేన వినాభవత్ || ౧౬ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే దవాగ్నిపానం నామైకోనవింశోఽధ్యాయః || ౧౯ ||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| వింశోఽధ్యాయః - ౨౦ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

తయోస్తదద్భుతం కర్మ దావాగ్నైర్మోక్షమాత్మనః |

గోపాః స్త్రీభ్యః సమాచఖ్యుః ప్రలమృవధమేవ చ || ౧ ||

గోపవృద్ధాశ్చ గోప్యశ్చ తదుపాకర్ణ్య విస్మితాః |

మేనిరే దేవప్రవరో కృష్ణరామౌ వ్రజం గతౌ || ౨ ||

తతః ప్రావర్తత ప్రావృట్ సర్వసత్త్వసముద్భవా |

విద్యోతమానపరిధిర్విస్ఫుర్జితనభస్తలా || ౩ ||

సాన్ద్రాసీలామ్బుదైర్వ్యోమ సవిద్యుత్సనయిత్సుభిః |

అస్పష్టజ్యోతిరాచ్ఛన్నం బ్రహ్మేవ సగుణం బభౌ || ౪ ||

అష్టౌ మాసాన్ నిపీతం యద్భూమ్యాశ్చోదమయం వసు |

స్వగోభిర్మోక్తుమారేభే పర్జన్యః కాల ఆగతే || ౫ ||

తడిత్వన్తో మహామేఘాశ్చణ్డశ్వసనవేపితాః |

ప్రీణనం జీవనం హ్యస్య ముముచుః కరుణా ఇవ || ౬ ||

తపఃకృశా దేవమీథా ఆసీద్వర్షీయసీ మహీ |

యథైవ కామ్యతపసస్తనుః సమ్ప్రాప్య తత్ఫలమ్ || ౭ ||

నిశాముఖేషు ఖద్యోతాస్తమసా భాన్తి న గ్రహాః |

యథా పాపేన పాఖణ్డా న హి వేదాః కలౌ యుగే || ౮ ||

శ్రుత్వా పర్జన్యనినదం మణ్డుకాః వ్యస్పృజన్ గిరః |

తూష్ణిం శయానాః ప్రాగ్యద్వద్యాబ్జాన్మాణా నియమాత్మయే || ౯ ||

ఆసన్నుత్పథగామిన్యః క్షుద్రనద్యోఽనుశుష్యతీః |

పుంసో యథాస్వతస్తస్య దేహద్రవిణసమ్పదః ॥ ౧౦ ॥
 హరితా హరిభిః శమ్భైరిన్ద్రగోపైశ్చ లోహితా ।
 ఉచ్ఛిల్లిన్ద్రకృతచ్ఛాపాయా నృణాం శ్రీరివ భూరభూత్ ॥ ౧౧ ॥
 క్షేత్రాణి సస్యసమ్పద్భిః కర్షకాణాం ముదం దదుః ।
 ధనినాముపతాపం చ దైవాధీనమజానతామ్ ॥ ౧౨ ॥
 జలస్థలౌకసః సర్వే నవవారినిషేవయా ।
 అభిభ్రద్రుచిరం రూపం యథా హరినిషేవయా ॥ ౧౩ ॥
 సరిద్భిః సజ్గతః సిన్ధుశ్చక్షుభే శ్వసనోర్మిమాన్ ।
 అపకస్యయోగినశ్చిత్తం కామాక్తం గుణయుగ్యథా ॥ ౧౪ ॥
 గిరయో వర్షధారాభిర్వాన్యమానా న వివ్యథుః ।
 అభిభూయమానా వ్యసనైర్వథాధోక్షజచేతసః ॥ ౧౫ ॥
 మార్గా బభూవుః సన్దిగ్ధాస్తృణైశ్చన్నా హ్యసంస్కృతాః ।
 నాభ్యస్యమానాః శ్రుతయో ద్విజైః కాలాహతా ఇవ ॥ ౧౬ ॥
 లోకబన్ధుషు మేఘేషు విద్యుతశ్చలసౌహృదాః ।
 సైర్వ్యం న చక్రుః కామిన్యః పురుషేషు గుణిష్వివ ॥ ౧౭ ॥
 ధనుర్వియతి మాహేన్ద్రం నిర్గుణం చ గుణిన్యభాత్ ।
 వ్యక్తే గుణవ్యతికరేఽగుణవాన్ పురుషో యథా ॥ ౧౮ ॥
 న రరాజోఽదుపశ్చన్నః స్వజ్యోత్సాన్న రాజితైర్భ్రవైః ।
 అహం మత్యా భాసితయా స్వభాసా పురుషో యథా ॥ ౧౯ ॥
 మేఘుగమోత్సవా హృష్టాః ప్రత్యనన్దఞ్చిఖణ్డినః ।
 గృహేషు తప్తా నిర్విణ్ణా యథామ్యతజనాగమే ॥ ౨౦ ॥
 పీత్వాపః పాదపాః పద్భిరాసన్ నానాఽఽత్రమూర్తయః ।
 ప్రాక్షామాస్తపసా శ్రాంతా యథా కామానుసేవయా ॥ ౨౧ ॥
 సరఃస్వశాన్తరోధఃసు న్యూషురజ్ఞాపి సారసాః ।
 గృహేష్వశాన్తకృత్యేషు గ్రామ్యా ఇవ దురాశయాః ॥ ౨౨ ॥
 జలౌఘ్నిరభిద్యన్త సేతవో వర్షతీశ్వరే ।
 పాఖణ్డినామసద్వాదైర్వేదమార్గాః కలౌ యథా ॥ ౨౩ ॥

వ్యముఞ్చన్ వాయుభిర్నున్నా భూతేభ్యోఽథామృతం ఘనాః ।
 యథాఽఽశిషో విశ్వతయః కాలే కాలే ద్విజేరితాః ॥ ౨౪॥
 ఏవం వనం తద్వర్షిష్ఠం పక్ష్యఖర్జురజమ్బుమత్ ।
 గోగోపాలైర్వృతో రస్తుం సబలః ప్రావిశద్ధరిః ॥ ౨౫॥
 ధేనవో మన్దగామిన్యః ఊధోభారేణ భూయసా ।
 యయుర్భగవతాఽఽహూతా ద్రుతం ప్రీత్యా స్సుతస్తనీః ॥ ౨౬॥
 వనౌకసః ప్రముదితా వనరాజీర్మధుచ్యుతః ।
 జలధారా గిరేర్నాదాదాసన్నా దదృశే గుహః ॥ ౨౭॥
 క్వచిద్వనస్పతిక్రోడే గుహాయాం చాభివర్షతి ।
 నిర్విశ్య భగవాన్ రేమే కన్దమూలఫలాశనః ॥ ౨౮॥
 దధ్యోదనం సమాసీతం శిలాయాం సలిలాన్తికే ।
 సమ్భోజసీయైర్బుభుజే గోపైః సఙ్కర్షణాన్వితః ॥ ౨౯॥
 శాద్వలోపరి సంవిశ్య చర్వతో మీలితేక్షణాన్ ।
 తృప్తాన్ వృషాన్ వత్సతరాన్ గాశ్చ స్వోధోభరశ్రమాః ॥ ౩౦॥
 ప్రావృట్ శ్రియం చ తాం వీక్ష్య సర్వకాలసుఖావహూమ్ ।
 భగవాన్ పూజయాఞ్చక్రే ఆత్మశక్త్యుపబృంహితామ్ ॥ ౩౧॥
 ఏవం నివసతోస్తస్మిన్ రామకేశవయోర్వృజే ।
 శరత్సమభవద్వ్యభ్రౌ స్వచ్ఛామ్బువపరుషానిలా ॥ ౩౨॥
 శరదా నీరజోత్పత్త్యా నీరాణి ప్రకృతిం యయుః ।
 భ్రష్టానామివ చేతాంసి పునర్యోగనిషేవయా ॥ ౩౩॥
 వ్యోమ్నోఽబ్ధం భూతశాబల్యం భువః పఙ్కమపాం మలమ్ ।
 శరజ్జహారాశ్రమిణాం కృష్ణే భక్తిర్యథాశుభమ్ ॥ ౩౪॥
 సర్వస్వం జలదా హిత్యా విరేజః శుభ్రవర్చసః ।
 యథా త్యక్తైషణాః శాంతా మునయో ముక్తకీల్బిషాః ॥ ౩౫॥
 గిరయో ముముచుస్తోయం క్వచిన్న ముముచుః శివమ్ ।
 యథా జ్ఞానామృతం కాలే జ్ఞానినో దదతే న వా ॥ ౩౬॥
 నైవావిదన్ క్షీయమాణం జలం గాధజలేచరాః ।
 యథాయురన్వహం క్షయ్యం నరా మూఢాః కుటుమ్పినః ॥ ౩౭॥

గాధవారిచరాస్తాపమవిన్దజ్ఞాఞ్చరదర్కజమ్ |
 యథా దరిద్రః కృపణః కుటుమ్బ్యువిజితేన్ద్రియః || ౩౮||
 శనైః శనైర్జహః పజ్కం స్థలాన్యామం చ వీరుధః |
 యథాహమ్మమతాం ధీరాః శరీరాదిష్యనాత్మసు || ౩౯||
 నిచ్ఛలామ్బురభూత్తూష్ణీం సముద్రః శరదాగమే |
 ఆత్మన్యపరతే సమ్యజ్మునిర్వ్యుపరతాగమః || ౪౦||
 కేదారేభ్యస్త్యపోఽగృహ్లాన్ కర్షకా దృఢసేతుభిః |
 యథా ప్రాణైః స్రవజ్ఞానం తన్నిరోధేన యోగినః || ౪౧||
 శరదర్కాంశుజాంస్తాపాన్ భూతానాముడుపోఽహరత్ |
 దేహాభిమానజం బోధో ముకున్దో వ్రజయోషితామ్ || ౪౨||
 ఖమశోభత నిర్మేఘం శరద్విమలతారకమ్ |
 సత్త్వయుక్తం యథా చిత్తం శబ్దబ్రహ్మోర్ధదర్శనమ్ || ౪౩||
 అఖణ్డమణ్డలో వ్యోమ్ని రరాజోడుగణైః శశీ |
 యథా యదుపతిః కృష్ణో వృష్ణిచక్రావృతో భువి || ౪౪||
 ఆశ్లిష్య సమశీతోష్ణం ప్రసూనవనమారుతమ్ |
 జనాస్తాపం జహుర్గోప్యో న కృష్ణహృతచేతసః || ౪౫||
 గావో మృగాః ఖగా నార్యః పుష్పిణ్యః శరదాభవన్ |
 ఆస్వీయమానాః స్వవృషైః ఫలైరీశక్రియా ఇవ || ౪౬||
 ఉదహృష్యన్ వారిజాని సూర్యోత్థానే కుముద్వివా |
 రాజ్ఞా తు నిర్భయా లోకా యథా దన్యాన్ వినా నృప || ౪౭||
 పురగ్రామేషావగ్రయణైరిన్ద్రియైశ్చ మహోత్సవైః |
 బభౌ భూః పక్వసస్యాథ్యా కలాభ్యాం నితరాం హరేః || ౪౮||
 వణిజ్మునినృపస్నాతా నిర్గమ్యార్థాన్ ప్రపేదిరే |
 వర్షర్షుద్ధా యథా సిద్ధాః స్వపిణ్డాన్ కాల ఆగతే || ౪౯||
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్ధే ప్రావృడ్భారద్వర్ణనం నామ వింశోఽధ్యాయః || ౨౦||

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకవింశోఽధ్యాయః - ౨౧ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్థం శరత్స్వచ్ఛజలం పద్మాకరసుగంధినా ।
స్యవిశేషద్వాయునా వాతం సగోగోపాలకోఽచ్యుతః ॥ ౧ ॥

కుసుమితవనరాజిశుష్మిభృక్ష్ణ-
ద్విజకులఘుష్టసరఃసరిన్మహీధ్రమ్ ।
మధుపతిరవగాహ్య చారయన్ గాః
సహ పశుపాలబలశ్చుకూజ వేణుమ్ ॥ ౨ ॥

తద్వృజస్త్రియ ఆశ్రుత్య వేణుగీతం స్మరోదయమ్ ।
కాశ్చిత్పరోక్షం కృష్ణస్య స్వసఖీభ్యోన్వవర్ణయన్ ॥ ౩ ॥

తద్వర్ణయితుమారభాః స్మరన్త్యః కృష్ణచేష్టితమ్ ।
నాశకన్ స్మరవేగేన విక్షిప్తమనసో నృప ॥ ౪ ॥

బర్హాపీడం నటవరవపుః కర్ణయోః కర్ణికారం
బిభృద్వాసః కనకకపిశం వైజయన్తీం చ మాలామ్ ।
రన్ధ్రాన్ వేణోరధరసుధయా పూరయన్ గోపవృన్తై-
ర్వృన్ధారణ్యం స్వపదరమణం ప్రావిశద్ధీతకీర్తిః ॥ ౫ ॥

ఇతి వేణురవం రాజన్ సర్వభూతమనోహరమ్ ।
శ్రుత్వా వ్రజస్త్రియః సర్వా వర్ణయన్త్యోఽభిరేభిరే ॥ ౬ ॥

గోప్య ఊచుః

అక్షణ్యతాం ఫలమిదం న పరం విదామః
సఖ్యః పశూనసు వివేశయతోర్వయస్యైః ।
వక్త్రం వ్రజేశసుతయోరనువేణుజుష్టం
యైర్వా నిపీతమనురక్తకటాక్షమోక్షమ్ ॥ ౭ ॥

చూతప్రవాలబర్హస్తబకోత్పలాబ్జ-
మాలానుప్పక్తపరిధానవిచిత్రవేషౌ ।

మధ్యే విరేజతురలం పశుపాలగోష్ఠ్యాం
రక్తే యథా నటవరౌ క్వ చ గాయమానౌ || ౮ ||

గోప్యః కిమాచరదయం కుశలం స్మ వేణు-
ర్దామోదరాధరసుధామపి గోపికానామ్ |
భుక్త్యై స్వయం యదవశిష్టరసం హ్రాదినోఽ
హృష్యత్త్వచోఽశ్రు ముముచుస్తరవో యథాఽఽర్యః || ౯ ||

వృన్దావనం సఖి భువో వితనోతి కీర్తిం
యద్దేవకీసుతపదామ్బుజలబ్ధలక్ష్మి |
గోవిందవేణుమను మత్తమయూరనృత్యం
ప్రేక్ష్యాద్రిసాన్వపరతాన్యసమస్తసత్త్వమ్ || ౧౦ ||

ధన్యాః స్మ మూఢగతయోఽపి హరిణ్య ఏతా
యా నన్దనన్దనముపాత్తవిచిత్రవేషమ్ |
ఆకర్ణ్య వేణురణీతం సహకృష్టసారాః
పూజాం దధుర్విరచితాం ప్రణయావలోకైః || ౧౧ ||

కృష్ణం నిరీక్ష్య వనితోత్సవరూపశీలం
శ్రుత్వా చ తత్క్వణితవేణువిచిత్రగీతమ్ |
దేవ్యో విమానగతయః స్మరనున్నసారా
భ్రశ్యత్ప్రసూనకబరా ముముహుర్విసీవ్యః || ౧౨ ||

గావశ్చ కృష్ణముఖనిర్గతవేణుగీత-
పీయూషముత్తభితకర్ణపుటైః పిబన్త్యః |
శావాః స్నుతస్తనపయఃకవలాః స్మ తస్థు-
ర్గోవిందమాత్మని దృశాశ్రుకలాః స్పృశన్త్యః || ౧౩ ||

ప్రాయో బతామ్బు విహగా మునయో వనేఽస్మిన్
కృష్ణేక్షితం తదుదితం కలవేణుగీతమ్ |
ఆరుహ్య యే ద్రుమభుజాన్ రుచిరప్రవాలాన్
శృణ్వన్త్యమీలితదృశో విగతాన్యవాచః || ౧౪ ||

నద్యస్తదా తదుపధార్య ముకున్దగీత-
మావర్తలక్షితమనోభవభగ్నవేగాః |
ఆలింగనస్థగీతమూర్మిభుజైర్మురారేః

గృహ్ణాన్తి పాదయుగలం కమలోపహారాః ॥ ౧౫ ॥

దృష్ట్వాఽఽతపే వ్రజపశూన్ సహ రామగోపైః
సఞ్చారయన్తమను వేణుముదీరయన్తమ్ ।

ప్రేమప్రవృద్ధ ఉదీతః కుసుమావలీభిః
సఖ్యుర్వ్యధాత్స్వివపుషామ్బుద ఆతపత్రమ్ ॥ ౧౬ ॥

పూర్ణాః పులిన్ద్య ఉరుగాయపదాబ్జరాగ-
శ్రీకుంజుమేన దయితాస్తనమణ్డితేన ।
తద్ధర్మనస్మరరుజస్తృణరూషితేన
లిమ్నస్య ఆననకుచేషు జహుస్తదాధిమ్ ॥ ౧౭ ॥

హంతాయమద్రిరబలా హరిదాసవరోశ్య
యద్రామకృష్ణచరణస్పర్శప్రమోదః ।
మానం తనోతి సహ గోగణయోస్తయోర్యత్
పాసీయసూయవసకన్దరకన్దమూలైః ॥ ౧౮ ॥

గా గోపకైరనువనం నయతోరుదార-
వేణుస్వనైః కలపదైస్తనుభృత్సు సఖ్యః ।
ఆస్పన్దనం గతిమతాం పులకస్తరూణాం
నిరోశ్యగపాశకృతలక్షణయోర్విచిత్రమ్ ॥ ౧౯ ॥

ఏవం విధా భగవతో యా వృన్దావనచారిణః ।
వర్ణయన్తో మిథో గోప్యః క్రీడాస్తన్మయతాం యయుః ॥ ౨౦ ॥
ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే వేణుగీతం నామైకవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౧ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ద్వావింశోఽధ్యాయః - ౨౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

హేమన్తే ప్రథమే మాసి నన్దవ్రజకుమారికాః ।
చేర్వువిష్యం భుజ్జానాః కాత్యాయన్యర్చనవ్రతమ్ ॥ ౧ ॥

ఆప్లత్యామ్భసి కాలిన్ద్యా జలాన్తే చోదితేఽరుణే |
 కృత్యా ప్రతికృతిం దేవీమానర్చుర్పుప సైకతీమ్ || ౨||
 గన్తైర్మాత్యైః సురభిభిర్బలిభిర్ధూపదీపకైః |
 ఉచ్ఛావవైశోచ్ఛపహారైః ప్రవాలఫలతణ్ణులైః || ౩||
 కాత్యాయని మహామాయే మహాయోగిన్యధీశ్వరి |
 నన్దగోపసుతం దేవి పతిం మే కురు తే నమః |
 ఇతి మన్తం జపన్యస్తాః పూజాం చక్రుః కమారికాః || ౪||
 ఏవం మానం వ్రతం చేరుః కుమార్యః కృష్ణచేతసః |
 భద్రకాలీం సమానర్చుర్భూయాన్మన్దసుతః పతిః || ౫||
 ఉషస్సుత్యాయ గోత్రైః సైవరన్యోన్య్యాబద్ధబాహవః |
 కృష్ణముఛ్చైర్జగుర్వ్యాన్యః కాలిన్ద్యాం స్నాతుమన్వహమ్ || ౬||
 నద్యాం కదాచిదాగత్య తీరే నిక్షిప్య పూర్వవత్ |
 వాసాంసి కృష్ణం గాయన్త్యో విజప్రః సలిలే ముదా || ౭||
 భగవాన్స్తదభిప్రేత్య కృష్ణో యోగేశ్వరేశ్వరః |
 వయస్వైరావృతస్తత్ర గతస్తక్కర్మసిద్ధయే || ౮||
 తాసాం వాసాన్సుపాదాయ నీపమారుహ్య సత్వరః |
 హసద్భిః ప్రహసన్ బాలైః పరిహాసమువాచ హ || ౯||
 అత్రాగత్యాబలాః కామం స్వం స్వం వాసః ప్రగృహ్యతామ్ |
 సత్యం బ్రవాణి నో నర్మ యద్యాయం వ్రతకర్మితాః || ౧౦||
 న మయోదితపూర్వం వా అన్వతం తదిమే విదుః |
 ఏకైకశః ప్రతీచ్ఛధ్వం సహైవోత సుమధ్యమాః || ౧౧||
 తస్య తత్స్వలితం దృష్ట్వా గోప్యః ప్రేమపరిప్లుతాః |
 ప్రీడితాః ప్రేక్ష్య వాన్యోన్యం జాతహాసా న నిర్యయః || ౧౨||
 ఏవం బ్రువతి గోవిన్దే నర్మణాఽఽక్షిప్తచేతసః |
 ఆకణ్ఠమగ్నాః శీతోదే వేపమానాస్తమబ్రువన్ || ౧౩||
 మానయం భోః కృథాస్త్యాం తు నన్దగోపసుతం ప్రియమ్ |
 జానీమోఽక్ల వ్రజశ్లాఘ్యం దేహి వాసాంసి వేపితాః || ౧౪||

శ్యామసుందర తే దాస్యః కరవామ తవోదితమ్ ।
దేహి వాసాంసి ధర్మజ్ఞు నో చేద్రాజ్ఞే బ్రువామహే ॥ ౧౫॥

శ్రీభగవానువాచ
భవత్యో యది మే దాస్యో మయోక్తం వా కరిష్యథ ।
అత్రాగత్య స్వవాసాంసి ప్రతీచ్ఛత శుచిస్మితాః ।
(నో చేన్నాహం ప్రదాస్యే కిం క్రుద్ధో రాజా కరిష్యతి) ॥ ౧౬॥

తతో జలాశయాత్పర్వా దారికాః శీతవేపితాః ।
పాణిభ్యాం యోనిమాచ్ఛాద్య ప్రోత్తేరుః శీతకర్శితాః ॥ ౧౭॥
భగవానాహ తా వీక్ష్య శుద్ధభావప్రసాదితః ।
స్కంధే నిధాయ వాసాంసి ప్రీతః ప్రోవాచ సస్మితమ్ ॥ ౧౮॥

యూయం వివస్త్రా యదపో ధృతవ్రతా
వ్యగాహతైతత్తదు దేవహేలనమ్ ।
బద్ధ్యాజ్ఞులిం మూర్ధ్నోపనుత్తయేంఽహసః
కృత్వా నమోఽథో వసనం ప్రగృహ్యతామ్ ॥ ౧౯॥

ఇత్యుచ్యతేనాభిహితా వ్రజాబలా
మత్వా వివస్త్రాప్లవనం వ్రతమ్యుతిమ్ ।
తత్పూర్తికామాస్తదశేషకర్మణాం
సాక్షాత్కృతం నేమురవద్యమృగ్యతః ॥ ౨౦॥

తాస్తథావనతా దృష్ట్వా భగవాన్ దేవకీసుతః ।
వాసాంసి తాభ్యః ప్రాయచ్ఛత్కరుణన్తేన తోషితః ॥ ౨౧॥

దృఢం ప్రలభ్నాస్త్రపయా చ హాపితాః
ప్రస్తోభితాః క్రీడనవచ్చ కారితాః ।
వస్త్రాణి చైవాపహృతాన్యథాప్యముం
తా నాభ్యసూయన్ ప్రియసంకనిర్వృతాః ॥ ౨౨॥

పరిధాయ స్వవాసాంసి ప్రేష్ఠసంకమసంజ్ఞితాః ।
గృహీతచిత్తా నో చేలుస్తస్మిన్ లజ్జాయితేక్షణాః ॥ ౨౩॥

తాసాం విజ్ఞాయ భగవాన్ స్వపాదస్పర్శకామ్యయా ।
ధృతవ్రతానాం సంకల్పమాహ దామోదరోఽబలాః ॥ ౨౪॥

సజ్కుల్పో విదితః సాధోఽస్య భవతీనాం మదర్చనమ్ ।
 మయానుమోదితః సోఽసౌ సత్యో భవితుమర్హతి ॥ ౨౫॥
 న మయ్యావేశితధియాం కామః కామాయ కల్పతే ।
 భర్జితా క్వధితా ధానాః ప్రాయో బీజాయ నేష్యతే ॥ ౨౬॥
 యాతాబలా వ్రజం సిద్ధా మయేమా రంస్యథా క్షపాః ।
 యదుద్ధిశ్య వ్రతమిదం చేరురార్యార్చనం సతీః ॥ ౨౭॥
 శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇత్యాదిష్టా భగవతా లబ్ధకామాః కుమారికాః ।
 ధ్యాయన్త్యస్తత్పదామోఘజం కృచ్ఛాన్నిర్వివిశుర్వృజమ్ ॥ ౨౮॥
 అథ గోపైః పరివృతో భగవాన్ దేవకీసుతః ।
 వృన్దావనాద్గతో దూరం చారయన్ గాః సహాగ్రజః ॥ ౨౯॥
 నిదాఘూర్కాతపే తిగ్మే ఛాయాభిః స్వాభిరాత్మనః ।
 ఆతపత్రాయితాన్ వీక్ష్య ద్రుమానాహ వ్రజౌకసః ॥ ౩౦॥
 హే స్తోక కృష్ణ హే అంశో శ్రీదామన్ సుబలార్జున ।
 విశాలవృషభ తేజస్విన్ దేవప్రస్థ వరూథప ॥ ౩౧॥
 పశ్యతైతాన్ మహాభాగాన్ పరార్జైకాన్తజీవితాన్ ।
 వాతవర్షాతపహిమాన్ సహస్తో వారయన్తి నః ॥ ౩౨॥
 అహో ఏషాం వరం జన్మ సర్వప్రాణ్యుపజీవనమ్ ।
 సుజనన్యేవ యేషాం వై విముఖా యాన్తి నార్థినః ॥ ౩౩॥
 పత్రపుష్పఫలచ్ఛాయా మూలవల్కలదారుభిః ।
 గన్ధనిర్యాసభస్మాస్థితోక్తైః కామాన్ వితన్వతే ॥ ౩౪॥
 ఏతావజ్జన్మసాఫల్యం దేహినామిహ దేహిషు ।
 ప్రాణైరర్జెర్థియా వాచా శ్రేయ ఏవాచరేత్సదా ॥ ౩౫॥
 ఇతి ప్రవాలస్తబకఫలపుష్పదతోత్కరైః ।
 తరూణాం నమ్రశాఖానాం మధ్యేన యమునాం గతః ॥ ౩౬॥
 తత్ర గాః పాయయిత్వాపః సుమృష్టాః శీతలాః శివాః ।
 తతో నృప స్వయం గోపాః కామం స్వాదు పపుర్లలమ్ ॥ ౩౭॥

తస్యా ఉపవనే కామం చారయంతః పశూన్ నృప |

కృష్ణరామావుపాగమ్య క్షుధార్తా ఇదమబ్రువన్ || ౩౮||

ఇతి శ్రీమద్భగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్థే గోపీవస్త్రాపహరణం నామ ద్వావింశోఽధ్యాయః || ౨౨||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| త్రయోవింశోఽధ్యాయః - ౨౩ ||

గోపా ఉచుః

రామ రామ మహావీర్య కృష్ణ దుష్టనిబర్హణ |

ఏషా వై బాధతే క్షున్నస్తచ్ఛాప్తిం కర్తుమర్హథః || ౧||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి విజ్ఞాపితో గోపైర్భగవాన్ దేవకీసుతః |

భక్తాయా విప్రభార్యాయాః ప్రసీదన్నిదమబ్రవీత్ || ౨||

ప్రయాత దేవయజనం బ్రాహ్మణా బ్రహ్మవాదినః |

సత్రమాఙ్గిరసం నామ హ్యసతే స్వర్గకామ్యయా || ౩||

తత్ర గత్వాదనం గోపా యాచతాస్మద్విసర్జితాః |

కీర్తయన్తో భగవత ఆర్యస్య మమ చాభిధామ్ || ౪||

ఇత్యాదిష్టా భగవతా గత్వాయాచంత తథా |

కృతాఙ్గలిపుటా విప్రాన్ దణ్డవత్ప్రతితా భువి || ౫||

హే భూమిదేవాః శృణుత కృష్ణస్యాదేశకారిణః |

ప్రాప్తాఙ్గానీత భద్రం వో గోపాన్నో రామచోదితాన్ || ౬||

గాశ్చారయంతావవిదూర ఓదనం

రామాచ్యుతౌ వో లషతో బుభుక్షితౌ |

తయోర్ద్విజా ఓదనమర్థినోర్యది

శ్రద్ధా చ వో యచ్ఛత ధర్మవిత్తమాః || ౭||

దీక్షాయాః పశుసంస్థాయాః సౌత్రామణ్యాశ్చ సత్తమాః |

అన్యత్ర దీక్షితస్యాపి నాన్నమశ్నన్ హి దుష్యతి || ౮ ||

ఇతి తే భగవద్యాజ్ఞాం శృణ్వంతోఽపి న శుశ్రువుః |

క్షుద్రాశా భూరికర్మాణో బాలిశా వృద్ధమానినః || ౯ ||

దేశః కాలః పృథగ్గ్రవ్యం మస్త్రతస్తర్విజోఽగ్నయః |

దేవతా యజమానశ్చ క్రతుర్ధర్మశ్చ యన్మయః || ౧౦ ||

తం బ్రహ్మ పరమం సాక్షాద్భగవన్తమధోక్షజమ్ |

మనుష్యదృష్ట్యా దుష్పుజ్ఞా మర్త్యాత్మానో న మేనిరే || ౧౧ ||

న తే యదోమితి ప్రోచుర్న నేతి చ పరస్తప |

గోపా నిరాశాః ప్రత్యేత్య తథోచుః కృష్ణరామయోః || ౧౨ ||

తదుపాకర్ష్య భగవాన్ ప్రహస్య జగదీశ్వరః |

వ్యాజహార పునర్గోపాన్ దర్శయన్ తౌకికిం గతిమ్ || ౧౩ ||

మాం జ్ఞాపయత పత్నిభ్యః ససంకర్షణమాగతమ్ |

దాస్యన్తి కామమన్నం వః సిద్ధా మయ్యుషితా ధియా || ౧౪ ||

గత్వాథ పత్నీశాలాయాం దృష్ట్వాసీనాః స్వలఙ్కృతాః |

నత్వా ద్విజసతీర్గోపాః ప్రశ్రితా ఇదమబ్రువన్ || ౧౫ ||

నమో వో విప్రపత్నీభ్యో నిబోధత వచాంసి నః |

ఇతోఽవిదూరే చరతా కృష్ణేనేహషితా వయమ్ || ౧౬ ||

గాశ్చారయన్ స గోపాలైః సరామో దూరమాగతః |

బుభుక్షితస్య తస్యాన్నం సానుగస్య ప్రదీయతామ్ || ౧౭ ||

శ్రుత్వాచ్యుతముపాయాతం నిత్యం తద్దర్శనోత్సుకాః |

తత్కథాక్షిప్తమనసో బభూవుర్జాతసమ్భ్రమాః || ౧౮ ||

చతుర్విధం బహుగుణమన్నమాదాయ భాజనైః |

అభిసప్రః ప్రియం సర్వాః సముద్రమివ నిమ్నగాః || ౧౯ ||

నిషిధ్యమానాః పతిభిర్భ్రాతృభిర్బ్రహ్మభిః సుతైః |

భగవత్కుత్సమశ్లోకే దీర్ఘశ్రుతధృతాశయాః || ౨౦ ||

యమునోపవనేఽశోకనవపల్లవమణ్డితే |

విచరంతం వృతం గోపైః సాగ్రజం దదృశుః స్త్రియః || ౨౧ ||

శ్యామం హిరణ్యపరిధిం వనమాల్యబర్హ-
 ధాతుప్రవాలనటవేషమనువ్రతానే ।
 విన్యస్తహస్తమితరేణ ధునానమబ్జం
 కర్ణోత్పలాలకకపోలముఖాబ్జహాసమ్ ॥ ౨౨॥

ప్రాయః శ్రుతప్రియతమోదయకర్ణపూర్తై-
 ర్యస్మిన్నిమగ్నమనసస్తమథాక్షిరన్తైః ।
 అన్తః ప్రవేశ్య సుచిరం పరిరభ్య తాపం
 ప్రాజ్ఞం యథాభిమతయో విజహుర్నరేన్ద్ర ॥ ౨౩॥

తాస్తథా త్యక్తసర్వాశాః ప్రాప్తా ఆత్మదిదృక్షయా ।
 విజ్ఞాయాఖిలదృగ్గ్రహ్ణా ప్రాహ ప్రహసితాననః ॥ ౨౪॥
 స్వాగతం వో మహాభాగా ఆస్యతాం కరవామ కిమ్ ।
 యన్నో దిదృక్షయా ప్రాప్తా ఉపపన్నమిదం హి వః ॥ ౨౫॥

నన్వద్ధా మయి కుర్వన్తి కుశలాః స్వార్థదర్శినః ।
 అహైతుక్యవ్యవహితాం భక్తిమాతృప్రియే యథా ॥ ౨౬॥

ప్రాణబుద్ధిమనఃస్వాత్మదారాపత్యధనాదయః ।
 యత్సమృక్కాత్ప్రియా ఆనంస్తతః కో న్వపరః ప్రియః ॥ ౨౭॥

తద్యాత దేవయజనం పతయో వో ద్విజాతయః ।
 స్వసత్రం పారయిష్యన్తి యుష్మాభిర్గృహమేధినః ॥ ౨౮॥

పత్స్య ఊచుః
 మైవం విభోఽర్హతి భవాన్ గదితుం నృశంసం
 సత్యం కురుష్వ నిగమం తవ పాదమూలమ్ ।
 ప్రాప్తా వయం తులసిదామపదావస్పృష్టం
 కేశైర్నివోఢుమతిలజ్ఞ్య సమస్తబన్ధూన్ ॥ ౨౯॥

గృహ్ణాన్తి నో న పతయః పితరౌ సుతా వా
 న భ్రాతృబన్ధుసుహృదః కుత ఏవ చాన్యే ।
 తస్మాద్భవత్ప్రపదయోః పతితాత్మనాం నో
 నాన్యాయ భవేద్గతిరరిన్దమ తద్విధేహి ॥ ౩౦॥

శ్రీభగవానువాచ
 పతయో నాభ్యసూయేరన్ పితృభ్రాతృసుతాదయః ।

లోకాశ్చ వో మయోపేతా దేవా అప్యనుమన్వతే || 3౧||

న ప్రీతయేఽనురాగాయ హ్యజ్ఞసంక్షో నృణామిహ |
తన్మనో మయి యుజ్ఞానా అచిరాన్మామవాప్స్యథ || 3౨||

(శ్రవణాద్ధర్మనాద్ధ్యానాన్మయి భావోఽనుకీర్తనాత్ |
న తథా సన్నికర్షేణ ప్రతియాత తతో గృహాన్ ||)
శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యుక్తా ద్విజపత్న్యస్తా యజ్ఞవాటం పునర్గతాః |
తే చానసూయవః స్వాభిః స్త్రీభిః సత్రమపారయన్ || 33||

తత్రైకా విధృతా భర్తా భగవన్తం యథాశ్రుతమ్ |
హృదోపగుహ్య విజహౌ దేహం కర్మానుబన్ధనమ్ || 3౪||

భగవానపి గోవిన్దస్తేనైవాన్నేన గోపకాన్ |
చతుర్విధేనాశయిత్వా స్వయం చ బుభుజే ప్రభుః || 3౫||

ఏవం లీలానరవపుర్పులోకమనుశీలయన్ |
రేమే గోగోపగోపీనాం రమయన్ రూపవాక్కుతైః || 3౬||

అథానుస్మృత్య విప్రాస్తే అన్వతప్యన్ కృతాగసః |
యద్విశ్వేశ్వరయోర్యాజ్ఞామహన్మ నృవిడమ్భయోః || 3౭||

దృష్ట్వా స్త్రీణాం భగవతి కృష్ణే భక్తిమలౌకికీమ్ |
ఆత్మానం చ తయా హీనమనుతప్తా వ్యగర్హయన్ || 3౮||

ధిగ్నృత నస్త్రివృద్విద్యాం ధిగ్వృతం ధిగ్బహుజ్ఞతామ్ |
ధిక్కులం ధిక్క్రియాదాక్ష్యం విముఖా యే త్వధోక్షజే || 3౯||

నూనం భగవతో మాయా యోగినామపి మోహినీ |
యద్వయం గురవో నృణాం స్వార్థే ముహ్యోమహే ద్విజాః || ౪౦||

అహో పశ్యత నారీణామపి కృష్ణే జగద్గురౌ |
దురన్తభావం యోఽవిధ్యన్ మృత్యుపాశాన్ గృహాభిధాన్ || ౪౧||

నాసాం ద్విజాతిసంస్కారో న నివాసో గురావపి |
న తపో నాత్మమీమాంసా న శౌచం న క్రియాః శుభాః || ౪౨||

అథాపి హ్యుత్తమశ్లోకే కృష్ణే యోగేశ్వరేశ్వరే |
భక్తిర్పథా న చాస్మాకం సంస్కారాదిమతామపి || ౪3||

నను స్వార్థవిమూఢానాం ప్రమత్తానాం గృహేహయా ।
 అహో నః స్మారయామాస గోపవాక్యైః సతాం గతిః ॥ ౪౪ ॥
 అన్యథా పూర్ణకామస్య కైవల్యాద్యాశిషాం పతేః ।
 ఈశితవ్యైః కిమస్మాభిరీశ్వైస్తద్విడమ్బునమ్ ॥ ౪౫ ॥
 హిత్యాన్యాన్ భజతే యం శ్రీః పాదస్పర్శాశయా సకృత్ ।
 ఆత్మదోషాపవర్గేణ తద్యాజ్ఞా జనమోహినీ ॥ ౪౬ ॥
 దేశః కాలః పృథగ్గవ్యం మస్త్రతస్తర్ద్విజోఽగ్నయః ।
 దేవతా యజమానశ్చ క్రతుర్ధర్మశ్చ యన్మయః ॥ ౪౭ ॥
 స ఏష భగవాన్ సాక్షాద్విష్ణుర్వోగేశ్వరేశ్వరః ।
 జాతో యదుష్యిత్వశ్శృణ్మ హ్యపి మూఢా న విదృహే ॥ ౪౮ ॥
 అహో వయం ధన్యతమా యేషాం నస్తాదృశిః స్త్రియః ।
 భక్త్యా యాసాం మతిర్జాతా అస్మాకం నిశ్చలా హరౌ ॥ ౪౯ ॥
 నమస్తుభ్యం భగవతే కృష్ణాయాకుణ్ణమేధసే ।
 యన్మాయామోహితథియో భ్రమామః కర్మవర్త్రసు ॥ ౫౦ ॥
 స వై న ఆద్యః పురుషః స్వమాయామోహితాత్మనామ్ ।
 అవిజ్ఞతానుభావానాం క్షన్తుమర్హత్యతిక్రమమ్ ॥ ౫౧ ॥
 ఇతి స్వాఘమనుస్మృత్య కృష్ణే తే కృతహేలనాః ।
 దిదృక్షవోఽప్యచ్యుతయోః కంసాద్భీతా న చాచలన్ ॥ ౫౨ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్ధే యజ్ఞపత్నుస్థానం నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౩ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ చతుర్వింశోఽధ్యాయః - ౨౪ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

భగవానపి తత్రైవ బలదేవేన సంయుతః ।

అపశ్యన్నివసన్ గోపానిన్ద్రయాగకృతోద్యమాన్ ॥ ౧ ॥

తదభిజ్ఞోఽపి భగవాన్ సర్వాత్మా సర్వదర్శనః ।
 ప్రత్రయావనతోఽపుచ్చద్వృద్ధాన్ నన్దపురోగమాన్ ॥ ౨॥
 కథ్యతాం మే పితః కోఽయం సమ్భ్రమో వ ఉపాగతః ।
 కిం ఫలం కస్య చోద్దేశః కేన వా సాధ్యతే మఖః ॥ ౩॥
 ఏతద్బ్రూహి మహాన్ కామో మహ్యం శుశ్రూషవే పితః ।
 న హి గోప్యం హి సాధూనాం కృత్యం సర్వాత్మనామిహ ॥ ౪॥
 అన్త్యస్యపరదృష్టినామమిత్రోదాన్తవిద్విషామ్ ।
 ఉదాసీనోఽరివద్వర్జ్య ఆత్మవత్సుహృదుచ్యతే ॥ ౫॥
 జ్ఞాత్వాజ్ఞాత్వా చ కర్మాణి జనోఽయమనుతిష్ఠతి ।
 విదుషః కర్మసిద్ధిః స్యాత్తథా నావిదుషో భవేత్ ॥ ౬॥
 తత్ర తావత్క్రియాయోగో భవతాం కిం విచారితః ।
 అథ వా లౌకికస్తన్మే పుచ్చతః సాధు భణ్యతామ్ ॥ ౭॥
 నన్ద ఉవాచ
 పర్జన్యో భగవాన్స్తోత్ర మేఘాన్తస్యాత్మమూర్తయః ।
 తేఽభివర్షన్తి భూతానాం ప్రీణనం జీవనం పయః ॥ ౮॥
 తం తాత వయమన్యే చ వార్ముచాం పతిమీశ్వరమ్ ।
 ద్రవ్యైస్తద్రేతసా సిద్ధైర్యజన్తే క్రతుభిర్నరాః ॥ ౯॥
 తచ్ఛేషేణోపజీవన్తి త్రివర్గఫలహేతవే ।
 పుంసాం పురుషకారాణాం పర్జన్యః ఫలభావనః ॥ ౧౦॥
 య ఏవం విసృజేద్ధర్మం పారమ్పర్యాగతం నరః ।
 కామాల్లోభాద్భయాద్దేషాత్స వై నాప్నోతి శోభనమ్ ॥ ౧౧॥
 శ్రీశుక ఉవాచ
 వచో నిశమ్య నన్దస్య తథాన్యేషాం వ్రజౌకసామ్ ।
 ఇన్ద్రాయ మన్యుం జనయన్ పితరం ప్రాహ కేశవః ॥ ౧౨॥
 శ్రీభగవానువాచ
 కర్మణా జాయతే జన్తుః కర్మణైవ విలీయతే ।
 సుఖం దుఃఖం భయం క్షేమం కర్మణైవాభిపద్యతే ॥ ౧౩॥
 అస్తి చేదీశ్వరః కశ్చిత్ఫలరూప్యన్యకర్మణామ్ ।

కర్తారం భజతే సోఽపి న హ్యకర్తుః ప్రభుర్హి సః ॥ ౧౪॥

కిమిన్ద్రోణేహ భూతానాం స్వస్వకర్మానువర్తినామ్ ।

అనీశేనాన్యథా కర్తుం స్వభావవిహితం నృణామ్ ॥ ౧౫॥

స్వభావతస్రో హి జనః స్వభావమనువర్తతే ।

స్వభావస్థమిదం సర్వం సదేవాసురమానుషమ్ ॥ ౧౬॥

దేహానుచ్ఛావచాఞ్జాన్తుః ప్రాప్యోత్సృజతి కర్మణా ।

శత్రుర్మిత్రముదాసీనః కర్తౌవ గురురీశ్వరః ॥ ౧౭॥

తస్మాత్సమ్పూజయేత్కర్మ స్వభావస్థః స్వకర్మకృత్ ।

అఞ్జాసా యేన వర్తేత తదేవాస్య హి దైవతమ్ ॥ ౧౮॥

ఆజివ్యైకతరం భావం యస్త్యన్యముపజీవతి ।

న తస్మాద్విన్దతే క్షేమం జారం నార్యసతీ యథా ॥ ౧౯॥

వర్తేత బ్రహ్మణా విప్రో రాజన్యో రక్షయా భువః ।

వైశ్యస్తు వార్తయా జీవేచ్ఛూద్రస్తు ద్విజసేవయా ॥ ౨౦॥

కృషివాణిజ్యగోరక్షా కుసీదం తుర్యముచ్యతే ।

వార్తా చతుర్విధా తత్ర వయం గోవృత్తయోఽనిశమ్ ॥ ౨౧॥

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి స్థితు్యత్పత్స్యన్వహేతవః ।

రజసోత్పద్యతే విశ్వమన్యోన్యం వివిధం జగత్ ॥ ౨౨॥

రజసా చోదితా మేఘా వర్షన్త్యమ్బూని సర్వతః ।

ప్రజాస్తైరేవ సిద్ధ్యన్తి మహేన్ద్రః కిం కరిష్యతి ॥ ౨౩॥

న నః పురో జనపదా న గ్రామా న గృహా వయమ్ ।

నిత్యం వనోకసస్తాత వనశైలనివాసినః ॥ ౨౪॥

తస్మాద్గ్రహం బ్రాహ్మణానామద్రేశ్చార్భ్యతాం మఖః ।

య ఇన్ద్రయాగసమ్భారాస్తైరయం సాధ్యతాం మఖః ॥ ౨౫॥

పచ్యంతాం వివిధాః పాకాః సూపాన్తాః పాయసాదయః ।

సంయావాపూపశమ్కుల్యః సర్వదోహశ్చ గృహ్యతామ్ ॥ ౨౬॥

హూయన్తామగ్నయః సమ్యగ్బ్రాహ్మణైర్బ్రాహ్మవాదిభిః ।

అన్నం బహువిధం తేభ్యో దేయం వో ధేనుదక్షిణాః ॥ ౨౭॥

అన్యేభ్యశ్చాశ్వచాణ్ణాలపతితేభ్యో యథార్హతః ।
 యవసం చ గవాం దత్త్వా గిరయే దీయతాం బలిః ॥ ౨౮ ॥
 స్వలఙ్కృతా భుక్తవన్తః స్వనులిప్తాః సువాససః ।
 ప్రదక్షిణాం చ కురుత గోవిప్రానలపర్వతాన్ ॥ ౨౯ ॥
 ఏతన్మమ మతం తాత క్రియతాం యది రోచతే ।
 ఆయం గోబ్రాహ్మణాద్రీణాం మహ్యాం చ దయితో మఖః ॥ ౩౦ ॥
 శ్రీశుక ఉవాచ
 కాలాత్మనా భగవతా శక్రదర్శం జిఘాంసతా ।
 ప్రోక్తం నిశమ్య నన్దాద్యాః సాధ్వగృహ్ణాన్త తద్వచః ॥ ౩౧ ॥
 తథా చ వ్యదధుః సర్వం యథాఽఽహ మధుసూదనః ।
 వాచయిత్వా స్వస్త్వయనం తద్ద్రవ్యేణ గిరిద్విజాన్ ॥ ౩౨ ॥
 ఉపహృత్య బలీన్ సర్వానాదృతా యవసం గవామ్ ।
 గోధనాని పురస్కృత్య గిరిం చక్రుః ప్రదక్షిణమ్ ॥ ౩౩ ॥
 అనాంస్యనడుద్యుక్తాని తే చారుహ్య స్వలఙ్కృతాః ।
 గోప్యశ్చ కృష్ణపీఠ్యాణి గాయన్త్యః సద్విజాశిషః ॥ ౩౪ ॥
 కృష్ణస్త్వన్యతమం రూపం గోపవిశ్రమ్భణం గతః ।
 శైలోఽస్మీతి బ్రువన్ భూరి బలిమాదదబ్బుహద్వపుః ॥ ౩౫ ॥
 తస్మై నమో వ్రజజనైః సహ చక్రే ఆత్మనాఽఽత్మనే ।
 ఆహో పశ్యత శైలోఽసౌ రూపీ నోఽనుగ్రహం వ్యధాత్ ॥ ౩౬ ॥
 ఏషోఽవజానతో మర్త్యాన్ కామరూపీ వనోకసః ।
 హన్తి హ్యస్మై నమస్యామః శర్మణే ఆత్మనో గవామ్ ॥ ౩౭ ॥
 ఇత్యుద్రిగోద్విజమఖం వాసుదేవప్రణోదితాః ।
 యథా విధాయ తే గోపా సహ కృష్ణా వ్రజం యయుః ॥ ౩౮ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్థే చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౪ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ పంచువింశోఽధ్యాయః - ౨౫ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇన్ద్రస్తదాత్మనః పూజాం విజ్ఞాయ విహతాం నృప ।

గోపేభ్యః కృష్ణనాథేభ్యో నన్దాదిభ్యశ్చుకోప సః ॥ ౧ ॥

గణం సాంవర్తకం నామ మేఘానాం చాన్తకారిణామ్ ।

ఇన్ద్రః ప్రాచోదయత్కృద్ధో వాక్యం చాహేశమాన్యుత ॥ ౨ ॥

అహో శ్రీమదమాహాత్మ్యం గోపానాం కాననౌకసామ్ ।

కృష్ణం మర్త్యముపాశ్రిత్య యే చక్రుర్దేవహేలనమ్ ॥ ౩ ॥

యథాదృష్టైః కర్మమయైః క్రతుభిర్నామనౌనిభైః ।

విద్యామాన్స్విషికిం హిత్యా తిత్తిర్నన్తి భవార్ణవమ్ ॥ ౪ ॥

వాచాలం బాలిశం స్తబ్ధమజ్ఞం పణ్ణితమానినమ్ ।

కృష్ణం మర్త్యముపాశ్రిత్య గోపా మే చక్రురప్రియమ్ ॥ ౫ ॥

ఏషాం శ్రియావలిప్తానాం కృష్ణేనాధ్యాయితాత్మనామ్ ।

ధునుత శ్రీమదస్తమ్భం పశూన్ నయత సజ్జయమ్ ॥ ౬ ॥

అహం చైరావతం నాగమారుహ్యోనువ్రజే వ్రజమ్ ।

మరుద్గణైర్మహాపీర్వైర్నన్దగోష్ఠజఘాంసయా ॥ ౭ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్థం మఘవతాఽఽజ్ఞప్తా మేఘా నిర్ముక్తబన్ధనాః ।

నన్దగోకులమాసారైః పీడయామాసురోజసా ॥ ౮ ॥

విద్యోతమానా విద్యుద్భిః స్తనన్తః స్తనయిత్సుభిః ।

తీప్తైర్మరుద్గణైర్నన్నా వవృషుర్జలశర్కరాః ॥ ౯ ॥

ఘాణాస్థాలా వర్షధారా ముఞ్చత్స్వభ్రేష్వభీక్షశః ।

జల్తాఘ్నైః ప్లావ్యమానా భూర్నాదృశ్యత నతోన్నతమ్ ॥ ౧౦ ॥

అత్యాసారాతివాతేన పశవో జాతవేపనాః ।

గోపా గోప్యశ్చ శీతార్తా గోవిన్దం శరణం యయుః ॥ ౧౧ ॥

శిరః సుతాంశ్చ కామేన ప్రచ్ఛాద్యాసారపీడితాః ।

వేపమానా భగవతః పాదమూలముపాయయుః ॥ ౧౨ ॥

కృష్ణ కృష్ణ మహాభాగ త్వన్నాథం గోకులం ప్రభో ।
త్రాతుమర్హసి దేవాన్నః కుపితాద్భక్తవత్సల ॥ ౧౩ ॥

శిలావర్షనిపాతేన హన్యమానమచేతనమ్ ।
నిరీక్ష్య భగవాన్మేనే కుపితేన్ద్రకృతం హరిః ॥ ౧౪ ॥

అపర్వత్యుల్బణం వర్షమతివాతం శిలామయమ్ ।
స్వయాగే విహతేఽస్మాభిరిన్ద్రో నాశాయ వర్షతి ॥ ౧౫ ॥

తత్ర ప్రతివిధిం సమ్యగాత్మయోగేన సాధయే ।
లోకేశమానినాం మౌఢ్యాద్ధరిష్యే శ్రీమదం తమః ॥ ౧౬ ॥

న హి సద్భావయుక్తానాం సురాణామీశవిస్మయః ।
మత్తోఽనతాం మానభక్తః ప్రశమామోపకల్పతే ॥ ౧౭ ॥

తస్మాన్మచ్చరణం గోష్ఠం మన్నాథం మత్పరిగ్రహమ్ ।
గోపాయే స్వాత్మయోగేన సోఽయం మే వ్రత ఆహితః ॥ ౧౮ ॥

ఇత్యుక్తైవకేన హస్తేన కృత్వా గోవర్ధనాచలమ్ ।
దధార లీలయా కృష్ణశ్చత్రాకమివ బాలకః ॥ ౧౯ ॥

అథాహ భగవాన్ గోపాన్ హేఽమ్భ తాత వ్రజౌకసః ।
యథోపజౌషం విశత గిరిగర్తం సగోధనాః ॥ ౨౦ ॥

న త్రాస ఇహ వః కార్యో మద్గస్తాద్రినిపాతనే ।
వాతవర్షభయేనాలం తత్రాణం విహితం హి వః ॥ ౨౧ ॥

తథా నిర్వివిశుర్గర్తం కృష్ణాశ్వాసితమానసాః ।
యథావకాశం సధనాః సవ్రజాః సోపజీవినః ॥ ౨౨ ॥

క్షుత్ప్రత్యక్ష్యాథాం సుఖాపేక్షాం హిత్యా తైర్యజువాసిభిః ।
వీక్ష్యమాణో దధావద్రిం సప్తాహం నాచలత్పదాత్ ॥ ౨౩ ॥

కృష్ణయోగానుభావం తం నిశామ్యేన్ద్రోఽతివిస్మితః ।
నిఃస్తమ్భా భ్రష్టనక్కుల్పః స్వాన్మేఘాన్ సన్న్యవారయత్ ॥ ౨౪ ॥

ఖం వ్యభ్రముదితాదిత్యం వాతవర్షం చ దారుణమ్ ।
నిశామ్యోపరతం గోపాన్ గోవర్ధనధరోఽబ్రవీత్ ॥ ౨౫ ॥

నిర్యాత త్యజత త్రాసం గోపాః సప్రీధనార్భకాః ।
 ఉపారతం వాతవర్షం వ్యుదప్రాయాశ్చ నిమ్నగాః ॥ ౨౬ ॥
 తతస్తే నిర్యయుర్గోపాః స్వం స్వమాదాయ గోధనమ్ ।
 శకటోఢోపకరణం స్త్రీబాలస్థవిరాః శనైః ॥ ౨౭ ॥
 భగవానపి తం శైలం స్వస్థానే పూర్వవత్ప్రభుః ।
 పశ్యతాం సర్వభూతానాం స్థాపయామాస లీలయా ॥ ౨౮ ॥
 తం ప్రేమవేగాన్నిభృతా వ్రజౌకసో
 యథా సమీయుః పరిరమ్భణాదిభిః ।
 గోవ్యశ్చ సన్నేహమపూజయన్ముదా
 దధ్యక్షతాద్భిర్భ్యయుజుః సదాశిషః ॥ ౨౯ ॥
 యశోదా రోహిణీ నన్దో రామశ్చ బలినాం వరః ।
 కృష్ణమాలిక్య యయుజురాశిషః సేహకాతరాః ॥ ౩౦ ॥
 దివి దేవగణాః సాధ్యాః సిద్ధగర్భర్షచారణాః ।
 తుష్టువుర్ముముచుస్తుష్టాః పుష్పవర్షాణి పార్థివ ॥ ౩౧ ॥
 శక్లుదున్దభయో నేదుర్దివి దేవప్రణోదితాః ।
 జగుర్గర్భర్షపతయస్తుమ్బురుప్రముఖా నృప ॥ ౩౨ ॥
 తతోఽనురక్తైః పశుపైః పరిశ్రితో
 రాజన్ స గోష్ఠం సబలోఽవ్రజద్ధరిః ।
 తథావిధాన్యస్య కృతాని గోపికాః
 గాయన్త్య ఈయుర్ముదితా హృదిస్పృశః ॥ ౩౩ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్థే పంచావింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౫ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ షడ్వింశోఽధ్యాయః - ౨౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం విధాని కర్మాణి గోపాః కృష్ణస్య వీక్ష్య తే ।

అతద్వీర్యవిదః ప్రోచుః సమభ్యేత్య సువిస్మితాః ॥ ౧॥

బాలకస్య యదేతాని కర్మాణ్యత్యద్భుతాని వై ।

కథమర్హత్యసౌ జన్మ గ్రామ్యేషావృత్తజగుప్సితమ్ ॥ ౨॥

యః సప్తహాయనో బాలః కరేణైకేన లీలయా ।

కథం బిభ్రద్గిరివరం పుష్కరం గజరాడివ ॥ ౩॥

తోకేనామీలితాక్షణ పూతనాయా మహౌజసః ।

పీతః స్తనః సహ ప్రాణైః కాలేనేవ వయస్తనోః ॥ ౪॥

హింస్వతోఽధఃశయానస్య మాస్యస్య చరణాపుదక్ ।

అనోఽపతద్విపర్యస్తం రుదతః ప్రపదాహతమ్ ॥ ౫॥

ఏకహాయన ఆసీనో హ్రీయమాణో విహాయసా ।

దైత్యేన యస్తుణావర్తమహన్ కణ్ఠగ్రహాతురమ్ ॥ ౬॥

క్వచిద్దైయజవస్తనేః మాత్రా బద్ధ ఉదూఖలే ।

గచ్ఛన్నర్జునయోర్మౌఢ్యే బాహుభ్యాం తావపాతయత్ ॥ ౭॥

వనే సజ్ఞాచరయన్ వత్సాన్ సరామో బాలకైర్వృతః ।

హస్తుకామం బకం దోర్భ్యాం ముఖతోఽరిమపాటయత్ ॥ ౮॥

వత్సేషు వత్సరూపేణ ప్రవిశంతం జిఘాంసయా ।

హత్వా న్యపాతయత్యేన కపిత్థాని చ లీలయా ॥ ౯॥

హత్వా రాసభదైత్యేయం తద్భన్దాంశ్చ బలాన్వితః ।

చక్రే తాలవనం క్షేమం పరిపక్వఫలాన్వితమ్ ॥ ౧౦॥

ప్రలమ్బం ఘాతయిత్వోగ్రం బలేన బలశాలినా ।

అమోచయద్వృజపశూన్ గోపాంశ్చారణ్యవహ్నితః ॥ ౧౧॥

ఆశివిషతమాహీన్ద్రం దమిత్వా విమదం హ్రదాత్ ।

ప్రసహ్యోద్వాస్య యమునాం చక్రేఽసౌ నిర్విషోదకామ్ ॥ ౧౨॥

దుస్త్వజశ్చానురాగోఽస్మిన్ సర్వేషాం నో వ్రజౌకసామ్ ।

నన్ద తే తనయేఽస్మాసు తస్యాప్యోత్పత్తికః కథమ్ || ౧౩||

క్వ సప్తహాయనో బాలః క్వ మహాద్రివిధారణమ్ |

తతో నో జాయతే శక్కా వ్రజనాథ తవాత్మజే || ౧౪||

నన్ద ఉవాచ

శ్రూయతాం మే వచో గోపా వ్యేతు శక్కా చ వోఽర్భకే |

ఎనం కుమారముద్దిశ్య గర్ధో మే యదువాచ హ || ౧౫||

వర్ణాస్త్రయః కిలాస్యాసన్ గృహ్ణాతోఽనుయుగం తనూః |

శుక్లో రక్తస్తథా పిత ఇదాసీం కృష్ణతాం గతః || ౧౬||

ప్రాగయం వసుదేవస్య క్వచిజ్ఞాతస్తవాత్మజః |

వాసుదేవ ఇతి శ్రీమానభిజ్ఞాః సమ్ప్రచక్షతే || ౧౭||

బహూని సన్తి నామాని రూపాణి చ సుతస్య తే |

గుణకర్మానురూపాణి తాన్యహం వేద నో జనాః || ౧౮||

ఏష వః శ్రేయ ఆధాస్యద్గోపగోకులనన్దనః |

అనేన సర్వదుర్గాణి యూయమజ్ఞస్తరిష్యథ || ౧౯||

పురానేన వ్రజపతే సాధవో దస్యపీడితాః |

అరాజకే రక్ష్యమాణా జిగ్యుర్దస్యాన్ సమేధితాః || ౨౦||

య ఏతస్మిన్ మహాభాగాః ప్రీతిం కుర్వన్తి మానవాః |

నారయోఽభిభవన్త్యేతాన్ విష్ణుపక్షానివాసురాః || ౨౧||

తస్మాన్నన్ద కుమారోఽయం నారాయణసమో గుణైః |

శ్రియా కీర్త్యానుభావేన తత్కర్మసు న విస్మయః || ౨౨||

ఇత్యథా మాం సమాదిశ్య గర్ధే చ స్వగృహం గతే |

మన్యే నారాయణస్యాంశం కృష్ణమక్లిష్టకారిణమ్ || ౨౩||

ఇతి నన్దవచః శ్రుత్వా గర్ధగీతం వ్రజౌకనః |

దృష్టశ్రుతానుభావాస్తే కృష్ణస్యామితతేజసః |

ముదితా నన్దమానర్చుః కృష్ణం చ గతవిస్మయాః || ౨౪||

దేవే వర్షతి యజ్ఞవిప్లవరుషా వజ్రాశ్మపర్షానిలైః

సీదత్వాంలపశుస్త్రి ఆత్మశరణం దృష్ట్వానుకమ్ముత్స్మయన్ |

ఉత్పాప్యైకకరేణ శైలమబలో లీలోచ్ఛిలీన్ద్రం యథా

బిభ్రద్గోష్ఠమపాన్మహేన్ద్రమదభిత్ప్రియాన్న ఇన్ద్రో గవామ్ || ౨౫||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే షడ్వింశోఽధ్యాయః || ౨౬||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| సప్తవింశోఽధ్యాయః - ౨౭ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

గోవర్ధనే ధృతే శైలే ఆసారాద్రక్షితే వ్రజే |

గోలోకాదవ్రజత్కృష్ణం సురభిః శక్ర ఏవ చ || ౧||

వివిక్త ఉపసక్రమ్య ప్రీడితః కృతహాలనః |

పస్పర్శ పాదయోరేనం కిరీటేనార్కవర్చసా || ౨||

దృష్టశ్రుతానుభావోఽస్య కృష్ణస్యామితేజసః |

నష్టత్రిలోకేశమద ఇన్ద్ర ఆహ కృతాజ్ఞాళిః || ౩||

ఇన్ద్ర ఉవాచ

విశుద్ధసత్త్వం తవ ధామ శాన్తం

తపోమయం ధ్వస్తరజస్తమస్కమ్ |

మాయామయోఽయం గుణసమ్ప్రవాహో

న విద్యతే తేఽగ్రహణానుబంధః || ౪||

కుతో ను తద్దేతవ ఈశ తత్కృతా

లోభాదయో యేఽబుధలిక్లభావాః |

తథాపి దణ్డం భగవాన్ బిభర్తి

ధర్మస్య గుప్త్యై ఖలనిగ్రహాయ || ౫||

పితా గురుస్త్వం జగతామధీశో

దురత్యయః కాల ఉపాత్తదణ్డః |

హితాయ చేచ్ఛాతనుభిః సమీహసే

మానం విధున్వన్ జగదీశమానినామ్ || ౬||

యే మద్విధాజ్ఞా జగదీశ మానిన-
స్తావం వీక్ష్య కాలేఽభయమాశు తన్మదమ్ ।
హితావైఽఽర్యమార్గం ప్రభజన్త్యపస్మయా
ఈహో ఖలానామపి తేఽనుశాసనమ్ ॥ ౭॥

స త్వం మమైశ్వర్యమదప్లుతస్య
కృతాగసన్తేఽవిదుషః ప్రభావమ్ ।
క్షన్తం ప్రభోఽథార్హసి మూఢచేతసో
మైవం పునర్భాన్మతిరీశ మేఽసతీ ॥ ౮॥

తవావతారోఽయమధోక్షజేహ
స్వయంబురాణామరుభారజన్మనామ్ ।
చమూపతీనామభవాయ దేవ
భవాయ యుష్మచ్ఛరణానువర్తినామ్ ॥ ౯॥

నమస్తుభ్యం భగవతే పురుషాయ మహాత్మనే ।
వాసుదేవాయ కృష్ణాయ సాత్వతాం పతయే నమః ॥ ౧౦॥

స్వచ్ఛన్దోపాత్తదేహాయ విశుద్ధజ్ఞానమూర్తయే ।
సర్వస్మై సర్వబీజాయ సర్వభూతాత్మనే నమః ॥ ౧౧॥

మయేదం భగవన్ గోష్ఠనాశాయాసారవాయుభిః ।
చేష్ఠితం విహతే యజ్ఞే మానినా తీవ్రమన్యనా ॥ ౧౨॥
త్వయేశానుగృహితోఽస్మి ధ్వస్తస్తమ్భా వృథోద్యమః ।
ఈశ్వరం గురుమాత్మానం త్వామహం శరణం గతః ॥ ౧౩॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం సజ్జీర్ణితః కృష్ణో మఘానా భగవానముమ్ ।
మేఘగమ్భిరయా వాచా ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥ ౧౪॥

శ్రీభగవానువాచ
మయా తేఽకారి మఘవన్ మఖభజ్గోఽనుగృహ్లాతా ।
మదనుస్మృతయే నిత్యం మత్తస్యేన్ద్రశ్రియా భృశమ్ ॥ ౧౫॥

మామైశ్వర్యశ్రీమదాన్ధో దణ్ణపాణిం న పశ్యతి ।
తం భ్రంశయామి సమృద్ధోభ్యో యస్య చేచ్ఛామ్యనుగ్రహమ్ ॥ ౧౬॥
గమ్యతాం శక్ర భద్రం వః క్రియతాం మేఽనుశాసనమ్ ।

స్థీయతాం స్వాధికారేషు యుక్తైర్యః స్తమ్భవర్జితైః ॥ ౧౭॥

అథాహ సురభిః కృష్ణమభివన్ద్య మనస్విసీ ।

స్వసంతానైరుపామన్త్య గోపరూపిణమీశ్వరమ్ ॥ ౧౮॥

సురభిరువాచ

కృష్ణ కృష్ణ మహాయోగిన్ విశ్వాత్మాన్ విశ్వసమ్భవ ।

భవతా లోకనాథేన సనాథా వయమచ్యుత ॥ ౧౯॥

త్వం నః పరమకం దైవం త్వం న ఇన్ద్రో జగత్పతే ।

భవాయ భవ గోవిప్రదేవానాం యే చ సాధవః ॥ ౨౦॥

ఇన్ద్రం నస్త్రాభిషేజ్ఞామో బ్రహ్మణా నోదితా వయమ్ ।

అవతీర్ణోఽసి విశ్వాత్మాన్ భూమేర్భారాపనుత్తయే ॥ ౨౧॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం కృష్ణముపామన్త్య సురభిః పయసాఽఽత్మనః ।

జలైరాకాశగజ్ఞాయా ఐరావతకరోద్ధృతైః ॥ ౨౨॥

ఇన్ద్రః సురర్షిభిః సాకం నోదితో దేవమాతృభిః ।

అభ్యషిచ్ఛత దాశార్హం గోవిన్ద ఇతి చాభ్యధాత్ ॥ ౨౩॥

తత్రాగతాస్తుమ్భురునారదాదయో

గన్ధర్వవిద్యాధరసిద్ధచారణాః ।

జగుర్యశో లోకమలాపహం హరేః

సురాఙ్గానాః సన్ననృతుర్ముదాన్వితాః ॥ ౨౪॥

తం తుష్టువుర్దేవనికాయకేతవో

హ్యవాకిరంశ్చాద్భుతపుష్పవృష్టిభిః ।

లోకాః పరాం నిర్వృతిమాప్పువంస్త్రయో

గావస్తదా గామనయన్ పయోద్రుతామ్ ॥ ౨౫॥

నానారసౌఘాః సరితో వృజ్ఞా ఆసన్ మధుస్రవాః ।

అకృష్ణపచ్యోషధయో గిరయోఽభిభ్రదున్మణీన్ ॥ ౨౬॥

కృష్ణేఽభిషిక్త ఏతాని సత్త్వాని కురునన్దన ।

నిర్వైరాణ్యభవంస్తాత క్రూరాణ్యపి నిసర్గతః ॥ ౨౭॥

ఇతి గోగోకులపతిం గోవిన్దమభిషిచ్య సః ।

అనుజ్ఞాతో యయా శక్రో వృతో దేవాదిభిర్దివమ్ || ౨౦ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే ఇంద్రస్తుతిర్నామ సప్తవింశోఽధ్యాయః || ౨౧ ||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| అష్టావింశోఽధ్యాయః - ౨౦ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏకాదశ్యాం నిరాహారః సమభ్యర్చ్య జనార్దనమ్ |
స్నాతం నందస్తు కాలిన్ద్యా ద్వాదశ్యాం జలమావిశత్ || ౧ ||

తం గృహీత్వానయద్భుతో వరుణస్యాసురోఽన్తికమ్ |
అవిజ్ఞాయాసురీం వేలాం ప్రవిష్టముదకం నిశి || ౨ ||

చక్రుశుస్తమపశ్యంతః కృష్ణ రామేతి గోపకాః |
భగవాంస్తదుపశ్రుత్య పితరం వరుణాహృతమ్ |
తదన్తికం గతో రాజన్ స్వానామభయదో విభుః || ౩ ||

ప్రాప్తం వీక్ష్య హృషీకేశం లోకపాలః సపర్యయా |
మహత్త్యా పూజయిత్వాఽఽహ తద్దర్శనమహోత్సవః || ౪ ||

వరుణ ఉవాచ

అద్య మే నిభృతో దేహోఽద్వైవార్థోఽధిగతః ప్రభో |
త్వత్పాదభాజో భగవన్నవాపుః పారమధ్వనః || ౫ ||

నమస్తుభ్యం భగవతే బ్రహ్మణే పరమాత్మనే |
న యత్ర శ్రూయతే మాయా లోకసృష్టివికల్పనా || ౬ ||

అజానతా మామకేన మూఢేనాకార్యవేదినా |
ఆసీతోఽయం తవ పితా తద్భవాన్ క్షన్తుమర్హతి || ౭ ||

మమాప్యనుగ్రహం కృష్ణ కర్తుమర్హస్యశేషదృక్ |
గోవింద సియతామేష పితా తే పితృవత్సల || ౮ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం ప్రసాదితః కృష్ణో భగవానీశ్వరేశ్వరః ।
 ఆదాయాగాత్స్వపితరం బంధూనాం చావహాన్ ముదమ్ ॥ ౯॥
 నన్దస్త్వతీన్ద్రియం దృష్ట్వా లోకపాలమహోదయమ్ ।
 కృష్ణే చ నన్నతి తేషాం జ్ఞాతిభ్యో విస్మితోఽబ్రవీత్ ॥ ౧౦॥
 తే త్వౌత్సుక్యధియో రాజన్ మత్వా గోపాస్తమీశ్వరమ్ ।
 అపి నః స్వగతిం సూక్ష్మాముపాధాస్యదధీశ్వరః ॥ ౧౧॥
 ఇతి స్వానాం స భగవాన్ విజ్ఞాయాఖిలదృక్ స్వయమ్ ।
 సజ్కల్పసిద్ధయే తేషాం కృపయైతదచిన్తయత్ ॥ ౧౨॥
 జనో వై లోక ఏతస్మిన్నవిద్యాకామకర్మభిః ।
 ఉచ్ఛావచాసు గతిషు న వేద స్వాం గతిం భ్రమన్ ॥ ౧౩॥
 ఇతి సఞ్ఞోన్య భగవాన్ మహాకారుణికో హరిః ।
 దర్శయామాస లోకం స్వం గోపానాం తమసః పరమ్ ॥ ౧౪॥
 సత్యం జ్ఞానమనన్తం యద్బ్రుహ్మ జ్యోతిః సనాతనమ్ ।
 యద్ధి పశ్యన్తి మునయో గుణాపాయే సమాహితాః ॥ ౧౫॥
 తే తు బ్రహ్మహృదం నీతా మగ్నాః కృష్ణేన చోద్ధృతాః ।
 దదృశురబ్రహ్మణో లోకం యత్రాకూరోఽధ్యగాతుపరా ॥ ౧౬॥
 నన్దాదయస్తు తం దృష్ట్వా పరమానన్దనిర్వృతాః ।
 కృష్ణం చ తత్ర ఛన్దోభిః స్తూయమానం సువిస్మితాః ॥ ౧౭॥
 ఇతి శ్రీమద్భగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్ధే అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥ ౨౮॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః - ౨౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

భగవానపి తా రాత్రీః శరదోత్పల్లమల్లికాః ।

వీక్ష్య రన్తుం మనశ్చక్రే యోగమాయాముపాశ్రితః ॥ ౧॥

తదోడురాజః కకుభః కరైర్ముఖం
 ప్రాచ్యా విలిమృన్నరుణేన శస్త్రమైః ।
 స చర్షణీనాముదగాచ్ఛుచో మృజన్
 ప్రియః ప్రియాయా ఇవ దీర్ఘదర్శనః ॥ ౨॥

దృష్ట్వా కుముద్వస్తమఖణ్డమణ్డలం
 రమాననాభం నవకుంజుమారుణం
 వనం చ తతోమలగోభిరణ్జితం
 జగౌ కలం వామదృశాం మనోహరమ్ ॥ ౩॥

నిశమ్య గీతం తదనఙ్గవర్ధనం
 ప్రజస్త్రియః కృష్ణగృహీతమానసాః ।
 ఆజగ్మురన్యోన్యమలక్షితోద్యమాః
 స యత్ర కాన్తో జవలోలకుణ్డలాః ॥ ౪॥

దుహన్త్యోఽభియయుః కాశ్చిద్దోహం హిత్యా సముత్సుకాః ।
 పయోఽధిశ్రిత్య సంయావమనుద్వాస్యాపరా యయుః ॥ ౫॥

పరివేషయన్త్యస్తద్ధిత్యా పాయయన్త్యః శిశూన్ పయః ।
 శుశ్రూషన్త్యః పతీన్ కాశ్చిదశ్చన్త్యోఽపాస్య భోజనమ్ ॥ ౬॥

లిమృన్త్యః ప్రమృజన్త్యోఽన్యా అఙ్గాన్త్యః కాశ్చ లోచనే ।
 వ్యత్యస్తవస్త్రాభరణాః కాశ్చిత్కృష్ణాన్త్రికం యయుః ॥ ౭॥

తా వార్యమాణాః పతిభిః పితృభిరాభ్రాతృబన్ధుభిః ।
 గోవిన్దాపహృతాత్మానో న న్యవర్తన్త మోహితాః ॥ ౮॥

అన్తర్గృహగతాః కాశ్చిద్దోష్యోఽలబ్ధవినిర్గమాః ।
 కృష్ణం తదాభవనాయుక్తా దధ్యుర్మీలితలోచనాః ॥ ౯॥

దుఃసహస్థైష్ఠవిరహతీవ్రతాపధుతాశుభాః ।
 ధ్యానప్రాప్తాచ్యుతాశ్లేషనిర్వృత్యా క్షీణమఙ్గలాః ॥ ౧౦॥

తమేవ పరమాత్మానం జారబుద్ధ్యాపి సఙ్గతాః ।
 జహర్గుణమయం దేహం సద్యః ప్రక్షీణబన్ధనాః ॥ ౧౧॥

రాజోవాచ
 కృష్ణం విదుః పరం కాన్తం న తు బ్రహ్మాతయా మునే ।

గుణప్రవాహోపరమస్తాసాం గుణధియాం కథమ్ || ౧౨||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఉక్తం పురస్తాదేతత్తే చైద్యః సిద్ధిం యథా గతః |

ద్విషన్నపి హృషీకేశం కిముతాథోక్షజప్రియాః || ౧౩||

నృణాం నిశ్రేయసార్థాయ వ్యక్తిర్భగవతో నృప |

అవ్యయస్యాప్రమేయస్య నిర్గుణస్య గుణాత్మనః || ౧౪||

కామం క్రోధం భయం స్నేహమైక్యం సౌహృదమేవ చ |

నిత్యం హరా విదధతో యాన్తి తన్మయతాం హి తే || ౧౫||

న చైవం విస్మయః కార్యో భవతా భగవత్యజే |

యోగేశ్వరేశ్వరే కృష్ణే యత ఏతద్విముచ్యతే || ౧౬||

తా దృష్ట్వాన్తికమాయాతా భగవాన్ వ్రజయోషితః |

అవదద్వదతాం శ్రేష్ఠో వాచః పేక్షైర్విమోహయన్ || ౧౭||

శ్రీభగవానువాచ

స్వాగతం వో మహాభాగాః ప్రియం కిం కరవాణి వః |

వ్రజస్యానామయం కచ్చిద్బ్రూతాగమనకారణమ్ || ౧౮||

రజన్యేషా ఘోరరూపా ఘోరసత్త్వనిషేవితా |

ప్రతియాత వ్రజం నేహ స్థేయం స్త్రీభిః సుమధ్యమాః || ౧౯||

మాతరః పితరః పుత్రా భ్రాతరః పతయశ్చ వః |

విచిన్వన్తి హ్యపశ్యన్తో మా కృథ్వం బన్ధసాధ్వసమ్ || ౨౦||

దృష్టం వనం కుసుమితం రాకేశకరరజ్జితమ్ |

యమునానిలలీలైజత్తరుపల్లవశోభితమ్ || ౨౧||

తద్యాత మా చిరం గోష్ఠం శుశ్రూషధ్వం పతీన్ సతీః |

క్రన్దన్తి వత్సా బాలాశ్చ తాన్పాయయత దుహ్యత || ౨౨||

అథ వా మదభిన్నేహాదభవతోయన్త్రితాశయాః |

ఆగతా హ్యపపన్నం వః ప్రీయన్తే మయి జన్తవః || ౨౩||

భర్తుః శుశ్రూషణం స్త్రీణాం పరో ధర్మో హ్యమాయయా |

తద్బంధనాం చ కల్యాణ్యః ప్రజానాం చానుపోషణమ్ || ౨౪||

దుఃశీలో దుర్భగో వృద్ధో జడో రోగ్యధనోఽపి వా ।

పతిః స్త్రీభిర్న హతవ్యో లోకేపుభిరపాతకీ ॥ ౨౫॥

అస్వర్గ్యమయశస్యం చ ఫల్గు కృచ్ఛ్యం భయావహమ్ ।

జగుస్పితం చ సర్వత్ర ఔపపత్యం కులప్రియాః ॥ ౨౬॥

శ్రవణాద్ధర్మనాధ్యాయానాన్మయి భావోఽనుకీర్తనాత్ ।

న తథా సన్నికర్షేణ ప్రతియాత తతో గృహాన్ ॥ ౨౭॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి విప్రియమాకర్ణ్య గోప్యో గోవిందభాషితమ్ ।

విషణ్ణా భగ్నసక్కులాశ్చింతామాపుర్దురత్యయామ్ ॥ ౨౮॥

కృత్వా ముఖాన్యవ శుచః శ్వసనేన శుష్య-

ద్విమ్బాధరాణి చరణేన భువం లిఖన్త్యః ।

అస్మైరుపాత్తమపిభిః కుచకుఙ్కుమాని

తస్థర్మజన్త్య ఉరుదుఃఖభరాః స్మ తూష్ణీమ్ ॥ ౨౯॥

ప్రేష్టం ప్రియేతరమివ ప్రతిభాషమాణం

కృష్ణం తదర్థవినివర్తితసర్వకామాః ।

నేత్రే విమృజ్య రుదితోపహతే స్మ కిఞ్చిత్

సంరమ్భగద్గదగిరోఽబ్రువతానురక్తాః ॥ ౩౦॥

గోప్య ఉచుః

మైవం విభోఽర్హతి భవాన్ గదితుం నృశంసం

సన్త్యజ్య సర్వవిషయాన్స్తవపాదమూలమ్ ।

భక్తా భజస్వ దురవగ్రహ మా త్యజాస్మాన్

దేవో యథాఽఽదిపురుషో భజతే ముముక్షూన్ ॥ ౩౧॥

యత్పత్యపత్యసుహృదామనువృత్తిరఙ్గ

స్త్రీణాం స్వధర్మ ఇతి ధర్మవిదా త్వయోక్తమ్ ।

అన్వేషవమేతదుపదేశపదే త్వయీశే

ప్రేష్ఠో భవాన్స్తనుభృతాం కిల బన్ధురాత్మా ॥ ౩౨॥

కుర్వన్తి హి త్వయి రతిం కుశలాః స్వ ఆత్మన్

నిత్యప్రియే పతిసుతాదిభిరార్హైః కిమ్ ।

తన్నః ప్రసీద పరమేశ్వర మా స్మ ఛిన్ద్యా

ఆశాం ధృతాం త్వయి చిరాదరవిన్దనేత్ర ॥ 33 ॥

చిత్తం సుఖేన భవతాపహృతం గృహేషు
యన్నిర్విశత్యత కరావపి గృహ్యకృత్యే ।
పాదౌ పదం న చలతస్తవ పాదమూలా-
ద్యామః కథం వ్రజమథో కరవామ కిం వా ॥ 3౪ ॥

సింఞ్చాఙ్గి నస్త్యదధరామృతపూరకేణ
హాసావలోకకలగీతజహృచ్ఛయాగ్నిమ్ ।
నో చేద్వయం విరహజాగ్నుపయుక్తదేహో
ధ్యానేన యామ పదయోః పదపీం సఖే తే ॥ 3౫ ॥

యర్హ్యమ్బుజాక్ష తవ పాదతలం రమాయా
దత్తక్షణం క్వచిదరణ్యజనప్రియస్య ।
అస్మాప్నిక్ష్మ తత్ప్రభృతి నాన్యసమక్షమఙ్గ
స్థాతుం త్వయాభిరమితా బత పారయామః ॥ 3౬ ॥

శ్రీర్యతృదామ్బుజరజశ్చకమే తులస్యా
లభ్యాపి వక్షసి పదం కిల భృత్యజష్టమ్ ।
యస్యాః స్వవీక్షణకృతేన్యసురప్రయాసః
తద్వద్వయం చ తవ పాదరజః ప్రపన్నాః ॥ 3౭ ॥

తన్నః ప్రసీద వృజినార్దన తేఽఙ్ఘ్రిమూలం
ప్రాప్తా విసృజ్య వసతీస్త్యదుపాసనాశాః ।
త్వత్సుందరస్మితనిరీక్షణతివ్రకామ-
తప్తాత్మనాం పురుషభూషణ దేహి దాస్యమ్ ॥ 3౮ ॥

వీక్ష్యాలకావృతముఖం తవ కుణ్డలశ్రీ-
గణ్డస్థలాధరసుధం హసితావలోకమ్ ।
దత్తాభయం చ భుజదణ్డయుగం విలోక్య
వక్షఃశ్రియైకరమణం చ భవామ దాస్యః ॥ 3౯ ॥

కాస్త్యఙ్గ తే కలపదాయతమూర్చ్ఛితేన
సమ్మోహితాఽఽర్యవరితాన్న చలేత్త్రిలోక్యామ్ ।
త్రైలోక్యసౌభగమిదం చ నిరీక్ష్య రూపం
యధోద్విజద్రుమమృగాః పులకాన్యబిభ్రన్ ॥ ౪౦ ॥

వ్యక్తం భవాన్ వ్రజభయార్తిహరోఽభిజాతో
 దేవో యథాఽఽదిపురుషః సురలోకగోప్తా ।
 తన్నో నిధేహి కరపఙ్కజమార్తబద్ధో
 తప్తస్తనేషు చ శిరఃసు చ కిఙ్కరీణామ్ ॥ ౪౧॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇతి విక్లవితం తాసాం శ్రుత్వా యోగేశ్వరేశ్వరః ।
 ప్రహస్య సదయం గోపీరాత్మరామోఽప్యరీరమత్ ॥ ౪౨॥

తాభిః సమేతాభిరుదారచేష్టితః
 ప్రియేక్షణోత్ఫుల్లముఖీభిరచ్యుతః ।
 ఉదారహాసద్విజకున్దదీధతి-
 ర్వ్యరోచత్రైణాఙ్క ఇవోడుభిర్వృతః ॥ ౪౩॥

ఉపగీయమాన ఉద్గాయన్ వనితాశతయూథపః ।
 మాలాం భిభ్రద్వైజయస్తీం వ్యచరన్మణ్డయన్ వనమ్ ॥ ౪౪॥

నద్యాః పులినమావిశ్య గోపీభిర్ద్రిమవాలకమ్ ।
 రేమే తత్తరలానన్దకుముదామోదవాయునా ॥ ౪౫॥

బాహుప్రసారపరిరమ్భకరాలకోరు-
 నీపీస్తనాలభననర్మనఖాగ్రపాతైః ।
 క్షేల్వల్యావలోకహసితైర్వ్యజసున్దరీణా-
 ముత్తమ్భయన్ రతిపతిం రమయాఞ్చకార ॥ ౪౬॥

ఏవం భగవతః కృష్ణాల్లబ్ధమానా మహాత్మనః ।
 ఆత్మానం మేనిరే స్త్రీణాం మానిన్యోఽభ్యధికం భువి ॥ ౪౭॥

తాసాం తత్సౌభగమదం వీక్ష్య మానం చ కేశవః ।
 ప్రశమాయ ప్రసాదాయ తత్రైవాన్తరధీయత ॥ ౪౮॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్ధే భగవతో రాసక్రీడావర్ణనం నామ
 ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౯ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ త్రింశోఽధ్యాయః - 30 ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అన్తర్లితే భగవతి సహసైవ వ్రజాఙ్గానాః ।

అతస్యంస్తమవక్షాణాః కరిణ్య ఇవ యూథపమ్ ॥ ౧॥

గత్యానురాగస్మితవిభ్రమేక్షితై-

ర్మనోరమాలాపవిహారవిభ్రమైః ।

ఆక్షిప్తచిత్తాః ప్రమదా రమావతే-

స్తాస్తా విచేష్టా జగ్రహుస్తదాత్మికాః ॥ ౨॥

గతిస్మితప్రేక్షణభాషణాదిషు

ప్రియాః ప్రియస్య ప్రతిరూఢమూర్తయః ।

అసావహం త్విత్సబలాస్తదాత్మికా

న్యవేదిషుః కృష్ణవిహారవిభ్రమాః ॥ 3॥

గాయన్త్య ఉచ్చైరముమేవ సంహతా

విచిక్కురున్మత్తకవద్వనాద్వనమ్ ।

పప్రచ్ఛురాకాశవదస్తరం బహి-

ర్భూతేషు సన్తం పురుషం వనస్పతీన్ ॥ ౪॥

దృష్టో వః కచ్చిదశ్వత్థ స్థ్లక్ష న్యగ్రోధ నో మనః ।

నన్దనూనుర్గతో హృత్వా ప్రేమహాసావతోకనైః ॥ ౫॥

కచ్చిత్కురబకాశోకనాగపున్నాగవమ్పకాః ।

రామానుజో మానిసినామితో దర్పహరస్మితః ॥ ౬॥

కచ్చిత్తులసి కల్యాణి గోవిన్దచరణప్రియే ।

సహ త్వాలికులైర్భిభ్రద్దృష్టస్తేఽతిప్రియోఽచ్యుతః ॥ ౭॥

మాలత్యదర్శి వః కచ్చిన్మల్లికే జాతి యూథికే ।

ప్రీతిం వో జనయన్ యాతః కరస్పర్శేన మాధవః ॥ ౮॥

చూతప్రియాలపనసాసనకోవిదార-

జమ్బ్వర్కబిల్వబకులామ్రకదమ్పనీపాః ।

యేఽన్యే పరార్థభవకా యమునోపకూలాః

శంసన్తు కృష్ణపదపిం రహితాత్మనాం నః || ౯ ||

కిం తే కృతం ఊతి తపో బత కేశవాఙ్ఘ్రి-
 స్పర్శోత్సవోత్పలకితాఙ్గరుమైర్విభాసి |
 అప్యఙ్ఘ్రిసమ్భవ ఉరుక్రమవిక్రమాద్వా
 ఆహో వరాహావపుషః పరిరమ్భణేన || ౧౦ ||

అప్యేణపత్స్యపగతః ప్రియయేహ గాత్రై-
 స్తన్వన్ దృశాం సఖి సునిర్వృతిమచ్యుతో వః |
 కాన్తాఙ్గసఙ్గకుచకుఙ్కుమరఙ్ఘాతాయాః
 కున్దస్రజః కులపతేరిహ వాతి గన్ధః || ౧౧ ||

బాహుం ప్రియాంస ఉపధాయ గృహీతపద్మో
 రామానుజస్తులసికాలికులైర్మదానైః |
 అన్వీయమాన ఇహ వస్తరవః ప్రణామం
 కిం వాభినన్దతి చరన్ ప్రణయావలోకైః || ౧౨ ||

పుచ్చతేమా లతా బాహూనప్యాఙ్ఘ్రిష్టా వసస్పతేః |
 నూనం తత్కరజస్పృష్టా బిభ్రత్సుత్పలకాన్యహో || ౧౩ ||

ఇత్యున్మత్తవచో గోప్యః కృష్ణాన్వేషణకాతరాః |
 లీలా భగవతస్తాస్తా హ్యనుచక్రన్తదాత్మికాః || ౧౪ ||

కస్యాశ్చిత్పూతనాయన్త్యాః కృష్ణాయన్త్యపిబత్సనమ్ |
 తోకాయిత్యా రుదత్యన్యా పదాహన్ శకటాయతీమ్ || ౧౫ ||

దైత్యాయిత్యా జహారాన్యామేకా కృష్ణార్భభావనామ్ |
 రిజుయామాస కాప్యఙ్ఘ్రి కర్షన్తి ఘోషనిఃస్వనైః || ౧౬ ||

కృష్ణరామాయితే ద్వే తు గోపాయన్త్యశ్చ కాశ్చన |
 వత్సాయతిం హన్తి చాన్యా తత్రైకా తు బకాయతీమ్ || ౧౭ ||

ఆహూయ దూరగా యద్వత్కృష్ణస్తమనుకుర్వతీమ్ |
 వేణుం క్వణన్తిం క్రీడన్తిమన్యాః శంసన్తి సాధ్వితి || ౧౮ ||

కస్యాఙ్ఘ్రిత్స్వభుజం న్యస్య చలన్త్యాహాపరా నను |
 కృష్ణోఽహం పశ్యత గతిం లలితామితి తన్మనాః || ౧౯ ||

మా బైష్ట వాతవర్షాభ్యాం తత్రాణం విహితం మయా |

ఇత్సుక్వైకేన హస్తేన యతస్త్వన్నిదధేఽమృరమ్ || ౨౦||

ఆరుహ్యైకా పదాఽఽక్రమ్య శిరస్యాహాపరాం నృప |
దుష్టాహే గచ్ఛ జాతోఽహం ఖలానాం నను దణ్ణధృక్ || ౨౧||

తత్త్రికోవాచ హే గోపా దావాగ్నిం పశ్యతోల్బణమ్ |
చక్షూంష్యాశ్వపిదధ్వం వో విధాస్యే క్షేమమజ్ఞాసా || ౨౨||

(బద్ధాన్యయా స్రజా కాచిత్తస్వీ తత్ర ఉలూఖలే |)
బద్నామి భాణ్ణభేత్తారం హైయజ్గవముషం త్వితి |
భీతా సుదృక్ పిధాయాస్యం భేజే భీతివిడమ్భనమ్ || ౨౩||

ఏవం కృష్ణం పృచ్ఛమానా వృన్దావనలతాస్తరూన్ |
వ్యచక్షత వనోద్దేశే పదాని పరమాత్మనః || ౨౪||

పదాని వ్యక్తమేతాని నన్దసూనోర్మహాత్మనః |
లక్ష్మ్యస్తే హి ధ్వజామోభజవజ్రాఙ్కశయవాదిభిః || ౨౫||

తైస్తిః పదైస్తత్పదవీమన్విచ్ఛన్త్యోఽగ్రతోఽబలాః |
పద్వః పదైః సుపుక్తాని విలోక్యార్తః సమబ్రువన్ || ౨౬||

కస్యాః పదాని చైతాని యాతాయా నన్దసూనునా |
అంసన్యస్తప్రకోష్ఠాయాః కరేణోః కరిణా యథా || ౨౭||

అనయాఽఽరాధితో నూనం భగవాన్ హరిరీశ్వరః |
యన్నో విహాయ గోవిందః ప్రీతో యామనయద్రహః || ౨౮||

ధన్యా అహో అమీ ఆలో్యో గోవిన్దాఙ్ఘ్రిజ్జరేణవః |
యాన్ బ్రహ్మేశౌ రమాదేవీ దధుర్మూర్ధ్వ్యఘనుత్తయే || ౨౯||

తస్యా అమూని నః క్షోభం కుర్వన్త్యుచ్చైః పదాని యత్ |
యైకాపహృత్య గోపీనాం రహో భుక్త్యేఽచ్యుతాధరమ్ || ౩౦||

న లక్ష్మ్యస్తే పదాన్యత్ర తస్యా నూనం తృణాఙ్కరైః |
ఖిద్యత్సుజాతాఙ్ఘ్రితలామున్నినే్య ప్రేయసీం ప్రియః || ౩౧||

ఇమాన్యధికమగ్నాని పదాని వహతో వధూమ్ |
గోప్యః పశ్యత కృష్ణస్య భారాక్రాన్తస్య కామినః || ౩౨||

అత్రావరోపితా కాన్తా పుష్పహేతోర్మహాత్మనా |

ఆత్ర ప్రనూనావచయః ప్రియార్థే ప్రేయసా కృతః ।
 ప్రపదాక్రమణే ఏతే పశ్యతాసకలే పదే ॥ 33॥
 కేశప్రసాధనం త్వత్త్ర కామిన్యాః కామినా కృతమ్ ।
 తాని చూడయతా కాంతాముపవిష్టమిహ ధ్రువమ్ ॥ 34॥
 రేమే తయా చాత్మరత ఆత్మారామోఽప్యఖణ్ణితః ।
 కామినాం దర్శయన్ దైన్యం స్త్రీణాం చైవ దురాత్మతామ్ ॥ 35॥
 ఇత్యేవం దర్శయన్త్యస్తాశ్చేరుర్గోప్యో విచేతసః ।
 యాం గోపీమనయత్కృష్ణో విహాయాన్యాః స్త్రియో వనే ॥ 36॥
 సా చ మేనే తదాఽఽత్మానం వరిష్ఠం సర్వయోషితామ్ ।
 హిత్వా గోపీః కామయానా మామసౌ భజతే ప్రియః ॥ 37॥
 తతో గత్వా వనోద్దేశం దృష్టా కేశవమబ్రవీత్ ।
 న పారయేఽహం చలితుం నయ మాం యత్ర తే మనః ॥ 38॥
 ఏవముక్తః ప్రియామాహ స్కంధ ఆరుహ్యతామితి ।
 తతశ్చాన్తర్దధే కృష్ణః సా వధూరన్వతప్యత ॥ 39॥
 హా నాథ రమణ ప్రేష్ఠ క్వాసి క్వాసి మహాభుజ ।
 దాస్యాస్తే కృపణాయా మే సఖే దర్శయ సన్నిధిమ్ ॥ 40॥
 అన్విచ్ఛన్తో భగవతో మార్గం గోప్యోఽవిదూరితః ।
 దదృశుః ప్రియవిశ్లేషమోహితాం దుఃఖితాం సఖీమ్ ॥ 41॥
 తయా కథితమాకర్ణ్య మానప్రాప్తిం చ మాధవాత్ ।
 అవమానం చ దౌరాత్మ్యాద్విస్మయం పరమం యయుః ॥ 42॥
 తతోఽవిశన్ వనం చన్ద్రజ్యోత్సాన్ను యావద్విభావ్యతే ।
 తమః ప్రవిష్టమాలక్ష్య తతో నివృతుః స్త్రియః ॥ 43॥
 తన్మనస్కొన్తదాలాపాన్తద్విచేష్టాన్తదాత్మికాః ।
 తద్గుణానేవ గాయన్తో నాత్మాగారాణి సస్మరుః ॥ 44॥
 పునః పులినమాగత్య కాలిన్ద్యాః కృష్ణభావనాః ।
 సమవేతా జగుః కృష్ణం తదాగమనకాఙ్గితాః ॥ 45॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్థే రాసక్రీడాయాం కృష్ణాన్వేషణం నామ
త్రింశోఽధ్యాయః ॥ 30 ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః - 30 ॥

గోప్య ఊచుః

జయతి తేఽధికం జన్మనా వ్రజః
శ్రయత ఇన్దిరా శశ్వదత్ర హి ।
దయిత దృశ్యతాం దిక్షు తావకా-
స్త్యయి ధృతాసవస్త్యాం విచిన్వతే ॥ ౧ ॥

శరదుదాశయే సాధుజాతస-
త్సరసిజోదర శ్రీముషా దృశా ।
సురతనాథ తేఽశుల్కదాసికా
వరద నిఘ్నతో నేహ కిం వధః ॥ ౨ ॥

విషజలాప్యయాద్వ్యాలరాక్షసా-
ద్వర్షమారుతాద్వైద్యుతానలాత్ ।
వృషమయాత్మజాద్విశ్వతోభయా-
దృషభ తే వయం రక్షితా ముహుః ॥ 3 ॥

న ఖలు గోపికానన్దనో భవా-
నఖిలదేహినామన్తరాత్మదృక్ ।
విఖనసార్థితో విశ్వగుప్తయే
సఖ ఉదేయివాన్ సాత్వతాం కులే ॥ ౪ ॥

విరచితాభయం వృష్టిధుర్య తే
చరణమీయుషాం సంసృతేర్భయాత్ ।
కరసరోరుహం కాన్త కామదం
శిరసి ధేహి నః శ్రీకరగ్రహమ్ ॥ ౫ ॥

వ్రజజనార్తిహాన్ వీరయోషితాం

నిజజనస్మయధ్వంసనస్మిత |
 భజ సఖే భవత్కింకరీః స్మ నో
 జలరుహాననం చారు దర్శయ || ౬ ||

ప్రణతదేహినాం పాపకర్షణం
 తృణచరానుగం శ్రీనికేతనమ్ |
 ఫణిఫణార్చితం తే పదామ్బుజం
 కృణు కుచేషు నః కృన్తి హృచ్చయమ్ || ౭ ||

మధురయా గిరా వల్గవాక్యయా
 బుధమనోజ్ఞయా పుష్కరేక్షణ |
 విధికరీరిమా వీర ముహ్యతీ-
 రధరసీధునాఽఽప్యాయయస్వ నః || ౮ ||

తవ కథామృతం తప్తజీవనం
 కవిభిరీడితం కల్మషాపహమ్ |
 శ్రవణమగ్గలం శ్రీమదాతతం
 భువిగృణన్తి తే భూరిదా జనాః || ౯ ||

ప్రహసితం ప్రియప్రేమవీక్షణం
 విహరణం చ తే ధ్యానమగ్గలమ్ |
 రహసి సంవిదో యా హృదిస్పృశః
 కుహక నో మనః క్షోభయన్తి హి || ౧౦ ||

చలసి యద్వ్యజాచ్ఛారయన్ పశూన్
 నలినసున్దరం నాథ తే పదమ్ |
 శిలతృణాఙ్కరైః సీదతీతి నః
 కలిలతాం మనః కాన్త గచ్ఛతి || ౧౧ ||

దినపరిక్షయే నీలకున్తలై-
 ర్వనరుహాననం బిభ్రదావృతమ్ |
 ఘనరజస్వలం దర్శయన్ ముహు-
 ర్మనసి నః స్మరం వీర యచ్ఛసి || ౧౨ ||

ప్రణతకామదం పద్మజార్చితం
 ధరణిమణ్డనం ధ్యేయమాపది |
 చరణపఙ్కజం శన్తమం చ తే

రమణ నః స్తనేష్వర్పయాధిహన్ ॥ ౧౩॥

సురతవర్ధనం శోకనాశనం
స్వరితవేణునా సుష్టు చుమ్భితమ్ ।
ఇతరరాగ-విస్మారణం నృణాం
వితర పీర నస్తైధరామృతమ్ ॥ ౧౪॥

అటతి యద్భవానహ్ని కాననం
త్రుటిర్యుగాయతే త్వామపశ్యతామ్ ।
కుటిలకుస్తలం శ్రీముఖం చ తే
జడ ఉదీక్షతాం పక్షుకృద్భృశామ్ ॥ ౧౫॥

పతిసుతాన్వయభ్రాతృభాన్ధవా-
నతివిలక్ష్మ్య తేఽన్వచ్యుతాగతాః ।
గతివిదస్తవోద్ధీతమోహితాః
కీతవ యోషితః కస్యజేన్నిశి ॥ ౧౬॥

రహసి సంవిదం హృచ్చయోదయం
ప్రహసితాననం ప్రేమవీక్షణమ్ ।
బృహదురః శ్రియో వీక్ష్య ధామ తే
ముహురతి స్పృహో ముహ్యతే మనః ॥ ౧౭॥

వ్రజవనోకసాం వ్యక్తిరజ్గ తే
వృజినహస్త్యలం విశ్వమగ్గలమ్ ।
త్యజ మనాక్ చ నస్త్యత్స్పృహోత్మనాం
స్వజనహృద్రుజాం యన్నిషాదనమ్ ॥ ౧౮॥

యత్తే సుజాత చరణామ్బురుహం స్తనేషు
భీతాః శనైః ప్రియ దధీమహి కర్కశేషు ।
తేనాటవీమటసి తద్వ్యథతే న కింస్వితే
కూర్వాదిభిరభ్రమతి ధీర్భవదాయుషాం నః ॥ ౧౯॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే రాసక్రీడాయాం గోపికాగీతం
నామైకత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౩౧॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః - 3౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి గోప్యః ప్రగాయన్త్యః ప్రలపన్త్యశ్చ చిత్రధా ।

రురుదుః సుస్వరం రాజన్ కృష్ణదర్శనలాలసాః ॥ ౧ ॥

తాసామావిరభూచ్ఛౌరిః స్మయమానముఖామ్బుజః ।

పీతామ్బురధరః స్రగ్వీ సాక్షాన్మన్మథమన్మథః ॥ ౨ ॥

తం విలోక్యగతం ప్రేష్ఠం ప్రీత్యుత్ఫుల్లదృశోఽబలాః ।

ఉత్తస్థుర్యుగపత్సర్వాస్తస్వః ప్రాణమివాగతమ్ ॥ 3 ॥

కాచిత్కరామ్బుజం శౌరేర్జగృహేఽఙ్జులినా ముదా ।

కాచిద్దధార తద్భాహుమనే చన్దనరూషితమ్ ॥ ౪ ॥

కాచిదఙ్జులినాగృహ్ణోత్తస్వీ తామ్బూలచర్వితమ్ ।

ఏకా తదఙ్ఘ్రికమలం సన్తప్తా స్తనయోరథాత్ ॥ ౫ ॥

ఏకా భ్రుకుటిమాబధ్య ప్రేమసంరమ్భవిహ్వలా ।

ఘ్నస్త్రీవైక్షత్కటాక్షేపైః సన్దష్టదశనచ్ఛదా ॥ ౬ ॥

అపరానిమిషద్దృగ్భ్యాం జషాణా తన్ముఖామ్బుజమ్ ।

ఆపీతమపి నాతృప్యతస్సన్తచ్ఛరణం యథా ॥ ౭ ॥

తం కాచిన్నేత్రరన్ధ్రేణ హృదికృత్య నిమీల్య చ ।

పులకాఙ్గ్యపగుహ్యోస్తే యోగీవానన్దసమ్ముతా ॥ ౮ ॥

సర్వాస్తాః కేశవాలోకపరమోత్సవనిర్వృతాః ।

జహుర్విరహజం తాపం ప్రాఙ్ఞం ప్రాప్య యథా జనాః ॥ ౯ ॥

తాభిర్విధూతశోకాభిర్భగవానమ్యతో వృతః ।

వ్యరోచతాధికం తాత పురుషః శక్తిభిర్యథా ॥ ౧౦ ॥

తాః సమాదాయ కాలిన్ద్యా నిర్విశ్య పులినం విభుః ।

వికసత్కన్దమన్దారసురభ్యనిలషట్పదమ్ ॥ ౧౧ ॥

శరచ్ఛన్ద్రాంశుసన్తోహధ్యస్తదోషాతమః శివమ్ ।

కృష్ణాయా హస్తతరలాచితకోమలవాలుకమ్ || ౧౨||

తద్ధర్మనాహ్లాదవిధూతహృద్బ్రజో
మనోరథాన్తం శ్రుతయో యథా యయుః |
స్వైరుత్తరీయైః కుచకుంజుమాఙ్కితై-
రచీక్ష్మపన్నాసనమాతృబంధవే || ౧౩||

తత్రోపవిష్టో భగవాన్ స ఈశ్వరో
యోగేశ్వరాస్తర్షుది కల్పితాసనః |
చకాస గోపీపరిషద్గతోఽర్చిత-
స్త్రైలోక్యలక్ష్మ్యైకపదం వపుర్దధత్ || ౧౪||

సభాజయిత్వా తమనగ్గదీపనం
సహాసలీలేక్షణవిభ్రమభ్రువా |
సంస్పర్శనేనాంజుకృతాఙ్గిహస్తయోః
సంస్తుత్య ఈషత్కుపితా బభాషిరే || ౧౫||

గోప్య ఊచుః
భజతోఽనుభజన్వైక ఏక ఏతద్విపర్యయమ్ |
నోభయాంశ్చ భజన్వైక ఏతన్నో బ్రూహి సాధు భోః || ౧౬||

శ్రీభగవానువాచ
మిథో భజన్తి యే సఖ్యః స్వార్థైకాన్తోద్యమా హి తే |
న తత్ర సౌహృదం ధర్మః స్వార్థార్థం తద్ధి నాన్యథా || ౧౭||

భజన్త్యభజతో యే వై కరుణాః పితరౌ యథా |
ధర్మో నిరపవాదోఽత్ర సౌహృదం చ సుమధ్యమాః || ౧౮||
భజతోఽపి న వై కేచిద్భజన్త్యభజతః కుతః |
ఆత్మారామా హ్యోష్టకామా అకృతజ్ఞా గురుద్రుహాః || ౧౯||

నాహం తు సఖ్యో భజతోఽపి జన్తాన్
భజామ్యమీషామనువృత్తివృత్తయే |
యథాధనో లబ్ధధనే వినష్టే
తచ్చిన్తయాన్యన్నిభృతో న వేద || ౨౦||

ఏవం మదర్థోఽజ్ఞితతోకవేద-
స్వానాం హి వో మయ్యనువృత్తయేఽబలాః |

మయా పరోక్షం భజతా తిరోహితం

మాసూయితం మార్హథ తత్ప్రియం ప్రియాః || ౨౧||

న పారయేహం నిరవద్యసంయుజాం

స్వసాధుకృత్యం విబుధాయుషాపి వః |

యా మాభజన్ దుర్జరగేహశృంఖలాః

సంవృశ్చ్య తద్వః ప్రతియాతు సాధునా || ౨౨||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్థే రాసక్రీడాయాం గోపీసాన్త్వనం నామ

ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః || ౩౨||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ౩౩ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్థం భగవతో గోప్యః శ్రుత్వా వాచః సుపేళలాః |

జహర్విరహజం తాపం తదజ్ఞోపచితాశిషః || ౧||

తత్రారభత గోవిన్దో రాసక్రీడామనువ్రతైః |

స్త్రీరత్నైరన్వితః స్త్రీరన్యోన్య్యాబద్ధబాహుభిః || ౨||

రాసోత్సవః సమ్ప్రవృత్తో గోపీమణ్డలమణ్డితః |

యోగేశ్వరేణ కృష్ణేన తాసాం మధ్యే ద్వయోర్ద్వయోః |

ప్రవిష్టేన గృహీతానాం కణ్ఠే స్వనికటం స్త్రియః || ౩||

యం మన్యేరన్ నభస్తావద్విమానశతసంకలమ్ |

దివోకసాం సదారాణామౌత్సుక్యాపహృతాత్మనామ్ || ౪||

తతో దున్దుభయో నేదుర్నిపేతుః పుష్పవృష్టయః |

జగుర్గర్గర్వపతయః సస్త్రీకాస్తద్వ్యశోఽమలమ్ || ౫||

వలయానాం నూపురాణాం కింకీణీనాం చ యోషితామ్ |

సప్రియాణామభూచ్ఛబ్దస్తుములో రాసమణ్డలే || ౬||

తత్రాతిశుశుభే తాభిర్భగవాన్ దేవకీసుతః ।
మధ్యే మణీనాం హైమానాం మహామరకతో యథా ॥ ౭ ॥

పాదన్యాసైర్భుజవిధుతిభిః సస్మితైర్భూవిలాసైః
భజ్యన్ మధ్యైశ్చలకుచపటైః కుణ్డలైర్గణ్డలోలైః ।
స్విద్యన్ ముఖ్యః కబరరశనాగ్రస్థయః కృష్ణవధోఽ
గాయన్త్యస్తం తడిత ఇవ తా మేషుచక్రే విరేజః ॥ ౮ ॥

ఉచ్చైర్జగుర్నృత్యమానా రక్తకణ్ఠోఽ రతిప్రియాః ।
కృష్ణాభిమర్కముదితా యద్గీతేనేదమావృతమ్ ॥ ౯ ॥

కాచిత్సమం ముకునేన స్వరజాతీరమిశ్రితాః ।
ఉన్నినేఽ పూజితా తేన ప్రీయతా సాధు సాధ్యతి ।
తదేవ ద్రువమున్నినేఽ తస్యై మానం చ బహ్వాదాత్ ॥ ౧౦ ॥

కాచిద్రాసపరిశ్రాంతా పార్శ్వస్థస్య గదాభృతః ।
జగ్రాహ బాహునా స్కంధం శ్లథద్వలయమల్లికా ॥ ౧౧ ॥

తత్రైకాంసగతం బాహుం కృష్ణస్యోత్పలసౌరభమ్ ।
చన్దనాలిప్తమాఘ్రాయ హృష్టరోమా చుచుమ్భ హా ॥ ౧౨ ॥

కస్యాశ్చిన్నాట్యవిక్షిప్తకుణ్డలత్విషమణ్డీతమ్ ।
గణ్డం గణ్డే సన్దధత్యా అదాత్తామ్బాలచర్వితమ్ ॥ ౧౩ ॥

నృత్యస్త్రీ గాయతీ కాచిత్కూజన్నూపురమేఖలా ।
పార్శ్వస్థాచ్యుతహస్తాబ్జం శ్రాంతాధాత్తనయోః శివమ్ ॥ ౧౪ ॥

గోప్యో లభ్యాచ్యుతం కాన్తం శ్రియ ఏకాన్తవల్లభమ్ ।
గృహీతకణ్ఠ్యస్తద్దోర్భ్యాం గాయన్త్యస్తం విజప్రీరే ॥ ౧౫ ॥

కర్ణోత్పలాలకవిటజ్కకపోలఘర్మ-
వక్త్రశ్రియో వలయనూపురఘోషవాద్యైః ।
గోప్యః సమం భగవతా నన్పతుః స్వకేశ-
స్సస్రజో భ్రమరగాయకరాసగోష్ఠ్యామ్ ॥ ౧౬ ॥

ఏవం పరిష్యజ్గకరాభిమర్క-
స్నిగ్ధేక్షణోద్ధామవిలాసహాసైః ।
రేమే రమేశో వ్రజసున్దరీభి-

ర్యథార్భకః స్వప్రతిబిమ్బవిభ్రమః ॥ ౧౭ ॥

తదఙ్గసఙ్గప్రముదాకులేన్ద్రియాః

కేశాన్ దుకూలం కుచపట్టికాం వా ।

నాఙ్జః ప్రతివ్యోఢుమలం వ్రజస్త్రియో

విస్తస్తమాలాభరణాః కురూద్వహ ॥ ౧౮ ॥

కృష్ణవిక్రీడితం వీక్ష్య ముముహుః ఖేచరస్త్రియః ।

కామార్దితాః శశాఙ్కశ్చ సగణో విస్మితోఽభవత్ ॥ ౧౯ ॥

కృత్వా తావన్తమాత్మానం యావత్గ్రోపయోషితః ।

రేమే స భగవాన్స్తాభిరాత్మారామోఽపి లీలయా ॥ ౨౦ ॥

తాసామతివిహారేణ శ్రాన్తానాం వదనాని సః ।

ప్రామృజత్కరుణః ప్రేష్టా శన్తమేనాఙ్గపాణినా ॥ ౨౧ ॥

గోప్యః స్ఫురత్పురటకుణ్డలకున్తలత్విడ్-

గణ్డశ్రియా సుధితహాసనిరీక్షణేన ।

మానం దధత్య ఋషభస్య జగుః కృతాని

పుణ్యాని తత్కరరుహస్పర్శప్రమోదాః ॥ ౨౨ ॥

తాభిర్యుతః శ్రమమపోహితుమఙ్గసఙ్గ-

ఘృష్టస్రజః స కుచకుఙ్కమరఙ్జితాయాః ।

గన్ధర్వపాలిభిరనుద్రుత ఆవిశద్వాః

శ్రాన్తో గణిభిరిభరాడివ భిన్నసేతుః ॥ ౨౩ ॥

సోఽమ్భస్యలం యువతిభిః పరిషిచ్యమానః

ప్రేష్టేక్షితః ప్రహసతీభిరితస్తతోఽఙ్గ ।

వైమానికైః కుసుమవర్షిభిరీడ్యమానో

రేమే స్వయం స్వరతిరత్ర గజేన్ద్రలీలః ॥ ౨౪ ॥

తతశ్చ కృష్ణోపవనే జలస్థల-

ప్రసూనగన్ధానిలజుష్టదిక్తటీ ।

చచార భృఙ్గప్రమదాగణావృతో

యథా మదమ్యుద్ధ్వరదః కరేణుభిః ॥ ౨౫ ॥

ఏవం శశాఙ్కంశువిరాజితా నిశాః

స సత్యకామోఽనురతాబలాగణః ।

సిషేవ ఆత్మన్యవరుద్ధసౌరతః

సర్వాః శరత్కావ్యకథారసాశ్రయాః ॥ ౨౬ ॥

రాజోవాచ

సంస్థాపనాయ ధర్మస్య ప్రశమాయేతరస్య చ ।

అవతీర్ణో హి భగవానంశేన జగదీశ్వరః ॥ ౨౭ ॥

స కథం ధర్మనేతూనాం వక్తా కర్తాభిరక్షితా ।

ప్రతిపమాచరద్భ్రహ్మాన్ పరదారాభిమర్శనమ్ ॥ ౨౮ ॥

అప్రకామో యదుపతిః కృతవాన్ వై జగుప్సితమ్ ।

కిమభిప్రాయ ఏతం నః సంశయం ఛిన్ది సువ్రత ॥ ౨౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ధర్మవ్యతిక్రమో దృష్టః ఈశ్వరాణాం చ సాహసమ్ ।

తేజీయసాం న దోషాయ వహ్నేః సర్వభుజో యథా ॥ ౩౦ ॥

నైతత్సమాచరేజ్ఞాతు మనసాపి హ్యనీశ్వరః ।

విసశ్యత్యాచరన్ మౌఢ్యాద్యథా రుద్రోఽభిజం విషమ్ ॥ ౩౧ ॥

ఈశ్వరాణాం వచః సత్యం తథైవాచరితం క్వచిత్ ।

తేషాం యత్స్వవచోయుక్తం బుద్ధిమాంస్తత్సమాచరేత్ ॥ ౩౨ ॥

కుశలాచరితేషామిహ స్వార్థో న విద్యతే ।

విపర్యయేణ వానర్థో నిరహఙ్కారిణాం ప్రభో ॥ ౩౩ ॥

కిముతాఖిలసత్త్వానాం తిర్యక్మర్త్యదివౌకసామ్ ।

ఈశితృశ్చేశితవ్యానాం కుశలాకుశలాన్వయః ॥ ౩౪ ॥

యత్పాదపఙ్కజపరాగనిషేవత్పప్తా

యోగప్రభావవిధుతాఖిలకర్మబన్ధాః ।

స్వైరం చరన్తి మునయోఽపి న నహ్యమానా-

స్తస్యేచ్ఛయాఽఽత్తవపుషః కుత ఏవ బన్ధః ॥ ౩౫ ॥

గోపినాం తత్ప్రతీనాం చ సర్వేషామేవ దేహినామ్ ।

యోఽన్తశ్చరతి సోఽధ్యక్షః క్రీడనేనేహ దేహభాక్ ॥ ౩౬ ॥

అనుగ్రహాయ భూతానాం మానుషం దేహమాస్థితః ।

భజతే తాదృశిః క్రీడా యాః శ్రుత్వా తత్పరో భవేత్ ॥ ౩౭ ॥

నానూయన్ ఖలు కృష్ణాయ మోహితాస్తస్య మాయయా ।
 మన్యమానాః స్వపార్శ్వస్థాన్ స్వాన్ స్వాన్ దారాన్ వ్రజౌకసః ॥ ౩౨ ॥
 బ్రహ్మరాత్ర ఉపావృత్రే వాసుదేవానుమోదితాః ।
 అనిచ్ఛన్త్యై యయుర్గోప్యః స్వగృహాన్ భగవత్ప్రియాః ॥ ౩౯ ॥
 విక్రీడితం వ్రజవధూభిరిదం చ విష్ణోః
 శ్రద్ధాన్వితోఽనుశృణుయాదథ వర్ణయేద్యః ।
 భక్తిం పరాం భగవతి ప్రతిలభ్య కామం
 హృద్రోగమాశ్వపహినోత్యచిరేణ ధీరః ॥ ౪౦ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
 సంహితాయాం దశమస్కంధే పూర్వార్ధే రాసక్రీడావర్ణనం
 నామ త్రయస్త్రిశోఽధ్యాయః ॥ ౩౩ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ చతుస్త్రిశోఽధ్యాయః - ౩౪ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 ఏకదా దేవయాత్రాయాం గోపాలా జాతకౌతుకాః ।
 అనోభిరనడుద్యుక్తైః ప్రయయుస్తేఽమ్బికావనమ్ ॥ ౧ ॥
 తత్ర స్నాత్వా సరస్వత్యాం దేవం పశుపతిం విభుమ్ ।
 ఆనర్చుర్వజ్రైర్భక్త్యా దేవీం చ నృపతేఽమ్బికామ్ ॥ ౨ ॥
 గావో హిరణ్యం వాసాంసి మధు మధ్వన్నమాదృతాః ।
 బ్రాహ్మణేభ్యో దదుః సర్వే దేవో నః ప్రీయతామితి ॥ ౩ ॥
 ఊషుః సరస్వతీతీరే జలం ప్రాశ్య ధృతవ్రతాః ।
 రజసిం తాం మహాభాగా నన్దసునన్దకాదయః ॥ ౪ ॥
 కశ్చిన్మహానహిస్తస్మిన్ విపినేఽతిబుభుక్షితః ।
 యదృచ్ఛయాఽఽగతో నన్దం శయానమురగోఽగ్రసీత్ ॥ ౫ ॥
 స చుక్రోశాహినా గ్రస్తః కృష్ణ కృష్ణ మహానయమ్ ।

సర్వో మాం గ్రసతే తాత ప్రపన్నం పరిమోచయ ॥ ౬ ॥

తస్య చాక్రన్ధితం శ్రుత్వా గోపాలాః సహసోత్థితాః ।
గ్రస్తం చ దృష్ట్వా విభ్రాంతాః సర్పం వివ్యధురుల్కుకైః ॥ ౭ ॥

అలాత్తైర్దహ్యమానోఽపి నాముఞ్చత్తమురజ్గమః ।
తమస్పృశత్పదాభ్యేత్య భగవాన్ సాత్వతాం పతిః ॥ ౮ ॥

స వై భగవతః శ్రీమత్పాదస్పర్శహతాశుభః ।
భేజే సర్పవపుర్నిత్వా రూపం విద్యాధరాఝ్రితమ్ ॥ ౯ ॥

తమపుచ్చధృషీకేశః ప్రణతం సముపస్థితమ్ ।
దీప్యమానేన వపుషా పురుషం హేమమాలినమ్ ॥ ౧౦ ॥

కో భవాన్ పరయా లక్ష్మ్యా రోచతేఽద్భుతదర్శనః ।
కథం జగుపిపితామేతాం గతిం వా ప్రాపితోఽవశః ॥ ౧౧ ॥

సర్ప ఉవాచ

అహం విద్యాధరః కశ్చిత్సుదర్శన ఇతి శ్రుతః ।
శ్రియా స్వరూపసమృత్యా విమానేనాచరం దిశః ॥ ౧౨ ॥

ఋషీన్ విరూపానజ్గిరసః ప్రాహసం రూపదర్పితః ।
తైరిమాం ప్రాపితో యోనిం ప్రలభైః స్వేన పాప్మనా ॥ ౧౩ ॥

శాపో మేఽనుగ్రహాయైవ కృతస్తైః కరుణాత్మభిః ।
యదహం లోకగురుణా పదా స్పృష్టో హతాశుభః ॥ ౧౪ ॥

తం త్వాహం భవభీతానాం ప్రపన్నానాం భయాపహమ్ ।
ఆపుచ్చే శాపనిర్ముక్తః పాదస్పర్శాదమీవహన్ ॥ ౧౫ ॥

ప్రపన్నోఽస్మి మహాయోగిన్ మహాపురుష సత్వతే ।
అనుజాసీహి మాం దేవ సర్వలోకేశ్వరేశ్వర ॥ ౧౬ ॥

బ్రహ్మదణ్డాద్విముక్తోఽహం సద్యస్తేఽచ్యుత దర్శనాత్ ।
యన్నామ గృష్ణాన్నఖిలాన్ శ్రోతృనాత్మానమేవ చ ।
సద్యః పునాతి కిం భూయస్తస్య స్పృష్టః పదా హి తే ॥ ౧౭ ॥

ఇత్యనుజ్ఞాప్య దాశార్హం పరిక్రమ్యాభివన్ద్య చ ।
సుదర్శనో దీవం యాతః కృచ్ఛాన్నన్దశ్చ మోచితః ॥ ౧౮ ॥

నిశామ్య కృష్ణస్య తదాత్మవైభవం

వ్రజౌకసో విస్మితచేతనస్తతః ।
 సమాప్య తస్మిన్నియమం పునర్వ్రజం
 నృపాయయుస్తత్కథయంత ఆదృతాః ॥ ౧౯ ॥
 కదాచిదథ గోవిన్దో రామశ్చాద్భుతవిక్రమః ।
 విజప్రాతుర్వనే రాత్ర్యాం మధ్యగౌ వ్రజయోషితామ్ ॥ ౨౦ ॥
 ఉపగీయమానౌ లలితం స్త్రీజవైర్బద్ధసౌహృదైః ।
 స్వలక్ష్మృతానులిప్తాఙ్గౌ ప్రగీయణౌ విరజోఽమృరౌ ॥ ౨౧ ॥
 నిశాముఖం మానయంతావుదితోడుపతారకమ్ ।
 మల్కికాగంధమత్తాలిజష్టం కుముదవాయునా ॥ ౨౨ ॥
 జగతుః సర్వభూతానాం మనఃశ్రవణమజ్గలమ్ ।
 తౌ కల్పయంతౌ యుగపత్స్వరమణ్ణలమూర్చ్ఛితమ్ ॥ ౨౩ ॥
 గోప్యస్తద్గీతమాకర్ణ్య మూర్చ్ఛితా నాచిదన్ నృప ।
 స్రంసద్ధకూలమాత్మానం స్రస్తకేశసజం తతః ॥ ౨౪ ॥
 ఏవం విక్రీడతోః స్వైరం గాయతోః సమ్ప్రమత్తవత్ ।
 శఙ్ఖచూడ ఇతి ఖ్యాతో ధనదానుచరోఽభ్యగాత్ ॥ ౨౫ ॥
 తయోర్నిరీక్షతో రాజంస్తన్నాథం ప్రమదాజనమ్ ।
 క్రోశంతం కాలయామాస దిశ్యుదీచ్యామశక్కితః ॥ ౨౬ ॥
 క్రోశంతం కృష్ణ రామేతి విలోక్య స్వపరిగ్రహమ్ ।
 యథా గా దస్యనా గ్రస్తా భ్రాతరావన్వధావతామ్ ॥ ౨౭ ॥
 మా బైష్టేత్యభయారావౌ శాలహస్తా తరస్వినౌ ।
 ఆనేదతుస్తం తరసా త్వరితం గుహ్యాకాథమమ్ ॥ ౨౮ ॥
 స వీక్ష్య తావనుప్రాప్తౌ కాలమృత్యూ ఇవోద్విజన్ ।
 విసృజ్య స్త్రీజనం మూఢః ప్రాద్రవజ్జివితేచ్ఛయా ॥ ౨౯ ॥
 తమన్వధావద్గోవిన్దో యత్ర యత్ర స ధావతి ।
 జహీర్షుస్తచ్ఛిరోరత్నం తస్థౌ రక్షన్ స్త్రీయో బలః ॥ ౩౦ ॥
 అవిదూర ఇవాభ్యేత్య శిరస్తస్య దురాత్మనః ।
 జహార ముష్టివైవాజ్ఞ సహచూడామణిం విభుః ॥ ౩౧ ॥
 శఙ్ఖచూడం నిహత్యైవం మణిమాదాయ భాస్వరమ్ ।

అగ్రజాయాదదాత్ప్రిత్యా పశ్యన్తీనాం చ యోషితామ్ || ౩౨||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే శఙ్ఖచూడవధో నామ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః || ౩౪||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| పంచత్రింశోఽధ్యాయః - ౩౫ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

గోప్యః కృష్ణే వనం యాతే తమనుద్రుతచేతసః |

కృష్ణలీలాః ప్రగాయన్తోఽ నిన్యర్దుఃఖేన వాసరాన్ || ౧||

గోప్యః ఊచుః

వామబాహుకృతవామకపోలో

వల్గితభ్రురధరాంబితవేణుమ్ |

కోమలాఙ్గులిభిరాశ్రితమార్గం

గోప్యః ఈరయతి యత్ర ముకుందః || ౨||

వ్యోమయానవనితాః సహసిద్ధై-

ర్విస్మితాస్తదుపధార్య సలఙ్గాః |

కామమార్గణసమర్పితచిత్తాః

కశ్మలం యయురపస్పృతసీవ్యః || ౩||

హస్త చిత్రమబలాః శృణుతేదం

హారహాస ఉరసి స్థిరవిద్యుత్ |

నన్దనూనురయమార్తజనానాం

నర్మదో యర్హి కూజితవేణుః || ౪||

వృన్దశో వ్రజవృషా మృగగావో

వేణువాద్యహృతచేతస ఆరాత్ |

దన్తదష్టకవలా ధృతకర్ణా

నిద్రితా లిఖితచిత్రమివాసన్ || ౫||

బర్హిణస్తబకధాతుపలాశై-

ర్షధమల్లపరిబర్హవిడమ్భుః ।
 కర్షిచిత్సబల ఆలి సగోపై-
 ధాః సమాహ్వాయతి యత్ర ముకున్ధః ॥ ౬॥

తర్హి భగ్నగతయః సరితో వై
 తత్పదామ్బుజరజోఽనిలనీతమ్ ।
 స్పృహయతీర్వయమివాబహుపుణ్యాః
 ప్రేమవేపితభుజాః స్తిమితాపః ॥ ౭॥

అనుచరైః సమనువర్ణితపీఠ్య
 ఆదిపూరుష ఇవాచలభూతిః ।
 వనచరో గిరితటేషు చరన్తి-
 ర్వేణునాఽఽహ్వాయతి గాః స యదా హి ॥ ౮॥

వనలతాస్తరవ ఆత్మని విష్ణుం
 వ్యజ్ఞాయన్త్య ఇవ పుష్పఫలాఢ్యాః ।
 ప్రణతభారవిటపా మధుధారాః
 ప్రేమహృష్టతనవః సస్పృజః స్మ ॥ ౯॥

దర్శనీయతిలకో వనమాలా-
 దివ్యగన్ధతులనీమధుమత్తైః ।
 అలికులైరలఘుగీతమభీష్ట-
 మాద్రియన్ యర్హి సన్ధితవేణుః ॥ ౧౦॥

సరసి సారసహంసవిహ్లా-
 శ్చారుగీతహృతచేతన ఏత్య ।
 హరిముపాసత తే యతచిత్తా
 హన్త మీలితదృశో ధృతమౌనాః ॥ ౧౧॥

సహబలః స్రగవతంసవిలాసః
 సానుషు క్షితిభృతో వ్రజదేవ్యః ।
 హర్షయన్ యర్హి వేణురవేణ
 జాతహర్ష ఉపరమ్భతి విశ్వమ్ ॥ ౧౨॥

మహదతిక్రమణశక్తితచేతా
 మన్దమన్దమనుగర్జతి మేఘః ।

సుహృదమభ్యవర్షతుమనోభి-
శ్చాయయా చ విదధత్ప్రతపత్రమ్ || ౧౩||

వివిధగోపచరణేషు విదగ్ధో
వేణువాద్య ఉరుధా నిజశిక్షాః |
తవ సుతః సతి యదాధరబిమ్బే
దత్తవేణురనయత్స్వరజాతీః || ౧౪||

సవనశస్తదుపధార్య సురేశాః
శక్రశర్వపరమేష్టిపురోగాః |
కవయ ఆనతకన్ధరచిత్తాః
కశ్మలం యయురనిశ్చితతత్త్వాః || ౧౫||

నిజపదాబ్జదలైర్ధ్వజవజ్ర-
నీరజాఙ్కుశవిచిత్రలలామైః |
వ్రజభువః శమయన్ ఖురతోదం
వర్షధుర్యగతిరీడితవేణుః || ౧౬||

వ్రజతి తేన వయం సవిలాస
వీక్షణార్పితమనోభవవేగాః |
కుజగతిం గమితా న విదామః
కశ్మలేన కబరం వసనం వా || ౧౭||

మణిధరః క్వచిదాగణయన్ గా
మాలయా దయిత గన్ధతులస్యాః |
ప్రణయినోఽనుచరస్య కదాంసే
ప్రక్షిపన్ భుజమగాయత యత్ర || ౧౮||

క్వణితవేణురవవఞ్చితచిత్తాః
కృష్ణమన్వసత కృష్ణగృహిణ్యః |
గుణగణార్ణమనుగత్స్య హరిణ్యో
గోపికా ఇవ విముక్తగృహాశాః || ౧౯||

కున్దదామకృతకౌతుకవేషో
గోపగోధనవృతో యమునాయామ్ |
నన్దసూనురనఘే తవ వత్సో

నర్మదః ప్రణయిణాం విజహార ॥ ౨౦॥

మన్దవాయురుపవాత్యనకూలం
మానయన్ మలయజస్పర్శేన ।
వస్థినస్తముపదేవగణా యే
వాద్యగీతబలిభిః పరివవ్రుః ॥ ౨౧॥

వత్సలో వ్రజగవాం యదగధ్రో
వన్ద్యమానచరణః పథి వృద్ధైః ।
కృత్స్నగోధనముపోహ్య దినాన్తే
గీతవేణురనుగేడితకీర్తిః ॥ ౨౨॥

ఉత్సవం శ్రమరుచాపి దృశీనా-
మున్నయన్ ఖురరజశ్చురితస్రక్ ।
దిత్సయైతి సుహృదాశిష ఏష
దేవకీజతరభూరుడురాజః ॥ ౨౩॥

మదవిఘ్నూర్ణితలోచన ఈష-
న్మానదః స్వసుహృదాం వనమాలీ ।
బదరపాణువదనో మృదుగణ్డం
మణ్డయన్ కనకకుణ్డలలఙ్కౌఢ్య ॥ ౨౪॥

యదుపత్తిర్ద్విరదరాజవిహారో
యామినీపతిరివైష దినాన్తే ।
ముదితవక్త్ర ఉపయాతి దురన్తం
మోచయన్ వ్రజగవాం దినతాపమ్ ॥ ౨౫॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం వ్రజస్త్రియో రాజన్ కృష్ణలీలా ను గాయతిః ।
రేమిరేఽహఃసు తచ్చిత్తాస్తన్మనస్కా మహోదయాః ॥ ౨౬॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే వృన్దావనకీడాయాం గోపికాయుగలగీతం
నామ పంచత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౩౫॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ పట్రింశోఽధ్యాయః - 3౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ తర్వాగతో గోష్ఠమరిష్టో వృషభాసురః ।
 మహీం మహాకకుత్కాయః కమ్పయన్ ఖురవిక్షతామ్ ॥ ౧॥

రమ్భమాణః ఖరతరం పదా చ విలిఖన్ మహీమ్ ।
 ఉద్యమ్య పుచ్చం వప్రాణి విషాణాగ్రేణ చోద్ధరన్ ॥ ౨॥

కిఞ్చిత్కిఞ్చిచ్చకృన్ముఞ్చన్ మూత్రయన్ స్తబ్ధలోచనః ।
 యస్య నిర్వాదితేనాక్ల నిఘరేణ గవాం నృణామ్ ॥ 3॥

పతన్వ్యకాలతో గర్భాః ప్రవన్తి స్మ భయేన తై ।
 నిర్విశన్తి ఘనా యస్య కకుద్యచలశక్యయా ॥ ౪॥

తం తీక్ష్ణశ్క్లముద్వీక్ష్య గోప్యో గోపాశ్చ తత్రసుః ।
 పశవో దుద్రువుర్భీతా రాజన్ సన్త్యజ్య గోకులమ్ ॥ ౫॥

కృష్ణ కృష్ణేతి తే సర్వే గోవిన్దం శరణం యయుః ।
 భగవానపి తద్వీక్ష్య గోకులం భయవిద్రుతమ్ ॥ ౬॥

మా బైష్టేతి గిరాఽఽశ్వాస్య వృషాసురముపాహ్వయత్ ।
 గోపాలైః పశుభిర్మన్ద త్రాసితైః కిమసత్తమ ॥ ౭॥

బలదర్పహా దుష్టానాం త్వద్విధానాం దురాత్మనామ్ ।
 ఇత్యాసోఘట్యాచ్యుతోఽరిష్టం తలశభేన కోపయన్ ॥ ౮॥

సఖ్యురంసే భుజాభోగం ప్రసార్యావస్థితో హరిః ।
 సోఽప్యేవం కోపితోఽరిష్టః ఖురేణాపనిముల్లిఖన్ ।
 ఉద్యతుచ్చభ్రమన్మేఘః క్రుద్ధః కృష్ణముపాద్రవత్ ॥ ౯॥

అగ్రన్యస్తవిషాణాగ్రః స్తబ్ధాస్పగ్ధోచనోఽచ్యుతమ్ ।
 కటాక్షిప్యాద్రవత్కూర్ణమిన్ద్రముక్తోఽశనిర్యథా ॥ ౧౦॥

గృహీత్వా శ్క్లయోస్తం వా అష్టాదశ పదాని సః ।
 ప్రత్యపోవాహ భగవాన్ గజః ప్రతిగజం యథా ॥ ౧౧॥

సోఽపవిధో భగవతా పునరుత్థాయ సత్వరః ।
ఆపతత్స్విన్నసర్వాణ్కో నిఃశ్వసన్ క్రోధమూర్చ్ఛితః ॥ ౧౨॥

తమాపతంతం స నిగృహ్య శృంఖయోః
పదా సమాక్రమ్య నిపాత్య భూతలే ।
నిషీడయామాస యథాఽఽర్థమమృతం
కృత్వా విషాణేన జఘాన సోఽపతత్ ॥ ౧౩॥

అస్యగ్వమన్ మూత్రశకృత్సముత్సృజన్
క్షిపంశ్చ పాదాననవస్థితేక్షణః ।
జగామ కృచ్ఛం నిర్వతీరథ క్షయం
పుష్పైః కిరన్తో హరిషీడిరే సురాః ॥ ౧౪॥

ఏవం కుకుద్మినం హత్వా స్తూయమానః స్వజాతిభిః ।
వివేక గోష్ఠం సబలో గోపీనాం నయనోత్సవః ॥ ౧౫॥

అరష్టే నిహతే దైత్యే కృష్టేనాదుభృతకర్మణా ।
కంసాయాథాహా భగవాన్ నారదో దేవదర్శనః ॥ ౧౬॥

యశోదాయాః సుతాం కన్యాం దేవక్యాః కృష్ణమేవ చ ।
రామం చ రోహిణీపుత్రం వసుదేవేన బిభ్యతా ॥ ౧౭॥

న్యస్తౌ స్వమిత్రే నన్దే వై యాభ్యాం తే పురుషా హతాః ।
నిశమ్య తద్భోజపతిః కోపాత్ప్రచలితేన్ద్రియః ॥ ౧౮॥

నిశాతమసిమాదత్త వసుదేవజఘాంసయా ।
నివారితో నారదేన తత్సుతౌ మృత్యుమాత్మనః ॥ ౧౯॥

జ్ఞాత్వా లోహమయైః పాశైర్బుబన్ధ సహభార్యయా ।
ప్రతియాతే తు దేవర్షౌ కంస ఆభాష్య కేశినమ్ ॥ ౨౦॥

ప్రేషయామాస హన్యేతాం భవతా రామకేశవౌ ।
తతో ముష్టికచాణూరశలతోశలకాదికాన్ ॥ ౨౧॥

అమాత్యాన్ హస్తిపాంశ్చైవ సమాహూయాహా భోజరాట్ ।
భో భో నిశమ్యతామేతద్వీరచాణూరముష్టికౌ ॥ ౨౨॥

నన్దవ్రజే కిలాసాతే సుతావానకడుస్తుభేః ।
రామకృష్ణౌ తతో మహ్యం మృత్యుః కిల నిదర్శితః ॥ ౨౩॥

భవద్భ్యమిహ సమ్ప్రాప్తౌ హన్యేతాం మల్లలీలయా ।
 మజ్ఞాః క్రియంతాం వివిధా మల్లరక్తిపరిశ్రితాః ।
 పౌరా జానపదాః సర్వే పశ్యన్తు స్వైరసంయుగమ్ ॥ ౨౪ ॥
 మహామాత్ర త్వయా భద్ర రక్తద్వార్యుపనీయతామ్ ।
 ద్విపః కువలయాపీడో జహి తేన మమాహితే ॥ ౨౫ ॥
 ఆరభ్యతాం ధనుర్యాగశ్చతుర్థశ్యాం యథావిధి ।
 విశసన్తు పశూన్ మేధ్యాన్ భూతరాజాయ మీథుషే ॥ ౨౬ ॥
 ఇత్యాజ్ఞాప్యార్థతన్త్రజ్ఞ ఆహూయ యదుపుజవమ్ ।
 గృహీత్వా పాణినా పాణిం తతోఽక్రూరమువాచ హ ॥ ౨౭ ॥
 భో భో దానపతే మహ్యం క్రియతాం మైత్రమాదృతః ।
 నాన్యస్త్యత్తో హితతమో విద్యతే భోజవృష్టిషు ॥ ౨౮ ॥
 అతస్త్యామాశ్రితః సౌమ్య కార్యగౌరవసాధనమ్ ।
 యథేన్ద్రో విష్ణుమాశ్రిత్య స్వార్థమధ్యగమద్విభుః ॥ ౨౯ ॥
 గచ్ఛ నన్దవ్రజం తత్ర సుతావానకదున్దుభేః ।
 ఆసాతే తావిహానేన రథేనానయ మా చిరమ్ ॥ ౩౦ ॥
 నిసృష్టః కిల మే మృత్యుర్దేవైర్వైకుణ్ఠసంశ్రయైః ।
 తావానయ సమం గోపైర్నన్దాద్యైః సాభ్యుపాయనైః ॥ ౩౧ ॥
 ఘాతయిష్య ఇహాసీతౌ కాలకల్పేన హస్తినా ।
 యది ముక్తే తతో మల్లైర్ఘాతయే వైద్యుతోపమైః ॥ ౩౨ ॥
 తయోర్నిహాతయోస్తప్తాన్ వసుదేవపురోగమాన్ ।
 తద్భిన్నాన్నిహనిష్యామి వృష్టిభోజదశ్చార్హకాన్ ॥ ౩౩ ॥
 ఉగ్రసేనం చ పితరం స్థవిరం రాజ్యకాముకమ్ ।
 తద్భ్రాతరం దేవకం చ యే చాన్యే విద్విషో మమ ॥ ౩౪ ॥
 తతశ్చైషా మహి మిత్ర భవిత్రీ నష్టకణ్ణకా ।
 జరాసన్ధో మమ గురుర్ద్వివిదో దయితః సఖా ॥ ౩౫ ॥
 శమ్భరో నరకో బాణో మయ్యేవ కృతసౌహృదాః ।
 తైరహం సురపక్షీయాన్ హత్వా భోక్ష్యే మహిం నృపాన్ ॥ ౩౬ ॥

ఏతజ్ఞాత్వాఽఽనయం క్షిప్రం రామకృష్ణావిహారృకౌ ।

ధనుర్మఖనిరీక్షార్థం ద్రష్టుం యదుపురశ్చియమ్ ॥ 3౭॥

అకూర ఉవాచ

రాజన్ మనీషితం సధ్యక్ తవ స్వావద్యమార్జనమ్ ।

సిద్ధ్యసిద్ధోః సమం కుర్యాద్దైవం హి ఫలసాధనమ్ ॥ ౩౮॥

మనోరథాన్ కరోత్యుచ్చైర్జనో దైవహతానపి ।

యుజ్యతే హర్షశోకాభ్యాం తథాప్యజ్ఞాం కరోమి తే ॥ ౩౯॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవమాదిశ్య చాకూరం మన్త్రిణశ్చ విస్మయ్య సః ।

ప్రవివేశ గృహం కంసస్తథాకూరః స్వమాలయమ్ ॥ ౪౦॥

ఇతి శ్రీమద్భగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్థే అకూరసమ్ప్రేషణం నామ షట్తీంశోఽధ్యాయః ॥ ౩౬॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ సప్తతీంశోఽధ్యాయః - ౩౭ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

కేశీ తు కంసప్రహితః ఖురైర్మహీం

మహాహయో నిర్జరయన్ మనోజవః ।

సటావధూతాభ్రవిమానసజ్కులం

కుర్వన్నభో హేషితభీషితాఖిలః ॥ ౧॥

విశాలనేత్రో వికటాస్యకోటరో

బృహద్గతో నీలమహామ్బుదోపమః ।

దురాశయః కంసహితం చికిర్షు-

ర్వజం స నన్దస్య జగామ కమ్పయన్ ॥ ౨॥

తం త్రాసయన్తం భగవాన్ స్వగోకులం

తద్ధేషితైర్వాలవిఘ్నూర్ణితామ్బుదమ్ ।

ఆత్మానమాజౌ మృగయన్తమగ్రణీ-

రుపాహ్వయత్స వ్యనదన్మృగేన్ద్రవత్ ॥ ౩॥

స తం నిశామ్యాభిముఖో ముఖేన ఖం
పిబన్నివాభ్యుద్రవదత్యమర్షణః ।
జఘాన పద్యాభ్యమరవిన్దలోచనం
దురాసదశ్చణ్డజవో దురత్యయః ॥ ౪॥

తద్వఞ్చయిత్వా తమధోక్షణో రుషా
ప్రగృహ్య దోర్భ్యం పరివిధ్య పాదయోః ।
సావజ్ఞముత్స్పృజ్య ధనుః శతాన్తరే
యథోరగం తార్ష్యసుతో వ్యవస్థితః ॥ ౫॥

స లబ్ధసంజ్ఞః పునరుత్థితో రుషా
వ్యాదాయ కేశీ తరసాఽఽపతద్ధరిమ్ ।
సోఽప్యస్య వక్త్రే భుజముత్తరం స్మయన్
ప్రవేశయామాస యథోరగం బిలే ॥ ౬॥

దన్తా నిపేతుర్భగవద్భుజస్పృశ-
స్తే కేశినస్తప్తమయఃస్పృశో యథా ।
బాహుశ్చ తద్దేహాగతో మహాత్మనో
యథాఽఽమయః సంవవృధే ఉపేక్షితః ॥ ౭॥

సమేధమానేన స కృష్ణబాహునా
నిరుద్ధవాయుశ్చరణాంశ్చ విక్షిపన్ ।
ప్రస్విన్నగాత్రః పరివృత్తలోచనః
పపాత లేణ్డం విస్పృజన్ క్షితౌ వ్యసుః ॥ ౮॥

తద్దేహతః కర్కటికాఫలోపమాద్-
వ్యసోరపాకృప్య భుజం మహాభుజః ।
అవిస్మితోఽయత్నహతారిరుత్స్పృయైః
ప్రసూనవర్జైరివిషద్భిరీడితః ॥ ౯॥

దేవర్షిరుపసంజ్ఞమ్య భాగవతప్రవరో నృప ।
కృష్ణమక్లిష్టకర్మాణం రహస్యేతదభాషత ॥ ౧౦॥

కృష్ణ కృష్ణాప్రమేయాత్మన్ యోగేశ జగదీశ్వర ।
వాసుదేవాఖిలావాస సాత్వతాం ప్రవర ప్రభో ॥ ౧౧॥

త్వమాత్మా సర్వభూతానామేకో జ్యోతిరివైధసామ్ ।
 గూఢో గుహాశయః సాక్షీ మహాపురుష ఈశ్వరః ॥ ౧౨॥
 ఆత్మనాఽఽత్మాఽఽశ్రయః పూర్వం మాయయా సస్పృజే గుణాన్ ।
 తైరిదం సత్యసంకల్పః సృజన్యత్స్యవసీశ్వరః ॥ ౧౩॥
 స త్వం భూధరభూతానాం దైత్యప్రమథరక్షసామ్ ।
 అవతీర్ణో వినాశాయ సేతూనాం రక్షణాయ చ ॥ ౧౪॥
 దిష్ట్యా తే నిహతో దైత్యో లీలయాయం హయాకృతిః ।
 యస్య హేషితస్త్రస్తాస్యజన్యనిమిషా దివమ్ ॥ ౧౫॥
 చాణూరం ముష్టికం చైవ మల్లానన్యాంశ్చ హస్తినమ్ ।
 కంసం చ నిహతం ద్రక్ష్యే పరశోఽహని తే విభో ॥ ౧౬॥
 తస్యాను శఙ్ఖయవనమురాణాం నరకస్య చ ।
 పారిజాతాపహరణమిన్ద్రస్య చ పరాజయమ్ ॥ ౧౭॥
 ఉద్వాహం వీరకన్యానాం వీర్యశుల్కాదిలక్షణమ్ ।
 నృగస్య మోక్షణం పాపార్ధ్వాకాయాం జగత్పతే ॥ ౧౮॥
 స్యమన్తకస్య చ మణేరాదానం సహ భార్యయా ।
 మృతపుత్రప్రదానం చ బ్రాహ్మణస్య స్వధామతః ॥ ౧౯॥
 పౌణ్డ్రకస్య వధం పశ్చాత్కాశిపుర్యాశ్చ దీపనమ్ ।
 దస్తవక్త్రస్య నిధనం చైద్యస్య చ మహాక్రతౌ ॥ ౨౦॥
 యాని చాన్యాని వీర్యాణి ద్వారకామావసన్ భవాన్ ।
 కర్తా ద్రక్ష్యామ్యహం తాని గేయాని కవిభిర్భువి ॥ ౨౧॥
 అథ తే కాలరూపస్య క్షపయిష్టోరముష్య వై ।
 ఆక్షోహిణీనాం నిధనం ద్రక్ష్యామ్యర్జునసారథేః ॥ ౨౨॥
 విశుద్ధవిజ్ఞానఘనం స్వసంస్థయా
 సమాప్తసర్వార్థమమోఘవాఙ్ఘ్రతమ్ ।
 స్వతేజసా నిత్యనివృత్తమాయా-
 గుణప్రవాహం భగవన్తమీమహి ॥ ౨౩॥
 త్వామీశ్వరం స్వాశ్రయమాత్మమాయయా
 వినిర్మితాశేషవిశేషకల్పనమ్ ।

క్రీడార్థమద్యాత్తమనుష్యవిగ్రహం

నతోఽస్మి ధుర్యం యదువృష్టిసాత్వతామ్ || ౨౪ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం యదుపతిం కృష్ణం భాగవతప్రవరో మునిః |

ప్రణిపత్యాభ్యనుజ్ఞాతో యయా తద్దర్శనోత్సవః || ౨౫ ||

భగవానపి గోవిందో హత్వా కేశినమాహవే |

పశూనపాలయత్పాలైః ప్రీతైర్వ్రజసుఖావహః || ౨౬ ||

ఏకదా తే పశూన్ పాలాశ్చారయంతోఽద్రిసానుషు |

చక్రుర్నిలాయనక్రీడాశ్చోరపాలాపదేశతః || ౨౭ ||

తత్రాసన్ కతిచిచ్ఛరాః పాలాశ్చ కతిచిన్నృప |

మేషాయితాశ్చ తత్రైకే విజప్రచరకుతోభయాః || ౨౮ ||

మయపుత్రో మహామాయో వ్యోమో గోపాలవేషధృక్ |

మేషాయితానపోవాహ ప్రాయశ్శోరాయితో బహూన్ || ౨౯ ||

గిరిదర్యాం వినిక్షిప్య నీతం నీతం మహాసురః |

శిలయా పిదధే ద్వారం చతుఃపజ్ఞావశేషితాః || ౩౦ ||

తస్య తత్కర్మ విజ్ఞాయ కృష్ణః శరణదః సతామ్ |

గోపాన్ నయంతం జగ్రాహ వృకం హరిరివౌజసా || ౩౧ ||

స నిజం రూపమాస్థాయ గిరీన్ద్రసదృశం బలీ |

ఇచ్ఛన్ ఏమోక్తుమాత్మానం నాశక్నోద్గ్రహణాతురః || ౩౨ ||

తం నిగృహ్యోచ్యుతో దోర్భ్యాం పాతయిత్వా మహీతలే |

పశ్యతాం దివి దేవానాం పశుమారమమారయత్ || ౩౩ ||

గుహాపిధానం నిర్భిద్య గోపాన్నిఃసార్య కృచ్ఛృతః |

స్తూయమానః సురైర్గోపైః ప్రవివేశ స్వగోకులమ్ || ౩౪ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్ధే వ్యోమాసురవధో నామ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః || ౩౭ ||

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ అష్టాత్రింశోఽధ్యాయః - ౩౮ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అక్రూరోఽపి చ తాం రాత్రిం మధుపుర్యాం మహామతిః ।

ఉషిత్యా రథమాస్థాయ ప్రయయా నన్దగోకులమ్ ॥ ౧॥

గచ్ఛన్ పథి మహాభాగో భగవత్యమ్బుజేక్షణే ।

భక్తిం పరాముపగత ఏవమేతదచిన్తయత్ ॥ ౨॥

కిం మయాఽఽచరితం భద్రం కిం తప్తం పరమం తపః ।

కిం వాథాప్యర్హతే దత్తం యద్ధృక్ష్వామ్యద్య కేశవమ్ ॥ ౩॥

మమైతద్దుర్లభం మన్య ఉత్తమశ్లోకదర్శనమ్ ।

విషయాత్మనో యథా బ్రహ్మకీర్తనం శూద్రజన్మనః ॥ ౪॥

మైవం మమాధమస్యాపి స్యాదేవాచ్యుతదర్శనమ్ ।

ప్రియమాణః కాలనద్యా క్వచిత్తరతి కశ్చన ॥ ౫॥

మమాద్యామక్లలం నష్టం ఫలవాంఛైవ మే భవః ।

యన్నమస్యే భగవతో యోగిధ్యేయాజ్ఞిపక్కుజమ్ ॥ ౬॥

కంసో బతాద్యాకృత మేఽత్యనుగ్రహం

ద్రక్ష్యేఽజ్ఞిపద్మం ప్రహితోఽమునా హరేః ।

కృతావతారస్య దురత్యయం తమః

పూర్వేఽతరన్ యన్నఖమణ్ణలత్విషా ॥ ౭॥

యదర్చితం బ్రహ్మభవాదిభిః సురైః

శ్రియా చ దేవ్యా మునిభిస్ససాత్వతైః ।

గోచారణాయానుచరైశ్చరద్వనే

యద్గోపికానాం కుచకుక్కుమాజ్కితమ్ ॥ ౮॥

ద్రక్ష్యామి నూనం సుకపోలనాసికం

స్మితావలోకారుణకణ్ణులోచనమ్ ।

ముఖం ముకున్దస్య గుడాలకావృతం

ప్రదక్షిణం మే ప్రచరన్తి వై మృగాః ॥ ౯॥

అప్యద్య విష్ణోర్మనుజత్వమీయుషో
భారావతారాయ భువో నిజేచ్ఛయా ।
లావణ్యధామ్నా భవితోపలమ్భనం
మహ్యం న న స్యాత్ఫలమజ్ఞానా దృశః ॥ ౧౦॥

య ఈక్షితాహంరహితోఽప్యసత్సతోః
స్వతేజసాపాస్తతమోభిదాభ్రమః ।
స్వమాయయాఽఽత్మన్ రచితైస్తదీక్షయా
ప్రాణాక్షధీభిః సదనేష్వభీయతే ॥ ౧౧॥

యస్యాఖిలామీవహాభిః సుమజ్గుతై-
ర్వాచో విమిశ్రా గుణకర్మజన్మభిః ।
ప్రాణన్తి శుమ్భన్తి పునన్తి వై జగ-
ద్వాస్తద్విరక్తాః శవశోభనా మతాః ॥ ౧౨॥

స చావతీర్ణః కిల సాత్వతాన్వయే
స్వనేతుపాలామరవర్యశర్మకృత్ ।
యశో వితన్వన్ వ్రజ ఆస్త ఈశ్వరో
గాయన్తి దేవా యదశేషమజ్గులమ్ ॥ ౧౩॥

తం త్వద్య నూనం మహతాం గతిం గురుం
త్రైలోక్యకాన్తం దృశిమన్మహోత్సవమ్ ।
రూపం దధానం శ్రియ ఈప్సితాస్పదం
ద్రక్ష్యే మమాసన్నుషసః సుదర్శనాః ॥ ౧౪॥

అథావరూఢః సపదీశయో రథాత్
ప్రధానపుంసోశ్చరణం స్వలబ్ధయే ।
ధియా ధృతం యోగిభిరప్యహం ధ్రువం
నమస్య ఆభ్యాం చ సఖీన్ వనౌకసః ॥ ౧౫॥

అప్యజ్ఞీమూలే పతితస్య మే విభుః
శిరస్యధాస్యన్నిజహస్తవజ్గుజమ్ ।
దత్తాభయం కాలభుజ్గురంహసా
ప్రోద్వేజితానాం శరణైషిణాం నృణామ్ ॥ ౧౬॥

సమర్హణం యత్ర నిధాయ కౌశిక-
స్తథా బలిశ్చాప జగత్త్రయేన్ద్రతామ్ ।

యద్వా విహారే వ్రజయోషితాం శ్రమం
స్పర్శేన సౌగంధికగన్ధ్యపానుదత్ ॥ ౧౭॥

న మయుష్పైష్యత్యరిబుద్ధిమచ్యుతః
కంసస్య దూతః ప్రహితోఽపి విశ్వదృక్ ।
యోఽన్తర్బహిశ్చేతన ఏతదీహితం
క్షేత్రజ్ఞః ఈక్షత్యమలేన చక్షుషా ॥ ౧౮॥

అప్యజ్ఞీమూలేఽవహితం కృతాఞ్జాలిం
మామీక్షితా సస్మితమార్ద్రయా దృశా ।
సపద్యపధ్వస్తసమస్తకీల్బిషో
వోథా ముదం వీతవిశక్యః ఊరితామ్ ॥ ౧౯॥

సుహృత్తమం జ్ఞాతిమనన్యదైవతం
దోర్భ్యం బృహదాభ్యం పరిరప్స్యతేఽథ మామ్ ।
ఆత్మా హి తీర్థీక్రియతే తదైవ మే
బన్ధశ్చ కర్మాత్మక ఉచ్యవసిత్యతః ॥ ౨౦॥

లభ్యాన్గజన్గం ప్రణతం కృతాఞ్జాలిం
మాం వక్ష్యతేఽక్రూర తతేత్యురుశ్రవాః ।
తదా వయం జన్మభృతో మహీయసా
నైవాదృతో యో ధిగముష్య జన్మ తత్ ॥ ౨౧॥

న తస్య కశ్చిద్దయితః సుహృత్తమో
న చాప్రియో ద్వేష్య ఉపేక్ష్య ఏవ వా ।
తథాపి భక్తాన్ భజతే యథా తథా
సురద్రుమో యద్వదుషాశ్రితోఽర్థదః ॥ ౨౨॥

కిం చాగ్రజో మావనతం యదూత్తమః
స్మయన్ పరిష్వజ్య గృహీతమణ్జాలౌ ।
గృహం ప్రవేశ్యాప్తసమస్తసత్కృతం
సమ్ప్రొక్ష్యతే కంసకృతం స్వబన్ధుషు ॥ ౨౩॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి సఞ్చిస్తయన్ కృష్ణం శ్వఫల్కతనయోఽధ్వని ।
రథేన గోకులం ప్రాప్తః సూర్యశాన్తగిరిం నృప ॥ ౨౪॥

పదాని తస్యాఖిలలోకపాల-

కిరీటజుష్టామలపాదరేణోః ।

దదర్శ గోష్ఠే క్షితికౌతుకాని

విలక్షితాన్యబ్జయవాఙ్కశాద్వైః ॥ ౨౫॥

తద్దర్శనాహ్లాదవివృద్ధసమ్భ్రమః

ప్రేష్టార్హ్యరోమాశ్రుకలాకులేక్షణః ।

రథాదవస్కన్య స తేష్యచేష్టత

ప్రభోరమూన్యజ్ఞీరజాన్యహో ఇతి ॥ ౨౬॥

దేహమ్భృతామియానర్థో హిత్యా దమ్భం భియం శుచమ్ ।

సన్దేశాద్యో హరేర్లిఙ్గదర్శనశ్రవణాదిభిః ॥ ౨౭॥

దదర్శ కృష్ణం రామం చ వ్రజే గోదోహనం గతౌ ।

పీతనీలామ్బరధరో శరదమ్బురుహేక్షణౌ ॥ ౨౮॥

కిశోరా శ్యామలశ్వేతౌ శ్రీనికేతౌ బృహద్భుజౌ ।

సుముఖౌ సున్దరవరో బలద్విరదవిక్రమౌ ॥ ౨౯॥

ధ్వజవజ్రాఙ్కశామ్నోజైశ్చిహ్నితైరజ్ఞీభిర్వృజమ్ ।

శోభయన్తౌ మహాత్మానావనుక్రోశస్మితేక్షణౌ ॥ ౩౦॥

ఉదారరుచిరక్రీడౌ స్రగ్వీణౌ వనమాలినౌ ।

పుణ్యగన్ధానులిప్తాఙ్గౌ స్నాతౌ విరజవాససౌ ॥ ౩౧॥

ప్రధానపురుషావాద్యౌ జగద్ధేతూ జగత్ప్రతీ ।

అవతీరౌ జగత్యర్థే స్వాన్శేన బలకేశవౌ ॥ ౩౨॥

దిశో వితిమిరా రాజన్ కుర్వాణౌ ప్రభయా స్వయా ।

యథా మారకతః తైలో రౌప్యశ్చ కనకాచితౌ ॥ ౩౩॥

రథాత్పూర్ణమవప్లుత్య సోఽకూరః స్నేహవిహ్వలః ।

పపాత చరణోపాన్తే దణ్డవద్రామకృష్ణయోః ॥ ౩౪॥

భగవద్దర్శనాహ్లాదబాష్పపర్యాకులేక్షణః ।

పులకాచితాఙ్క జౌత్కణ్ఠ్యాత్వాన్వఖ్యానే నాశకన్నృప ॥ ౩౫॥

భగవాన్స్తమభిప్రేత్య రథాఙ్గాఙ్గీతపాణినా ।

పరిరేభేఽభ్యుపాకృష్య ప్రీతః ప్రణతవత్సలః ॥ ౩౬॥

సజ్కర్షణశ్చ ప్రణతముపగుహ్య మహామనాః ।
 గృహీత్వా పాణీనా పాణీ అనయత్సానుజో గృహమ్ ॥ 3౭॥
 పృష్ట్యాథ స్వాగతం తస్మై నివేద్య చ వరాసనమ్ ।
 ప్రక్షాల్య విధివత్పాదౌ మధుపర్కార్షణమాహరత్ ॥ ౩౮॥
 నివేద్య గాం చాతిథయే సంవాహ్య శ్రాన్తమాదృతః ।
 అన్నం బహుగుణం మేధ్యం శ్రద్ధయోపాహరద్విభుః ॥ ౩౯॥
 తస్మై భుక్తవతే ప్రీత్యా రామః పరమధర్మవిత్ ।
 ముఖవాసైర్లగ్నమాత్యైః పరాం ప్రీతిం వ్యధాత్పునః ॥ ౪౦॥
 పప్రచ్ఛ సత్కృతం నన్దః కథం స్థ నిరసుగ్రహే ।
 కనే జీవతి దాశార్హ సౌనపాలా ఇవావయః ॥ ౪౧॥
 యోఽవధీత్స్వస్వసుస్తోకాన్ క్రోశన్త్యా అసుత్పత్ ఖలః ।
 కిం ను స్విత్తత్ప్రజానాం వః కుశలం విమృశామహే ॥ ౪౨॥
 ఇత్థం సూన్యతయా వాచా నన్దేన సుసభాజితః ।
 అక్రూరః పరిపృష్టేన జహావధ్వపరిశ్రమమ్ ॥ ౪౩॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్థే అక్రూరాగమనం నామాష్టాత్రింశోఽధ్యాయః ॥ ౩౮॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః - ౩౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 సుఖోపవిష్టః పర్యజ్ఞే రామకృష్ణోరుమానితః ।
 లేభే మనోరథాన్ సర్వాన్ పథి యాన్ స చకార హ ॥ ౧॥
 కిమలభ్యం భగవతి ప్రసన్నే శ్రీనికేతనే ।
 తథాపి తత్పరా రాజన్న హి వాఙ్ఘ్నీ కిఞ్చన ॥ ౨॥
 సాయన్తనాశనం కృత్వా భగవాన్ దేవకీసుతః ।
 సుహృత్సు వృత్తం కంసస్య పప్రచ్ఛాన్యచ్చిక్రీడితమ్ ॥ ౩॥

శ్రీభగవానువాచ

తాత సౌమ్యగతః కచ్చిత్స్వాగతం భద్రమస్తు వః ।

అపి స్వజ్ఞాతిబంధనానామనమీవమనామయమ్ ॥ ౪ ॥

కిం ను నః కుశలం పృచ్ఛే ఏథమానే కులామయే ।

కంసే మాతులనామ్నోఙ్గ స్వానాం నస్తత్ప్రజాసు చ ॥ ౫ ॥

అహో ఆస్మదభూదూభారి పిత్రోర్వృజినమార్యయోః ।

యద్ధేతోః పుత్రమరణం యద్ధేతోర్బంధనం తయోః ॥ ౬ ॥

దిష్ట్యాద్య దర్శనం స్వానాం మహ్యాం వః సౌమ్య కాఙ్క్షితమ్ ।

సజ్ఞాతం వర్జ్యతాం తాత తవాగమనకారణమ్ ॥ ౭ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

పుష్టో భగవతా సర్వం వర్ణయామాస మాధవః ।

వైరానుబంధం యదుషు వసుదేవవధోద్యమమ్ ॥ ౮ ॥

యత్సన్దేశో యదర్థం వా దూతః సమ్ప్రేషితః స్వయమ్ ।

యదుక్తం నారదేనాస్య స్వజన్మానకదుస్తుభేః ॥ ౯ ॥

శ్రుత్వాకూరవచః కృష్ణో బలశ్చ పరపీరహా ।

ప్రహస్య నన్దం పితరం రాజ్ఞాఽఽదిష్టం విజ్ఞజ్ఞతుః ॥ ౧౦ ॥

గోపాన్ సమాదిశతోఽపి గృహ్యతాం సర్వగోరసః ।

ఉపాయనాని గృహ్నిధ్యం యుజ్యంతాః శకటాని చ ॥ ౧౧ ॥

యాస్యామః శ్వో మధుపురీం దాస్యామో నృపతే రసాన్ ।

ద్రక్ష్యామః సుమహత్పర్వ యాన్తి జానపదాః కిల ।

ఏవమాఘోషయత్క్షత్రా నన్దగోపః స్వగోకులే ॥ ౧౨ ॥

గోప్యస్తాస్తదుపశ్రుత్య బభూవుర్వ్యథితా భృశమ్ ।

రామకృష్ణౌ పురీం నేతుమకూరం ప్రజమాగతమ్ ॥ ౧౩ ॥

కాశ్చిత్తత్కృతహృత్తాపశ్వాసమ్లానముఖశ్రియః ।

సంసద్దుకూలవలయకేశగ్రన్ధ్యశ్చ కాశ్చన ॥ ౧౪ ॥

అన్యాశ్చ తదనుధ్యాననివృత్తాశేషవృత్తయః ।

నాభ్యజానన్నిమం లోకమాత్మలోకం గతా ఇవ ॥ ౧౫ ॥

స్మరన్త్యశ్చాపరాః శౌరేరనురాగస్మితేరితాః ।

హృదిస్పృశశ్చిత్తపదా గిరః సమ్ముముహుః స్త్రియః ॥ ౧౬ ॥

గతిం సులలితాం చేష్టాం స్నిగ్ధహాసావలోకనమ్ ।

శోకాపహాని నర్మాణి ప్రోద్ధామచరితాని చ ॥ ౧౭ ॥

చిన్తయన్తో ముకున్దస్య భీతా విరహకాతరాః ।

సమేతాః సజ్జతః ప్రోచురశ్రుముఖ్యోఽచ్యుతాశయాః ॥ ౧౮ ॥

గోప్య ఊచుః

అహో విధాతస్తవ న క్వచిద్దయా

సంయోజ్య మైత్ర్యా ప్రణయేన దేహినః ।

తాంశ్చాకృతార్థాన్ వియునజ్జ్యపార్థకం

విక్రీడితం తేఽర్భకచేష్టితం యథా ॥ ౧౯ ॥

యస్త్యం ప్రదర్యాసి తకున్తలావృతం

ముకున్దవక్త్రం సుకపోలమున్నసమ్ ।

శోకాపనోదస్మితలేశసున్దరం

కరోషి పారోక్ష్యమసాధు తే కృతమ్ ॥ ౨౦ ॥

క్రూరస్త్యమక్రూర సమాఖ్యయా స్మ న-

శ్చక్షుర్హి దత్తం హరనే బతాజ్జవత్ ।

యేనైకదేశేఽఖిలసర్గసౌష్ఠవం

త్వదీయమద్రాక్ష్య వయం మధుద్విషః ॥ ౨౧ ॥

న నన్దసూనుః క్షణభక్లసాహృదః

సమీక్షతే నః స్వకృతాతురా బత ।

విహాయ గేహాన్ స్వజనాన్ సుతాన్ పతీ-

స్తద్ధాస్యమద్ధోపగతా నవప్రియః ॥ ౨౨ ॥

సుఖం ప్రభాతా రజనీయమాశిషః

సత్యా బభూవుః పురయోషితాం ధ్రువమ్ ।

యాః సమృవిష్టస్య ముఖం వ్రజస్పతేః

పాస్యన్త్యపాణ్ణోత్కలితస్మితాసవమ్ ॥ ౨౩ ॥

తాసాం ముకున్దో మధుమణ్ణుభాషితై-

ర్గృహీతచిత్తః పరవాన్ మనస్వ్యపి ।

కథం పునర్నః ప్రతియాస్యతేఽబలా

గ్రామ్యాః సలజ్జస్మితవిభ్రమైర్భ్రమన్ ॥ ౨౪॥

అద్య ద్రువం తత్ర దృశో భవిష్యతే
దాశార్వాభోజాన్ధకవృష్టిసాత్వతామ్ ।
మహోత్సవః శ్రీరమణం గుణాస్పదం
ద్రక్ష్యన్తి యే చాధ్వని దేవకీసుతమ్ ॥ ౨౫॥

మైతద్విధస్యాకరుణస్య నామ భూ-
దక్రూరైత్యేతదతీవ దారుణః ।
యోఽసావనాశ్వాస్య సుదుఃఖితం జనం
ప్రియాత్ప్రియం నేష్యతి పారమధ్వనః ॥ ౨౬॥

అనార్ద్రాధీరేష సమాస్థితో రథం
తమన్వమీ చ త్వరయన్తి దుర్మదాః ।
గోపా అనోభిః స్థవిరైరుపేక్షితం
దైవం చ నోఽద్య ప్రతికూలమీహతే ॥ ౨౭॥

నివారయామః సముపేత్య మాధవం
కిం నోఽకరిష్యన్ కులవృద్ధబాన్ధవాః ।
ముకున్దసన్ధాన్నిమిషార్ధదుస్త్యజా-
దైవేన విధ్వంసితదీనచేతసామ్ ॥ ౨౮॥

యస్యానురాగలలితస్మితవల్లుమన్త్ర-
లీలావలోకపరిరమ్భణరాసగోష్ఠ్యామ్ ।
సీతాః స్మ నః క్షణమివ క్షణదా వినా తం
గోప్యః కథం న్వతితరేమ తమో దురన్తమ్ ॥ ౨౯॥

యోఽహ్నాఃక్షయే వ్రజమనన్తసఖః పరీతో
గోపైర్విశన్థురరజశ్చురితాలకస్రక్ ।
వేణుం క్వణన్ స్మితకటాక్షనిరీక్షణేన
చిత్తం క్షిణోత్యముమృతే ను కథం భవేమ ॥ ౩౦॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం బ్రువాణా విరహాతురా భృశం
వ్రజస్త్రియః కృష్ణవిషక్తమానసాః ।
విసృజ్య లజ్జాం రురుదుః స్మ సున్వరం

గోవింద దామోదర మాధవేతి || 30 ||

స్త్రీణామేవం రుదస్త్రీనాముదితే సవితర్యథ |
అక్రూరశ్చోదయామాస కృతమైత్రాదికో రథమ్ || 31 ||

గోపాస్తమన్వసజ్జన్త నన్దాద్యాః శకటైస్తతః |
ఆదాయోపాయనం భూరి కుమ్భాన్ గోరససమ్భృతాన్ || 32 ||

గోప్యశ్చ దయితం కృష్ణమనువ్రజ్యానురజ్ఞాతాః |
ప్రత్యాదేశం భగవతః కాఙ్క్షన్త్యశ్చాపతస్థిరే || 33 ||

తాస్తథా తప్యతీర్వీక్ష్య స్వప్రస్థానే యదూత్తమః |
సాస్త్యయామస సప్రేమైరాయాస్య ఇతి దౌత్యకైః || 34 ||

యావదాలక్ష్యతే కేతుర్యావద్రేణా రథస్య చ |
అనుప్రస్థాపితాత్మానో లేఖ్యానీవోపలక్షితాః || 35 ||

తా నిరాశా నివవృతుర్గోవిందవినివర్తనే |
విశోకా అహసీ నిన్యూర్గాయన్త్యః ప్రియచేష్టితమ్ || 36 ||

భగవానపి సమ్ప్రాప్తో రామాక్రూరయుతో నృప |
రథేన వాయువేగేన కాలిన్దీమఘనాశినీమ్ || 37 ||

తతోపస్పృశ్య పాసీయం పీత్వా మృష్టం మణిప్రభమ్ |
వృక్షషణ్ణముపవ్రజ్య సరామో రథమావిశత్ || 38 ||

అక్రూరస్తాపుపామన్త్య నివేశ్య చ రథోపరి |
కాలిన్ద్యా ప్రాదమాగత్య స్నానం విధివదాచరత్ || 39 ||

నిమజ్జ్య తస్మిన్ సలిలే జపన్ బ్రహ్మ సనాతనమ్ |
తావేవ దదృశేఽక్రూరో రామకృష్ణౌ సమన్వితౌ || 40 ||

తౌ రథస్థౌ కథమిహ సుతావానకదుస్తుభేః |
తర్హి స్విత్యన్తననే న స్త ఇత్యున్మజ్జ్య వ్యచష్ట సః || 41 ||

తత్రాపి చ యథా పూర్వమాసీనౌ పునరేవ సః |
న్యమజ్జద్రుగ్ధనం యన్మే మృషా కిం సలిలే తయోః || 42 ||

భూయస్తత్రాపి సోఽద్రాక్షీత్ప్రాయమానమహీశ్వరమ్ |
సిద్ధచారణగన్ధర్వైరసురైర్నతకన్ధరైః || 43 ||

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ చత్వారింశోఽధ్యాయః ౪౦ ॥

అక్షర ఉవాచ

నతోఽస్మహం త్వాఖిలహేతుహేతుం
నారాయణం పూరుషమాద్యమవ్యయమ్ ।
యన్నాభిజాతాదరవిన్దకోశా-
దబ్రిహ్మాఽఽవిరాసీద్యత ఏష లోకః ॥ ౧ ॥

భూస్తోయమగ్నిః పవనః ఖమాది-
ర్మహానజాదిర్మన ఇన్ద్రియాణి ।
సర్వేన్ద్రియార్థా విబుధాశ్చ సర్వే
యే హేతవన్తే జగతోఽఙ్గ భూతాః ॥ ౨ ॥

నైతే స్వరూపం విదురాత్మనస్తే
హ్యజాదయోఽనాత్మతయా గృహీతాః ।
అజోఽనుబద్ధః స గుణైరజాయా
గుణాత్పరం వేద న తే స్వరూపమ్ ॥ ౩ ॥

త్వాం యోగినో యజన్త్యధ్ధా మహాపురుషమీశ్వరమ్ ।
సాధ్యాత్మం సాధిభూతం చ సాధిదైవం చ సాధవః ॥ ౪ ॥

త్రయాశ్చ చ విద్యయా కేచిత్త్వాం వై వైతానికా ద్విజాః ।
యజన్తే వితత్తైర్యజ్జైర్నానారూపామరాఖ్యయా ॥ ౫ ॥

ఏకే త్వాఖిలకర్మాణి సన్న్యసోఽపశమం గతాః ।
జ్ఞానినో జ్ఞానయజ్ఞేన యజన్తి జ్ఞానవిగ్రహమ్ ॥ ౬ ॥

అన్యే చ సంస్కృతాత్మానో విధినాభిహితేన తే ।
యజన్తి త్వస్మయాస్త్యాం వై బహుమూర్త్యైకమూర్తికమ్ ॥ ౭ ॥

త్వామేవాన్యే శివోక్తేన మార్గేణ శివరూపిణమ్ ।
బహ్వాచార్యవిభేదేన భగవన్ సముపాసతే ॥ ౮ ॥

సర్వ ఏవ యజన్తి త్వాం సర్వదేవమయేశ్వరమ్ ।
 యేఽప్యన్యదేవతాభక్తా యద్యప్యన్యధియః ప్రభో ॥ ౯॥
 యథాద్రిప్రభవా నద్యః పర్జన్యాపూరితాః ప్రభో ।
 విశన్తి సర్వతః సిన్ధుం తద్వత్త్వాం గతయోఽన్తతః ॥ ౧౦॥
 సత్త్వం రజస్తమ ఇతి భవతః ప్రకృతేర్గుణాః ।
 తేషు హి ప్రాకృతాః ప్రోతా ఆబ్రహ్మస్థావరాదయః ॥ ౧౧॥
 తుభ్యం నమస్తేఽస్త్యవిషక్తదృష్టయే
 సర్వాత్మనే సర్వధియాం చ సాక్షిణే ।
 గుణప్రవాహోఽయమవిద్యయా కృతః
 ప్రవర్తతే దేవనృతిర్యగాత్మసు ॥ ౧౨॥
 అగ్నిర్ముఖం తేఽవనిరజ్ఞీరీక్షణం
 సూర్యో నభో నాభిరథో దిశః శ్రుతిః ।
 ద్యౌః కం సురేన్ద్రాస్తవ బాహవోఽర్ణవాః
 కుక్షిర్మరుత్ప్రాణబలం ప్రకల్పితమ్ ॥ ౧౩॥
 రోమాణి వృక్షౌషధయః శిరోరుహా
 మేఘాః పరస్యాస్థి నఖాని తేఽద్రయః ।
 నిమేషణం రాత్ర్యహనీ ప్రజాపతి-
 ర్మేఢ్రస్తు వృష్టిస్తవ వీర్యమిష్యతే ॥ ౧౪॥
 త్వయ్యవ్యయాత్మాన్ పురుషే ప్రకల్పితా
 లోకాః సపాలా బహుజీవసంకూలాః ।
 యథా జలే సజ్జోహతే జలౌకసో-
 ఽపు్యదుమ్భరే వా మశకా మనోమయే ॥ ౧౫॥
 యాని యాసీహ రూపాణి క్రీడనార్థం బిభర్షి హి ।
 తైరామృష్టశుచో లోకా ముదా గాయన్తి తే యశః ॥ ౧౬॥
 నమః కారణమత్స్యాయ ప్రలయాభివరాయ చ ।
 హయశీరే నమస్తుభ్యం మధుకైటభమృత్యవే ॥ ౧౭॥
 అకూపారాయ బృహతే నమో మన్దరధారిణే ।
 క్షిత్సుద్ధారవిహారాయ నమః సూకరమూర్తయే ॥ ౧౮॥

నమస్తేఽదుభ్రతసింహాయ సాధులోకభయాపహా ।

వామనాయ నమస్తుభ్యం క్రాంత్రిభువనాయ చ ॥ ౧౯ ॥

నమో భృగుణాం పతయే దృప్తక్షత్రవనచ్చిదే ।

నమస్తే రఘువర్యాయ రావణాంతకరాయ చ ॥ ౨౦ ॥

నమస్తే వాసుదేవాయ నమః సజ్కర్షణాయ చ ।

ప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయ సాత్త్వతాం పతయే నమః ॥ ౨౧ ॥

నమో బుద్ధాయ శుద్ధాయ దైత్యదానవమోహినే ।

మేచ్ఛప్రాయక్షత్రహస్త్రే నమస్తే కల్కిరూపిణే ॥ ౨౨ ॥

భగవన్ జీవలోకోఽయం మోహితస్తవ మాయయా ।

అహమ్మమేత్యసద్గ్రాహో భ్రామ్యతే కర్మవర్తమసు ॥ ౨౩ ॥

అహం చాత్మాఽఽత్మజాగారదారార్థస్వజనాదిషు ।

భ్రమామి స్వప్నకల్పేషు మూఢః సత్యధియా విభో ॥ ౨౪ ॥

అనిత్యానాత్మదుఃఖేషు విపర్యయమత్స్వహమ్ ।

ద్వంద్వారామస్తమోవిష్టో న జానే త్వాత్మనః ప్రియమ్ ॥ ౨౫ ॥

యథాబుధో జలం హిత్యా ప్రతిచ్ఛన్నం తదుద్భవైః ।

అభ్యేతి మృగత్పష్టాం వై తద్వత్త్వాహం పరాజ్ముఖః ॥ ౨౬ ॥

నోత్సహేఽహం కృపణధీః కామకర్మహతం మనః ।

రోద్ధం ప్రమాథిభిశ్చాక్షిర్క్రియమాణమితస్తతః ॥ ౨౭ ॥

సోఽహం తవాఙ్మ్యుపగతోఽస్మ్యసతాం దురాపం

తచ్ఛాప్యహం భవదనుగ్రహ ఈశ మన్యే ।

పుంసో భవేద్యర్థి సంసరణాపవర్గ-

స్వయ్యుజ్జబాభ సదుపాసనయా మతిః స్యాత్ ॥ ౨౮ ॥

నమో విజ్ఞానమాత్రాయ సర్వప్రత్యయహేతవే ।

పురుషేశప్రధానాయ బ్రహ్మణేఽనంతశక్తయే ॥ ౨౯ ॥

నమస్తే వాసుదేవాయ సర్వభూతక్షయాయ చ ।

హృషీకేశ నమస్తుభ్యం ప్రపన్నం పాహి మాం ప్రభో ॥ ౩౦ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్ధే అక్షరస్తుతిర్నామ చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౦ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౧ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

స్తువతస్తస్య భగవాన్ దర్శయిత్వా జలే వపుః ।

భూయః సమాహరత్కృష్ణో నటో నాట్యమివాత్మనః ॥ ౧ ॥

సోఽపి చాస్తర్లితం వీక్ష్య జలాదున్మజ్య సత్వరః ।

కృత్వా చావశ్యకం సర్వం విస్మితో రథమాగమత్ ॥ ౨ ॥

తమపృచ్ఛద్ధృషీకేశః కిం తే దృష్టమివాద్భుతమ్ ।

భూమౌ వియతి తోయే వా తథా త్వాం లక్షయామహే ॥ ౩ ॥

అక్రూర ఉవాచ

అద్భుతానీహ యావన్తి భూమౌ వియతి వా జలే ।

త్వయి విశ్వాత్మకే తాని కిం మేఽదృష్టం విపశ్యతః ॥ ౪ ॥

యత్రాద్భుతాని సర్వాణి భూమౌ వియతి వా జలే ।

తం త్వానుపశ్యతో బ్రహ్మాన్ కిం మే దృష్టమిహాద్భుతమ్ ॥ ౫ ॥

ఇత్యుక్త్వా చోదయామాస స్యన్దనం గాన్ధినీసుతః ।

మథురామనయద్రామం కృష్ణం చైవ దినాత్యయే ॥ ౬ ॥

మార్గే గ్రామజనా రాజంస్తత్ర తత్రోపసంక్లతాః ।

వసుదేవసుతౌ వీక్ష్య ప్రీతా దృష్టిం న చాదదుః ॥ ౭ ॥

తావద్యుజౌకసస్తత్ర నన్దగోపాదయోఽగ్రతః ।

పురోపవనమాసాద్య ప్రతీక్షంతోఽవతస్థిరే ॥ ౮ ॥

తాన్ సమేత్యాహ భగవానక్రూరం జగదీశ్వరః ।

గృహీత్వా పాణినా పాణిం ప్రశ్రితం ప్రహసన్నివ ॥ ౯ ॥

భవాన్ ప్రవిశతామగ్రే సహ యానః పురీం గృహమ్ ।

వయం త్వహావముచ్యాథ తతో ద్రక్ష్యామహే పురీమ్ ॥ ౧౦ ॥

అక్షర ఉవాచ

నాహం భవద్భ్యాం రహితః ప్రవేక్ష్యే మథురాం ప్రభో ।
 త్యక్తుం నార్హసి మాం నాథ భక్తం తే భక్తవత్సల ॥ ౧౧॥
 ఆగచ్ఛ యామ గేహాన్నః సనాథాన్ కుర్వధోక్షజ ।
 సహగ్రజః సగోపాలైః సుహృద్భిశ్చ సుహృత్తమ ॥ ౧౨॥
 పుసిహి పాదరజసా గృహాన్నో గృహమేధినామ్ ।
 యచ్ఛోచేనానుతృప్యన్తి పితరః సాగ్నయః సురాః ॥ ౧౩॥
 అవనిజ్యాజ్ఞీయుగలమాసీచ్ఛోచ్ఛకో బలిర్మహాన్ ।
 ఐశ్వర్యమతులం లేభే గతిం వైకాన్తినాం తు యా ॥ ౧౪॥
 ఆపస్తేఽజ్ఞ్యవనేజన్యస్త్రీల్లోకాన్ శుచయోఽపునన్ ।
 శిరసాధత్త యాః శర్వః స్వర్యాతాః సగరాత్మజాః ॥ ౧౫॥

దేవ దేవ జగన్నాథ పుణ్యశ్రవణకీర్తన ।
 యదూత్తమోత్తమశ్లోక నారాయణ నమోఽస్తు తే ॥ ౧౬॥

శ్రీభగవనువాచ

ఆయాస్యే భవతో గేహమహమార్యసమన్వితః ।
 యదుచక్రద్రుహం హత్వా వితరిష్యే సుహృత్ప్రియమ్ ॥ ౧౭॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవముక్తో భగవతా సోఽక్రూరో విమనా ఇవ ।
 పురీం ప్రవిష్టః కంసాయ కర్మావేద్య గృహం యయౌ ॥ ౧౮॥

అథాపరాహ్నే భగవాన్ కృష్ణః సజ్కర్షణాన్వితః ।
 మథురాం ప్రావిశద్గోపైర్దిదృక్షుః పరివారితః ॥ ౧౯॥

దదర్శ తాం స్ఫూటికతుఙ్గగోపుర-
 ద్వారాం బృహద్ధేమకపాటతోరణామ్ ।
 తామ్రారకోష్ఠాం పరిఖాదురాసదా-
 ముద్యానరమ్యోపవనోపశోభితామ్ ॥ ౨౦॥

సౌవర్ణశ్శృంగౌటకహర్మ్యనిష్కృతైః
 శ్రేణీసభాభిర్భవనైరుపస్కృతామ్ ।
 వైదూర్యవజ్రామలనీలవిద్రుమై-
 ర్ముక్తాహరిద్భిర్వలభీషు వేదిషు ॥ ౨౧॥

జష్టేషు జాలాముఖరన్ధ్రకుట్టిమే-
 ష్వావిష్టపారావతబర్హిణాదితామ్ ।
 సంసిక్తరథ్యాఽఽపణమార్గచత్వరాం
 ప్రకీర్ణమాల్యాఙ్కరలాజతణ్ణులామ్ ॥ ౨౨॥

ఆపూర్ణకుమ్భైర్భధించన్దనోక్షితైః
 ప్రసూనదీపావలిభిః సపల్లవైః ।
 సవృన్దరమ్భాక్రముక్తైః సకేతుభిః
 స్వలఙ్కృతద్వారగృహం సపట్టికైః ॥ ౨౩॥

తాం సమ్ప్రవిష్టా వసుదేవనన్దనా
 వృతౌ వయస్యైర్నరదేవవర్తనా ।
 ద్రష్టుం సమీయుస్త్వరితాః పురస్త్రయో
 హర్మ్యాణి బైవారురుచుర్నృపోత్సుకాః ॥ ౨౪॥

కాశ్చిద్విపర్యగృతవస్త్రభూషణా
 విస్మృత్య చైకం యుగలేష్వథాపరాః ।
 కృతైకపత్రశవణైకనూపురా
 నాఙ్క్వా ద్వితీయం త్వపరాశ్చ లోచనమ్ ॥ ౨౫॥

అశ్నన్త్య ఏకాస్తదపాస్య సోత్సవా
 అభ్యజ్యమానా అకృతోపమజ్జనాః ।
 స్వపన్త్య ఉత్థాయ నిశమ్య నిఃస్వనం
 ప్రపాయయన్తోఽర్భమపోహ్య మాతరః ॥ ౨౬॥

మనాంసి తాసామరవిన్దలోచనః
 ప్రగల్భలీలాహసితావలోకైః ।
 జహార మత్తద్విరదేన్ద్రవిక్రమో
 దృశాం దదచ్ఛిరమణాత్మనోత్సవమ్ ॥ ౨౭॥

దృష్ట్వా ముహుః శ్రుతమనుద్రుతచేతనన్తం
 తత్ప్రేక్షణోత్స్సృతసుధోక్షణలబ్ధమానాః ।
 ఆనన్దమూర్తిముపగుహ్య దృశాఽఽత్మలబ్ధం
 హృష్యత్త్వచో జహురనన్తమరిన్దమాధిమ్ ॥ ౨౮॥

ప్రాసాదశిఖరారూఢాః ప్రీత్యుత్పల్లముఖామ్బుజాః ।
 అభ్యవర్షన్ సౌమనస్వైః ప్రమదా బలకేశవౌ ॥ ౨౯॥
 దధ్యక్షతైః సోదపాత్రైః స్రగ్ధనైరభ్యుపాయనైః ।
 తావానర్చుః ప్రముదితాస్తత్ర తత్ర ద్విజాతయః ॥ ౩౦॥
 ఊచుః పౌరా అహో గోప్యస్తపః కిమచరన్ మహత్ ।
 యా హ్యేతావనుపశ్యన్తి నరలోకమహోత్సవౌ ॥ ౩౧॥
 రజకం కఞ్చదాయాన్తం రజ్జకారం గదాగ్రజః ।
 దృష్ట్వాయాచత వాసాంసి ధౌతాన్యత్యుత్తమాని చ ॥ ౩౨॥
 దేహ్యోవయోః సముచితాన్యజ్ఞ వాసాంసి చార్హతోః ।
 భవిష్యతి పరం శ్రేయో దాతుస్తే నాత్ర సంశయః ॥ ౩౩॥
 స యాచితో భగవతా పరిపూర్ణేన సర్వతః ।
 సాక్షేపం రుషితః ప్రాహ భృత్యో రాజ్ఞః సుదుర్మదః ॥ ౩౪॥
 ఈదృశాన్యేవ వాసాంసీ నిత్యం గిరివనేచరాః ।
 పరిధత్త కిముద్వృత్తా రాజద్రవ్యాణ్యభీషుథ ॥ ౩౫॥
 యాతాశు బాలిశా మైవం ప్రార్థ్యం యది జిజీవిషా ।
 బద్ధున్తి ఘ్నున్తి లుమ్బున్తి దృష్టం రాజకులాని వై ॥ ౩౬॥
 ఏవం చికత్థమానస్య కుపితో దేవకీసుతః ।
 రజకస్య కరాగ్రేణ శిరః కాయాదపాతయత్ ॥ ౩౭॥
 తస్యానుజీవినః సర్వే వాసః కోశాన్ విస్పృజ్య వై ।
 దుద్రువుః సర్వతో మార్గం వాసాంసి జగృహేఽచ్యుతః ॥ ౩౮॥
 వసిత్యాఽఽత్యప్రియే వస్త్రే కృష్ణః సజ్కర్షణస్తథా ।
 శేషాణ్యాదత్త గోపేభ్యో విస్పృజ్య భువి కానిచిత్ ॥ ౩౯॥
 తతస్తు వాయకః ప్రీతస్తయోర్వేషమకల్పయత్ ।
 విచిత్రవర్ణశ్చైలేయైరాకత్వైరనురూపతః ॥ ౪౦॥
 నానాలక్షణవేషాభ్యాం కృష్ణరామౌ విరేజతుః ।
 స్వలక్ష్మితౌ బాలగజౌ పర్వణీవ సితేతరౌ ॥ ౪౧॥
 తస్య ప్రసన్నో భగవాన్ ప్రాదాత్సారూప్యమాత్మనః ।

శ్రియం చ పరమాం లోకే బలైశ్వర్యస్మృతీన్ద్రియమ్ ॥ ౪౨ ॥

తతః సుదామ్నో భవనం మాలాకారస్య జగ్మతుః ।

తౌ దృష్ట్వా స సముత్థాయ ననామ శిరసా భువి ॥ ౪౩ ॥

తయోరాసనమాసీయ పాద్యం చార్హ్యార్హణాదిభిః ।

పూజాం సానుగయోశ్చక్రే స్రక్తామ్బులానులేపనైః ॥ ౪౪ ॥

ప్రాహ నః సార్థకం జన్మ పావితం చ కులం ప్రభో ।

పితృదేవర్షయో మహ్యం తుష్టా హ్యోగమనేన వామ్ ॥ ౪౫ ॥

భవంతౌ కిల విశ్వస్య జగతః కారణం పరమ్ ।

అవతీర్ణావిహంశేన క్షేమాయ చ భవాయ చ ॥ ౪౬ ॥

న హి వాం విషమా దృష్టిః సుహృదోర్జగదాత్మనోః ।

సమయోః సర్వభూతేషు భజంతం భజతోరపి ॥ ౪౭ ॥

తావాఙ్జాపయతం భృత్యం కిమహం కరవాణి వామ్ ।

పుంసోఽత్యనుగ్రహో హ్యేష భవద్భిర్యన్నియుజ్యతే ॥ ౪౮ ॥

ఇత్యభిప్రేత్య రాజేన్ద్ర సుదామా ప్రీతమానసః ।

శస్తైః సుగన్ధైః కుసుమైర్మాలా విరచితా దదౌ ॥ ౪౯ ॥

తాభిః స్వలక్ష్మ్యతౌ ప్రీతౌ కృష్ణరామౌ సహానుగౌ ।

ప్రణతాయ ప్రపన్నాయ దదతుర్వరదౌ వరాన్ ॥ ౫౦ ॥

సోఽపి వప్రేఽచలాం భక్తిం తస్మిన్నేవాఖిలాత్మని ।

తద్భక్తేషు చ సౌహార్దం భూతేషు చ దయాం పరామ్ ॥ ౫౧ ॥

ఇతి తస్మై వరం దత్త్వా శ్రియం చాన్వయవర్ధిసీమ్ ।

బలమాయుర్యశఃకాన్తిం నిర్ణగామ సహాగ్రజః ॥ ౫౨ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్ధే పురప్రవేశో నమైకచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౧ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ద్వీచత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ వ్రజన్ రాజపథేన మాధవః
 స్త్రీయం గృహీతాఙ్గవిలేపభాజనామ్ |
 విలోక్య కుబ్జాం యువతీం వరాననాం
 పప్రచ్ఛ యాస్తీం ప్రహసన్ రసప్రదః ॥ ౧ ॥

కా త్వం వరోర్వేతదు హానులేపనం
 కస్యాఙ్గనే వా కథయస్వ సాధు నః |
 దేహ్యావయోరఙ్గవిలేపముత్తమం
 శ్రేయస్తతస్తే న చిరాదభవిష్యతి ॥ ౨ ॥

సైరస్థ్యవాచ
 దాస్యస్మ్యహం సున్దర కంససమ్మతా
 త్రివక్రనామా హ్యానులేపకర్మణి |
 మద్యావితం భోజపతేరతిప్రియం
 వినా యువాం కోఽన్యతమస్తదర్హతి ॥ ౩ ॥

రూపపేశలమాధుర్యహాసితాలాపవీక్షితైః |
 ధర్షితాత్మా దదౌ సాస్థ్యముభయోరనులేపనమ్ ॥ ౪ ॥
 తతస్తావఙ్గరాగేణ స్వవర్ణేతరశోభినా |
 సమ్ప్రాప్తవరభాగేన శుశుభాతేఽనురఙ్ఞితౌ ॥ ౫ ॥

ప్రసన్నో భగవాన్ కుబ్జాం త్రివక్రాం రుచిరాననామ్ |
 ఋజ్విం కర్తుం మనశ్చక్రే దర్శయన్ దర్శనే ఫలమ్ ॥ ౬ ॥

పద్భ్యామాక్రమ్య ప్రపదే ద్వ్యఙ్గుల్యుత్తానపాణినా |
 ప్రగృహ్య చిబుకేఽధ్యాత్మముదసినమదచ్యుతః ॥ ౭ ॥

సా తదరుసమానాఙ్గీ బృహచ్చోణిపయోధరా |
 ముకున్దస్పర్శనాత్సద్యో బభూవ ప్రమదోత్తమా ॥ ౮ ॥

తతో రూపగుణౌదార్యసమ్పన్నా ప్రాహ కేశవమ్ |
 ఉత్తరీయాన్తమాకృష్య స్మయస్తీ జాతహృచ్చయా ॥ ౯ ॥

ఏహి వీర గృహం యామో న త్వాం త్యక్తుమిహోత్సహే |
 త్వయోన్మథితచిత్తాయాః ప్రసీద పురుషర్షభ ॥ ౧౦ ॥

ఏవం స్త్రియా యాచ్యమానః కృష్ణో రామస్య పశ్యతః ।
ముఖం వీక్ష్యానుగానాం చ ప్రహసంతామువాచ హ ॥ ౧౧॥

ఏష్యామి తే గృహం సుభ్రూః పుంసామాధివికర్మనమ్ ।
సాధితార్థోఽగృహాణాం నః పాన్థానాం త్వం పరాయణమ్ ॥ ౧౨॥

విసృజ్య మాధ్వాస్య వాణ్యా తాం వ్రజన్ మార్గే వణిక్పథైః ।
నానోపాయనతామ్బాలస్రగ్గస్తైః సాగ్రజోఽర్చితః ॥ ౧౩॥

తద్ధర్మనస్మరక్షోభాదాత్మానం నావిదన్ స్త్రియః ।
విప్రస్తవాసఃకబరవలయాలేఖ్యమూర్తయః ॥ ౧౪॥

తతః పౌరాన్ పృచ్ఛమానో ధనుషః స్థానమచ్యుతః ।
తస్మిన్ ప్రవిష్టో దదృశే ధనురైస్త్వమివాదుభృతమ్ ॥ ౧౫॥

పురుషైర్బహుభిర్గుప్తమర్చితం పరమర్థమత్ ।
వార్యమాణో నృభిః కృష్ణః ప్రసహ్య ధనురాదదే ॥ ౧౬॥

కరేణ వామేన సలీలముద్భృతం
సజ్యం చ కృత్వా నిమిషేణ పశ్యతామ్ ।
నృణాం వికృష్య ప్రబభ్రువౌ మధ్యతో
యథేక్షుదణ్డం మదకర్యురుక్రమః ॥ ౧౭॥

ధనుషో భజ్యమానస్య శబ్దః ఖం రోదసీ దిశః ।
పూరయామాస యం శ్రుత్వా కంసస్త్రాసముపాగమత్ ॥ ౧౮॥

తద్రక్షిణః సానుచరాః కుపితా ఆతతాయినః ।
గ్రహీతుకామా ఆవస్త్పర్షహ్యతాం వధ్యతామితి ॥ ౧౯॥

అథ తాన్ దురభిప్రాయాన్ విలోక్య బలకేశవౌ ।
క్రుద్ధౌ ధన్వన ఆదాయ శకలే తాంశ్చ జఘ్నుతుః ॥ ౨౦॥

బలం చ కంసప్రహితం హత్వా శాలాముఖాత్తతః ।
నిష్క్రమ్య చేరతుర్హృష్టౌ నిరీక్ష్య పురసమ్పదః ॥ ౨౧॥

తయోస్తదదుభృతం వీర్యం నిశామ్య పురవాసినః ।
తేజః ప్రాగల్భ్యం రూపం చ మేనిరే విబుధోత్తమౌ ॥ ౨౨॥

తయోర్విచరతోః స్వైరమాదితోఽస్తముపేయివాన్ ।

కృష్ణరామౌ వృతౌ గోపైః పురాచ్ఛకటమీయతుః ॥ ౨౩॥

గోప్యో ముకుందవిగమే విరహాతురా యాః

ఆశాసతాశిష ఋతా మధుపుర్యభూవన్ ।

సమృశ్యతాం పురుషభూషణగాత్రలక్ష్మీం

హిత్యేతరాన్ ను భజతశ్చకమేఽయనం శ్రీః ॥ ౨౪॥

అవనిక్రాజ్ఞీయుగలౌ భుక్త్వా క్షీరోపసేచనమ్ ।

ఊషతుస్తాం సుఖం రాత్రిం జ్ఞాత్వా కంసచిక్రీడితమ్ ॥ ౨౫॥

కంసస్తు ధనుషో భక్తం రక్షిణాం స్వబలస్య చ ।

వధం నిశమ్య గోవిందరామవిక్రీడితం పరమ్ ॥ ౨౬॥

దీర్ఘప్రజాగరో భీతో దుర్నిమిత్తాని దుర్మతిః ।

బలూన్యచష్టోభయథా మృత్యోర్దౌత్యకరాణి చ ॥ ౨౭॥

అదర్శనం స్వశిరసః ప్రతిరూపే చ సత్యపి ।

అసత్యపి ద్వితీయే చ ద్వైరూప్యం జ్యోతిషాం తథా ॥ ౨౮॥

భిద్రప్రతీతిశ్చాయాయాం ప్రాణఘోషానుపశ్రుతిః ।

స్వర్ణప్రతీతిర్వృక్షేషు స్వపదానామదర్శనమ్ ॥ ౨౯॥

స్వప్న ప్రేతపరిష్కంఠః ఖరయానం విషాదనమ్ ।

యాయాన్నలదమాల్యేకస్తైలాభ్యక్తో దిగమ్బరః ॥ ౩౦॥

అన్యాని చేత్థం భూతాని స్వప్నజాగరితాని చ ।

పశ్యన్ మరణసన్తస్తో నిద్రాం లేభే న చిన్తయా ॥ ౩౧॥

వ్యుష్టాయాం నిశి కౌరవ్య సూర్యే చాద్యుః సముత్థితే ।

కారయామాస వై కంసో మల్లక్రీడామహోత్సవమ్ ॥ ౩౨॥

ఆనరుచ్చః పురుషా రక్తం తూర్యభేర్యశ్చ జఘ్నిరే ।

మఞ్చాశ్చాలక్ష్మతాః స్రగ్భిః పతాకావైలతోరణైః ॥ ౩౩॥

తేషు పౌరా జానపదా బ్రహ్మక్షత్రపురోగమాః ।

యథోపజోషం వివిశూ రాజానశ్చ కృతాసనాః ॥ ౩౪॥

కంసః పరివృతోఽమాత్యై రాజమఞ్చ ఉపావిశత్ ।

మణ్ణలేశ్వరమధ్యస్థో హృదయేన విదూయతా ॥ ౩౫॥

వాద్యమానేషు తూర్యేషు మల్లతాలోత్తరేషు చ ।
 మల్లాః స్వలఙ్కృతా దృప్తాః సోపాధ్యాయాః సమావిశన్ ॥ ౩౬ ॥
 చాణూరో ముష్టికః కూటః శలస్తోశల ఏవ చ ।
 త ఆనేదురుపస్థానం వల్లవాద్యప్రహర్షితాః ॥ ౩౭ ॥
 నన్దగోపాదయో గోపా భోజరాజసమాహుతాః ।
 నివేదితోపాయనాస్త ఏకస్మిన్ మఞ్చ ఆవిశన్ ॥ ౩౮ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 దశమస్కంధే పూర్వార్థే మల్లరఙ్గోపవర్ణనం నామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౨ ॥

॥ ౬౦ నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ త్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౩ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 అథ కృష్ణశ్చ రామశ్చ కృతశౌచౌ పరస్తప ।
 మల్లదున్ధుభినిర్ఘోషం శ్రుత్వా ర్ద్రష్టుముపేయతుః ॥ ౧ ॥
 రఙ్గద్వారం సమాసాద్య తస్మిన్ నాగమవస్థితమ్ ।
 అపశ్యత్కువలయాపీడం కృష్ణోఽమృష్టప్రచోదితమ్ ॥ ౨ ॥
 బద్ధ్వా పరికరం శౌరిః సముహ్య కుటిలాలకాన్ ।
 ఉవాచ హస్తీపం వాచా మేఘనాదగభీరయా ॥ ౩ ॥
 అమృష్టామృష్ట మార్గం నౌ దేహ్యపక్రమ మా చిరమ్ ।
 నో చేత్సకుఙ్జారం త్వాద్య నయామి యమసాదనమ్ ॥ ౪ ॥
 ఏవం నిర్భర్తీతోఽమృష్టః కుపితః కోపితం గజమ్ ।
 చోదయామాస కృష్ణాయ కాలాన్తకయమోపమమ్ ॥ ౫ ॥
 కరీన్ద్రస్తమభిద్రుత్య కరేణ తరసాగ్రహీత్ ।
 కరాద్విగలితః సోఽముం నిహత్యాఙ్ఘ్రిష్వలీయత ॥ ౬ ॥
 సఙ్కృద్ధస్తమచక్షాణో స్థూణదృష్టిః స కేశవమ్ ।
 పరామృశత్పుష్కరేణ స ప్రసహ్య వినిర్గతః ॥ ౭ ॥

పుచ్చే ప్రగృహ్యోతిబలం ధనుషః పఞ్చవింశతిమ్ |
 విచకర్ష యథా నాగం సుపర్ణ ఇవ లీలయా || ౮ ||
 స పర్యావర్తమానేన సవ్యదక్షిణతోఽమృతః |
 బభ్రామ భ్రామ్యమాణేన గోవత్సేనేవ బాలకః || ౯ ||
 తతోఽభిముఖమభ్యేత్య పాణినాఽఽహత్య వారణమ్ |
 ప్రాద్రవన్ పాతయామాస స్పృశ్యమానః పదే పదే || ౧౦ ||
 స ధావన్ క్రీడయా భూమౌ పతిత్వా సహసోత్థితః |
 తం మత్వా పతితం క్రుద్ధో దంతాభ్యాం సోఽహనత్క్షితిమ్ || ౧౧ ||
 స్వవిక్రమే ప్రతిహతే కుఞ్జరేన్ద్రోఽత్యమర్షితః |
 చోద్యమానో మహామాత్రైః కృష్ణమభ్యద్రవద్రుషా || ౧౨ ||
 తమాపతన్నమాసాద్య భగవాన్మధుసూదనః |
 నిగృహ్య పాణినా హస్తం పాతయామాస భూతలే || ౧౩ ||
 పతితస్య పదాఽఽక్రమ్య మృగేన్ద్ర ఇవ లీలయా |
 దన్తముత్పాట్య తేనేభం హస్తిపాంశ్చాహనద్ధరిః || ౧౪ ||
 మృతకం ద్విపముత్సృజ్య దన్తపాణిః సమావిశత్ |
 అంసన్యస్తవిషాణోఽసృజ్మదబిన్దుభిరఙ్గితః |
 విరూఢస్వేదకణికావదనామ్బురుహో బభౌ || ౧౫ ||
 వృతౌ గోపైః కతిపయైర్బలదేవజనార్దనౌ |
 రఙ్గం వివిశతూ రాజన్ గజదన్తవరాయుధౌ || ౧౬ ||
 మల్లనామశనిర్పూణాం నరవరః స్త్రీణాం స్మరో మూర్తిమాన్
 గోపానాం స్వజనోఽసతాం ఊతిభుజాం శాస్తా స్వపిత్రోః శిశుః |
 మృత్యురోఽభిజపతేర్విరాడవిదుషాం తత్త్వం పరం యోగినాం
 వృష్టినాం పరదేవతేతి విదితో రఙ్గం గతః సాగ్రజః || ౧౭ ||
 హతం కువలయాపీడం దృష్ట్వా తావపి దుర్జయౌ |
 కంసో మనస్వ్యపి తదా భృశముద్వివిజే నృప || ౧౮ ||
 తౌ రేజతూ రఙ్గగతౌ మహాభుజౌ
 విచిత్రవేషాభరణస్రగమ్బురౌ |
 యథా నటావుత్తమవేషధారిణౌ

మనః క్షిపంతౌ ప్రభయా నిరీక్షతామ్ || ౧౯ ||

నిరీక్ష్య తావుత్తమపూరుషౌ జనా

మఞ్చస్థితా నాగరరాష్ట్రకా నృప |

ప్రహర్షవేగోత్కలితేక్షణాననాః

పపుర్ను తృప్తా నయనైస్తదాననమ్ || ౨౦ ||

పిబన్త ఇవ చక్షుర్భ్యాం లిహన్త ఇవ జిహ్వాయా |

జిఘ్రన్త ఇవ నాసాభ్యాం శ్లిష్యన్త ఇవ బాహుభిః || ౨౧ ||

ఊచుః పరస్పరం తే వై యథాదృష్టం యథాశ్రుతమ్ |

తద్ద్రూపగుణమాధుర్యప్రాగల్భ్యస్మారితా ఇవ || ౨౨ ||

ఏతౌ భగవతః సాక్షాద్ధరేర్నారాయణస్య హి |

అవతీర్ణావిహంశేన వసుదేవస్య వేశ్మని || ౨౩ ||

ఏష వై కిల దేవక్యాం జాతో నీతశ్చ గోకులమ్ |

కాలమేతం వసన్ గూఢో వవృధే నన్దవేశ్మని || ౨౪ ||

పూతనానేన నీతాన్తం చక్రవాతశ్చ దానవః |

అర్జునౌ గుహ్యకః కేశీ ధేనుకోఽన్యే చ తద్విధాః || ౨౫ ||

గావః సపాలా ఏతేన దావాగ్న్యైః పరిమోచితాః |

కాలియౌ దమితః సర్ప ఇన్ద్రశ్చ విమదః కృతః || ౨౬ ||

సప్తాహమేకహస్తేన ధృతోఽద్రిప్రవరోఽమునా |

వర్షవాతాశనిభ్యశ్చ పరిత్రాతం చ గోకులమ్ || ౨౭ ||

గోప్యోఽస్య నిత్యముదితహసితప్రేక్షణం ముఖమ్ |

పశ్యన్త్యో వివిధాన్తాపాన్స్తరన్తి స్మాశ్రమం ముదా || ౨౮ ||

వదన్త్యనేన వంశోఽయం యదోః సుబహువిశ్రుతః |

శ్రియం యశో మహాత్వం చ లప్స్యతే పరిరక్షితః || ౨౯ ||

అయం చాస్యాగ్రజః శ్రీమాన్ రామః కమలలోచనః |

ప్రలమ్బౌ నిహతో యేన వత్సకో యే బకాదయః || ౩౦ ||

జనేష్యేవం బ్రువాణేషు తూర్షేషు నినదత్సు చ |

కృష్ణరామౌ సమాభాష్య చాణూరో వాక్యమబ్రవీత్ || ౩౧ ||

హే నన్దసూనో హే రామ భవన్తౌ వీరసమ్మతౌ |

నియుద్ధకుశలౌ శ్రుత్వా రాజ్ఞాఽఽహూతౌ దిదృక్షుణా ॥ 3౨॥

ప్రియం రాజ్ఞః ప్రకుర్వన్త్యః శ్రేయో విన్దన్తి వై ప్రజాః ।
మనసా కర్మణా వాచా విపరీతమతోఽన్యథా ॥ 33॥

నిత్యం ప్రముదితా గోపా వత్సపాలా యథా స్ఫుటమ్ ।
వనేషు మల్లయుద్ధేన క్రీడన్తశ్చారయన్తి గాః ॥ 3౪॥

తస్మాద్రాజ్ఞః ప్రియం యూయం వయం చ కరవామ హే ।
భూతాని నః ప్రసీదన్తి సర్వభూతమయో నృపః ॥ 3౫॥

తన్నిశమ్యాబ్రవీత్కృష్ణో దేశకాలోచితం వచః ।
నియుద్ధమాత్మనోఽభీష్టం మన్యమానోఽభినన్ద్య చ ॥ 3౬॥

ప్రజా భోజపతేరన్య వయం చాపి వనేచరాః ।
కరవామ ప్రియం నిత్యం తన్నః పరమనుగ్రహాః ॥ 3౭॥

బాలా వయం తుల్యబలైః క్రీడిష్యామో యథోచితమ్ ।
భవేన్నియుద్ధం మాధర్మః స్పృశేన్మల్లసభాసదః ॥ 3౮॥

చాణూర ఉవాచ

న బాలో న కిశోరస్త్యం బలశ్చ బలినాం వరః ।
లీలయేభో హతో యేన సహస్రద్విపసత్త్వభృత్ ॥ 3౯॥

తస్మాద్భవద్భ్యాం బలిభిరోద్ధవ్యం నానయోఽత్ర వై ।
మయి విక్రమ వార్జ్యేయ బలేన సహ ముష్టికః ॥ ౪౦॥

ఇతి శ్రీమద్భగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్ధే కువలయాపీడవధో నామ త్రివత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౩॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౪ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం చర్చితసంకల్పో భగవాన్మధుసూదనః ।
ఆససాదాథ చాణూరం ముష్టికం రోహిణీసుతః ॥ ౧॥

హస్తాభ్యాం హస్తయోర్బద్ధ్యా పద్భ్యామేవ చ పాదయోః ।

చివకర్షతురన్యోన్యం ప్రసహ్య విజిగీషయా ॥ ౨॥

అరత్ని ద్వే అరత్నిభ్యాం జానుభ్యాం చైవ జానునీ ।

శిరః శిరోరసోరస్తావన్యోన్యమభిజఘ్నుతుః ॥ ౩॥

పరిభ్రామణవిక్షేపపరిరమ్భావపాతనైః ।

ఉత్సర్పణాపసర్పణైశ్చాన్యోన్యం ప్రత్యరున్ధతామ్ ॥ ౪॥

ఉత్థాపనైరున్నయనైశ్చాలనైః స్థాపనైరపి ।

పరస్పరం జిగీషంతావపచక్రతురాత్మనః ॥ ౫॥

తద్బలాబలవద్యుద్ధం సమేతాః సర్వయోషితః ।

ఊచుః పరస్పరం రాజన్ సానుకమ్పా వరూథశః ॥ ౬॥

మహానయం బతాధర్మ ఏషాం రాజసభాసదామ్ ।

యే బలాబలవద్యుద్ధం రాజ్ఞోఽన్విచ్ఛన్తి పశ్యతః ॥ ౭॥

క్వ వజ్రసారసర్వాఙ్గౌ మల్లా శైలేన్ద్రసన్నిభౌ ।

క్వ చాతిసుకుమారాఙ్గౌ కిశోరో నాస్తయావనౌ ॥ ౮॥

ధర్మవ్యతిక్రమో హ్యస్య సమాజస్య ధ్రువం భవేత్ ।

యత్రాధర్మః సముత్తిష్ఠేన్న స్థేయం తత్ర కర్హిచిత్ ॥ ౯॥

న సభాం ప్రవిశేత్ప్రాజ్ఞః సభ్యదోషాననుస్మరన్ ।

అబ్రువన్ విబ్రువన్నజ్ఞో నరః కిల్బిషమశ్నుతే ॥ ౧౦॥

వల్గతః శత్రుమభిః కృష్ణస్య వదనామ్బుజమ్ ।

వీక్ష్యతాం శ్రమవార్యుప్తం పద్మకోశమివామ్బుభిః ॥ ౧౧॥

కిం న పశ్యత రామస్య ముఖమాతామ్రలోచనమ్ ।

ముష్టికం ప్రతి సామర్షం హాససంరమ్భశోభితమ్ ॥ ౧౨॥

పుణ్యా బత వ్రజభువో యదయం నృలిఙ్గ-

గూఢఃపురాణపురుషో వనచిత్రమాల్యః ।

గాః పాలయన్ సహబలః క్వణయంశ్చ వేణుం

విక్రీడయాఞ్చుతి గిరిత్రరమార్చితాఙ్గిః ॥ ౧౩॥

గోప్యస్తపః కిమచరన్ యదముష్య రూపం

లావణ్యసారమసమోర్ధ్వమనన్యసిద్ధమ్ ।

దృగ్భిః పిబన్త్యనుసవాభినవం దురాప-
మేకాన్తథామ యశసః శ్రీయ ఐశ్వరస్య ॥ ౧౪ ॥

యా దోహనేఽవహననే మథనోపలేప-
ప్రేక్షేజ్ఞనార్భరుదితోక్షణమార్జనాదౌ ।
గాయన్తి చైనమనురక్తధీయోఽశ్రుకణ్ఠోఽ
ధన్యా వ్రజస్త్రియ ఉరుక్రమచిత్తయానాః ॥ ౧౫ ॥

ప్రాతర్వ్రజాద్యుజత ఆవిశతశ్చ సాయం
గోభిః సమం క్వణయతోఽస్య నిశమ్య వేణుమ్ ।
నిర్గమ్య తూర్ణమబలాః పథి భూరిపుణ్డాః
పశ్యన్తి సస్మితముఖం సదయావలోకమ్ ॥ ౧౬ ॥

ఏవం ప్రభాషమాణాసు స్త్రీషు యోగేశ్వరో హరిః ।
శత్రుం హన్తుం మనశ్చక్రే భగవాన్ భరతర్షభ ॥ ౧౭ ॥

సభయాః స్త్రీగిరః శ్రుత్వా పుత్రస్నేహశుచాఽఽతురౌ ।
పితరావన్వతప్యేతాం పుత్రయోరబుధౌ బలమ్ ॥ ౧౮ ॥

తైస్త్వైర్నియుద్ధవిధిభిర్వివిధైరమ్యతేతరౌ ।
యుయుధాతే యథాన్యోన్యం తదైవ బలముష్టికౌ ॥ ౧౯ ॥

భగవద్ధాత్రనిషాత్తైర్వజ్రనిషేషనిష్ఠరైః ।
చాణూరో భజ్యమానాణ్కో ముహుర్లానిమవాప హ ॥ ౨౦ ॥

స శ్యేనవేగ ఉత్పత్య ముష్టికృత్య కరావుభౌ ।
భగవన్తుం వాసుదేవం క్రుద్ధో వక్షస్యబాధత ॥ ౨౧ ॥

నాచలత్తత్ప్రహారేణ మాలాహత ఇవ ద్విపః ।
బాహోర్నిగృహ్య చాణూరం బహుశో భ్రామయన్ హరిః ॥ ౨౨ ॥

భూప్యష్టే పోథయామాస తరసా క్షీణజీవితమ్ ।
విస్రన్తాకల్పకేశస్రగిన్ద్రధ్వజ ఇవాపతత్ ॥ ౨౩ ॥

తదైవ ముష్టికః పూర్వం స్వముష్ట్యాభిహతేన వై ।
బలభద్రేణ బలినా తలేనాభిహతో భృశమ్ ॥ ౨౪ ॥

ప్రవేపితః స రుధిరముద్వమన్ ముఖతోఽర్ధితః ।
వ్యసుః పపాతోర్వ్యుపస్థే వాతాహత ఇవాఙ్గీపః ॥ ౨౫ ॥

తతః కూటమనుప్రాప్తం రామః ప్రహరతాం వరః ।
 అవధీల్లీలయా రాజన్ సావజ్ఞం వామముష్టినా ॥ ౨౬ ॥
 తద్వైవ హి శలః కృష్ణపదాపహతశ్శీర్షకః ।
 ద్విధా విశీర్ణస్తాశలక ఉభావపి నిపేతతుః ॥ ౨౭ ॥
 చాణూరే ముష్టికే కూటే శలే తోశలకే హతే ।
 శేషాః ప్రదుద్రువుర్మల్లాః సర్వే ప్రాణపరీప్సవః ॥ ౨౮ ॥
 గోపాన్ వయస్యానాకృష్య తైః సంస్రుజ్య విజహ్రతుః ।
 వాద్యమానేషు తూర్యేషు వల్గన్తౌ రుతనూపురౌ ॥ ౨౯ ॥
 జనాః ప్రజహ్నుషుః సర్వే కర్మణా రామకృష్ణయోః ।
 ఋతే కంసం విప్రముఖ్యాః సాధవః సాధు సాధ్వితి ॥ ౩౦ ॥
 హతేషు మల్లవర్యేషు విద్రుతేషు చ భోజరాట్ ।
 న్యవారయత్స్వతూర్యాణి వాక్యం చేదమువాచ హ ॥ ౩౧ ॥
 నిఃసారయత దుర్వృత్తౌ వసుదేవాత్మజౌ పురాత్ ।
 ధనం హరత గోపానాం నన్దం బద్ధీత దుర్మతిమ్ ॥ ౩౨ ॥
 వసుదేవస్తు దుర్మేధా హన్యతామాశ్వసత్తమః ।
 ఉగ్రసేనః పితా చాపి సానుగః పరపక్షగః ॥ ౩౩ ॥
 ఏవం వికత్థమానే వై కంసే ప్రకుపితోఽవ్యయః ।
 లఘిమ్నోత్పత్య తరసా మఞ్చముత్తుజమారుహత్ ॥ ౩౪ ॥
 తమావిశన్తమాలోక్య మృత్యుమాత్మన ఆసనాత్ ।
 మనస్వీ సహసోత్థాయ జగృహే సోఽసిచర్మణీ ॥ ౩౫ ॥
 తం ఖడ్గపాణిం విచరన్తమాశు
 శ్యేనం యథా దక్షిణసవ్యమమ్బరే ।
 సమగ్రహీద్ధుర్విషహోగ్రతేజా
 యథోరగం తార్క్ష్యసుతః ప్రసహ్య ॥ ౩౬ ॥
 ప్రగృహ్య కేశేషు చలత్కిరీటం
 నిపాత్య రింగ్గోపరి తుక్లమఞ్చాత్ ।
 తస్యోపరిష్ఠాత్స్వయమబ్జనాభః
 పపాత విశ్వాశ్రయ ఆత్మతన్త్రః ॥ ౩౭ ॥

తం సమృధేతం విచకర్ష భూమౌ
హరిర్యథేభం జగతో విపశ్యతః ।
హా హేతి శబ్దః సుమహాన్స్తదాభూ-
దుదీరితః సర్వజనైర్నరైస్త్వ ॥ ౩౮ ॥

స నిత్యదోద్విగ్నధియా తమిశ్వరం
పిబన్ వదన్ వా విచరన్ స్వపన్ శ్వసన్ ।
దదర్శ చక్రాయుధమగ్రతో యత-
స్తదేవ రూపం దురవాపమాప ॥ ౩౯ ॥

తస్యానుజా భ్రాతరోఽష్టౌ కఙ్కన్యగ్రోధకాదయః ।
అభ్యధావన్నతిక్రద్ధా భ్రాతుర్నిర్వేశకారిణః ॥ ౪౦ ॥
తథాతిరభసాన్స్తాన్స్తు సంయత్తాన్ రోహిణీసుతః ।
అహన్ పరిఘముద్యమ్య పశూనివ మృగాధిపః ॥ ౪౧ ॥

నేదుర్దుష్టభయో వ్యోమ్ని బ్రహ్మేశాద్యా విభూతయః ।
పుష్పైః కిరన్తన్తం ప్రీతాః శశంసుర్నన్యతుః స్త్రియః ॥ ౪౨ ॥

తేషాం స్త్రియో మహారాజ సుహృన్మరణదుఃఖితాః ।
తత్రాభీయుర్వినిఘ్నన్త్యః శీర్షాణ్యశ్రువిలోచనాః ॥ ౪౩ ॥

శయానాన్ వీరశయ్యాయాం పతీనాలిక్ల్య శోచతీః ।
విలేపుః సుస్వరం నారోఽఽ విస్పృజన్త్యో ముహుః శుచః ॥ ౪౪ ॥

హా నాథ ప్రియ ధర్మజ్ఞ కరుణానాథవత్సల ।
త్వయా హతేన నిహతా వయం తే సగృహప్రజాః ॥ ౪౫ ॥

త్వయా విరహితా పత్యా పురీయం పురుషర్షభ ।
న శోభతే వయమివ నివృత్తోత్సవమఙ్గలా ॥ ౪౬ ॥

అనాగసాం త్వం భూతానాం కృతవాన్ ద్రోహముల్బణమ్ ।
తేనేమాం భో దశాం నీతో భూతధ్రుక్ కో లభేత శమ్ ॥ ౪౭ ॥

సర్వేషామిహ భూతానామేష హి ప్రభవాప్యయః ।
గోప్తా చ తదవధ్యాయీ న క్వచిత్సుఖమేధతే ॥ ౪౮ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
రాజయోషిత ఆశ్వాస్య భగవాన్లోకభావనః ।

యామాపచుర్లైకికిం సంస్థాం హతానాం సమకారయత్ || ౪౯ ||

మాతరం పితరం బైవ మోచయిత్వాథ బన్ధనాత్ |

కృష్ణరామౌ వన్ధితే శిరసాఽఽస్పృశ్య పాదయోః || ౫౦ ||

దేవకీ వసుదేవశ్చ విజ్ఞాయ జగదీశ్వరౌ |

కృతసంవన్ధనౌ పుత్రౌ సస్వజాతే న శక్కితౌ || ౫౧ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్ధే కంసవధో నామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః || ౪౪ ||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| పంచుచత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౫ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

పితరావుపలబ్ధార్థౌ విదిత్వా పురుషోత్తమః |

మా భూదితి నిజాం మాయాం తతాన జనమోహినీమ్ || ౧ ||

ఉవాచ పితరావేత్య సాగ్రజః సాత్వత్సర్షభః |

ప్రశయావనతః ప్రీణన్నమ్భ తాతేతి సాదరమ్ || ౨ ||

నాస్మత్తో యువయోస్తాత నితోత్కణ్ణితయోరపి |

బాల్యపౌగణ్ణకైశోరాః పుత్రాభ్యామభవన్ క్వచిత్ || ౩ ||

న లభ్యో దైవహతయోర్వాసో నౌ భవదన్తికే |

యాం బాలాః పితృగేహస్థా విన్ధన్తే లాలితా ముదమ్ || ౪ ||

సర్వార్థసమ్భవో దేహో జనితః పోషితో యతః |

న తయోర్యాతి నిర్వేశం పిత్రోర్మర్త్యః శతాయుషా || ౫ ||

యస్తయోరాత్మజః కల్ప ఆత్మనా చ ధనేన చ |

వృత్తిం న దద్యాత్తం ప్రేత్య స్వమాంసం ఖాదయన్తి హి || ౬ ||

మాతరం పితరం వృద్ధం భార్యాం సాధీం సుతం శిశుమ్ |

గురుం విప్రం ప్రపన్నం చ కల్పోఽభిభ్రచ్చస్వసన్ మృతః || ౭ ||

తన్నావకల్పయోః కంసాన్నిత్యముద్విగ్నచేతసోః ।
 మోఘమేతే వ్యతిక్రాంతా దివసా వామనర్చతోః ॥ ౮ ॥
 తక్షస్తుమర్థస్తాత మాతర్నా పరతన్త్రయోః ।
 అకుర్వతోర్వాం శుశ్రూషాం క్లిష్టయోర్ద్వర్షదా భృశమ్ ॥ ౯ ॥
 శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇతి మాయామనుష్యస్య హరేర్విశ్వాత్మనో గిరా ।
 మోహితావక్త్రమారోప్య పరిష్వజ్యాపతుర్ముదమ్ ॥ ౧౦ ॥
 సిఞ్చంతావశ్రుధారాభిః సేహపాశేన చావృతౌ ।
 న కిఞ్చిదూచతూ రాజన్ బాష్పకణ్ఠౌ విమోహితౌ ॥ ౧౧ ॥
 ఏవమాశ్వాస్య పితరౌ భగవాన్ దేవకీసుతః ।
 మాతామహం తూగ్రసేనం యదూనామకరోన్నృపమ్ ॥ ౧౨ ॥
 ఆహ చాస్మాన్ మహారాజ ప్రజాశ్చాఙ్ఘ్రమర్హసి ।
 యయాతిశాపాద్యదుభిర్నాసితవ్యం నృపాసనే ॥ ౧౩ ॥
 మయి భృత్య ఉపాసినే భవతో విబుధాదయః ।
 బలిం హరన్త్యవనతాః కిముతాన్యే నరాధిపాః ॥ ౧౪ ॥
 సర్వాన్ స్వాన్ జ్ఞాతినమ్బన్ధాన్ దిగ్భ్యః కంసభయాకులాన్ ।
 యదువృష్ణ్యస్థకమధుదాశార్లకుకురాదికాన్ ॥ ౧౫ ॥
 సభాజితాన్ సమాశ్వాస్య విదేశావాసకర్షితాన్ ।
 న్యవాసయత్స్వగేహేషు విత్తైః సన్తర్ప్య విశ్వకృత్ ॥ ౧౬ ॥
 కృష్ణసంకర్షణభుజైర్గుప్తా లబ్ధమనోరథాః ।
 గృహేషు రేమిరే సిద్ధాః కృష్ణరామగతజ్వరాః ॥ ౧౭ ॥
 వీక్షన్తోఽహరహాః ప్రీతా ముకున్దవదనామ్బుజమ్ ।
 నిత్యం ప్రముదితం శ్రీమత్పదయస్మితవీక్షణమ్ ॥ ౧౮ ॥
 తత్ర ప్రవయసోఽప్యాసన్ యువానోఽతిబలౌజసః ।
 విబన్తోఽక్షైర్ముకున్దస్య ముఖామ్బుజసుధాం ముహుః ॥ ౧౯ ॥
 అథ నన్దం సమాసాద్య భగవాన్ దేవకీసుతః ।
 సంకర్షణశ్చ రాజేన్ద్ర పరిష్వజ్యేదమూచతుః ॥ ౨౦ ॥

పితరుశ్వాభ్యాం స్నిగ్ధాభ్యాం పోషితౌ లాలితౌ భృశమ్ ।

పితోరభ్యధికా ప్రీతిరాత్మజేష్వాత్మనోఽపి హి ॥ ౨౧॥

స పితా సా చ జననీ యౌ పుష్టితాం స్వపుత్రవత్ ।

శిశూన్ బన్ధుభిరుత్సుష్టానకత్వైః పోషరక్షణే ॥ ౨౨॥

యాత యూయం వ్రజం తాత వయం చ స్నేహదుఃఖితాన్ ।

జ్ఞాతీన్ వో ద్రష్టుమేష్వామో విధాయ సుహృదాం సుఖమ్ ॥ ౨౩॥

ఏవం సాన్త్వయ్య భగవాన్ నన్దం సవ్రజమచ్యుతః ।

వాసోఽలంకారకుప్యద్వైరర్హయామాస సాదరమ్ ॥ ౨౪॥

ఇత్యుక్తస్తౌ పరిష్వజ్య నన్దః ప్రణయవిహ్వలః ।

పూరయన్నశ్రుభిర్నేత్రే సహ గోపైర్వ్రజం యయా ॥ ౨౫॥

అథ శూరసుతో రాజన్ పుత్రయోః సమకారయత్ ।

పురోధసా బ్రాహ్మణైశ్చ యథావద్దీజనంస్కృతిమ్ ॥ ౨౬॥

తేభ్యోఽదాద్దక్షిణా గావో రుక్మమాలాః స్వలంకృతాః ।

స్వలంకృతేభ్యః సమూహ్య సవతాన్ః క్షేమమాలినీః ॥ ౨౭॥

యాః కృష్ణరామజన్మరే మనోదత్తా మహామతిః ।

తాశ్చాదదాదనుస్మృత్య కంసేనాధర్మతో హృతాః ॥ ౨౮॥

తతశ్చ లబ్ధసంస్కారౌ ద్విజత్వం ప్రాప్య సువ్రతౌ ।

గర్గాద్యదుకులాచార్యాద్ధాయత్రం వ్రతమాస్థితౌ ॥ ౨౯॥

ప్రభవౌ సర్వవిద్యానాం సర్వజ్ఞౌ జగదీశ్వరౌ ।

నాన్యసిద్ధామలంకానం గూహమానౌ నరేహితైః ॥ ౩౦॥

అథో గురుకులే వాసమిచ్ఛంతాపుపజగ్మతుః ।

కాశ్యం సాన్ధిపనిం నామ హ్యవన్తిపురవాసినమ్ ॥ ౩౧॥

యథోపసాద్య తౌ దాన్తౌ గురౌ వృత్తిమనిన్దితామ్ ।

గ్రాహయంతావుపేతౌ స్మ భక్త్యా దేవమివాదృతౌ ॥ ౩౨॥

తయోర్విజవరస్తుప్తః శుద్ధభావానువృత్తిభిః ।

ప్రోవాచ వేదానఖిలాన్ సాఙ్గోపనిషదో గురుః ॥ ౩౩॥

సరహస్యం ధనుర్వేదం ధర్మాన్ న్యాయపథాన్తథా ।

తథా చాన్వీక్షికీం విద్యాం రాజనీతిం చ షడ్విధామ్ || 3౪||

సర్వం నరవరశ్రేష్ఠౌ సర్వవిద్యాప్రవర్తకౌ |
సకృన్నిగదమాత్రేణ తౌ సజ్జాగృహతుర్నృప || 3౫||

అహోరాత్రైశ్చతుఃషష్ట్యా సంయత్తౌ తావతీః కలాః |
గురుదక్షిణయాఽఽచార్యం ఛన్దయామాసతుర్నృప || 3౬||

ద్విజన్తయోన్తం మహిమానమద్భుతం
సంలక్ష్య రాజన్నతిమానుషీం మతిమ్ |
సమ్మన్త్ర్య పత్న్యా స మహార్ణవే మృతం
బాలం ప్రభాసే వరయామ్భభూవ హ || 3౭||

తథేత్యథారుహ్య మహారథౌ రథం
ప్రభాసమాసాద్య దురన్తవిక్రమా |
వేలాముపవ్రజ్య నిషీదతుః క్షణం
సిన్ధుర్విదిత్వార్హణమాహరత్తయోః || 3౮||

తమాహ భగవానాశు గురుపుత్రః ప్రదీయతామ్ |
యోఽసావిహ త్వయా గ్రన్తో బాలకో మహతోర్మిణా || 3౯||

సముద్ర ఉవాచ
నైవాహార్షమహం దేవ దైత్యః పంచుజనో మహాన్ |
అన్తర్జలచరః కృష్ణ శంఖరూపధరోఽసురః || ౪౦||

ఆస్తే తేనాహృతో నూనం తచ్చుత్వా సత్వరం ప్రభుః |
జలమావిశ్య తం హత్వా నాపశ్యదుదరేఽర్భకమ్ || ౪౧||

తదఙ్గప్రభవం శంఖమాదాయ రథమాగమత్ |
తతః సంయమసిం నామ యమస్య దయితాం పురీమ్ || ౪౨||

గత్వా జనార్దనః శంఖం ప్రదధౌ సహాలాయుధః |
శంఖనిర్ద్రాదమాకర్ణ్య ప్రజాసంయమనో యమః || ౪౩||

తయోః సపర్యాం మహతీం చక్రే భక్త్యుపబృంహితామ్ |
ఉవాచావనతః కృష్ణం సర్వభూతాశయాలయమ్ |
లీలామనుష్య హే విష్ణో యువయోః కరవామ కిమ్ || ౪౪||

శ్రీభగవానువాచ

గురుపుత్రమిహాసీతం నిజకర్మనిబన్ధనమ్ ।

ఆనయస్వ మహారాజ మచ్ఛాసనపురస్కృతః ॥ ౪౫॥

తథేతి తేనోపాసీతం గురుపుత్రం యదూత్తమౌ ।

దత్త్వా స్వగురవే భూయో వృణోష్యేతి తమూచతుః ॥ ౪౬॥

గురురువాచ

సమ్యక్సమాప్తాదితో వత్స భవద్భాష్యం గురునిష్క్రమ్యః ।

కో ను యుష్మద్విధగురోః కామానామవశిష్యతే ॥ ౪౭॥

గచ్ఛతం స్వగృహం వీరౌ కీర్తిర్వామస్తు పావనీ ।

ఛన్దాంస్యయాతయామాని భవన్త్విహ పరత్ర చ ॥ ౪౮॥

గురుణైవమనుజ్ఞాతౌ రథేనానిలరంహసా ।

ఆయాతౌ స్వపురం తాత పర్జన్యనినదేన వై ॥ ౪౯॥

సమనన్దన్ ప్రజాః సర్వా దృష్ట్వా రామజనార్దనౌ ।

అపశ్యన్తో బహ్వాహాని నష్టలబ్ధధనా ఇవ ॥ ౫౦॥

ఇతి శ్రీమద్భగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

దశమస్కంధే పూర్వార్ధే గురుపుత్రానయనం నామ పంచచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౫॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ షట్పత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

వృష్టినాం ప్రవరో మస్త్రీ కృష్ణస్య దయితః సఖా ।

శిష్యో బృహస్పతేః సాక్షాదుద్ధవో బుద్ధిసత్తమః ॥ ౧॥

తమాహ భగవాన్ ప్రేష్ఠం భక్తమేకాన్తినం క్వచిత్ ।

గృహీత్వా పాణినా పాణిం ప్రపన్నార్హిహరో హరిః ॥ ౨॥

గచ్ఛోద్ధవ వ్రజం సౌమ్య పిత్రోర్నా ప్రీతిమావహా ।

గోపినాం మద్వియోగాధిం మత్స్వన్వేక్షైర్విమోచయ ॥ ౩॥

తా మన్మనస్కా మత్ప్రాణా మదర్థే త్యక్తదైహికాః ।

మామేవ దయితం ప్రేష్ఠమాత్మానం మనసా గతాః ।
 యే త్యక్తలోకధర్మాశ్చ మదర్థే తాన్ భిభర్ష్యహమ్ ॥ ౪॥
 మయి తాః ప్రేయసాం ప్రేష్ఠే దూరస్థే గోకులస్త్రియః ।
 స్మరన్త్యోఽన్యైః విముహ్యంతి విరహోత్కంఠ్యవిహ్వలాః ॥ ౫॥
 ధారయన్త్యతికృచ్ఛ్రేణ ప్రాయః ప్రాణాన్ కథశ్చన ।
 ప్రత్యాగమనసన్దేశైర్వల్లవ్యో మే మదాత్మికాః ॥ ౬॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇత్యుక్త ఉద్ధవో రాజన్ సన్దేశం భర్తురాదృతః ।
 ఆదాయ రథమారుహ్య ప్రయయా నన్దగోకులమ్ ॥ ౭॥
 ప్రాప్తో నన్దవ్రజం శ్రీమాన్ నిమ్లొచతి విభావసౌ ।
 ఛన్నయానః ప్రవిశతాం పశూనాం ఖురరేణుభిః ॥ ౮॥

వాసితార్థేఽభియుధ్యద్భిర్నాదితం శుష్పిభిర్వృషైః ।
 ధావన్తీభిశ్చ వాస్త్రాభిరూధోభారైః స్వవత్సకాన్ ॥ ౯॥
 ఇతస్తతో విలంబ్యద్భిర్గోవత్సైర్మణ్డీతం సితైః ।
 గోదోహశబ్దాభిరవం వేణూనాం నిఃస్వనేన చ ॥ ౧౦॥

గాయన్తీభిశ్చ కర్మాణి శుభాని బలకృష్ణయోః ।
 స్వలక్ష్మృతాభిర్గోపీభిర్గోపైశ్చ సువిరాజితమ్ ॥ ౧౧॥
 అగ్న్యర్కాతిథిగోవిప్రపితృదేవార్చనాన్వితైః ।
 ధూపదీపైశ్చ మాత్యైశ్చ గోపావాసైర్మనోరమమ్ ॥ ౧౨॥

సర్వతః పుష్పితవనం ద్విజాలికులనాదితమ్ ।
 హంసకారణవాకీర్ణైః పద్మషణ్డైశ్చ మణ్డీతమ్ ॥ ౧౩॥
 తమాగతం సమాగమ్య కృష్ణస్యానుచరం ప్రియమ్ ।
 నన్దః ప్రీతః పరిష్వజ్య వాసుదేవధియార్చయత్ ॥ ౧౪॥

భోజితం పరమాన్నేన సంవిష్టం కశిపౌ సుఖమ్ ।
 గతశ్రమం పర్యపుచ్చత్పాదసంవాహనాదిభిః ॥ ౧౫॥
 కచ్చిదన్య మహాభాగ సఖా నః శూరనన్దనః ।
 ఆన్తే కుశల్యపత్యాద్వైర్ముక్తో ముక్తః సుహృద్వృతః ॥ ౧౬॥

దిష్ట్యా కంసో హతః పాపః సానుగః స్వేన పాప్మనా ।
సాధూనాం ధర్మశీలానాం యదూనాం ద్వేష్టి యః సదా ॥ ౧౭ ॥

అపి స్మరతి నః కృష్ణో మాతరం సుహృదః సఖీన్ ।
గోపాన్ వ్రజం చాత్మనాథం గావో వృన్దావనం గిరిమ్ ॥ ౧౮ ॥

అప్యాయాస్యతి గోవిందః స్వజనాన్ సకృదీక్షితుమ్ ।
తర్హి ద్రక్ష్యామ తద్వక్త్రం సునసం సుస్మితేక్షణమ్ ॥ ౧౯ ॥

దావాగ్నేర్వాతవర్షాచ్చ వృషసర్పాచ్చ రక్షితాః ।
దురత్యయేభ్యో మృత్యుభ్యః కృష్టేన సుమహాత్మనా ॥ ౨౦ ॥

స్మరతాం కృష్ణపీర్యాణీ లీలాపాఙ్గనిరీక్షితమ్ ।
హసితం భాషితం చాఙ్గ సర్వా నః శిథిలాః క్రియాః ॥ ౨౧ ॥

సరిచ్చైలవనోద్దేశాన్ ముకున్దపదభూషితాన్ ।
ఆక్రీడానీక్షమాణానాం మనో యాతి తదాత్మతామ్ ॥ ౨౨ ॥

మన్యే కృష్ణం చ రామం చ ప్రాప్తావిహ సురోత్తమౌ ।
సురాణాం మహదర్థాయ గర్గస్య వచనం యథా ॥ ౨౩ ॥

కంసం నాగాయుతప్రాణం మల్లౌ గజపతిం తథా ।
అవధిష్టాం లీలయైవ పశూనివ మృగాధిపః ॥ ౨౪ ॥

తాలత్రయం మహాసారం ధనుర్యష్టిమివేభరాట్ ।
బభ్రువైకేన హస్తేన సప్తాహమదధాద్గిరిమ్ ॥ ౨౫ ॥

ప్రలమ్బో ధేనుకోఽరిష్టస్త్పృణావర్తో బకాదయః ।
దైత్యాః సురాసురజితో హతా యేనేహ లీలయా ॥ ౨౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి సంస్మృత్య సంస్మృత్య నందః కృష్ణానురక్తధీః ।
అత్యుత్కణ్ఠోఽభవత్తూష్ఠీ ప్రేమప్రసరవిహ్వలః ॥ ౨౭ ॥

యశోదా వర్ణ్యమానాని పుత్రస్య చరితాని చ ।
శృణ్వన్యశ్రాణ్యవాస్రాక్షీత్సైహస్సుతపయోధరా ॥ ౨౮ ॥

తయోరిత్యం భగవతి కృష్ణే నన్దయశోదయోః ।
వీక్ష్యానురాగం పరమం నన్దమాహోద్ధవో ముదా ॥ ౨౯ ॥

ఉద్ధవ ఉవాచ

యువాం శ్లాఘ్యతమౌ నూనం దేహీనామిహ మానద ।
నారాయణేఽఖిలగురౌ యత్కృతా మతిరీదృశీ ॥ 30॥

ఏతౌ హి విశ్వస్య చ బీజయోనీ
రామో ముకున్దః పురుషః ప్రధానమ్ ।
అన్వీయ భూతేషు విలక్షణస్య
జ్ఞానస్య చేశాత ఇమౌ పురాణౌ ॥ 3౧॥

యస్మిన్ జనః ప్రాణవియోగకాలే
క్షణం సమావేశ్య మనోవిశుద్ధమ్ ।
నిర్వృత్య కర్మాశయమాశు యాతి
పరాం గతిం బ్రహ్మమయోఽర్కవర్ణః ॥ 3౨॥

తస్మిన్ భవంతావఖిలాత్మహేతౌ
నారాయణే కారణమర్చ్యమూర్తౌ ।
భావం విధత్తాం నితరాం మహాత్మన్
కిం వావశిష్టం యువయోః సుకృత్యమ్ ॥ 33॥

ఆగమిష్యత్యదీర్ఘేణ కాలేన వ్రజమచ్యుతః ।
ప్రియం విధాస్యతే పిత్రోర్భగవాన్ సాత్వతాం పతిః ॥ 3౪॥
హత్వా కంసం రజ్గమధ్యే ప్రతీపం సర్వసాత్వతామ్ ।
యదాహ వః సమాగత్య కృష్ణః సత్యం కరోతి తత్ ॥ 3౫॥

మా ఖిద్యతం మహాభాగౌ ద్రక్ష్యథః కృష్ణమన్తికే ।
అన్తర్వృద్ధి స భూతానామాస్తే జ్యోతిరివైధసి ॥ 3౬॥

న హ్యస్యాస్తి ప్రియః కశ్చిన్నాప్రియో వాస్త్యమానినః ।
నోత్తమో నాథమో నాపి సమానస్యాసమోఽపి వా ॥ 3౭॥

న మాతా న పితా తస్య న భార్యా న సుతాదయః ।
నాత్మీయో న పరశ్చాపి న దేహో జన్మ ఏవ చ ॥ 3౮॥

న చాస్య కర్మ వా లోకే నదసన్మిశ్రయోనిషు ।
క్రీడార్థః సోఽపి సాధునాం పరిత్రాణాయ కల్పతే ॥ 3౯॥

సత్త్వం రజస్వమ ఇతి భజతే నిర్గుణో గుణాన్ ।
క్రీడన్నతీతోఽత్ర గుణైః సృజత్యవతి హస్త్యజః ॥ ౪౦॥

యథా భ్రమరికా దృష్ట్యా భ్రామ్యతీవ మహీయతే ।

చిత్రే కర్తరి తత్రాత్మా కర్తేవాహనియా స్పృతః ॥ ౪౧॥

యువయోరేవ నైవాయమాత్మజో భగవాన్ హరిః ।

సర్వేషామాత్మజో హ్యేత్యా పితా మాతా స ఈశ్వరః ॥ ౪౨॥

దృష్టం శ్రుతం భూతభవద్భవిష్య-

త్థాన్నుశ్చరిష్టర్మహదల్పకం చ ।

వినాచ్యుతాద్యస్తు తరాం న వాచ్యం

స ఏవ సర్వం పరమాత్మభూతః ॥ ౪౩॥

ఏవం నిశా సా బ్రువతోర్వ్యతీతా

నన్దస్య కృష్ణానుచరస్య రాజన్ ।

గోప్యః సముత్థాయ నిరూప్య దీపా-

న్వాస్తూన్సమభ్యర్చ్య దధీన్యమన్థన్ ॥ ౪౪॥

తా దీపదీప్తైర్మణిభిర్విరేజ్ఞా

రజ్జుర్వికర్షద్భుజకఙ్కణస్రజః ।

చలన్నితమ్బస్తనహారకుణ్డల-

త్విషత్కపోలారుణకుఙ్కమాననాః ॥ ౪౫॥

ఉద్ధాయతీనామరవిన్దలోచనం

వ్రజాఙ్గనానాం దీపమస్పృశద్ధ్వనిః ।

దధ్నశ్చ నిర్మన్దనశబ్దమిశ్రితో

నిరస్యతే యేన దిశామమఙ్గలమ్ ॥ ౪౬॥

భగవత్సుదీతే సూర్యే నన్దద్వారి వ్రజౌకసః ।

దృష్ట్వా రథం శాతకౌమభం కస్యాయమితి చాబ్రువన్ ॥ ౪౭॥

అక్రూర ఆగతః కిం వా యః కంసస్యార్థసాధకః ।

యేన నీతో మధుపురీం కృష్ణః కమలలోచనః ॥ ౪౮॥

కిం సాధయిష్యత్యస్మాభిర్భర్తుః ప్రేతస్య నిష్క్రుతిమ్ ।

ఇతి స్త్రీణాం వదన్తీనాముద్ధవోఽగాత్కృతాహ్నికః ॥ ౪౯॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం

సంహితాయాం దశమస్కంధే పూర్వార్ధే నన్దశోకాపనయనం

నామ షట్పత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౯॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౭ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తం వీక్ష్య కృష్ణానుచరం వ్రజస్త్రియః
ప్రలమ్బబాహుం నవకణ్ణులోచనమ్ ।
పీతామ్బరం పుష్కరమాలినం లసన్-
ముఖారవిందం పరిమృష్టకుణ్డలమ్ ॥ ౧ ॥

శుచిస్మితాః కోఽయమవీచ్యదర్శనః
కుతశ్చ కన్యాచ్యుతవేషభూషణః ।
ఇతి స్మ సర్వాః పరివస్తురుత్సుకా-
స్తముత్తమశ్లోకపదామ్బుజాశ్రయమ్ ॥ ౨ ॥

తం ప్రశ్రయేణావనతాః సుసత్కృతం
సప్రీడహాసేక్షణసూన్యతాదిభిః ।
రహస్యపుచ్చన్నుపవిష్టమాసనే
విజ్ఞాయ సన్దేశహరం రమాపతేః ॥ ౩ ॥

జాసీమస్త్యాం యదుపతేః పార్షదం సముపాగతమ్ ।
భద్రేహ ప్రేషితః పిత్రోర్భవాన్ ప్రియచిక్ష్ీర్షయా ॥ ౪ ॥

అన్యథా గోవ్రజే తస్య స్మరణీయం న చక్షృహే ।
న్నేహానుబంధో బన్ధూనాం మునేరపి సుదుస్త్యజః ॥ ౫ ॥

అన్యేష్యర్థకృతా మైత్రీ యావదర్థవిడమ్బనమ్ ।
పుమ్భిః స్త్రీషు కృతా యద్వత్సుమనఃస్వివ షట్పదైః ॥ ౬ ॥

నిఃస్వం త్యజన్తి గణికా అకల్పం నృపతిం ప్రజాః ।
అధీతవిద్యా ఆచార్యం ఋత్విజో దత్తదక్షిణమ్ ॥ ౭ ॥

ఖగా వీతఫలం వృక్షం భుక్త్వా చాతిథయో గృహమ్ ।
దగ్ధం మృగాస్తథారణ్యం జారో భుక్త్వా రతాం స్త్రియమ్ ॥ ౮ ॥

ఇతి గోప్యో హి గోవిందే గతవాక్యాయమానసాః ।

కృష్ణదూతే వ్రజం యాతే ఉద్ధవే త్యక్తలౌకికాః ॥ ౯॥

గాయన్త్యః ప్రియకర్మాణి రుదత్యశ్చ గతప్రాయః ।

తస్య సంస్కృత్య సంస్కృత్య యాని కైశోరబాల్యయోః ॥ ౧౦॥

కాచిన్మధుకరం దృష్ట్వా ధ్యాయస్తీ కృష్ణసన్గమమ్ ।

ప్రియప్రసాపితం దూతం కల్పయిత్వేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౧॥

గోప్యవాచ

మధుప కీతవబన్ధో మా స్పృశాజ్ఞీం సపత్న్యాః

కువవిలులితమాలాకుంజుమశ్మశ్రుభిర్నః ।

వహతు మధుపతిస్తన్మానిసీనాం ప్రసాదం

యదుసదసి విడమ్బ్యం యస్య దూతస్తవమీదృక్ ॥ ౧౨॥

సకృదధరసుధాం స్వాం మోహినీం పాయయిత్వా

సుమనస ఇవ సద్యస్తత్యజేఽస్మాన్ భవాదృక్ ।

పరిచరతి కథం తత్పాదపద్మం తు పద్మా

హ్యపి బత హృతచేతా హ్యుత్తమశ్లోకజల్దైః ॥ ౧౩॥

కిమిహ బహు షడక్ష్యే గాయసి త్వం యదూనా-

మధిపతిమగృహాణామగ్రతో నః పురాణమ్ ।

విజయసఖసఖీనాం గీయతాం తత్ప్రసక్తః

క్షపితకుచరుజస్తే కల్పయస్తీష్టమిష్టాః ॥ ౧౪॥

దివి భువి చ రసాయాం కాః స్త్రియస్తద్ధరాపాః

కపటరుచిరహాసభ్రూవిజృమ్భస్య యాః స్యుః ।

చరణరజ ఉపాస్తే యస్య భూతిర్వయం కాః

ఆపి చ కృపణపక్షే హ్యుత్తమశ్లోకశబ్దః ॥ ౧౫॥

విస్మజ శిరసి పాదం వేద్యహం చాటుకారై-

రనునయవిదుషస్తేఽభ్యేత్య దౌత్యైర్ముకుందాత్ ।

స్వకృత ఇహ విస్మష్టాపత్యపత్యన్యలోకాః

వ్యస్మజదకృతచేతాః కిం ను సన్ధేయమస్మిన్ ॥ ౧౬॥

మృగయురివ కపీన్ద్రం వివ్యధే లుబ్ధధర్మా

స్త్రియమకృత విరూపాం స్త్రీజితః కామయానామ్ ।

బలిమపి బలిమత్వావేష్టయద్ధ్వాజ్జవద్యః
తదలమసితసఖ్యైర్దుస్త్వజస్తత్కథార్థః ॥ ౧౭॥

యదనుచరితలీలాకర్ణపీయూషవిప్రుట్
సకృదదనవిధూతద్వన్ద్వధర్మా వినష్టాః ।
సపది గృహకుటుమబ్ధం దీనముత్స్పృజ్య దీనా
బహవ ఇహ విహజ్ఞా భిక్షుచర్యాం చరన్తి ॥ ౧౮॥

వయమృతమివ జిహ్మావ్యాహృతం శ్రద్ధధానాః
కులికరుతమివాజ్ఞాః కృష్ణవధో హరిణ్యః ।
దదృశురసకృదేతత్తన్నఖస్పర్శతీవ్ర-
స్మరరుజ ఉపమస్త్రిన్ భణ్యతామన్యవార్తా ॥ ౧౯॥

ప్రియసఖ పునరాగాః ప్రేయసా ప్రేషితః కిం
వరయ కిమనురున్ధే మాననీయోఽసి మేఽఙ్గ ।
నయసి కథమిహాస్మాన్ దుస్త్వజద్వన్ద్వపార్శ్వం
సతతమురసి సౌమ్య శ్రీర్వధూః సాకమాస్తే ॥ ౨౦॥

అపి బత మధుపుర్యామార్యపుత్రోఽధునాఽఽస్తే
స్మరతి స పితృగేహాన్ సౌమ్య బన్ధూంశ్చ గోపాన్ ।
క్వచిదపి స కథా నః కిఙ్కరీణాం గృణీతే
భుజమగురుసుగన్ధం మూర్ధ్న్యధాస్యత్కదా ను ॥ ౨౧॥

శ్రీశుక ఉవాచ
అథోద్ధవో నిశ్చయ్యైవం కృష్ణదర్శనలాలసాః ।
సాన్వయన్ ప్రియసన్దేశైర్గోపీరిదమభాషత ॥ ౨౨॥

ఉద్ధవ ఉవాచ
అహో యూయం స్మ పూర్ణార్థా భవతోఽ లోకపూజితాః ।
వాసుదేవే భగవతి యాసామిత్సర్పితం మనః ॥ ౨౩॥

దానవ్రతతపోహోమజపస్వాధ్యాయసంయమైః ।
శ్రేయోభిర్వివిధైశ్చాచ్యవైః కృష్ణే భక్తిర్హి సాధ్యతే ॥ ౨౪॥

భగవత్సుత్రమశ్లోకే భవతీభిరనుత్తమా ।
భక్తిః ప్రవర్తితా దిష్ట్యా మునీనామపి దుర్లభా ॥ ౨౫॥
దిష్ట్యా పుత్రాన్ పతీన్ దేహాన్ స్వజనాన్ భవనాని చ ।

హిత్యావృణోత యూయం యత్కృష్ణాఖ్యం పురుషం పరమ్ || ౨౬ ||

సర్వాత్మభావోఽధికృతో భవతీనామధోక్షజే |

విరహాణ మహాభాగా మహాన్ మేఽనుగ్రహః కృతః || ౨౭ ||

శ్రూయతాం ప్రియసన్దేశో భవతీనాం సుఖావహః |

యమాదాయాగతో భద్రా అహం భర్తూ రహస్కరః || ౨౮ ||

శ్రీభగవానువాచ

భవతీనాం వియోగో మే న హి సర్వాత్మనా క్వచిత్ |

యథా భూతాని భూతేషు ఖం వాయ్వగ్నిర్జలం మహీ |

తథాహం చ మనః ప్రాణభూతేన్ద్రియగుణాశ్రయః || ౨౯ ||

ఆత్మన్యేవాత్మనాఽఽత్మానం సృజే హన్మ్యనుపాలయే |

ఆత్మమాయానుభావేన భూతేన్ద్రియగుణాత్మనా || ౩౦ ||

ఆత్మా జ్ఞానమయః శుద్ధో వ్యతిరిక్తోఽగుణాస్వయః |

సుషుప్తిస్వప్నజాగ్రద్ధిర్మాయావృత్తిభిరీయతే || ౩౧ ||

యేనేన్ద్రియార్థాన్ ధ్యాయేత మృషా స్వప్నవదుత్థితః |

తన్నిర్గుణ్యాదిన్ద్రియాణి వినిద్రః ప్రత్యవద్యత || ౩౨ ||

ఏతదన్తః సమామ్నాయో యోగః సాంఖ్యం మనీషిణామ్ |

త్యాగస్తపో దమః సత్యం సముద్రాంతా ఇవాపగాః || ౩౩ ||

యత్త్వహం భవతీనాం వై దూరే వరే ప్రియో దృశామ్ |

మనసః సన్నికర్షార్థం మదనుధ్యానకామ్యయా || ౩౪ ||

యథా దూరచరే ప్రేష్టే మన ఆవిశ్య వర్తతే |

స్త్రీణాం చ న తథా చేతః సన్నికృష్టేఽక్షిగోచరే || ౩౫ ||

మయ్యావేశ్య మనః కృత్స్నం విముక్తాశేషవృత్తి యత్ |

అనుస్మరన్తో మాం నిత్యమచిరాన్మాముపైష్యథ || ౩౬ ||

యా మయా క్రీడతా రాత్ర్యాం వనేఽస్మిన్ ప్రజ ఆస్థితాః |

అలబ్ధరాసాః కల్యాణోఽహం మాఽఽపుర్మదీర్వర్యచిన్తయా || ౩౭ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం ప్రియతమాదిష్టమాకర్ణ్య ప్రజయోషితః |

తా ఊచురుద్ధవం ప్రీతాస్తత్సన్దేశాగతస్మృతిః || ౩౮ ||

గోప్యః ఊచుః

దిష్ట్యాహితో హతః కంసో యదూనాం సానుగోఽఘకృత్ |
దిష్ట్యాఽఽపైర్లబ్ధసర్వార్థైః కుశల్యాస్తేఽచ్యుతోఽధునా || ౩౯ ||

కచ్చిద్గదాగ్రజః సౌమ్య కరోతి పురయోషితామ్ |
ప్రీతిం నః స్నిగ్ధసప్రీడహాసోదారేక్షణార్చితః || ౪౦ ||

కథం రతివిశేషజ్ఞః ప్రియశ్చ వరయోషితామ్ |
నానుబధ్యేత తద్వాక్యైర్విభ్రమైశ్చానుభాజితః || ౪౧ ||

అపి స్మరతి నః సాధో గోవిందః ప్రస్తుతే క్వచిత్ |
గోప్రీమధ్యే పురస్త్రీణాం గ్రామ్యాః స్వైరకథాన్తరే || ౪౨ ||

తాః కిం నిశాః స్మరతి యాసు తదా ప్రియాభి-
ర్వృన్దావనే కుముదకున్దశశాఙ్కరమ్యే |
రేమే క్వణచ్చరణనూపురరాసగోష్ఠ్యా-
మస్మాభిరీడితమనోజ్ఞకథః కదాచిత్ || ౪౩ ||

అప్యేష్యతీహ దాశార్వస్తప్తాః స్వకృతయా శుచా |
సజ్జీవయన్ ను నో గాత్రైర్వశేన్ద్రో వనమమ్బుదైః || ౪౪ ||

కస్మాత్కృష్ణ ఇహాయాతి ప్రాప్తరాజ్యో హతాహితః |
సరోన్ద్రకన్యా ఉద్వాహ్య ప్రీతః సర్వసుహృద్స్వృతః || ౪౫ ||

కిమస్మాభిర్వనోకోభిరన్యాభిర్వా మహాత్మనః |
శ్రీపతేరాప్తకామస్య క్రియేతార్థః కృతాత్మనః || ౪౬ ||

పరం సౌఖ్యం హి నైరాశ్యం స్వైరిణ్యప్యాహ పిఙ్గలా |
తజ్ఞానతీనాం నః కృష్టే తథాప్యాశా దురత్యయా || ౪౭ ||

క ఉత్సహేత సన్త్యక్తుముత్తమశ్లోకసంవిదమ్ |
అనిచ్చతోఽపి యస్య శ్రీరంజాన్న చ్యవతే క్వచిత్ || ౪౮ ||

సరిచ్చైలవనోద్దేశా గావో వేణురవా ఇమే |
సఙ్కర్షణసహాయేన కృష్టేనాచరితాః ప్రభో || ౪౯ ||

పునః పునః స్మారయన్తి నన్దగోపసుతం బత |
శ్రీనికేతైస్తత్పదకైర్విస్మర్తుం వైవ శక్నుమః || ౫౦ ||

గత్యా లలితయోదారహాసలీలావలోకనైః |

మాధ్వా గిరా హృతధియః కథం తం విస్మరామహే || ౫౧ ||

హే నాథ హే రమానాథ వ్రజనాథార్తినాశన |
మగ్నముద్ధర గోవింద గోకులం వృజినార్ణవాత్ || ౫౨ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

తతస్తాః కృష్ణసన్దేశైర్వ్యపేతవిరహజ్వరాః |
ఉద్ధవం పూజయాంశ్చక్రూత్వాఽఽతానమథోక్షజమ్ || ౫౩ ||

ఉవాస కతిచిన్మాసాన్ గోపీనాం వినుదన్ శుచః |
కృష్ణలీలాకథాం గాయన్ రమయామాస గోకులమ్ || ౫౪ ||

యావన్త్యహాని నన్దస్య వ్రజేఽవాత్పితృ ఉద్ధవః |
వ్రజౌకసాం క్షణప్రాయాణ్యాసన్ కృష్ణస్య వార్తయా || ౫౫ ||

సరిద్వనగిరిద్రోణీర్విక్షన్ కుసుమితాన్ ద్రుమాన్ |
కృష్ణం సంస్మారయన్ రేమే హరిదాసో వ్రజౌకసామ్ || ౫౬ ||

దృష్టైవమాది గోపీనాం కృష్ణావేశాత్మవిక్లవమ్ |
ఉద్ధవః పరమప్రీతస్తా నమస్యన్నిదం జగౌ || ౫౭ ||

ఏతాః పరం తనుభృతో భువి గోపవధోఽ
గోవింద ఏవ నిఖిలాత్మని రూఢభావాః |
వాఙ్మన్త్రి యద్భవభియో మునయో వయం చ
కిం బ్రహ్మజన్మభిరనన్తకథారసస్య || ౫౮ ||

క్షేమాః స్త్రియో వనచరీర్వ్యభిచారదుష్టాః
కృష్ణే క్వ బైష పరమాత్మని రూఢభావః |
నన్వీశ్వరోఽనుభజతోఽవిదుషోఽపి సాక్షా-
చ్ఛేయస్తనోత్సగదరాజ ఇవోపయుక్తః || ౫౯ ||

నాయం శ్రియోఽఙ్గ ఉ నితాన్తరతేః ప్రసాదః
స్వర్లోషితాం నలినగన్ధరుచాం కుతోఽన్యాః |
రాసోత్పవేఽస్య భుజదణ్డగృహీతకణ్ఠ-
లబ్ధాశిషాం య ఉదగాద్వృజవల్లవీనామ్ || ౬౦ ||

ఆసామహో చరణరేణుజషామహం స్యాం
వృన్దావనే కిమపి గుల్మలతౌషధీనామ్ |

యా దుస్వజం స్వజనమార్యపథం చ హిత్యా
భేజిర్ముకున్దపదపీం శ్రుతిభిర్విమృగ్యామ్ || ౬౧||

యా వై శ్రియార్చితమజాదిభిరాప్తకామై-
ర్యోగేశ్వరైరపి యదాత్మని రాసగోష్ఠ్యామ్ |
కృష్ణస్య తదభగవతశ్చరణారవిన్దం
న్యస్తం స్తనేషు విజహుః పరిరభ్య తాపమ్ || ౬౨||

వస్తే నన్దప్రజస్త్రిణాం పాదరేణుమభీక్షశః |
యాసాం హరికథోద్ధీతం పునాతి భువనత్రయమ్ || ౬౩||

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ గోపీరనుజ్ఞాప్య యశోదాం నన్దమేవ చ |
గోపానామస్త్వ దాశార్హో యాస్యన్నారురుహే రథమ్ || ౬౪||

తం నిర్గతం సమాసాద్య నానోపాయనపాణయః |
నన్దాదయోఽనురాగేణ ప్రావోచన్నశ్రులోచనాః || ౬౫||

మనసో వృత్తయో నః స్యుః కృష్ణపాదామ్బుజాశ్రయాః |
వాచోఽభిధాయినీర్నామ్నాం కాయస్తత్ప్రహ్వణాదిషు || ౬౬||

కర్మభిర్భ్రామ్యమాణానాం యత్ర క్వాపీశ్వరేచ్ఛయా |
మఙ్గలాచరితైర్దావై రతిర్నః కృష్ణ ఈశ్వరే || ౬౭||

ఏవం సభాజితో గోపైః కృష్ణభక్త్యా నరాధిప |
ఉద్ధవః పునరాగచ్ఛన్మథురాం కృష్ణపాలితామ్ || ౬౮||

కృష్ణాయ ప్రణిపత్యాహ భక్త్యుదేకం వ్రజౌకసామ్ |
వసుదేవాయ రామాయ రాజ్ఞే చోపాయనాన్యదాత్ || ౬౯||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం దశమస్కంధే పూర్వార్ధే ఉద్ధవప్రతియానే
సప్తచత్వారింశోఽధ్యాయః || ౪౭||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

॥ అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః - ౪౮ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ విజ్ఞాయ భగవాన్ సర్వాత్మా సర్వదర్శనః ।

సైరన్యాయః కామతప్తాయాః ప్రియమిచ్ఛన్ గృహం యయౌ ॥ ౧ ॥

మహార్షోపస్కరైరాఢ్యం కామోపాయోపబృంహితమ్ ।

ముక్తాదామపతాకాభిర్వితానశయనాసనైః ।

ధూపైః సురభిభిర్దీపైః స్రగ్గనైరపి మణితమ్ ॥ ౨ ॥

గృహం తమాయాన్తమవేక్ష్య సాఽఽసనాత్

సద్యఃసముత్థాయ హి జాతసమ్భ్రమా ।

యథోపసంక్రమ్య సఖీభిరచ్యుతం

సభాజయామాస సదాసనాదిభిః ॥ ౩ ॥

తథోద్ధవః సాధుతయాభిపూజితో

న్యషీదదుర్వ్యామభిమృశ్య చాసనమ్ ।

కృష్ణోఽపి తూర్ణం శయనం మహాధనం

వివేశ లోకాచరితాన్యనువ్రతః ॥ ౪ ॥

సా మజ్జనాలేపదుకూలభూషణ-

స్రగ్గన్ధతామ్బూలసుధాసవాదిభిః ।

ప్రసాధితాత్మోపససార మాధవం

సప్రీడలీలోత్స్మితవిభ్రమేక్షితైః ॥ ౫ ॥

ఆహూయ కాన్తాం నవసంక్రమప్రాయా

విశక్కితాం కఙ్కణభూషితే కరే ।

ప్రగృహ్య శయ్యామధివేశ్య రామయా

రేమేఽనులేపార్పణపుణ్యలేశయా ॥ ౬ ॥

సానజ్గతప్తకుచయోరురసస్తథాక్షో-

ర్షిప్రుస్త్యనస్తచరణేన రుజో మృజ్జన్తీ ।

దోర్భ్యాం స్తనాన్తరగతం పరిరభ్య కాన్త-

మానన్దమూర్తిమజహాదతిదీర్ఘతాపమ్ ॥ ౭ ॥

సైవం కైవల్యనాథం తం ప్రాప్య దుష్ప్రాపమీశ్వరమ్ ।

అజ్గరాగార్పణేనాహో దుర్భగేదమయాచత ॥ ౮ ॥

ఆహోష్యతామిహ ప్రేష్ఠ దినాని కతిచిన్మయా ।
 రమస్వ నోత్సహే త్యక్తుం సజ్గం తేఽమ్బురుహేక్షణ ॥ ౯॥
 తస్యై కామవరం దత్త్వా మానయిత్వా చ మానదః ।
 సహోద్ధవేన సర్వేశః స్వధామాగమదర్చితమ్ ॥ ౧౦॥
 దురారార్థ్యం సమారాధ్య విష్ణుం సర్వేశ్వరేశ్వరమ్ ।
 యో వృణోతే మనోగ్రాహ్యమసత్త్వాత్కుమనీష్యసౌ ॥ ౧౧॥
 ఆక్రూరభవనం కృష్ణః సహరామోద్ధవః ప్రభుః ।
 కిఞ్చిచ్చిక్రీర్షయన్ ప్రాగాదక్రూరప్రియకామ్యయా ॥ ౧౨॥
 స తాన్ నరవరశ్రేష్ఠానారాద్యీక్ష్య స్వబాన్ధవాన్ ।
 ప్రత్యుత్థాయ ప్రముదితః పరిష్వజ్యాభ్యనన్దత ॥ ౧౩॥
 ననామ కృష్ణం రామం చ స తైరప్యభివాదితః ।
 పూజయామాస విధివక్తృతాసనపరిగ్రహాన్ ॥ ౧౪॥
 పాదావనేజనీరాపో ధారయన్ శిరసా నృప ।
 అర్హణేనామ్బురైర్విష్ణోర్గన్ధస్రగూభషణోత్తమైః ॥ ౧౫॥
 అర్చిత్వా శిరసాఽఽనమ్య పాదావఙ్కగతౌ మృజన్ ।
 ప్రశ్రయావనతోఽక్రూరః కృష్ణరామావభాషత ॥ ౧౬॥
 దిష్ట్యా పాపో హతః కంసః సానుగో వామిదం కులమ్ ।
 భవద్భ్యాముద్ధృతం కృచ్ఛాచ్ఛద్దురన్తాచ్ఛ సమేధితమ్ ॥ ౧౭॥
 యువాం ప్రధానపురుషౌ జగద్ధేతూ జగన్మయౌ ।
 భవద్భ్యాం న వినా కిఞ్చిత్పరమస్తి న చాపరమ్ ॥ ౧౮॥
 ఆత్మసృష్టమిదం విశ్వమన్వావిశ్య స్వశక్తిభిః ।
 ఈయతే బహుధా బ్రహ్మన్ శ్రుతప్రత్యక్షగోచరమ్ ॥ ౧౯॥
 యథా హి భూతేషు చరాచరేషు
 మహ్యోదయో యోనిషు భాన్తి నానా ।
 ఏవం భవాన్ కేవల ఆత్మయోని-
 ష్వాత్మాఽఽత్మతన్త్రో బహుధా విభాతి ॥ ౨౦॥
 సృజస్యథో లుమ్పసి పాసి విశ్వం
 రజస్తమఃసత్త్వగుణైః స్వశక్తిభిః ।

న బధ్యనే తద్గుణకర్మభిర్వా
 జ్ఞానాత్మనస్తే క్వ చ బన్ధహతుః ॥ ౨౧॥
 దేహాద్యుపాధేరనిరూపితత్వా-
 ద్భవో న సాక్షాన్న భిదాఽఽత్మనః స్యాత్ |
 అతో న బన్ధస్తవ నైవ మోక్షః
 స్యాతాం నికామస్త్యయి నోఽవివేకః ॥ ౨౨॥
 త్వయోదితోఽయం జగతో హితాయ
 యదా యదా వేదపథః పురాణః |
 బాధ్యేత పాఖణ్డపథైరసద్భి-
 స్తదా భవాన్ సత్త్వగుణం బిభర్తి ॥ ౨౩॥
 స త్వం ప్రభోఽద్య వసుదేవగృహేఽవతీర్ణః
 స్వాంశేన భారమపనేతుమిహాసి భూమేః |
 అక్షౌహిణీశతవధేన సురేతరాంశ-
 రాజ్ఞామముష్య చ కులస్య యశో వితన్వన్ ॥ ౨౪॥
 అద్యేశ నో వసతయః ఖలు భూరిభాగా
 యః సర్వదేవపితృభూతన్మదేవమూర్తిః |
 యత్పాదశౌచసలిలం త్రిజగత్పనాతి
 స త్వం జగద్గురురథోక్షజ యాః ప్రవిష్టః ॥ ౨౫॥
 కః పణ్డితస్త్యదపరం శరణం సమీయాత్
 భక్తప్రియాదృతగిరః సుహృదః కృతజ్ఞాత్ |
 సర్వాన్ దదాతి సుహృదో భజతోఽభికామా-
 నాత్మానమప్యుపచయాపచయౌ న యస్య ॥ ౨౬॥
 దిష్ట్యా జనార్దన భవానిహ నః ప్రతీతో
 యోగేశ్వరైరపి దురాపగతిః సురేశైః |
 చిన్త్యాశు నః సుతకలత్రధనాప్తగేహా-
 దేహాదిమోహరశనాం భవదీయమాయామ్ ॥ ౨౭॥
 శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇత్యర్చితః సంస్తుతశ్చ భక్తేన భగవాన్ హరిః |
 అక్రూరం సస్మితం ప్రాహ గీర్భిః సమ్మోహయన్నివ ॥ ౨౮॥

శ్రీభగవానువాచ

త్వం నో గురుః పితృవ్యశ్చ క్షామ్యో బన్ధశ్చ నిత్యదా ।
వయం తు రక్ష్యాః పోష్యాశ్చ అనుకమ్య్వాః ప్రజా హి వః ॥ ౨౯ ॥

భవద్విధా మహాభాగా నిషేవ్యా అర్హస్త్వమాః ।
శ్రేయస్కామైర్పృఖిర్నిత్యం దేవాః స్వార్థా న సాధవః ॥ ౩౦ ॥

న హ్యమ్యయాని తీర్థాని న దేవా మృచ్ఛిలామయాః ।
తే పునన్త్యరుకాలేన దర్శనాదేవ సాధవః ॥ ౩౧ ॥

స భవాన్ సుహృదాం వై నః శ్రేయాన్ శ్రేయశ్చిక్రీర్షయా ।
జిజ్ఞాసార్థం పాణ్డవానాం గచ్ఛస్వ త్వం గజాహ్వయమ్ ॥ ౩౨ ॥

పితరుశ్చపరతే బాలాః సహ మాత్రా సుదుఃఖితాః ।
ఆనీతాః స్వపురం రాజ్ఞా వసన్త ఇతి శుశ్రుమ ॥ ౩౩ ॥

తేషు రాజామృకాపుత్రో భ్రాతృపుత్రేషు దీనదీః ।
సమో న వర్తతే నూనం దుష్పుత్రవశగోఽన్దదృక్ ॥ ౩౪ ॥

గచ్ఛ జానీహి తద్వృత్తమధునా సాధ్వసాధు వా ।
విజ్ఞాయ తద్విధాస్యామో యథా శం సుహృదాం భవేత్ ॥ ౩౫ ॥

ఇత్యక్రూరం సమాదిశ్య భగవాన్ హరిరీశ్వరః ।
సక్కర్షణోద్ధవాభ్యాం వై తతః స్వభవనం యయౌ ॥ ౩౬ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే పూర్వార్థే అష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౮ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకోనపఞ్చాశతతమోఽధ్యాయః - ౪౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

స గత్వా హస్తినపురం పౌరవేన్ద్రయశోఽఙ్గీతమ్ ।
దదర్శ తత్రామృకేయం సభీష్మం విదురం పృథామ్ ॥ ౧ ॥

సహపుత్రం చ బాహ్లీకం భారద్వాజం సగౌతమమ్ ।

కర్ణం సుయోధనం ద్రోణిం పాణ్డవాన్ సుహృదోఽపరాన్ || ౨ ||

యథావదుపసక్రమ్య బన్ధుభిర్గాన్ధినీసుతః |

సమృష్టస్తైః సుహృద్వారాం స్వయం చాపుచ్ఛదవ్యయమ్ || ౩ ||

ఉవాస కతిచిన్మాసాన్ రాజ్ఞో వృత్తవివిత్సయా |

దుష్పృజస్యాలపసారస్య ఖలచ్ఛన్దానువర్తినః || ౪ ||

తేజ ఓజో బలం వీర్యం ప్రశ్రయాదీంశ్చ సద్గుణాన్ |

ప్రజానురాగం పార్థేషు న సహద్భిశ్చిక్ష్మీర్షితమ్ || ౫ ||

కృతం చ ధార్తరాష్ట్రైర్యధ్ధరదానాద్యపేశలమ్ |

ఆచఖ్యో సర్వమేవాస్మై పృథా విదుర ఏవ చ || ౬ ||

పృథా తు భ్రాతరం ప్రాప్తమక్రూరముపస్మత్య తమ్ |

ఉవాచ జన్మనిలయం స్మరన్త్యశ్రుకలేక్షణా || ౭ ||

ఆపి స్మరన్తినః సౌమ్య పితరో భ్రాతరశ్చ మే |

భగిన్యో భ్రాతృపుత్రాశ్చ జామయః సఖ్య ఏవ చ || ౮ ||

భ్రాత్రేయో భగవాన్ కృష్ణః శరణ్యో భక్తవత్సలః |

పైతృష్యసేయాన్ స్మరతి రామశ్చామ్బురుహేక్షణః || ౯ ||

సాపత్నమధ్యే శోచన్తీం వృకానాం హరిణీమివ |

సాన్త్యయిష్యతి మాం వాక్యైః పితృహీనాంశ్చ బాలకాన్ || ౧౦ ||

కృష్ణ కృష్ణ మహాయోగిన్ విశ్వాత్మన్ విశ్వభావన |

ప్రపన్నాం పాహి గోవిన్ద శిశుభిశ్చావసీదతీమ్ || ౧౧ ||

నాన్యత్తవ పదామ్భోజాత్పశ్యామి శరణం నృణామ్ |

బిభ్యతాం మృత్యుసంసారాదీశ్వరస్యాపవర్గికాత్ || ౧౨ ||

నమః కృష్ణాయ శుద్ధాయ బ్రహ్మణే పరమాత్మనే |

యోగేశ్వరాయ యోగాయ త్వామహం శరణం గతా || ౧౩ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యనుస్మృత్య స్వజనం కృష్ణం చ జగదీశ్వరమ్ |

ప్రారుదద్దుఃఖితా రాజన్ భవతాం ప్రపితామహీ || ౧౪ ||

సమదుఃఖసుఖోఽక్రూరో విదురశ్చ మహాయశాః |

సాన్త్యయామాసతుః కున్తీం తత్పుత్రోత్పత్తిహేతుభిః || ౧౫ ||

యాస్యన్ రాజానమభ్యేత్య విషమం పుత్రలాలసమ్ ।
అవదత్సుహృదాం మధ్యే బన్ధుభిః సౌహృదోదితమ్ ॥ ౧౬ ॥

అక్షర ఉవాచ

భో భో వైచిత్రపీర్య త్వం కురూణాం కీర్తివర్ధన ।
భ్రాతర్యుపరతే పాణ్డావధునాఽఽసనమాస్థితః ॥ ౧౭ ॥

ధర్మేణ పాలయన్నుర్వీం ప్రజాః శీలేన రజ్జాయన్ ।
వర్తమానః సమః స్వేషు శ్రేయః కీర్తిమవాప్స్యసి ॥ ౧౮ ॥

అన్యథా త్వాచరంట్లోకే గర్హితో యాస్యసే తమః ।
తస్మాత్సమత్వే వర్తస్వ పాణ్డవేష్యాత్మజేషు చ ॥ ౧౯ ॥

నేహ చాత్మన్తసంవాసః కస్యచిత్కేనచిత్సహ ।
రాజన్ స్వేనాపి దేహేన కిము జాయాత్మజాదిభిః ॥ ౨౦ ॥

ఏకః ప్రసూయతే జన్తురేక ఏవ ప్రలీయతే ।
ఏకోఽనుభుక్త్యై సుకృతమేక ఏవ చ దుష్కృతమ్ ॥ ౨౧ ॥

అధర్మోపచితం విత్తం హరన్త్యన్యేఽల్పమేధసః ।
సమ్భ్రాజనీయాపదేశైర్జలానీవ జతౌకసః ॥ ౨౨ ॥

పుష్టాతి యానధర్మేణ స్వబుద్ధ్యా తమపణ్ణితమ్ ।
తేఽకృతార్థం ప్రహిణ్యన్తి ప్రాణా రాయః సుతాదయః ॥ ౨౩ ॥

స్వయం కిల్బిషమాదాయ తైస్త్వక్తో నార్థకోవిదః ।
అసిద్ధార్థో విశత్యన్ధం స్వధర్మవిముఖస్తమః ॥ ౨౪ ॥

తస్మాల్లోకమిమం రాజన్ స్వప్నమాయామనోరథమ్ ।
వీణ్యాయమ్యాత్మనాఽఽత్మానం సమః శాన్తో భవ ప్రభో ॥ ౨౫ ॥

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ

యథా వదతి కల్యాణీం వాచం దానపతే భవాన్ ।
తథానయా న తృప్యామి మర్త్యః ప్రాప్య యథామృతమ్ ॥ ౨౬ ॥

తథాపి సూన్యతా సౌమ్య హృది న స్థీయతే చలే ।
పుత్రాసురాగవిషమే విద్యుత్సౌదామనీ యథా ॥ ౨౭ ॥

ఈశ్వరస్య విధిం కో ను విధునోత్యన్యథా పుమాన్ ।

భూమేర్భారావతారాయ యోఽవతీర్ణో యదోఃకులే || ౨౮ ||

యో దుర్విమర్శపథయా నిజమాయయేదం

సృష్ట్యా గుణాన్ విభజతే తదనుప్రవిష్టః |

తస్మై నమో దురవబోధవిహారతన్త్ర-

సంసారచక్రగతయే పరమేశ్వరాయ || ౨౯ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యభిప్రేత్య నృపతేరభిప్రాయం స యాదవః |

సుహృద్భిః సమనుజ్ఞాతః పునర్యదుపురీమగాత్ || ౩౦ ||

శశంస రామకృష్ణాభ్యాం ధృతరాష్ట్రవిచేష్టితమ్ |

పాణ్డవాన్ ప్రతి కౌరవ్య యదర్థం ప్రేషితః స్వయమ్ || ౩౧ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయసక్యామష్టాదశ-

సాహస్ర్యాం పారమహంస్యాం సంహితాయాం దశమస్కంధే

పూర్వార్ధే ఏకోనపఞ్చాశతత్రయోఽధ్యాయః || ౪౯ ||

|| సమాప్తమిదం దశమస్కంధస్య పూర్వార్థమ్ ||

|| శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ||

Proofread by PSA Easwaran

shrImadbhAgavataM - dashamaskandhaH pUrvArdhaM

pdf was typeset on September 16, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

